

2019

TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ABD

GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÇAĞDAS PEKTAŞ

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANA BİLİM DALI

**GAZİANTEP’TE ÖN LİSANS DÜZEYİNDE TURİZM
EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN KARIYER
PLANLAMALARI VE TURİZM SEKTÖRÜNE İLİŞKİN
ALGILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÇAĞDAŞ PEKTAŞ

GAZİANTEP
MART 2019

T.C.
GAZIANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANA BİLİM DALI

**GAZIANTEP’TE ÖN LİSANS DÜZEYİNDE TURİZM
EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN KARIYER
PLANLAMALARI VE TURİZM SEKTÖRÜNE İLİŞKİN
ALGILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÇAĞDAŞ PEKTAŞ

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Atıncı OLCAY

GAZIANTEP
MART 2019

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ ANA BİLİM DALI

**GAZİANTEP’TE ÖN LİSANS DÜZEYİNDE TURİZM EĞİTİMİ ALAN
ÖĞRENCİLERİN KARIYER PLANLAMALARI VE TURİZM SEKTÖRÜNE
İLİŞKİN ALGILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ**

Çağdaş PEKTAŞ

Tez Savunma Tarihi: 04.03.2019

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Doç. Dr. Zekiye ANTAKYALIOĞLU
SBE Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları sağladığımı onaylarım.

Doç. Dr. Atınç OLCAY
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımca (tarafımızca) okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Atınç OLCAY
Tez Danışmanı

Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri:

Doç. Dr. Tuba BÜYÜKBEŞE (Jüri Başkanı)

Doç. Dr. Atınç OLCAY (Danışman)

Dr. Öğr. Üyesi Nalan IŞIK (Jüri Üyesi)

İmzası

ETİK BEYAN

Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun bir şekilde hazırladığım tez çalışmada;

- Tez içerisinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullandığım verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Çağdaş PEKTAŞ

ÖZET

GAZİANTEP’TE ÖN LİSANS DÜZEYİNDE TURİZM EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN KARIYER PLANLAMALARI VE TURİZM SEKTÖRÜNE İLİŞKİN ALGILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

PEKTAŞ, Çağdaş
Yüksek Lisans Tezi, Turizm İşletmeciliği ABD
Tez Danışmanı: Doç. Dr. Atınç OLCA Y
MART 2019, 168 sayfa

Turizm endüstrisinde yaşanan hızlı gelişim ve değişimle birlikte önemli istihdam olanaklarının ortaya çıktığı görülmektedir. Bu doğrultuda turizm sektörünün ihtiyaç duyduğu kalifiye iş gücünün eğitilmiş olması gerektiği kaçınılmaz bir gerçektir. Türkiye’de turizm sektörünün ara eleman ihtiyacını karşılayan Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokullarında eğitim gören öğrencilerin, turizm sektörüne ilişkin görüşleri ile kariyer planlamaları hem kendileri hem de sektör açısından önem arz etmektedir.

Yapılan bu araştırmanın temel amacını, Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulunda turizm eğitimi alan ön lisans öğrencilerinin kariyer planlarını yaparken hangi unsurlara dikkat ettikleri ile turizm sektörüne ilişkin görüşlerinin belirlenmesi oluşturmaktadır. Bununla birlikte, öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerini ve turizm sektörüne ilişkin görüşlerini belirleyerek bu görüşlerin demografik ve tanıtıcı özelliklerine göre farklılaşp farklılaşmadığının analiz edilmesi bu araştırmanın diğer amaçlarını oluşturmaktadır. Bu amacın gerçekleştirilebilmesi için 01.05.2017-19.05.2017 tarihleri arasında Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulunda eğitim gören 165 öğrenciye anket uygulanmıştır.

Araştırmada öğrencilerin sektöre ilişkin görüşlerini değerlendirmek üzere hazırlanan sorular, “iş sağlığı ve güvenliği, performans nitelikleri, eğitim, sektörün niteliği, sektörün itibarı, sektörde çalışma koşulları, ücret, sosyal haklar ve sektörün iş zorluğu” olmak üzere 9 boyuttan oluşmaktadır. Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerine yönelik hazırlanan sorular ise, “iş yerinin kurumsallığı, ücret ve sosyal haklar, işin manevi tatmini, çalışma koşulları ve etkili motivasyon” olmak üzere 5 boyut altında sınıflandırılmıştır. Yapılan bu araştırma sonucunda, öğrencilerin mezuniyet sonrası kariyer planlamalarında, çalışacakları işletmedeki manevi tatmine önem verdikleri ve öğrencilerin sektöre ilişkin görüşlerinde sektörün çalışma koşullarına dikkat ettikleri tespit edilmiştir. Bununla beraber, öğrencilerin sosyal haklar ve ücret konularını yetersiz buldukları, öğrencilerin büyük bir bölümünün daha önce turizm sektöründe hiç çalışmadığı, çalışan öğrencilerin ise yiyecek-içecek işletmeleri ile otel işletmelerinde çalıştıkları, öğrenciler turizm okulunda eğitim görmeyi kendileri seçmiş olmalarına rağmen, imkân olması durumunda turizm dışında bir okulda eğitim görmeyi istedikleri ve öğrencilerin yarısından fazlasının turizm sektöründeki kariyer olanakları hakkında kısmen bilgi sahibi olduğu tespit edilmiştir. Son olarak, öğrencilerin büyük çoğunluğu mezun olduktan hemen sonra ve mezun olduktan 10 yıl sonra kendi iş yerini kurmak istedikleri araştırmadan elde edilen bir sonuçtur.

Anahtar Kelimeler: Turizm sektörü, turizm eğitimi, kariyer, kariyer planlama.

ABSTRACT**EVOLUATION OF TOURISM VOCATIONAL SCHOOL STUDENT'S
CAREER PLANNING AND STUDENT'S PERSPECTIVE ON TOURISM
SECTOR IN GAZİANTEP**

PEKTAŞ, Çağdaş

Master Thesis, Department of Tourism Management

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Atınç OLCAY

MARCH 2019, 168 pages

With the rapid development and change experienced in the tourism industry, significant employment opportunities are observed. In this direction, it is an inevitable fact that the qualified work force that the tourism sector needs is trained. Intermediate staff meets the needs of the tourism sector in Turkey students studying in Tourism Vocational School, the opinions of the tourism sector and career planning are important for both themselves and the sector.

The main aim of this study is to determine the elements of tourism students who are studying tourism in Gaziantep University Tourism and Hotel Management Vocational School and to determine their opinions about tourism sector. In addition, the purpose of this study is to analyze the expectations of the students from the company they want to study after graduation and their opinions on the tourism sector and to analyze whether these views differ according to their demographic and identifiable characteristics. In order to achieve this aim, a questionnaire was applied to 165 students attending the Tourism and Hotel Management Vocational School of Gaziantep University between 01.05.2017-19.05.2017.

Questions to evaluate the views of students about the sector in the research, “occupational health and safety, performance qualifications, education, the quality of

the industry, the reputation of the industry, working conditions in the sector, wages, social rights, sector work difficulties” it consists of 9 dimensions. Questions prepared for the expectations of the students after graduation, “the institutionalization of the workplace, wage and social rights, spiritual satisfaction of work, working conditions, effective motivation” is classified under 5 dimensions. At the same time, it was found that the students found the social rights and wage issues insufficient, it was determined that most of the students had never worked in the tourism sector before, while the students working in food and beverage companies and hotel businesses were found to be working. Although students have chosen to study in a tourism school, they want to study in a school other than tourism and more than half of the students have a partial knowledge of career opportunities in the tourism sector. Finally, the majority of the students obtained a research result that they want to establish their own business 10 years after graduation and 10 years after graduation.

Keywords: Tourism sector, tourism education, career, career planning.

ÖNSÖZ

Bu araştırma, Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulunda turizm eğitimi alan ön lisans öğrencilerinin kariyer planlarını yaparken hangi unsurlara dikkat ettikleri ve turizm sektörüne ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla hazırlanmıştır. Bununla beraber, öğrencilerin turizm sektörüne ilişkin görüşleri ve mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri arasında demografik ve tanıtıcı özelliklerine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı, farklılığın olması durumunda bu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığının ortaya konulması da hedeflenmiştir. Ayrıca öğrencilerin, turizm sektörüne ilişkin görüşleri ile mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri arasında ilişkinin olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yüksek lisans eğitimim süresince hem derslerimden yararlandığım hem de danışmanlığımı üstlenen, benden hiçbir desteğini, yardımını, emeğini ve zamanını esirgemeyen; aynı zamanda insani ve ahlaki değerleriyle örnek aldığım, engin bilgilerinden yararlandığım, ilgisini her zaman üzerimde hissettiğim, bütün problemlerime sabırla ve hoşgörülle çözüm arayan saygıdeğer hocam Doç. Dr. Atınç OLCAY'a bütün emeklerinden dolayı sonsuz şükranlarımı sunarım. Tezin tamamlanması sürecinde her zaman yanımda olan, benden yardım ve desteğini esirgemeyen, eğitim-öğretim sürecimde bana büyük katkılar sağlayan ve fikirleri ile beni aydınlatan çok değerli hocam Dr. Öğretim Üyesi Nalan IŞIK'a sonsuz teşekkürlerimi borç bilirim.

Yüksek lisans eğitimim süresince desteklerini her zaman hissettiğim ve öğrencileri olmaktan gurur duyduğum değerli hocalarım Doç. Dr. İbrahim GİRİTLİOĞLU'na ve Dr. Öğretim Üyesi Yusuf BOZGEYİK'e teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca tezin tamamlanması sürecinde çeşitli katkılarını ve desteklerini gördüğüm Dr. Öğretim Üyesi Belma SUNA, Öğr. Gör. Eyüp ATILGAN, Öğr. Gör. Taner Dağlıoğlu, Öğr. Gör. Ali Nadir ZEYREK ve Öğr. Gör. Metin SÜRME hocalarıma teşekkür ederim.

Tezin tamamlanma sürecinde manevi desteğini sürekli üzerimde hissettiğim arkadaşım Sinem AYDIN başta olmak üzere katkılarından dolayı Fevzi KARALAR, Harun Reşit GÜNDOĞAN, Cansu UZUN, Fırat GÜÇLÜ, Gülceren MISIRLIOĞLU, Hümeyra DEMİR, Sedef HARÇIN ve Elmas BULUT arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Son olarak, bugünlere ulaşmamda maddi ve manevi desteğini hiçbir zaman üzerimden eksik etmeyen, her zaman yanımda olan, her kararında arkamda duran ve sevgisini hiç eksik etmeyen çok değerli annem Safiye PEKTAŞ'a, babam Rıza PEKTAŞ'a ve kız kardeşim Dilan PEKTAŞ'a sonsuz teşekkür ederim.

MART, 2019

ÇAĞDAŞ PEKTAŞ

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
ÖNSÖZ.....	v
TABLolar LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii
KISALTMALAR.....	xiv
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1. GİRİŞ.....	1
İKİNCİ BÖLÜM.....	5
LİTERATÜR BİLGİSİ.....	5
2.1. EĞİTİM VE TURİZM EĞİTİMİ.....	5
2.1.1. Eğitimin Tanımı.....	6
2.1.2. Eğitimin Amaçları.....	7
2.1.3. Eğitimin Sınıflandırılması.....	8
2.1.4. Turizm Eğitimi ve Tanımı.....	10
2.1.5. Turizm Eğitiminin Amacı ve Önemi.....	13
2.1.6. Türkiye’de Turizm Eğitimi.....	15
2.2. KARİYER VE KARİYER PLANLAMA.....	32
2.2.1. Kariyer Kavramı ve Tanımı.....	33
2.2.2. Kariyer Yolu.....	34
2.2.3. Kariyer Aşamaları.....	37
2.2.4. Kariyer Planlama.....	40
2.2.5. Kariyer Yönetimi.....	41
2.2.6. Kariyer Geliştirme.....	43
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	45
TURİZM SEKTÖRÜ.....	45
3.1. TURİZMİN TANIMI, KAPSAMI, ÖZELLİKLERİ VE ÖNEMİ.....	45
3.1.1. Turizmin Tanımı, Kapsamı ve Özellikleri.....	46
3.1.2. Turizmin Önemi.....	47
3.2. TURİSTİN TANIMI VE ÖZELLİKLERİ.....	48

3.2.1. Turistin Tanımı	49
3.2.2. Turistin Özellikleri.....	50
3.3. TURİST TİPLERİ	51
3.3.1. Ayrı (Drifter) Turist	51
3.3.2. Araştırmacı (Explorer) Turist	51
3.3.3. Bireysel Kitle Turisti	51
3.3.4. Organize Kitle Turisti	52
3.4. TURİZMİN DİĞER BİLİM DALLARIYLA İLİŞKİSİ	52
3.4.1. Turizm ve Ekonomi	52
3.4.2. Turizm ve Coğrafya	53
3.4.3. Turizm ve Tıp	53
3.4.4. Turizm ve İşletme	53
3.4.5. Turizm ve Sosyoloji.....	53
3.4.6. Turizm ve Psikoloji.....	54
3.4.7. Turizm ve Tarih	54
3.5. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	54
3.5.1. İlgili Yerli Araştırmalar	55
3.5.2. İlgili Yabancı Araştırmalar	67
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	75
MATERYAL VE YÖNTEM	75
4.1. PROBLEM DURUMU	75
4.2. ARAŞTIRMANIN AMACI	80
4.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	80
4.4. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ.....	80
4.4.1. Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Çalışmak İstedikleri İşletmeden Beklentilerine İlişkin Oluşturulan Hipotezler.....	81
4.4.2. Öğrencilerin Turizm Sektörüne Ait Görüşlerine İlişkin Oluşturulan Hipotezler.....	83
4.4.3. Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Çalışmak İstedikleri İşletmeden Beklentileri ile Turizm Sektörüne Ait Görüşlerinin Korelasyonuna İlişkin Oluşturulan Hipotezler.....	86
4.5. ARAŞTIRMADA KULLANILAN ÖLÇEKLER.....	86
4.6. VERİ ÇÖZÜMLEME YÖNTEMLERİ	87
4.7. ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ	88
4.8. PİLOT UYGULAMA VE ÖLÇÜMÜN GÜVENİRLİĞİ.....	89
4.9. ASIL UYGULAMA VE ÖLÇÜMÜN GÜVENİRLİĞİ	90
4.10. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI VE VARSAYIMLARI	90

BEŞİNCİ BÖLÜM.....	92
BULGULAR.....	92
5.1. ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRENCİLERE AİT DEMOGRAFİK VE TANITICI ÖZELLİKLERE İLİŞKİN BULGULAR.....	92
5.2. ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRENCİLERİN MEZUNİYET SONRASI KARİYER PLANLARINA İLİŞKİN BULGULAR	95
5.3. ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRENCİLERİN MEZUNİYET SONRASI ÇALIŞMAK İSTEDİKLERİ İŞLETMEDEN BEKLENTİLERİ VE TURİZM SEKTÖRÜNE AİT GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	97
5.3.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Çalışmak İstedikleri İşletmeden Beklentilerini Oluşturan Boyutların Belirlenmesine İlişkin Bulgular	97
5.3.2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Çalışmak İstedikleri İşletmeden Beklentilerinin Analizine İlişkin Bulgular	100
5.3.3. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik ve Tanıtıcı Özelliklerinin Mezuniyet Sonrası Çalışmak İstedikleri İşletmeden Beklentilerinin Etkisine İlişkin Bulgular	102
5.3.4. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Turizm Sektörüne Ait Görüşlerini Oluşturan Boyutların Belirlenmesine İlişkin Bulgular	106
5.3.5. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Turizm Sektörüne Ait Görüşlerinin Belirlenmesinin Analizine İlişkin Bulgular	111
5.3.6. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik ve Tanıtıcı Özelliklerinin Turizm Sektörüne Ait Görüşleri Üzerine Etkisine İlişkin Bulgular	114
5.4. ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRENCİLERİN MEZUNİYET SONRASI ÇALIŞMAK İSTEDİKLERİ İŞLETMEDEN BEKLENTİLERİ İLE TURİZM SEKTÖRÜNE AİT GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGULAR.....	118
5.5. ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİNİN KABUL VE RET DURUMLARI.....	119
ALTINCI BÖLÜM	123
SONUÇ ve TARTIŞMA	123
ÖNERİLER.....	129
KAYNAKÇA.....	133
EKLER.....	160
EK 1. ANKET FORMU	161
ÖZGEÇMİŞ	165
VİTAE.....	166

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 2.1. Türkiye’de 2018 yılı itibari ile ortaöğretim düzeyinde turizm eğitimi veren lise sayısı	20
Tablo 2.2 Türkiye’de 2018 yılı itibari ile ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrenci sayısı.....	24
Tablo 2.3. Türkiye’de 2018 yılı itibari ile lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrenci sayısı.....	27
Tablo 2.4. Türkiye’de 2018 yılı itibari ile yüksek lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrenci sayısı	29
Tablo 2.5. Türkiye’de 2018 yılı itibari ile doktora düzeyinde turizm eğitimi alan öğrenci sayısı.....	30
Tablo 4.1. Aritmetik ortalamaların isabet ettiği seçeneklerin aralık değerine göre dağılımı	90
Tablo 4.2. Cronbach’s Alpha değerine göre ölçek güvenirliğinin değerlendirilmesi	91
Tablo 4.3. Araştırmada kullanılan ölçeklerin Cronbach’s Alpha değerleri.....	92
Tablo 5.1. Öğrencilerin demografik ve tanıtıcı özelliklerine ilişkin bulgular	94
Tablo 5.2. Öğrencilerin mezuniyet sonrası kariyer planlarına ilişkin bulgular	97
Tablo 5.3. Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerini oluşturan boyutların Cronbach’s Alpha değerleri.....	100
Tablo 5.4. Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerini oluşturan boyutlara ilişkin bulgular	101
Tablo 5.5. Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerinin ortalama ve standart sapma değerleri.....	102
Tablo 5.6. Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerinin cinsiyet değişkenine göre Mann-Whitney U testi ile incelenmesine ilişkin bulgular	104
Tablo 5.7. Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerinin “işin manevi tatmini” boyutuna ilişkin ifadelerin cinsiyete göre farklı olup olmadığını gösteren Mann-Whitney U testi sonuçları	105
Tablo 5.8. Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerinin kayıtlı olunan program değişkenine göre Kruskal Wallis H testi ile incelenmesine ilişkin bulgular.....	106

Tablo 5.9. Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerinin daha önce sektörde çalışma durumuna göre Mann-Whitney U testi ile incelenmesine ilişkin bulgular.....	107
Tablo 5.10. Öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşlerini oluşturan boyutların Cronbach's Alpha değerleri	111
Tablo 5.11. Öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşlerini oluşturan boyutlara ilişkin bulgular	111
Tablo 5.12. Öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşlerine ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri	113
Tablo 5.13. Öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşlerinin cinsiyete göre Mann-Whitney U testi ile incelenmesine ilişkin bulgular	116
Tablo 5.14. Öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşlerinin kayıtlı oldukları programa göre Kruskal Wallis H testi ile incelenmesine ilişkin bulgular.....	117
Tablo 5.15. Öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşlerinin daha önce sektörde çalışma durumuna göre Mann-Whitney U testi ile incelenmesine yönelik bulgular.....	118
Tablo 5.16. Öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşlerinin “eğitim” boyutuna ilişkin ifadelerin daha önce sektörde çalışma durumuna göre farklı olup olmadığını gösteren Mann-Whitney U testi sonuçları	119
Tablo 5.17. Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile turizm sektörüne ait görüşlerine ilişkin korelasyon analizi sonuçları	120
Tablo 5.18. Araştırma hipotezlerinin kabul ve ret durumuna ilişkin sonuçlar	121

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1. Eğitimin sınıflandırılması	8
Şekil 2.2. Türkiye’de mesleki turizm eğitim şeması	17
Şekil 2.3. Geleneksel kariyer yolu.	36

KISALTMALAR

MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
MİY	Müşteri İlişkileri Yönetimi
MYO	Meslek Yüksekokulu
No	Numara
SPSS	Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı
S.S	Standart Sapma
T.C	Türkiye Cumhuriyeti
TDK	Türk Dil Kurumu
TİOYO	Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu
TOMYO	Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu
TUGEV	Turizm Geliştirme ve Eğitim Vakfı
TUREM	Turizm Eğitim Merkezi
UNESCO	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü

BİRİNCİ BÖLÜM GİRİŞ

1.1. GİRİŞ

Son yıllarda gelir seviyesine eşdeğer bir şekilde artış gösteren boş zaman, ulaşım ve teknolojik ilerlemeler turizmi hızla küresel bir sektör durumuna getirmiştir. Bu ilerleme, turizmin ülke ekonomileri ile sosyal yapıları üzerindeki gücünü artırmış ve turizm sektörünün diğer sektörlerle kıyasla daha hızlı ivme kazanmasına sebep olmuştur. Teknolojik ilerlemeler ne kadar gelişmiş olsa da turizm sektöründe işler genellikle emeğe dayalı bir biçimde yapılır (Çakır vd., 2012:136; İlban ve Köstekli, 2012:200). Bundan dolayı turizm sektörü, turizm işletmelerinin kalıcılığını devam ettirebilmesi ve rekabet edebilmesinde büyük ölçüde insan gücüne bağlıdır (Güneş, 1997:19; Karagöz, 2008:149; Sezerel ve Tonus, 2017:116). Turizm endüstrisinde personel alımında iş yapabilme yetkinliği önemli bir yer tutmaktadır. Bu yetkinliklerin geliştirilmesi için uygulamalı eğitime ihtiyaç vardır. Bu nedenle turizm eğitimi veren kurumların uygulama imkânlarının ihtiyaçları karşılayacak düzeyde olması büyük bir önem taşımaktadır (Kışoğlu ve Çakırlı, 2012:167; Soybalı ve Bayraktaroğlu, 2013:186).

Gelişmekte olan ülkelerin ekonomileri için turizm önemli bir gelir kaynağıdır. Turizm sektöründe hem hizmeti sunanın hem satın alan turistin insan olduğu göz önüne alındığında, turizm sektöründeki başarının eğitilmiş ve vasıflı iş gücü ile sağlanabileceği görülmektedir (Erdoğan ve Yılmaz, 2012:19). Türkiye’de yönetici düzeyinde kişilerin sektöre kazandırılmasının önemli bir adımı yükseköğretim düzeyinde verilen mesleki turizm eğitimi ile yapılmaktadır. Türkiye’de yükseköğretim düzeyinde verilen mesleki turizm eğitimi; ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora olmak üzere 4 aşamada verilmektedir. Ön lisans düzeyinde verilen mesleki turizm eğitiminin amacı, turizm sektörünün ihtiyaç duyduğu nitelikli personel ile orta kademe yöneticilerin; lisans düzeyinde verilen

mesleki turizm eğitiminin amacı, turizm sektörünün ihtiyaç duyduğu orta ve üst kademe yöneticilerin; yüksek lisans ve doktora düzeyinde verilen eğitiminin amacı ise sektörün gereksinimlerini karşılayabilen yöneticiler ile üniversitelerin ihtiyaç duyduğu akademisyenlerin yetiştirilmesidir (Öztaş, 1995:92; Giritlioğlu ve Olcay, 2014:96-97).

Mesleki ve teknik eğitim, hem kişiye hem de topluma bir mesleğin gerekli kıldığı kazanımları sağlayarak kişiyi mental, toplumsal ve iktisadi taraflarıyla uyumlu bir biçimde geliştirme sürecidir. Mesleki ve teknik eğitimin temel amacı, kişiye yapabileceği ve ilerleyebileceği meslekte gerekli olan temel davranışları kazandırmaktır (Kazu ve Olcay, 2009:66; Erdinç ve Yılmaz, 2012:18). Turizm sektöründe sunulacak hizmetlerin kaliteli bir şekilde sunulabilmesi için istihdam edilecek olan personelin yeteri kadar mesleki eğitim alması gerekmektedir. Bu noktadan hareketle turizm eğitimi, turizmin işlevlerinin topluma ve eğitim alanlara öğretilmesi ve turizm hakkında bilgi sahibi olan personel ve yöneticilerin sektöre kazandırılması amacıyla yapılan çalışmalar olarak tanımlanmaktadır (Türkeri, 2014:3).

Kariyer kavramı, bireyin bir işte ilerlemesi, bir üst basamağa yükselmesi ve bunu sürekli kılma eylemi olarak tanımlanabilmektedir. Kariyer kavramı, işe bağlı olmakla beraber yaşamın daha geniş bir bölümünü kapsayıcı bir şekilde de kullanılmaktadır. Bu kullanım, sadece bir işte yükselmeyi değil; ayrıca geçmişteki tecrübeleri ve gelecekteki öngörüyü de kapsayan bir değerlendirmedir. Bu değerlendirme, bireyin kendisi tarafından planlanan ve gelecekte ulaşılmak istenen hedeflerini ele almaktadır. Gelecekte ulaşılmak istenen kariyere ait bireysel planlama ve bunun gereği için çalışma, kariyer planlama kavramını ortaya çıkarmaktadır (Korkmaz vd., 2012:121).

Kariyer planlama, bireyin kendisini değerlendirmesi sonucu bilgi, beceri ve ilgileri yönünde kariyer hedeflerini belirlemesi ve bu hedeflere nasıl ulaşabileceği konusunda aksiyon planlarını geliştirmesidir. Çalışma hayatına yeni katılacak olan bireylerin kariyer planlama sürecinde hangi beklentide oldukları ve neleri arzuladıkları büyük önem taşımaktadır. Yeni mezun birey ne yapmak istediğine doğru bir şekilde karar verebilmesi için kariyer planı oluşturması gerekmektedir (Tahtaloğlu, 2012:2).

Yapılan bu araştırma toplam 6 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm giriş olarak planlanmış ve bu bölümde turizm, eğitim, turizm eğitimi ve kariyer

planlama kavramlarından bahsedilerek araştırmanın genel hatları ortaya konulmuştur.

İkinci bölümde, literatür bilgisi kapsamında eğitim ve turizm eğitimi ile kariyer ve kariyer planlamanın ana hattı oluşturulmuştur. Buna bağlı olarak eğitimin tanımı, amacı ve sınıflandırılması; turizm eğitiminin tanımı, amacı, sınıflandırılması ve Türkiye’de turizm eğitimi konuları detaylı bir şekilde anlatılmıştır.

Üçüncü bölümde, turizm sektörü hakkında detaylı bilgilere yer verilmiştir. Buna göre; turizmin tanımı, önemi, özellikleri, turistin tanımı ve turist tipleri, turizmin diğer bilim dallarıyla ilişkisi ve turizmin çeşitleri konuları detaylı şekilde ele alınmıştır. Ayrıca bu bölümde konu ile ilgili yapılmış olan yerli ve yabancı araştırma özetlerine yer verilmiştir.

Dördüncü bölüm araştırmanın materyal ve yöntemini kapsamaktadır. Bu bölüm araştırmanın problemi, araştırmanın amacı ve önemi, araştırmanın hipotezleri, araştırmada kullanılan ölçekler, veri çözümleme yöntemleri, araştırmanın evren ve örnekleme, pilot uygulama ve ölçümün güvenilirliği, asıl uygulama ve ölçümün güvenilirliği ile araştırmanın sınırlılıkları ve varsayımlarından oluşmaktadır.

Beşinci bölümde öğrencilerin demografik ve tanıtıcı özelliklerine, turizm sektörüne ve kariyer planlamalarına ilişkin görüşlerine yönelik bulgulara yer verilmiştir. Aynı zamanda konuya ilişkin kurulan hipotezlerin durumu gözden geçirilmiştir.

Araştırmanın altıncı bölümünü ise sonuç ve tartışma oluşturmaktadır. Bu bölümde, elde edilen araştırma sonuçları detaylı bir şekilde anlatılmış ve konu ile ilgili yapılmış olan araştırma sonuçları ile tartışılmış ve çeşitli öneriler sunulmuştur.

Yapılan bu araştırmada, Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulunda (TOMYO) turizm eğitimi alan ön lisans öğrencilerinin kariyer planlarını yaparken hangi unsurlara dikkat ettikleri ve turizm sektörüne ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda, elde edilecek sonuçların turizm eğitimi alanındaki uygulamalara katkı sunması hedeflenmektedir. Böylece sektörün ihtiyacı olan nitelikli ara eleman yetiştirilmesine imkân sağlanması beklenmektedir. Ayrıca bu çalışmanın ara

eleman yetiřtiren diđer turizm eđitim kurumlarına veri sađlaması adına fayda sađlayacađı dűřünölmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM LİTERATÜR BİLGİSİ

Araştırmanın bu bölümü üç ana başlıktan oluşmaktadır. Birinci bölümde, eğitim ve turizm eğitimi ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. İkinci bölümde, kariyer ve kariyer planlama ile ilgili bilgilere; üçüncü bölümde ise konu ile ilgili daha önce yapılmış yerli ve yabancı araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. EĞİTİM VE TURİZM EĞİTİMİ

Eğitim, gerek bireyler gerekse toplumlar için zorunlu bir ihtiyaçtır. Toplumların gelişmesinde rol oynayan unsurlar arasında en önemli faktör eğitimidir (Baysal, 1990:121). Çünkü toplumların gelişmişlik düzeyleri o ülkedeki eğitim seviyeleri ile doğrudan ilişkilidir (Buluç, 2007:22; Civelek, 2014:20). Bir toplumun gelişmesinde, büyümesinde, kalkınmasında ve refaha ulaşmasının temelinde öğrenme, bilinçlenme ve eğitim yatmaktadır (Gündüzalp, 1992:61). Eğitim, bir toplumun kültürünü nesilden nesile aktardığı ve bireyleri toplumsallaştırdığı için toplumun ayakta kalabilmesi ve sürekliliğini sağlayabilmesi açısından etkili bir süreçtir (Şimşek, 2007:1).

Eğitim, karmaşık süreçler içerdiğinden dolayı tanımlanması zor bir kavramdır. Bu yüzden eğitimin tanımını yaparken ulaşılmak istenilen amaç oldukça önemlidir (Kale, 2007:4). Eğitim, bireyleri toplumsallaştırmada önemli bir araçtır (Şeren, 2006:57). Bir başka deyişle eğitim, bireyleri topluma kazandırır, sosyalleştirir ve bireyin görev ve sorumluluklarının bilincinde iyi bir vatandaş olmasında önemli bir rol oynar (Çiftçi, 2006:79).

Turizm eğitimi, kişilere bir toplumda iş sahibi olabilmeleri için gerekli olan bilgi, beceri ve pratiklik kazandırarak; toplumda turizm bilincini geliştirmek, turiste karşı onun milliyetine, diline, cinsiyetine, statüsüne, ekonomik gücüne, siyasi görüşüne göre ayırım yapmadan konukseverliğe dayalı bir anlayış

yerleştirmektedir (Dağdeviren, 2007:14-15; Olcay, 2011:71-73). Bir başka tanıma göre turizm eğitimi, turizm faaliyetlerini ve turizm ekonomisini topluma ve eğitim alan bireylere öğreterek, turizm konusunda bilgili, becerili ve nitelikli personel ve yönetici yetiştirilmesini amaçlayan çalışmaların tümüdür (Üngören, 2007:5).

2.1.1. Eğitimin Tanımı

Latince kökenli “educare” kelimesinden gelen eğitim; yetiştirmek, geliştirmek, yükseltmek ve büyütmek anlamlarına gelmektedir (Pala, 2006:1). Eğitim, insanın dünyada yaşamaya başladığından bu yana var olan ve insan tarafından ortaya çıkarılan toplumsal bir olgudur (Yılman, 2006:39). İnsanoğlu var olduğu günden beri çevresiyle etkileşim içindedir. Bu etkileşim önce aile içinde başlar ve yakın çevre, arkadaş çevresi ve yerel-bölgesel çevre ile devam eder (Kale, 2007:3). Eğitim, her an değişebilen faaliyetlerden oluşan bir süreçtir (Ergün, 2008:18). Eğitim süreci, insanın doğumuyla başlayıp bütün hayatı boyunca devam eden ve insanın ölümüyle sonuçlanan bir süreçtir (Kıncal, 2006:2; Pala, 2006:1; Kale, 2007:3).

Eğitimin temel unsuru, insanın kalıtsal güçlerini geliştirmek ve insanı istenen özelliklerle donanmış bir kişiliğe kavuşturmaktır. Bu açıdan eğitim etkili araç olmakla birlikte çok farklı yaklaşımları da beraberinde getirmektedir (Büyükalın Filiz, 2006:4; Kıncal, 2006:2). Tarihsel süreç içerisinde eğitim; kişilere, dönemlere, ülkelere ve felsefelere göre farklı şekillerde tanımlanmıştır (Ayas, 2014:4).

Eğitim, topluma yeni katılan bireyleri ve genç nesilleri toplumun standartlarına ve toplumda uyulması gereken kurallara göre hazırlayan etkili bir süreçtir (Çalık, 2006:15). Eğitim en yaygın tanımıyla, bireyin kendi yaşantısı yoluyla, davranışlarında istendik bir değişim ve farklılaşma meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1979:12). Eğitim aynı zamanda, bireyin bulunduğu toplumda yeteneklerini, tutum ve davranış biçimlerini geliştirdiği bir süreç olarak da tanımlanmaktadır (Tezcan, 1985:4). Eğitim, bir toplumun kalkınması için verimliliği artıran, nitelikli insan gücü yetiştiren ve bu insan gücünün birikim ve becerilerine göre yetişmesini sağlayan temel bir araçtır (Sabuncuoğlu, 1991:108).

2.1.2. Eğitimin Amaçları

Eğitim, bireye kazandırılmak için istendik bir şekilde seçilen amaçlar bütünüdür (Buluç, 2007:30). Eğitimin amacı, özelde bireylerin genelde toplumun mutlu olması, başarı yakalaması ve üretken olmaları için kavrama yeteneklerini geliştirmektir (Yılman, 2006:2). Eğitim sürecinde olan bireylerin davranışlarında meydana gelen farklılaşmalar belirlenerek, eğitilecek bireyin ihtiyacı olan davranışları ortaya koymak bir başka amaçtır (Fidan ve Erden, 1998:19).

Eğitimin en temel amacı; bireyleri iyi eğiterek, onlara bilgi, beceri ve yetenek kazandırarak başka bireylere ve farklı fikirlere saygı duyan, eleştirel düşünce becerisine sahip bireyler yetiştirmektir. Ayrıca donanımlı iş gücü yetiştirerek bireylerin bir meslek kazanmasını sağlamak ve buna bağlı olarak kendisini sorumlu hissetmesi sonucu kendisinin ve ailesinin geçimini sağlayabilecek kapasiteye ulaştırmak olduğu da söylenebilir (Buluç, 2007:31).

Eğitimin bir başka amacı; bireyi topluma kazandırarak, bireyin toplumun değer yargılarına, ahlâk kurallarına ve yazılı olan ya da olmayan bütün kanun ve kurallara uymasını sağlamaktır. Bunun yanında bireyin, toplumda üstleneceği rolleri bireye kazandırıp, toplumda var olmasını sağlayarak daha üretken bir insan olmasını hedeflemektedir (Usal ve Kuşluyan, 2000:123). Yukarıdaki tanımlara ek olarak aşağıda eğitimin amaçları ile ilgili söylenmiş bazı sözlere yer verilmektedir (Pala, 2006:2).

- Okulların temel görevi, her bir öğrencinin kapasitesini en üst düzeye çıkarmaktır.

Carol Ann Tomlinson

- Bir çocuğun ruhundaki saklı olan sempati, kibarlık ve cömertliğin değerini henüz hiç kimse keşfedememiştir. Eğitimin gerçek amacı, bu hazineyi ortaya çıkarmaktır.

Emma Goldman

- Eğitimin tek ve gerçek amacı, kişiyi devamlı sorular soran duruma getirmektir.

Bishop Creighton

- Eğitimin amacı, ne düşünmek yerine, nasıl düşünmek, başka insanların düşüncelerini kafamızda depolamak yerine, kendimiz için kendi fikirlerimizi artırmak olmalıdır.

Bill Beattie

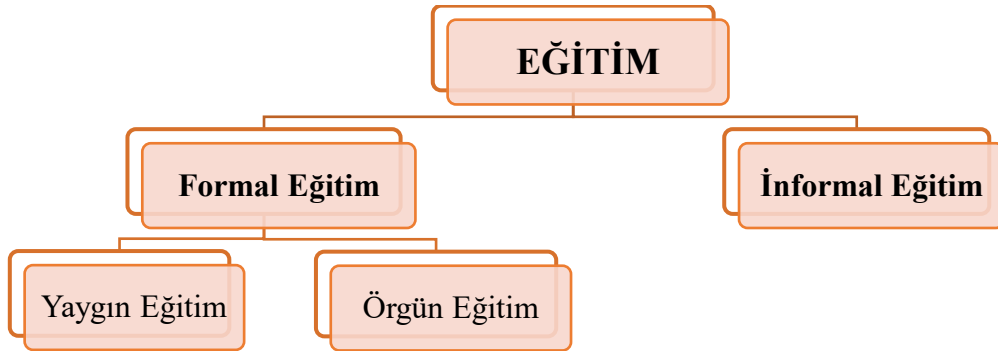
- Eğitimin tek amacı, bir öğrenciye bir gerçekle baş etmesi için gerekli şeyleri sağlayarak, kafasını geliştirerek, kendi hayat tarzına uygun olarak nasıl yaşayabileceğini öğretmektir. Eğitim, bireye geçmişte keşfedilen önemli bilgilerin öğretilmesinin yanı sıra, onu kendi çabalarıyla daha fazlasını edinebilecek hale getirmelidir.

Ayn Rand

Eğitimin amacı; bireylerin kişisel yeteneklerini, insan ilişkilerindeki becerilerini, ekonomik yeterliliklerini geliştirmek ve yurttaşlık görevlerini tam olarak sağlamak olarak tanımlanabilir. Eğitimde amaç, kişilerin becerilerini ve ilgi duyduğu konuları belirleyip geliştirici eğitim metotları uygulamaktır. Eğer bu konular doğru bir şekilde tespit edilir ve buna bağlı olarak eğitim yapılırsa eğitimin asıl amacına uygunluğu sağlanmış olacaktır (Tanrıöğren, 2007:12).

2.1.3. Eğitimin Sınıflandırılması

Eğitim süreci genel olarak kontrol edilen ve kontrol edilemeyen tarafları ile dikkate alındığında formal eğitim ve informal eğitim olarak iki ana başlık olarak sınıflandırılabilir (Ayas, 2014:5).

Şekil 2.1. Eğitimin sınıflandırılması (Ayas, 2014:5)

2.1.3.1. Formal Eğitim

Formal eğitim, okullarda ya da kurumlarda önceden hazırlanmış bir plan veya program dâhilinde uzman kişiler tarafından öğretim yoluyla gerçekleştirilir. Formal eğitim, özel bir çevrede örgütlü ve kontrollü bir şekilde yürütülür. Yürütülen bu süreçte bireye kazandırılan istendik davranışların yanı sıra bireyde olması istenmeyen davranışların da değiştirilmesi ve ortadan kaldırılması amaçlanır. Bundan dolayı bu eğitim biçimsel eğitim olarak da adlandırılmaktadır (Çalık, 2006:18).

Okullar ya da kurumlar dışında tarım, sanayi ve hizmet alanlarında bireyleri yetiştiren ve bir mesleğe hazırlayarak o meslekte ilerlemelerini sağlamak da formal eğitim kapsamındadır. Okul dışı formal eğitimin kendine has birtakım özellikleri bulunmaktadır. Bunlar; sürenin kısa olması, eğitimdeki öğrencilerin yaş grubuna göre sınıflandırılmaması, ihtiyaç duyuldukça yapılması ve belirli konular dâhilinde yapılmasıdır. Formal eğitim, örgün eğitim ve yaygın eğitim olarak iki grupta incelenmektedir (Demirel ve Kaya, 2008:10).

2.1.3.1.1. Örgün Eğitim

Örgün eğitim; bir ülkede belirli yasalar altında verilen ve bir amaç doğrultusunda planlı, programlı ve sistematik bir biçimde organize edilen eğitim-öğretim süreci olarak tanımlanmaktadır (Oktay, 2007:6). Bir başka tanıma göre örgün eğitim; belirli yaş grubunda olan öğrencilere, önceden belirlenmiş amaçlar doğrultusunda okul çatısı altında düzenli ve sistemli bir biçimde yapılan eğitimidir (Şimşek, 2007:5). Örgün eğitim, öğrencinin okul öncesi eğitiminden yükseköğrenim düzeyinin sonuna kadar olan bir süreci kapsamaktadır (Demirel ve Kaya, 2008:11). Örgün eğitim sistemi; okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim şeklinde sınıflandırılmaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı, 1992:18).

2.1.3.1.2. Yaygın Eğitim

Yaygın eğitim, örgün eğitimde devam eden ya da örgün eğitimin herhangi bir kademesinde bulunmuş olan veya örgün eğitimden hiç yararlanmamış olan bireylerin aldığı eğitim olarak tanımlanmaktadır (Bozkurt Bostancı, 2007:253). Yaygın eğitim, bir amaç doğrultusunda, belirli bir plan ve program çerçevesinde örgütlü bir yapı içerisinde genelde yetişkinlerin bulunduğu bir eğitim programı olarak da tanımlanmaktadır. Bunun yanında bu eğitim, öğrenmeye ihtiyaç duyan

bireylerin kendilerini geliştirmek istedikleri meslek gruplarında yeterli duruma gelmeleri için fırsatlar sunmaktadır (Ural, 2007:194). Yaygın eğitim sistemi; halk eğitimi, okul dışı eğitim, hizmet içi eğitim şeklinde yürütülen hizmetler olarak da adlandırılmaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı, 1992:59).

2.1.3.2. İnfomal Eğitim

İnfomal eğitim, ailede başlayan ve çevreyle etkileşim halinde devam eden bir süreçtir. Bu süreç, belirli bir plan, program veya sisteme bağlı değildir. Hayatın olağan akışı içerisinde bireyin farkında olarak veya olmayarak toplumun diğer fertleriyle olan ilişkilerinde ya da yaşadığı herhangi bir durumda yeni bir şeyler öğrenmesidir. Bu tür öğrenmeler ailede, sokakta, okulda, arkadaş çevresinde ve televizyonda öğrenilebileceğinden dolayı kendiliğinden oluşur (Çalık, 2006:17). Bu nedenle öğrenme, bireyde hem olumlu hem de olumsuz yönde olabilmektedir (Şimşek, 2007:5).

İnfomal eğitim, plansız ve programsız geliştiğinden dolayı yani yaşam içinde kendiliğinden gerçekleştiği için gelişigüzeledir. Bu nedenle infomal eğitim “doğal eğitim” olarak da adlandırılmaktadır. İnsanlardaki birlikte yaşama içgüdüğü, onları toplumun beklediği şekilde davranmaya ve öğrenmeye yöneltir. Bu durum da infomal eğitimde gözlem ve taklit olmak üzere iki önemli öğrenme unsurunu meydana getirir (Demirel ve Kaya, 2008:9).

2.1.4. Turizm Eğitimi ve Tanımı

Teknolojinin çok hızlı bir şekilde geliştiği çağımızda, bilgiyi kullanan ve yorumlayan, beyin gücünü etkin bir şekilde yöneten ve sürekli yeni teknolojiler üretebilen nitelikli insan gücünün önemi artmıştır. Çağın kaçınılmaz gerekliliği haline gelen bilgi ve beceri ile donatılmış eğitilmiş insan gücü tüm dünyanın en kıymetli varlıkları olarak görülmeye başlamıştır. Günümüzde artık üretimdeki kaliteden, verimlilikten, müşteri memnuniyetinden ve hizmet piyasalarına kadar her alanda nitelikli ve eğitilmiş işgücünün önem kazandığı net bir şekilde görülmektedir. Turizm sektörü açısından düşünüldüğünde, ülkelerin uluslararası rekabette var olabilmesi için teknolojiyi ve bilimi kullanarak kaliteli ve kalifiye insan gücünü yetiştirmeye yönelik eğitim-öğretim programlarının geliştirilmesine ve uygulanmasına ihtiyaç vardır (İlgaz, 2011:101; Ergün, 2013:3-4).

Küresel ekonomiyi elinde bulunduran güçlü endüstriler, bilgiyi ve teknolojiyi doğru bir şekilde kullanarak bunun üretime olumlu yansımaları sağlamaktadır. Bu endüstriler kaliteyi daha az bir maliyetle ve daha az bir zamanda elde ederek rekabette avantaj elde etmiştir. Geline bu noktada karşımıza nitelik olgusu çıkmaktadır. Turizm sektöründe önemli bir unsur olan insan gücünün bilgisinin artması zaman ve maliyeti kullanımda öne çıkmaktadır. İnsan gücünün bu faktörleri bilinçli kullanmasının da eğitimle yakından ilişkili olduğu unutulmamalıdır. Eğitimli insan gücünün turizm sektörünü getireceği nokta büyük bir öneme sahiptir (Boylu, 2007:260).

Turizm sektörü, insan gücüne dayalı olduğundan dolayı emek yoğun bir sektör konumundadır. Hizmet sektörü özelliği taşıyan turizm sektörü, uluslararası rekabet ortamında ekonomiye katkı sağlamasının yanı sıra turisti memnun etmeye bağlı bulunmaktadır. Turisti memnun etmenin en önemli unsurlarının başında kaliteli hizmet gelmektedir. Kaliteli bir hizmetin verilmesi ve müşterinin memnun edilmesi için ihtiyaç duyulan personelin gerekli donanım, yetenek ve beceriye sahip olması önemlidir. Bu özellikleri barındıran personel ise kaliteli ve etkin bir turizm eğitim ve öğretim süreciyle sağlanabilir (İçöz, 1991:15; Gürkan, 2017:26-27; Kırmızı, 2017:50; Olcay vd., 2018:430).

Turizm eğitimi, turizm sektöründeki işletmelerin verimliliğini artıracak, sektörde oluşacak yenilikleri takip edebilecek, araştırma ve planlama faaliyetlerini yürüterek bilimsel yöntemleri ortaya çıkararak bireyin yetiştirilmesi için yapılan mesleki bir eğitimidir. Turizm eğitimi, ülkedeki turistik kaynakların farkına varılması, mevcut kaynakların korunmasını ve ülke ekonomisinde turizmin katkısının daha yukarı seviyelere çıkarılmasını hedeflemektedir (Orhan, 2015:7-8).

Turizm eğitimi bir başka tanıma göre, insanın insana doğrudan hizmet etmesini öğreten ve meslek bilinci kazandıran bir bilim dalıdır. Diğer bir deyişle turist olarak tabir edilen kişiye, gerçekleştirdiği faaliyet boyunca gereksinim duyabileceği oranda bütün mal ve hizmetleri bireysel olarak takdim eden kalifiye personele verilen eğitim çalışmalarının bütünüdür (Türkseven, 2012:19). Turizm eğitimi, teorik ile uygulamanın bir arada yapılmasını gerektiren eğitim olarak tanımlanmaktadır. Bu doğrultuda, eğitimcilerin sadece iyi bir öğretmen değil, aynı zamanda dikkatli ve gözlemci birer konuk, tüketici olmaları gerekmektedir. (Yazıt, 2013:22; Gökçe, 2016:12-14).

Turizm eğitimi, farklı mesleki eğitim alanlarında olduğu gibi, üç konunun dengelenmesine önem verir. Bu konular; bireysel gelişme ihtiyaçlarının karşılanması, endüstrideki teorik bilgi düzeyinin geliştirilmesi ve uygulamaya dair deneyimlerin analiz edilmesi olarak sınıflandırılmaktadır. Bu konulardan her biri kendi gereksinim ve beklentilerinde farklı kaynaklara, oluşumlara ve sonuçlara sahiptir. Turizm eğitiminin gelişmesi de bu konularla yakından ilişkilidir. Turizm eğitiminin gelişimini etkileyen faktörler aşağıdaki gibidir (Güzel, 2006:18-20):

- Turizm eğitimi, büyük oranda turizm endüstrisinin doğasından etkilenmektedir. Bu endüstri birçok farklı alanda çalışan ve uzmanlık gerektiren sektörden oluşmaktadır. Örneğin; turizmde insan faktörü coğrafyacıların, tarihçilerin ve davranış bilimcilerin alanına girerken bir başka açıdan da ekonomistlerin, finans sektöründe çalışanların ve işletmecilerin çalışma alanına girmektedir. Dolayısıyla turizm eğitimi tüm bu sektörlerdeki gelişmelerden ve değişimlerden etkilenmeye açık bir alandır.
- Turizm, diğer bilim dalları ile karşılaştırıldığında nispeten yeni bir çalışma alanıdır. Bu alandaki çalışmalar en fazla elli yıllık bir geçmişe sahiptir. Turizm, ciddi bir akademik çalışma alanı olarak gelişimini tamamlayamamıştır.
- Turizmin disiplin olarak teorik temelini eksik olması, gelişimini ve ilerlemesini etkilemiş ve günümüzde de turizm eğitimi yaklaşımlarını yönlendirmiştir. Turizmin etkili bir biçimde ele alınmasını sağlayacak teorik çalışmalar ve kapsamlı çalışmaların eksikliği sürdürülebilir gelişmesini olumsuz etkilemiştir.
- Turizm eğitimi konusundaki problemlerden biri de bu alana dair genel algılamaların hafife alan bir yaklaşım şeklinde olmasıdır. Diğer yandan turizm eğitimcileri uygulamada görev almadıklarından pratikte yaşanan problemler konusunda yetersiz kalmaktadırlar.
- Turizm sektörünün özellikle 1950-1960'lı yıllardan sonra gelişmeye başlaması nispeten yeni bir alan olan turizmin problemleri üzerinde yeterince düşünülmüş olması konusunda olumsuz bir durum ortaya koymaktadır. Bu da turizmle ilgili akademik alanda birçok başka problemi doğurmuştur.

- Turizm eğitimi konusundaki bir başka problem de veri eksikliğidir. Bu alanda geçmişe dayalı bilgi ve verilerin yetersiz kalması karşılaştırmalar ve geçerli araştırmalar yapılmasını zorlaştırmaktadır. Geçmişe dayalı bilgi ve verilerin mevcut olduğu durumlarda da genellikle sağlam dayanaklardan yoksundurlar. Bu verilerin ulusal ve uluslararası anlamda karşılaştırılması mümkün değildir veya kalite anlamında eksiktir.
- Turizm eğitiminin gelişmesi konusunda karşılaşılan ciddi bir engel de bu endüstrinin genellikle turizm eğitimi almamış ve turizm konusunda yeterli bilince sahip olmayan yöneticiler tarafından yönlendirilmesidir.
- Turizm eğitiminde karşılaşılan en büyük güçlüklerden biri de yükseköğretim seviyesinde nitelikli ve başarılı öğrencilerin bu alanda eğitim almayı ve bu alanı kariyer olarak seçmeyi düşünmemeleridir.
- Turizm eğitimcilerinin yaşadığı en önemli çelişkilerden biri de ders içeriğinin şekillendirilmesi konusundadır. Ders içerikleri hazırlanırken teoriye dayalı konular mı yoksa uygulamaya dayalı konular mı ön planda tutulmalıdır? Bu iki konunun dengelenmesi turizm eğitimi veren birçok kurumda önemli bir sorundur.

Genel olarak turizm eğitimi, genel bilgilerin yanında kültür ve davranış bilimlerine meyil etmeyi de gerekli kılar. Turizm sektörü ve işletmeleri donanımlı ve çalışmaya gönüllü olan iş gücü sektör için büyük bir önem arz etmektedir. Çünkü emeğe dayanan bu sektörün daha nitelikli bir hizmet verebilmesi için kaliteli ve eğitilmiş bireylere sahip olunması gerekmektedir (Çakır vd., 2012:138).

2.1.5. Turizm Eğitiminin Amacı ve Önemi

Turizm eğitimi, turizm faaliyetlerinin olduğu bölgelerin kalkınabilmesi açısından önemlidir. Çünkü turizm faaliyetlerinin olduğu bölgelerin kalkınabilmesi için eğitilmiş, nitelikli personelin yetiştirilmesi gerekmektedir. Turizm sektörünün önemli bir pazar olduğu düşünüldüğünde ülkeler veya işletmeler bu pazardan olabildiğince fazla miktarda gelir elde etmek isteyeceklerdir. Bunun için de nitelikli ve eğitilmiş personele ihtiyaç duymaktadır (Gürkan, 2017:27-28).

Turizm eğitimi, ülkenin kalkınmasında önemli bir role sahiptir. Turizm eğitiminin temel ilkesi, gerek sektördeki gerekse sektör dışındaki insan gücünün yetiştirilmesine öncülük etmektir. Turizm eğitimi alan öğrenciler mezun olduktan

sonra çeşitli işletmelerde yönetici veya işgören pozisyonlarında görev alabilmektedir. Sektörde çalışmak istemeyenler ise eğitimlerini üst seviyelere taşıyarak akademik alanda kendilerini geliştirmektedir (Giritlioğlu ve Olcay, 2014:97; Kırmızı, 2017:50-51).

Turizm eğitiminin amacı; turizm kaynaklarının farkına varmak, zaten var olan kaynakları korumak ve turizm sektörünün ülke ekonomisine yaptığı katkıyı üst seviyelere çıkarmaktır. Turizm eğitiminin amaçlarının belirlenmesinde sektörün ihtiyaçları belirleyici olmaktadır. (Eren vd., 2013:19). Türkiye’de yapılan turizm eğitiminin amacı iki temele dayanmaktadır Bu amaçlardan biri; toplumun turizm konusunda bilinçlendirilmesi ve turistlerin memnun edilmesi, diğeri; turizm sektörünün büyümesine katkı sağlamak için gereken bilgili, verimli ve mesleki ehliyeti olan nitelikli personeller yetiştirmektir (Çevik, 2012:29-30).

Toplum seviyesindeki turizm eğitiminin amacı; halkta turizm algısını artırmak, kaynakları koruma bilinci kazandırmak, turiste yönelik verilen hizmetin kaliteli olmasını sağlamak, hoşgörü ve konukseverliğe yaraşır şekilde davranış biçimi oluşturmaktır (İlgaz, 2011:103-104). Turizm eğitiminin amaçları aşağıdaki şekilde sıralanmıştır (Sezgin, 2001:135):

- Turizm sektörüne nitelikli personel sağlamak.
- Eğitim vasıtasıyla kuramsal ile uygulama arasında köprü oluşturmak.
- Turizm sektörünün gelişimine katkı sağlamak.
- Bireyler arasındaki sevgi ve kardeşliği sağlamlaştırmak.
- Turizm sektöründe çalışanların tecrübelerini artırmak.
- İnsanların turizm sektörüne olan yakınlığına dikkat çekmek.
- Vatandaşlarda pozitif bir turizm bilinci uyandırmak ve sektörde çalışan personele beceri kazandırmak.

Bireysel ve toplumsal yönü daha ağır basan turizm eğitiminin başarıya ulaşmasının yolu; amaçların eğitim basamağına uygun olarak seçilmesinden, amaçların değişen koşullara uygun olarak belirlenmesinden ve bu amaçlar konusunda insanların kararlı olmasından geçmektedir. Ayrıca turizm eğitimi; halk üzerinde turizm bilinci oluşturmayı, doğal, tarihi ve kültürel değerlerin korunması gerektiği bilinciyle ülkeye gelen turiste karşı din, dil, ırk, statü ve ekonomik düzeyine bakılmaksızın eşit davranılmasını ve misafirperverliğe dayalı bir hizmet süreci oluşturmayı da amaçlamaktadır (Sarı, 2007:12).

Modern turizm şeklinin gerekli kıldığı hizmet kalitesi, hizmeti veren personel ve alan turist arasındaki temasın sağlam ve sürdürülebilir olması büyük oranda turizm sektöründe çalışanların meslek bilgisi ve meslekteki tecrübesi ile doğru orantılıdır. Bundan dolayı, turizm ekonomik olduğu kadar sosyolojik özellikleri de barındırmaktadır (Timur, 1992:47). Turizm eğitiminin önemi aşağıdaki gibi sıralanabilir (İçöz, 1994:86-87):

- Turizm eğitimi, sektöre gerekli olan personeli temin etmek durumundadır.
- Uluslararası pazarda etkinliğini sürdüren işletmelerde olması gereken başlıca özelliklerden birisi kalifiye personeldir.
- Turizmde sadece üretim basamağında değil ayrıca pazarlama, reklam ve satış basamaklarında da nitelikli personele gereksinim vardır.
- Turizm sektöründeki çalışanların maliyetinin işletme giderleri içinde önemli bir yeri bulunmaktadır. Bundan dolayı turizmde istihdam edilen personelin kalitesini yükseltecek eğitimler zorunlu olmalıdır.
- Turizmde eğitim sadece sektörde çalışan personel yönünden değil aynı zamanda akademik anlamda araştırma yapacak akademisyenleri yetiştirme yönünden de gereklidir.

Turizm eğitiminin önemini daha iyi anlayabilmek için turizm eğitimi gerekliliklerini bilmek önemlidir. Turizm sektöründe, planlama çalışmalarından başlayarak turiste verilen hizmet göz önüne alındığında, en üst kademede yöneticiden en alt kademede çalışanlara kadarki bütün kademelerde turizm eğitimi gerekli kılan nedenler vardır. Turizm eğitimiyle; sektörü bilen, sektörün problemlerinin farkında olan ve mesleki bilgiye sahip işgücü sektöre kazandırılacaktır (Evren, 2010:40-41).

2.1.6. Türkiye’de Turizm Eğitimi

Turizm eğitimine belirli bir yöntemin sorumluluğuyla yaklaşabilmek için, ilk olarak bu alanın tarihsel sürecinin ve bugünkü durumunun belirlenmesi gerekmektedir. Türkiye’de turizm eğitimine yönelik etkinliklerin çoğu planlı dönemde gelişim göstermiştir. 1890 yılına kadar turizm eğitimiyle ilgili bir düzenleme yoktu, ancak bu tarihten sonra Osmanlı Devleti “Seyyahlara Tercümanlık Edenler Hakkında 190 Sayılı Nizamname” yürürlüğe koymuştur. Cumhuriyet döneminde ise 1925 yılında “1730 Sayılı Seyyah Tercümanları

Hakkında Kararname” çıkarılmıştır. Bu dönemden sonra Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, turist rehberlerinin eğitilmesine ve yayınların hazırlanmasına büyük katkılar sağlamıştır (Ünlüönen ve Boylu, 2005:13-14; Aksu ve Bucak, 2012:9-12).

Türkiye’de turizm eğitimi, Milli Eğitim Bakanlığı ile Basın-Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğü işbirliğiyle 1953 yılında Ankara’da açılan “Turistik Garson Kursları” ve 1955 yılında İzmir Ticaret Lisesinde açılan ve aynı müfredatı uygulamış olan kurslar ile başlamıştır. Bunların yanı sıra Denizcilik Bankası kendi personellerini eğitmek amacı ile kurslar açmış ve bazı turizm dernekleri de “Tercüman Rehberlik Kursları” düzenlemiştir. Yine 1953 yılında Polis Koleji tarafından yalnızca bir devre için açılmış olan “Turizm Polisi Kursu” da Türkiye’deki ilk turizm eğitimi hareketleri arasında bulunmaktadır (Timur, 1992:49; Boylu, 2002:66-67).

Türkiye’de turizm eğitimi 1961 yılına kadar yalnızca çeşitli kurslarla gerçekleşmekteydi. 1961-1962 öğretim yılında bugünkü Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin ilki olan Ankara Otelcilik Okulu eğitime başlamıştır. Bu okulun açılmasından sonra 1967-1968’de İstanbul’da, 1975-1976’da Kuşadası’nda otelcilik okulları açılmıştır. Daha sonra 1980’li yıllarda sektörün bu okullardan iki isteği olmuştur. Birincisi, mezunlarının bir yabancı dili iyi derecede bilmeleri; ikincisi, mezunların otel işletmelerinde yoğun uygulama yaparak yetiştirilmeleri olmuştur. Bu bağlamda, ilk olarak 1984 yılında açılan bu okulların eğitim süreleri bir yıl uzatılmış ve bu bir yıl ağırlıklı olarak yabancı dil eğitime ayrılmıştır. Ardından, 1986 yılında 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu hükümleri gereğince uygulamalı mesleki eğitime önem verilmiştir. 1984-1985 yılından beri bu okullar Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri olarak eğitim vermektedir (Kılıç ve Bayraktaroğlu, 2012: 192; Taşkın, 2006:32-34). 2014 yılından sonra 01.05.2014 tarihli 2014/8 sayılı genelge ile turizm eğitimi veren liseler Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri, Çok Programlı Anadolu Liseleri ve Mesleki Eğitim Merkezleri adı altında toplanmıştır (www.meb.gov.tr). Türkiye’de mesleki turizm eğitim şeması Şekil 2.2’de aşağıda gösterilmiştir.

Şekil 2.2. Türkiye’de mesleki turizm eğitim şeması (Altınel, 2016:21)

Türkiye’de turizm eğitimi politikası Milli Eğitim politikasına bağlı olarak uygulanmaktadır. Genel ve mesleki turizm eğitimi; ülkenin turizm alanında belirlenen ihtiyaçlarını karşılamak, turizm alanında çalışacak her kademedeki personel yetiştirmek, halkın sektörle ilgili bilincini geliştirmek, kaliteli mal ve hizmetin üretilmesini sağlamak amacıyla verilmektedir. Türkiye’de turizm eğitimi, örgün turizm eğitimi ve yaygın turizm eğitimi olarak iki bölümde verilmektedir (Hacıoğlu, 1992:91; Güçer, 2004: 21).

Türkiye’de turizm eğitimi; turizm eğitimi ve otelcilik ve turizm eğitimi adı altında uygulanmaktadır. Türkiye’de uygulanan eğitim sistemi turizmin sektörel eğitimini kapsamaktan ziyade yalnızca otelcilik eğitiminden oluşmaktadır. Örgün eğitim sisteminin ilk basamağını Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri, Çok

Programlı Anadolu Liseleri ve Mesleki Eğitim Merkezleri oluşturmakta ve turizmle ilgili işlere yönelik ara kademe işgörenler yetiştirilmektedir. Diğer basamak olan yüksekokullarda daha çok işletmeciliğe yönelik turizm eğitimi verilirken yüksekokullarda genel otelcilik programları uygulanmaktadır. Bu eğitim kurumlarında yoğun olarak işletmecilik üzerine eğitimler verilmektedir. Yaygın eğitim kurumlarında ise durum biraz farklıdır. Bu programda, bireylere daha kısa süreli programlar uygulanmaktadır. Uygulanan programlar sayesinde bireyler; garson, aşçı, resepsiyonist ve kat görevlisi gibi pozisyonların elemanı olabilmektedirler (Ağaoğlu, 1991:81-82; Emir vd., 2010:143-145).

2.1.6.1. Örgün Turizm Eğitimi

Örgün turizm eğitimi, eğitim öğretim kurumlarında belirli yaş grubundaki ve düzeyleri yakın olan bireylere, belirli bir programa ve amaca göre gerçekleştirilen eğitim şeklinde tanımlanmaktadır. Örgün eğitimin temel amacı; turizm sektörünün farklı alanları için kalifiye personel yetiştirmektir. Bir başka ifadeyle, turizm sektöründe verimliliği arttırmak, turistlere doğrudan hizmet veren personelin insancıl yönünü kuvvetlendirmek, personelin becerileri ve sorumluluğu arasında köprü kurmak ve personele karşılaştıkları olayları çözümleyecek, sonuçları kontrol edecek yeteneği vermektir (Erdoğan, 2005:9; Tahtaloğlu, 2012:19; Kırmızı, 2017:55).

Türkiye’de örgün turizm eğitimi ilk ve ortaöğretim düzeyinde temel turizm bilgisi olarak verilmektedir. Mesleki eğitim düzeyinde ise Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri, Çok Programlı Anadolu Liseleri ve Mesleki Eğitim Merkezlerinde verilmektedir. Yükseköğretimde örgün turizm eğitimi; Yükseköğretim Kuruluna bağlı üniversitelerde dört yıl süre ile eğitim veren Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulları (TİOYO), Turizm Fakülteleri, İşletme Fakülteleri, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulları, Ticaret Bilimleri Fakülteleri, İktisadi ve İdari Bilimler Fakülteleri ve İktisat Fakültelerinde verilmektedir. Bunun yanında iki yıl süreyle eğitim veren Meslek Yüksekokullarında (MYO) turizm ile ilgili farklı alanlarda gerçekleştirilmektedir. Enstitülerde verilen turizm eğitimi ise yüksek lisans ve doktora programlarını kapsamaktadır (Ergün, 2013:18-20).

2.1.6.1.1. Ortaöğretim Düzeyinde Turizm Eğitimi

Türkiye’de ortaöğretim düzeyindeki mesleki eğitim 3 dönemde incelenebilir. İlk olarak, Selçuklu döneminde “Ahilik” ismiyle kurulmuş olan teşkilat, Osmanlı döneminde “Lonca” ve “Gedik” isimleriyle etkinliklerine devam etmiştir. 1839’da Tanzimat ilan edildikten sonra ortaöğretim düzeyindeki mesleki eğitim yavaş yavaş bugünkü yapıya dönüşmeye başlamıştır. Cumhuriyet dönemiyle birlikte esnaf ve ticaret odalarının katkı sağlamasıyla birlikte farklı türlerdeki örgün ve yaygın eğitim veren okullar vasıtasıyla mesleki eğitim devam etmiştir (Boylu ve Arslan, 2014:80).

Ortaöğretim düzeyinde eğitim veren kurumlar, turizm sektörünün çeşitli alanlarında istihdam edilmek üzere nitelikli, bildiklerini iyi yönde kullanabilen ve ara kademe eleman yetiştiren eğitim kurumlarıdır (Çevik, 2012:46). Ortaöğretim düzeyinde turizm eğitimi, Milli Eğitim Bakanlığına (MEB) bağlı Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri, Çok Programlı Anadolu Liseleri ve Mesleki Eğitim Merkezlerinde dört yıllık kuramsal ve uygulamalı örgün bir eğitimi ifade eder. Eğitim programında genel kültür, dil, kuramsal ve uygulamalı meslek dersleri ile yaz stajları yer alır. Ortaöğretim düzeyinde mesleki turizm eğitiminin amacı; işletmelerin gereksinim duydukları alt kademe elemanları eğiterek, resepsiyon, servis ve mutfak gibi bölümlerde ihtisaslaşan öğrencileri sektöre kazandırmaktır (Tuyluoğlu, 2003:14).

Türkiye’de 2017-2018 eğitim öğretim yılı itibariyle 2.552’si Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, 762’si Çok Programlı Anadolu Lisesi, 322’si Mesleki Eğitim Merkezi, 383’ü Özel Meslek Lisesi ve 33’ü OSB’lerde açılan Resmi Meslek Lisesi olmak üzere toplamda 3.636 adet Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumu bulunmaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2018:33). Türkiye’de mesleki anlamda turizm eğitimi veren liselerin sayısı aşağıda Tablo 2.1’de verilmiştir.

Tablo 2.1. Türkiye’de 2018 yılı itibari ile ortaöğretim düzeyinde turizm eğitimi veren lise sayısı (www.meb.gov.tr)

No	Şehir adı	Lise sayısı	No	Şehir adı	Lise sayısı	No	Şehir adı	Lise sayısı
1	Adana	12	28	Elazığ	4	55	Manisa	10
2	Adıyaman	4	29	Erzincan	3	56	Mardin	3
3	Afyonkarahisar	10	30	Erzurum	9	57	Mersin	10
4	Ağrı	3	31	Eskişehir	6	58	Muğla	11
5	Aksaray	2	32	Gaziantep	4	59	Muş	3
6	Amasya	3	33	Giresun	5	60	Nevşehir	4
7	Ankara	49	34	Gümüşhane	2	61	Niğde	2

8	Antalya	21	35	Hakkâri	2	62	Ordu	7
9	Ardahan	2	36	Hatay	13	63	Osmaniye	3
10	Artvin	5	37	İğdır	2	64	Rize	9
11	Aydın	10	38	Isparta	6	65	Sakarya	9
12	Balıkesir	14	39	İstanbul	57	66	Samsun	10
13	Bartın	3	40	İzmir	31	67	Siirt	2
14	Batman	3	41	Kahramanmaraş	5	68	Sinop	4
15	Bilecik	3	42	Karabük	4	69	Sivas	4
16	Bingöl	1	43	Karaman	3	70	Şanlıurfa	9
17	Bitlis	2	44	Kars	2	71	Tekirdağ	4
18	Bolu	7	45	Kastamonu	7	72	Tokat	4
19	Burdur	2	46	Kayseri	9	73	Trabzon	6
20	Bursa	22	47	Kırıkkale	3	74	Tunceli	1
21	Çanakkale	8	48	Kırklareli	3	75	Uşak	3
22	Çankırı	3	59	Kırşehir	3	76	Van	9
23	Çorum	5	50	Kilis	2	77	Yalova	2
24	Denizli	7	51	Kocaeli	12	78	Yozgat	7
25	Diyarbakır	10	52	Konya	14	79	Zonguldak	10
26	Düzce	4	53	Kütahya	7			
27	Edirne	7	54	Malatya	2			

Tablo 2.1'e göre, Türkiye'de mesleki anlamda turizm eğitimi veren 588 adet lise bulunmaktadır. Bu liselerde Eğlence Hizmetleri, Konaklama ve Seyahat Hizmetleri ve Yiyecek İçecek Hizmetleri alanları altında farklı dallarda turizm eğitimi verilmektedir. Türkiye'de mesleki anlamda turizm eğitimi veren lise sayına ulaşılmış fakat bu liselerde eğitim gören öğrenci sayısına ulaşamamıştır. Bu sebeple Milli Eğitim Bakanlığına dilekçe yazılmış ve ortaöğretim düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin sayısı talep edilmiştir. Ancak Milli Eğitim Bakanlığının gerekli gördüğü nedenlerden dolayı bu talep reddedildiğinden turizm eğitimi alan öğrenci sayısına ulaşamamıştır.

2.1.6.1.1.1. Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri

İşletmelere kalifiye personel yetiştirmeyi amaçlayan, Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki Teknik Eğitim Müdürlüğüne bağlı okullardır. Turizm sektöründe orta kademe pozisyonlarda çalışacak olan personel bu okullarda yetiştirilmektedir. Bu okulları bitiren öğrenciler mesleki anlamda kariyer yapma açısından daha avantajlı konumdadırlar. Okulu bitiren öğrenciler, kendi alanlarıyla ilgili bir üst kademedeki yükseköğretim kurumlarında eğitim alabilir ya da kalifiye eleman olarak iş hayatına atılabilirler (www.meb.gov.tr).

Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde 54 alanda ve bu alanlar altındaki 199 dalda öğretim programı uygulanmaktadır. Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde turizmle ilgili Eğlence Hizmetleri, Konaklama ve Seyahat Hizmetleri

ve Yiyecek İçecek Hizmetleri alanları bulunmaktadır. Eğlence Hizmetleri alanı altında animatörlük ve çocuk animatörlüğü, Konaklama ve Seyahat Hizmetleri alanı altında kat hizmetleri, operasyon, ön büro, rezervasyon, Yiyecek İçecek Hizmetleri alanı altında ise bar, hosteslik, aşçılık, mutfak, pastacılık ve servis dalları bulunmaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2018:154-189).

2.1.6.1.1.2. Çok Programlı Anadolu Liseleri

Genel itibariyle, nüfusun ve öğrencinin az olduğu yerleşim yerlerindeki Anadolu Lisesi, Meslek Lisesi ve Teknik Liselerdeki programların tek bir lise adı altında toplanmasına Çok Programlı Anadolu Lisesi denilmektedir. Bu liseyi bitiren öğrencilere diplomaları, bitirilen bölüme göre verilmektedir. Örneğin, Meslek Lisesi bölümünden mezun olan bir öğrenciye Meslek Lisesi diploması verilmektedir. Çok Programlı Anadolu Lisesindeki programlar, çevrenin ve okulun şartları göz önünde tutularak belirlenmektedir. Yani her Çok Programlı Anadolu Lisesinde aynı bölümler ve aynı programlar bulunmamaktadır. Ayrıca Çok Programlı Anadolu Lisesinin mesleki ve teknik bölümünde okuyan öğrenciler için bölümleri ile ilgili olarak staj imkânı da bulunmaktadır. Öğrenciler, okullarda öğrenmiş oldukları teorik bilgileri çeşitli staj programları ile pratikte uygulama şansı bulurlar ve karşılığında belirli bir ücret alırlar ve sigortaları yapılır (www.meb.gov.tr).

2.1.6.1.1.3. Mesleki Eğitim Merkezleri

Ekonominin temel taşı niteliğindeki esnaflar için eleman yetiştirmeyi amaçlayan Meslekî Eğitim Merkezleri zorunlu eğitim kapsamına alınmıştır. Meslekî Eğitim Merkezi programlarını bitiren öğrenciler istekleri doğrultusunda fark derslerini tamamlayarak diploma almaları halinde yükseköğretime gidebilme hakkına sahiptir. Meslekî Eğitim Merkezi programı öğrencileri; öğrenci statüsünde olup, her türlü öğrencilik haklarından yararlanırlar. Meslekî Eğitim Merkezi programlarında eğitim gören öğrenciler, onuncu sınıftan sonra beceri sınavına alınır. Bu öğrenciler on birinci sınıfı bitirdikten sonra kalfalık, on ikinci sınıfı bitirdikten sonra ise ustalık sınavına alınırlar. İşyeri sahibi, öğrenciyi işe almadan önce velisi ile veya kendisiyle meslekî eğitim sözleşmesi yapmak zorundadır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2018:24).

2.1.6.1.2. Yükseköğretim Düzeyinde Turizm Eğitimi

Bütün eğitim birimlerinde olduğu gibi turizmle ilgili eğitimin de çeşitli düzeyleri vardır. Her düzeyin kendi içerisinde farklı amaç ve gerekleri bulunmaktadır. Bu bağlamda, yükseköğretimde turizm eğitim ve öğretimi ön lisans, lisans, lisansüstü ve doktora düzeylerinde gerçekleştirilmektedir. Ön lisans düzeyinde turizm eğitimi ve öğretimi, iki yıllık meslek yüksekokullarında açılan programlarla yürütülmektedir. Lisans düzeyindeki turizm eğitimi ve öğretimi ise, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulları ve değişik fakültelerde açılan Turizm İşletmeciliği, Turizm Rehberliği, Gastronomi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları, Turizm ve Otel İşletmeciliği, Rekreasyon, Rekreasyon Yönetimi, Konaklama İşletmeciliği, Konaklama ve Turizm İşletmeciliği, Otel İşletmeciliği, Seyahat İşletmeciliği, Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik, Turizm ve Otelcilik, Yiyecek İçecek İşletmeciliği Bölümleri ile yürütülmektedir (www.meb.gov.tr). Bu bölümler turizm işletmecisi yetiştirmeye yönelik müfredat uygulamaktadır. Lisansüstü ve doktora düzeyindeki turizm eğitim ve öğretileri de sosyal bilimler ve eğitim bilimleri enstitülerinde yapılmaktadır (Ünlüöner ve Boylu, 2005:2).

Ön lisans düzeyinde mesleki turizm eğitiminin süresi 2 yıl olup, bu eğitimi tamamlayanlara ön lisans diploması; lisans düzeyinde turizm eğitiminin süresi ise dört yıl olup, bu eğitimi tamamlayanlara da lisans diploması verilmektedir. Lisansüstü düzeyde verilen turizm eğitiminin amacı ise sektörde görev alacak yönetici, eğitmen, araştırmacı ve danışman yetiştirmektir (Düzgün, 2015:26-27).

2.1.6.1.2.1. Ön Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi

Turizm sektöründen beklenen ekonomik verimin sağlanabilmesi için yapılan tanıtım ve pazarlama çalışmalarına ek olarak istihdam edilecek personelin de eğitilmiş olması gerekmektedir. Çünkü insan gücüne dayalı bir sektör olan turizmde, çalışanlar büyük bir öneme sahiptir. Buna göre ön lisans düzeyindeki turizm eğitimi, meslek yüksekokulları aracılığıyla öğrencilere bilgi ve beceri kazandırarak, turizm sektöründe çalışan orta kademe elemanların sahip olması gereken nitelikleri sağlamayı amaçlamaktadır. Ön lisans turizm eğitimi, ortaöğretime dayalı, en az dört yarıyılı kapsayan ara eleman yetiştirmeyi hedefleyen bir yükseköğretim programıdır. Türkiye’de ön lisans düzeyinde turizm

eğitimi veren devlet ve vakıf üniversitelerine ait meslek yüksekokulları ve sosyal bilimler meslek yüksekokulları bulunmaktadır (Evren, 2010:48-49; Ilgaz, 2011:107). Bu meslek yüksekokulları içerisinde; Aşçılık, Ağırılama Hizmetleri, Gastronomi ve Mutfak Sanatları, İkrım Hizmetleri, Seyahat İşletmeciliği, Seyahat İşletmeciliği ve Tur Operatörlüğü, Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği, Seyahat ve Tur İşletmeciliği, Seyahat ve Turizm İşletmeciliği, Turizm Animasyonu, Turizm İşletmeciliği, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik, Turizm ve Otel Yöneticiliği, Turizm Rehberliği, Turizm ve Konaklama İşletmeciliği, Turizm ve Otel İşletmeciliği, Turizm ve Otelcilik, Turizm ve Seyahat Hizmetleri, Turizm ve Seyahat İşletmeciliği, Turizm Yönetimi, Turizm Konaklama ve Otel İşletmeciliği gibi turizm endüstrisi ile ilgili birçok alanda eğitim verilmektedir (www.osym.gov.tr).

Ön lisans düzeyinde eğitim veren turizm programlarının genel amacı; sektörün ihtiyacı olan ara iş gücünü, öğrencilere gerekli bilgi ve becerileri kazandırmaktır. Ancak Türkiye’de bazı ön lisans programları haricinde nitelikli eğitim verilmeye çalışılmaktadır. Bu bağlamda, turizm sektörünün beklentilerini karşılayan ara kademe işgücünün niteliği sıklıkla tartışma konusudur (Erdem, 1995:35-37; Boylu ve Arslan, 2014:83-84). Türkiye’de 2018 yılı itibari ile ön lisans düzeyinde turizm eğitim alan öğrencilerin sayısı aşağıda Tablo 2.2’de verilmiştir.

Tablo 2.2. Türkiye’de 2018 yılı itibari ile ön lisans düzeyinde turizm eğitim alan öğrenci sayısı (www.yok.gov.tr)

No	Üniversite adı	Üniversite türü	Öğrenci sayısı
1	Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Devlet	956
2	Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi	Vakıf	58
3	Adıyaman Üniversitesi	Devlet	732
4	Adnan Menderes Üniversitesi	Devlet	2.200
5	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Devlet	697
6	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	Devlet	99
7	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	Devlet	191
8	Akdeniz Üniversitesi	Devlet	3.501
9	Aksaray Üniversitesi	Devlet	466
10	Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	Devlet	1.487
11	Altınbaş Üniversitesi	Vakıf	20
12	Amasya Üniversitesi	Devlet	363
13	Anadolu Üniversitesi	Devlet	416
14	Ankara Üniversitesi	Devlet	642
15	Ardahan Üniversitesi	Devlet	5
16	Artvin Çoruh Üniversitesi	Devlet	155
17	Ataşehir Adıgüzel Meslek Yüksekokulu	Vakıf-MYO	31

18	Atatürk Üniversitesi	Devlet	493
19	Avrasya Üniversitesi	Vakıf	87
20	Balıkesir Üniversitesi	Devlet	1.093
21	Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi	Devlet	375
22	Bartın Üniversitesi	Devlet	410
23	Başkent Üniversitesi	Devlet	206
24	Bayburt Üniversitesi	Devlet	20
25	Beykent Üniversitesi	Vakıf	564
26	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	Devlet	58
27	Bingöl Üniversitesi	Devlet	69
28	Bitlis Eren Üniversitesi	Devlet	100
29	Bozok Üniversitesi	Devlet	101
30	Bülent Ecevit Üniversitesi	Devlet	590
31	Cumhuriyet Üniversitesi	Devlet	311
32	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Devlet	778
33	Çankırı Karatekin Üniversitesi	Devlet	164
34	Çukurova Üniversitesi	Devlet	330
35	Dicle Üniversitesi	Devlet	360
36	Doğuş Üniversitesi	Vakıf	186
37	Dokuz Eylül Üniversitesi	Devlet	1.131
38	Dumlupınar Üniversitesi	Devlet	846
39	Düzce Üniversitesi	Devlet	417
40	Ege Üniversitesi	Devlet	401
41	Erciyes Üniversitesi	Devlet	89
42	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	Devlet	348
43	Faruk Saraç Tasarım Meslek Yüksekokulu	Vakıf-MYO	56
44	Fırat Üniversitesi	Devlet	256
45	Gaziantep Üniversitesi	Devlet	1.458
46	Gaziosmanpaşa Üniversitesi	Devlet	310
47	Giresun Üniversitesi	Devlet	635
48	Gümüşhane Üniversitesi	Devlet	127
49	Hacettepe Üniversitesi	Devlet	465
50	Haliç Üniversitesi	Vakıf	209
51	Harran Üniversitesi	Devlet	589
52	Hitit Üniversitesi	Devlet	145
53	Iğdır Üniversitesi	Devlet	114
54	İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	Vakıf	7
55	İnönü Üniversitesi	Devlet	130
56	İstanbul Arel Üniversitesi	Vakıf	312
57	İstanbul Aydın Üniversitesi	Vakıf	774
58	İstanbul Ayvansaray Üniversitesi	Vakıf	194
59	İstanbul Bilgi Üniversitesi	Vakıf	259
60	İstanbul Esenyurt Üniversitesi	Vakıf	84
61	İstanbul Gedik Üniversitesi	Vakıf	11
62	İstanbul Gelişim Üniversitesi	Vakıf	293
63	İstanbul Kültür Üniversitesi	Vakıf	125
64	İstanbul Rumeli Üniversitesi	Vakıf	8
65	İstanbul Şişli Meslek Yüksekokulu	Vakıf-MYO	105
66	İstanbul Teknik Üniversitesi	Devlet	14
67	İstanbul Üniversitesi	Devlet	322
68	İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi	Vakıf	75
69	İstinye Üniversitesi	Vakıf	59
70	İzmir Ekonomi Üniversitesi	Vakıf	66
71	Kadir Has Üniversitesi	Vakıf	3
72	Kafkas Üniversitesi	Devlet	139
73	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	Devlet	220
74	Kapadokya Üniversitesi	Vakıf	438
75	Karabük Üniversitesi	Devlet	654

76	Karadeniz Teknik Üniversitesi	Devlet	1.032
77	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	Devlet	313
78	Kastamonu Üniversitesi	Devlet	94
79	Kırıkkale Üniversitesi	Devlet	192
80	Kırklareli Üniversitesi	Devlet	269
81	Kilis 7 Aralık Üniversitesi	Devlet	202
82	Kocaeli Üniversitesi	Devlet	1.357
83	Maltepe Üniversitesi	Vakıf	66
84	Mardin Artuklu Üniversitesi	Devlet	175
85	Marmara Üniversitesi	Devlet	951
86	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Devlet	106
87	Mersin Üniversitesi	Devlet	1.784
88	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Devlet	5.451
89	Munzur Üniversitesi	Devlet	50
90	Mustafa Kemal Üniversitesi	Devlet	318
91	Muş Alparslan Üniversitesi	Devlet	6
92	Namık Kemal Üniversitesi	Devlet	1.492
93	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	Devlet	1.574
94	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	Devlet	266
95	Niğantaşı Üniversitesi	Vakıf	377
96	Okan Üniversitesi	Vakıf	239
97	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Devlet	497
98	Ordu Üniversitesi	Devlet	527
99	Pamukkale Üniversitesi	Devlet	1.354
100	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	Devlet	235
101	Sakarya Üniversitesi	Devlet	1.258
102	Selçuk Üniversitesi	Devlet	2.741
103	Siirt Üniversitesi	Devlet	99
104	Sinop Üniversitesi	Devlet	141
105	Süleyman Demirel Üniversitesi	Devlet	2.222
106	Toros Üniversitesi	Vakıf	27
107	Trakya Üniversitesi	Devlet	714
108	Uludağ Üniversitesi	Devlet	1.318
109	Uşak Üniversitesi	Devlet	140
110	Yalova Üniversitesi	Devlet	508
111	Yaşar Üniversitesi	Vakıf	99
112	Yıldız Teknik Üniversitesi	Devlet	54
113	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Devlet	377
	GENEL TOPLAM	113	59.007

Tablo 2.2'ye göre, Türkiye'de ön lisans düzeyinde turizm eğitimi 84'ü devlet, 26'sı vakıf ve 3'ü vakıf-MYO olmak üzere 113 üniversitede verilmektedir. Buna göre; 54.175'i devlet, 4.640'ı vakıf ve 192'si vakıf-MYO olmak üzere bu üniversitelerde toplam 59.007 turizm ön lisans öğrencisi eğitim görmektedir.

2.1.6.1.2.2. Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi

Türkiye'de lisans düzeyinde turizm eğitimi, yükseköğretim ve fakültelerde verilmektedir. Lisans eğitimi, dört yılı kapsayan bir yükseköğretim türüdür. Lisans

düzeyinde turizm eğitiminin genel amacı; turizm sektörüne bilgili, yetenekli, yabancı dil bilen üst düzey yöneticileri yetiştirmektir (Gürbüz ve Dağdeviren, 2007:162;). Lisans düzeyinde turizm eğitiminin amacı, mesleğin gerektirdiği bilgi ve yeteneğe sahip, planlama ve yönetim konularına hakim, araştırmacı, yönetici ve eğitici adaylarının yetiştirilmesidir. Asıl amaç, turizm sektörünün ihtiyacı olan üst düzey yöneticileri yetiştirmek ve eğitmektir (Çevik, 2012:47; Yayla vd., 2017:50). Ülkelerin gelişmişlik düzeyleri ile ilgili kriterleri belirleyen faktörlerin başında turizm eğitimi bulunmaktadır. Turizm sektörünün gelişmesi, üzerinde önemle durulması gereken konuların başında gelmektedir (Avcıkurt vd., 2012:110).

Türkiye’de lisans düzeyinde turizm eğitimi veren kurumlar, çeşitli yıllarda kurulmuş ve çeşitli aşamalardan geçerek günümüze gelmişlerdir. Bu alandaki gelişmeler değerlendirildiğinde, ilk olarak Ankara Ticaret Yüksek Öğretmen Okulunun, 1965 yılında ise Ankara Ticaret ve Turizm Yüksek Öğretmen Okulunun açıldığı görülmektedir. 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunundan sonra bu okul Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi bünyesine alınmış ve “Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Eğitimi” bölümüne dönüştürülmüştür. Bölüm daha sonra, 1992 yılında Gazi Üniversitesine bağlı olarak kurulan “Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi” bünyesine alınmış ve lisans düzeyinde turizm eğitimini burada vermeye başlamıştır (Erdem, 1995:46; Ünlüöner ve Boylu, 2005:19-20). Türkiye’de 2018 yılı itibari ile lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin sayısı aşağıda Tablo 2.3’te verilmiştir.

Tablo 2.3. Türkiye’de 2018 yılı itibari ile lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrenci sayısı (www.yok.gov.tr)

No	Üniversite adı	Üniversite türü	Öğrenci sayısı
1	Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Devlet	336
2	Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	Devlet	65
3	Adıyaman Üniversitesi	Devlet	240
4	Adnan Menderes Üniversitesi	Devlet	2.438
5	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Devlet	1.250
6	Akdeniz Üniversitesi	Devlet	2.863
7	Aksaray Üniversitesi	Devlet	182
8	Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	Devlet	1.041
9	Alanya Hamdullah Emin Üniversitesi	Vakıf	133
10	Altınbaş Üniversitesi	Vakıf	13
11	Anadolu Üniversitesi	Devlet	817
12	Antalya Akev Üniversitesi	Vakıf	39
13	Antalya Bilim Üniversitesi	Vakıf	181
14	Ardahan Üniversitesi	Devlet	83
15	Atatürk Üniversitesi	Devlet	939

16	Atılım Üniversitesi	Vakıf	90
17	Avrasya Üniversitesi	Vakıf	165
18	Balıkesir Üniversitesi	Devlet	2.246
19	Bartın Üniversitesi	Devlet	67
20	Başkent Üniversitesi	Devlet	155
21	Batman Üniversitesi	Devlet	219
22	Beykent Üniversitesi	Vakıf	501
23	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	Devlet	163
24	Boğaziçi Üniversitesi	Devlet	420
25	Cumhuriyet Üniversitesi	Devlet	399
26	Çağ Üniversitesi	Vakıf	36
27	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Devlet	1.612
28	Çankırı Karatekin Üniversitesi	Devlet	75
29	Çukurova Üniversitesi	Devlet	554
30	Doğuş Üniversitesi	Vakıf	62
31	Dokuz Eylül Üniversitesi	Devlet	683
32	Dumlupınar Üniversitesi	Devlet	259
33	Düzce Üniversitesi	Devlet	1.185
34	Ege Üniversitesi	Devlet	1.172
35	Erciyes Üniversitesi	Devlet	431
36	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	Devlet	63
37	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	Devlet	792
38	Gazi Üniversitesi	Devlet	1.594
39	Gaziantep Üniversitesi	Devlet	214
40	Gaziosmanpaşa Üniversitesi	Devlet	889
41	Giresun Üniversitesi	Devlet	460
42	Gümüşhane Üniversitesi	Devlet	48
43	Haliç Üniversitesi	Vakıf	106
44	İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	Vakıf	169
45	İskenderun Teknik Üniversitesi	Devlet	1.254
46	İstanbul Arel Üniversitesi	Vakıf	114
47	İstanbul Aydın Üniversitesi	Vakıf	256
48	İstanbul Ayyansaray Üniversitesi	Vakıf	44
49	İstanbul Bilgi Üniversitesi	Vakıf	393
50	İstanbul Gelişim Üniversitesi	Vakıf	362
51	İstanbul Medeniyet Üniversitesi	Vakıf	150
52	İstanbul Medipol Üniversitesi	Vakıf	60
53	İstanbul Rumeli Üniversitesi	Vakıf	18
54	İstanbul Ticaret Üniversitesi	Vakıf	78
55	İstanbul Üniversitesi	Devlet	498
56	İzmir Ekonomi Üniversitesi	Vakıf	202
57	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi	Devlet	508
58	Kadir Has Üniversitesi	Vakıf	2
59	Kafkas Üniversitesi	Devlet	2
60	Karabük Üniversitesi	Devlet	518
61	Kastamonu Üniversitesi	Devlet	694
62	Kırklareli Üniversitesi	Devlet	423
63	Kocaeli Üniversitesi	Devlet	768
64	Maltepe Üniversitesi	Vakıf	125
65	Mardin Artuklu Üniversitesi	Devlet	201
66	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Devlet	688
67	Mersin Üniversitesi	Devlet	1.626
68	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Devlet	2.036
69	Necmettin Erbakan Üniversitesi	Devlet	1.165
70	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	Devlet	1.115
71	Nişantaşı Üniversitesi	Vakıf	316
72	Okan Üniversitesi	Vakıf	473
73	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Devlet	271

74	Özyeğin Üniversitesi	Vakıf	415
75	Pamukkale Üniversitesi	Devlet	823
76	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	Devlet	39
77	Sakarya Üniversitesi	Devlet	993
78	Selçuk Üniversitesi	Devlet	1.564
79	Sinop Üniversitesi	Devlet	649
80	Süleyman Demirel Üniversitesi	Devlet	1.009
81	Şırnak Üniversitesi	Devlet	15
82	Trakya Üniversitesi	Devlet	721
83	Yaşar Üniversitesi	Vakıf	230
84	Yeditepe Üniversitesi	Vakıf	383
85	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Devlet	124
	GENEL TOPLAM	85	46.774

Tablo 2.3'e göre, Türkiye'de lisans düzeyinde turizm eğitimi 57'si devlet, 28'i vakıf olmak üzere toplam 85 üniversitede verilmektedir. Buna göre; 41.658'i devlet, 5.116'sı vakıf olmak üzere bu üniversitelerde toplam 46.774 turizm lisans öğrencisi eğitim görmektedir.

2.1.6.1.2.3. Lisansüstü Düzeyde Turizm Eğitimi

Lisansüstü düzeyde turizm eğitimi, lisans eğitimine dayalı yüksek lisans programları ile yüksek lisans eğitimine dayalı doktora eğitim programlarını kapsamaktadır. Bu eğitim programları üniversitelerin sosyal bilimler enstitülerinin işletme veya turizm işletmeciliği anabilim dalları ile eğitim bilimleri enstitüsü tarafından yürütülmektedir (Düzgün, 2015:28).

2.1.6.1.2.3.1. Yüksek Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi

Yüksek lisans düzeyinde turizm eğitimi tezli ve tezsiz yüksek lisans olmak üzere iki farklı şekilde yapılmaktadır. Tezli/tezsiz yüksek lisans eğitiminin amacı; içinde bulunduğumuz zaman diliminin gereksinimlerine uygun, kendi alanıyla ilgili olarak dünyanın diğer ülkeleriyle rekabet içinde olabilen, yaşadığı ülkenin insanlarına katkı sağlayabilen, mesleğin gerektirdiği etik kuralları benimsemiş ve çözüm odaklı çalışan bireylerin eğitilmesi için eğitim vermek olarak tanımlanabilir (Düzgün, 2015:28). Türkiye'de 2018 yılı itibari ile yüksek lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin sayısı aşağıda Tablo 2.4'te verilmiştir.

Tablo 2.4. Türkiye'de 2018 yılı itibari ile yüksek lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrenci sayısı (www.yok.gov.tr)

No	Üniversite adı	Üniversite	Öğrenci
----	----------------	------------	---------

		türü	sayısı
1	Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Devlet	19
2	Adnan Menderes Üniversitesi	Devlet	132
3	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Devlet	81
4	Akdeniz Üniversitesi	Devlet	181
5	Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	Devlet	17
6	Alanya Hamdullah Emin Üniversitesi	Vakıf	22
7	Anadolu Üniversitesi	Devlet	66
8	Atatürk Üniversitesi	Devlet	69
9	Atılım Üniversitesi	Vakıf	24
10	Balıkesir Üniversitesi	Devlet	167
11	Batman Üniversitesi	Devlet	69
12	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Devlet	122
13	Dokuz Eylül Üniversitesi	Devlet	74
14	Düzce Üniversitesi	Devlet	48
15	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	Devlet	53
16	Erciyes Üniversitesi	Devlet	43
17	Gazi Üniversitesi	Devlet	151
18	Gaziantep Üniversitesi	Devlet	158
19	Gümüşhane Üniversitesi	Devlet	15
20	Hacettepe Üniversitesi	Devlet	27
21	İskenderun Teknik Üniversitesi	Devlet	32
22	İstanbul Arel Üniversitesi	Vakıf	74
23	İstanbul Medeniyet Üniversitesi	Vakıf	21
24	İstanbul Ticaret Üniversitesi	Vakıf	34
25	İstanbul Üniversitesi	Devlet	122
26	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi	Devlet	140
27	Karabük Üniversitesi	Devlet	51
28	Kastamonu Üniversitesi	Devlet	108
29	Kırklareli Üniversitesi	Devlet	37
30	Kocaeli Üniversitesi	Devlet	20
31	Mardin Artuklu Üniversitesi	Devlet	5
32	Mersin Üniversitesi	Devlet	104
33	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Devlet	115
34	Necmettin Erbakan Üniversitesi	Devlet	120
35	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	Devlet	106
36	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Devlet	58
37	Pamukkale Üniversitesi	Devlet	21
38	Sakarya Üniversitesi	Devlet	95
39	Selçuk Üniversitesi	Devlet	74
40	Süleyman Demirel Üniversitesi	Devlet	69
41	Trakya Üniversitesi	Devlet	25
42	Yaşar Üniversitesi	Vakıf	16
43	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Devlet	147
	GENEL TOPLAM	43	3.132

Tablo 2.4'e göre, Türkiye'de yüksek lisans düzeyinde turizm eğitimi 37'si devlet, 6'sı vakıf olmak üzere toplam 43 üniversitede verilmektedir. Buna göre; 2.941'i devlet, 191'i vakıf olmak üzere bu üniversitelerde toplam 3.132 turizm yüksek lisans öğrencisi eğitim görmektedir.

2.1.6.1.2.3.2. Doktora Düzeyinde Turizm Eğitimi

Doktora düzeyinde turizm eğitimi yüksek lisans derecesine sahip kişilerin alabileceği bir eğitimidir. Doktora eğitiminin tamamlanma süresi en az sekiz yarıyıldır. Turizm alanında birçok üniversitede doktora eğitimi verilmektedir. Doktora eğitimin amacı; öğrenciye kendi alanıyla ilgili bilgileri elde etmesi için imkân oluşturmak, özgür bir şekilde araştırma yapmayı sağlamak, bilimsel olayları geniş bir bakış açısıyla incelemesini sağlamak olarak ifade edilebilir (Koçak, 1998:86). Türkiye’de 2018 yılı itibari ile doktora düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin sayısı aşağıda Tablo 2.5’te verilmiştir.

Tablo 2.5. Türkiye’de 2018 yılı itibari ile doktora düzeyinde turizm eğitimi alan öğrenci sayısı (www.yok.gov.tr)

No	Üniversite adı	Üniversite türü	Öğrenci sayısı
1	Adnan Menderes Üniversitesi	Devlet	38
2	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Devlet	5
3	Akdeniz Üniversitesi	Devlet	67
4	Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	Devlet	4
5	Anadolu Üniversitesi	Devlet	70
6	Atatürk Üniversitesi	Devlet	24
7	Balıkesir Üniversitesi	Devlet	44
8	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	Devlet	14
9	Dokuz Eylül Üniversitesi	Devlet	42
10	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	Devlet	24
11	Gazi Üniversitesi	Devlet	77
12	İstanbul Üniversitesi	Devlet	60
13	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi	Devlet	15
14	Mersin Üniversitesi	Devlet	42
15	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Devlet	21
16	Necmettin Erbakan Üniversitesi	Devlet	34
17	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	Devlet	41
18	Sakarya Üniversitesi	Devlet	39
19	Selçuk Üniversitesi	Devlet	20
	GENEL TOPLAM	19	681

Tablo 2.5’e göre, Türkiye’de doktora düzeyinde turizm eğitimi tamamı devlet olmak üzere 19 üniversitede verilmektedir. Buna göre, bu üniversitelerde toplam 681 turizm doktora öğrencisi eğitim görmektedir.

2.1.6.2. Yaygın Turizm Eğitimi

Yaygın turizm eğitimi; turizm işletmelerinde çalışmalarına rağmen mesleki eğitimden yoksun kişilere meslekleri ile ilgili olan bilgilerin

kazandırılması yönünde yapılan eğitim olup, geniş halk kitlelerinin turizmle ilgili belirli konularda eğitilmesidir (Pak, 2015:14; Orhan, 2015:28). Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne bağlı olan Halk Eğitim Merkezlerinde ve Mesleki Eğitim Merkezlerinde Yiyecek-İçecek Hizmetleri, Konaklama ve Seyahat Hizmetleri ve Eğlence Hizmetleri alanları kapsamında yaygın eğitim sunan kurs türleri bulunmaktadır (Türkseven, 2012:63; Bayraktaroğlu, 2013:7).

Türkiye’de yaygın turizm eğitimi faaliyetlerine katkı sağlayan Turizm Geliştirme ve Eğitim Vakfı (TUGEV) 1985 yılında kurulmuştur. Bu vakfın temel amacı; herhangi bir kâr amacı gözetmeksizin Türk turizm sektörünün iş gücü niteliğini üst düzeye taşımak amacıyla mesleki turizm eğitimi başta olmak üzere diğer turizm eğitim birimlerinin eğitim programlarının oluşturulması, geliştirilmesi ile ilgili çalışmalara katkı sağlamaktadır. TUGEV bu noktada yerli ve yabancı eğitimcilerin de desteğini sağlayarak kurslar, seminerler, konferans ve sempozyumlar ile kongreler düzenlemek suretiyle turizm eğitimini ülke çapında yaygınlaştırmaya çalışmaktadır (Üngören, 2007:14; www.tugev.org.tr).

2.1.6.2.1. Halk Eğitim Merkezleri

Halk eğitim merkezlerinin vermiş olduğu yaygın mesleki ve teknik eğitim kursları; okuma-yazma kursları ve meslek kursları olarak üç gruba ayrılmaktadır. Bu kursların kendi içlerinde de birçok alt dalları vardır. Halk eğitim merkezlerinin açmış olduğu kursların %17’si sosyal-kültürel kurslar, %7’si ise okuma-yazma kurslarıdır. Geri kalan %76’lık kısmını ise; yaygın mesleki eğitim kursları oluşturmaktadır. Eğitim verilen bu alanlarda hem kadınlar hem erkekler çalışabilecek durumda iken, ev hanımı olan kadınlar bu kursları daha çok tercih etmektedir. Bu kurslar sonucunda Halk Eğitim Merkezleri tarafından katılımcılara sertifika verilmekte ve bu sertifikalar istihdam bakımından önemli bir işlev oluşturmaktadır. Açılması planlanan kurslar önce yayınlanmakta ve bireyler bu kurslara başvuru yapmaktadırlar. Belirli bir kişi sayısının oluşması ile birlikte açılacak olan kurslar belirlenmektedir. Bu kursları tamamlayan bireyler, ya kendi işlerini kurmakta ya da eğitim aldıkları kurs alanında çalışmaktadırlar (Sarı, 2007:13).

2.1.6.2.2. Çıraklık Eğitim Merkezleri

Çıraklık eğitimi; yetkili birimler tarafından kabul edilen çıraklık standartlarına uygun olarak düzenlenmiş, çırak veya kanuni vasisi (imza yetisi olmayan bireyler için) ile işveren tarafından imzalanan çıraklık sözleşmesine göre, iş içerisinde mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve alışkanlıkları çırak üzerinde geliştirme süreci olarak ifade edilmektedir (Ergün, 2013:17).

Çıraklık eğitimi Mesleki Eğitim Merkezlerinde verilmektedir. Çıraklar, meslek dallarının özelliklerine göre iki veya üç yıl çıraklık eğitimi alırlar. Çıraklara, haftada 8 saatten az olmamak kaydıyla teorik eğitim verilmektedir. Bununla birlikte çıraklar pratik eğitim de almaktadırlar. İlköğretimi bitiren bireyler Mesleki Eğitim Merkezlerinde üç yıl eğitim aldıktan sonra kalfa olabilirken, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarının birinden mezun olan öğrenciler daha kısa sürede kalfa olabilmekte ve bazı derslerden muaf olmaktadır (Sarı, 2007:14).

2.2. KARIYER VE KARIYER PLANLAMA

Günümüzde, çağın gerekliliğine uygun bir şekilde kalifiye personele eğitim vererek özelliklerini geliştirmek, çalışanlar için hedefler belirlemek ve programlar düzenlemek yöneticilerin en önemli sorumluluğu haline gelmiştir. Bu da çalışanların yaşam standartlarını iyileştirmek için daha aktif planlar yapması ve daha fazla gayret sarf etmesi gerektiğini ortaya çıkarmaktadır (İbicioğlu, 2006:88).

Hayat boyu eğitim ve öğrenmenin önem kazanmasıyla birlikte bireyler arasındaki rekabet de artış göstermektedir. Bireylerde, artan rekabet ve değişim sonucunda kendilerini geliştirme ve kariyer yapma isteği doğmuştur. Bu durum, sadık çalışan anlayışının değişmesine yol açmıştır. Artık bireylerde fırsatçı olma isteği ve ne olursa olsun yükselme arzusu önem kazanmıştır. Bireylerde ve örgütlerde meydana gelen bu değişim çağdaş rekabet dünyasının gerekliliğinden kaynaklanmaktadır. Bu da kariyer kavramının öneminin artmasındaki faktörlerin başında gelmektedir (Özgen vd., 2002:187-188; İmamoğlu, 2004:171).

Kariyer planlama, bireyin varmak istediği noktaya ve arzu ettiği hedefe ulaşmak için kariyerinde çizdiği yoldur. Bu yol doğrultusunda bilgi, beceri ve yeteneklerini analiz etmesi, kendisini değerlendirmesi, olumlu ve olumsuz yönlerinin yanı sıra güçlü ve zayıf yönlerini belirledikten sonra ulaştığı sonuca göre harekete geçmesi olarak tanımlanmaktadır (Yazıcıoğlu, 2011:35; Akdoğan,

2014:39). Kariyer planlaması; bireyin bilgi, beceri, tecrübe ve yeteneklerini geliştirmesiyle örgütteki ilerleyişini planlaması ve örgütün hedefleri ile kendi hedeflerini bir uyum içerisinde sürdürme çabasıdır (Çoban, 2015:12).

2.2.1. Kariyer Kavramı ve Tanımı

Kariyer kavramı, 16. yüzyıldan sonra modern kamu hizmet anlayışının gelişmesiyle ortaya çıkmış ve devlet memurluğu kavramı ile birlikte gelişim göstermiştir. 1970'li yıllardan sonra kariyerin insan yaşamını nasıl etkilediği ve ne gibi değişikliklere neden olduğu inceleme konusu olmuştur. İncelemede, özellikle insan psikolojisi üzerinde durulması kariyer kavramının önemini artırmaktadır. Bu tarihten itibaren kariyer kavramı iş dünyasında kullanılmaya başlanmıştır (Özgen vd., 2002:185). Bununla birlikte kariyer kavramı ile ilgili birçok kavram literatüre kazandırılmıştır. İnsana verilen önemle birlikte işletmeler ve kurumlar da kariyerin öneminin farkına varmış ve insana gerek bireysel gerekse de örgütsel gelişiminde daha fazla önem vermeye başlamışlardır (Akyüz Ünlü, 2014:11).

Kariyer, Fransızca kökenli “carrierre” kelimesinden gelir. Türkçede kariyer olarak kullanılan bu kelime yaşam, meslek ve ömür anlamlarına gelmektedir (Altay, 2006:29). Öte yandan kariyer, bireyin iş hayatında iş ile ilgili bilgi, beceri, tecrübe ve örgüt içindeki pozisyonunu oluşturan bir birleşim anlamı taşımaktadır (Certo, 1991:15).

Kariyer, bir kişinin çalıştığı işte mevkisinin, sorumluluklarının ve kazandığı başarılarının artması süreci olarak tanımlanmaktadır. Buna bağlı olarak kişinin başarılı bir kariyer süreci elde edebilmesi için bireysel rekabette etkili olması, özgün olması, risk almaya yatkın olması ve iyi yönetim becerisinin olması gerekmektedir (İbicioğlu, 2006:88). Farklı bir tanımda kariyer; seçilmiş olan meslekte yol almak ve buna bağlı olarak kazancını artırmak, sorumluluk alabilmek, bulunduğu konumdan daha üst bir konuma yükselmek ve saygınlık kazanmaktır (Yılmaz, 2013:144).

Kariyer genel anlamda, bireyin iş hayatı süresince üstlendiği işlerin tümü olarak tanımlanmaktadır. Ancak kariyer kavramının tanımı daha geniş bir anlama sahiptir. Bireyin sahip olduğu kariyer, sadece kendisine verilen işler değil, çalışma hayatında kendisine verilen rollere ilişkin beklenti, duygu, amaç ve isteklerini gerçekleştirebilmesi için eğitilmesidir. Böylece birey, kendisinde bulunan

yetenekleri bilgi ve becerisiyle birleştirerek çalıştığı işletmede ilerleyebilmesidir (Yalçın, 1999:95).

Kariyer, bireyin hayatı boyunca işle ilgili elde ettiği tecrübelerdir. Bir başka deyişle kariyer, bireyin yaşam boyu içinde bulunduğu işler ve bu işlere katılımı konusundaki tavrı olarak tanımlanabilmektedir. Çünkü kariyerin işe nazaran daha uzun soluklu bir içeriği vardır. Bunun yanında, kariyer bireysel ve örgütsel amaçlarla doğrudan bağlantılı olmakla birlikte, bireyin yaşam süresi boyunca iş tecrübesiyle de bağlantılı bir süreçtir (Sabuncuoğlu, 2000:148).

Geleneksel yönetim sisteminde ve iş dünyasında artık çalışanların tutum ve davranışlarının sorgulandığı modern yaklaşımlar ön plana çıkmaktadır. Eskiden işletmeler, boş pozisyonlar için ihtiyaç duyduğu elemanları kendi bünyesindeki çalışanlardan veya gerektiğinde içinde bulunduğu pazardan iyi eğitilmiş ve kalifiye özelliklere sahip bireyler ile dolduracağı şeklinde bir yaklaşıma sahipti; ancak son yıllarda bu yaklaşım değişmiştir (İbicioğlu, 2006:88-89).

2.2.2. Kariyer Yolu

Kariyer planlama sürecinin pratiğe geçirilmesi kariyer yollarının belirlenmesine bağlıdır. Kariyer yolu, bireyin kariyerini meydana getiren işlerin art arda sıralanması olarak tanımlanmaktadır (Bingöl, 2003:247). Bireyler, kariyer hedeflerine ulaşabilmek için kariyer yollarını belirlemelidir. Ayrıca fırsatlar ve seçimler hakkında bilgi sahibi olmaları gerekmektedir (Sabuncuoğlu ve Tüz, 1998:182). Farklı bir tanımda ise, kişinin kendi gelişimi ve iş tatmini hakkındaki duygu ve düşüncelerinin, öznellikten uzak olarak daha nesnel bir şekilde belirlenmesidir. Bunun yanında birey, istediği ve amaçladığı kariyer yolu için karşısına çıkan iş imkânlarından yararlanmalıdır (Gülcan, 2011:11).

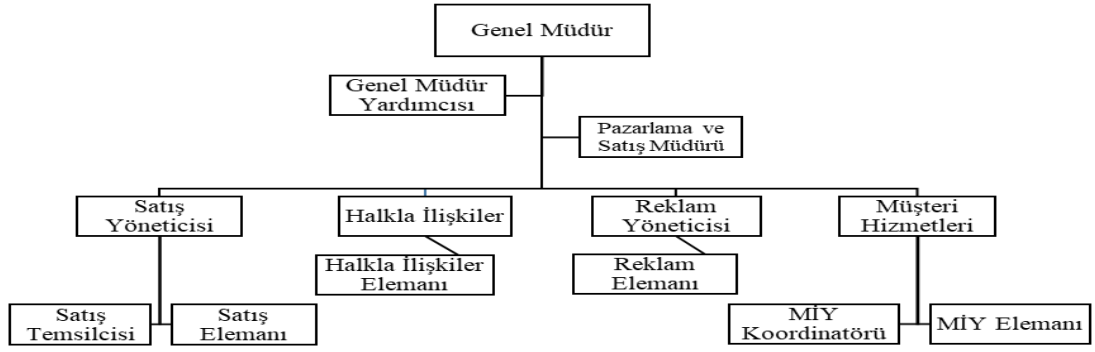
Kurumların, işletmelerin ya da örgütlerin günümüzde değişiklik göstermeye başlayan ekonomik yapıları ve çevre şartları bireyin ihtiyaçlarına veya yapılan işin yapısına göre farklılık gösterebilmektedir. Değişen bu örgütsel yapılar çalışanların kariyer yollarında da bir karışıklık meydana getirmektedir. Bireyler kariyerlerinde artık daha değişik yorumlara elverişli olan ya da daha esnek bir süreç tercih etmektedirler. Bundan dolayı, yeni oluşan örgütsel yapıda iş dağılımı, pozisyon, koordinasyon vb. gibi unsurlar hiyerarşinin azaltılmasına olanak sağlamaktadır (Pilavcı, 2007:13).

Kariyer yolu tayin edilirken, gerek birey gerekse de içinde bulunduğu yapının ihtiyaçları belirlenmelidir. Bu doğrultuda, çalışanların ve yöneticilerin çalışma ortaklığı yapması önemlidir. Birbirleriyle kuvvetli bir iletişim halinde olan bir ekip kariyer yollarının hazırlanmasında başarı sağlayacaktır (Vural, 2015:34). Bu noktadan hareketle, dikkatli olunması gereken en önemli konu ise çalışanların kendi kariyer yollarını belirlerken gerçekçi olmalarıdır. Bu kariyer yollarının belirlenmesi ve geliştirilmesi için de dört farklı yol bulunmaktadır (Aytaç, 2005:176).

2.2.2.1. Geleneksel Kariyer Yolu

Yönetimsel alandaki farklılıkların kariyer ile arasında sıkı bir ilişki bulunmaktadır. Geleneksel kariyer yolu, kariyer gelişiminde herhangi bir işten diğerine dikey olarak geçilmesidir. Geleneksel kariyer yolunda yapılan her iş aslında bir üst seviyedeki iş için hazırlık yapmaktır. Bundan dolayı bir işten daha yüksek seviyedeki ve daha fazla kazanç getirecek başka bir işe adım atarken kontrollü ve hazırlıklı olmak gerekmektedir (Kök ve Halis, 2007:105; Altunışık, 2010:35).

Geleneksel kariyer yolunda, çalışanlar geleceğe yönelik planladıkları kariyer yolunu kesin bir şekilde görebilmektedirler. Ancak, bir üst kademeye yükselmenin farklı bir yolunun olmaması, çalışanların zamanla yaptığı işten sıkılması ve tatmin olamaması değişik iş kollarına yönelmelerine ve içinde bulunduğu örgüte veya kuruma bağlılıklarının azalmasına neden olmuştur. Buradan yola çıkarak halkla ilişkiler anlamında faaliyet gösteren bir örgütün geleneksel kariyer yolu şeması aşağıda Şekil 2.3'te verilmiştir (Pilavcı, 2007:15).

Şekil 2.3. Geleneksel kariyer yolu (Pilavcı, 2007:15).

2.2.2.2. Ağ Tipi Kariyer Yolu

Doğrusal ve sınırlayıcı bir terfi sisteminden çok her noktayı bir mevki olarak düşünen bir ağ örgüsü yapılanmasıyla, mevkiler arasında pek çok terfi kombinasyonu elde etme amaçlanmaktadır. Ağ tipi kariyer yolu, kariyer gelişiminde hem dikey hem de yatay olarak bir işten diğerine geçmek anlamına gelmektedir. Buna bağlı olarak çalışanlar için sınırsız sayıda kariyer yolu bulunmaktadır. Bu da çalışanların bilgi, beceri ve yeteneklerini geliştirmesine olanak sağlamaktadır (Altunışık, 2010:37). Ağ tipi kariyer yolunda çalışanların ya da yöneticilerin belirli bir yaşa ya da kıdeme sahip olması beklenmez. Bu da buldukları mevkiden daha üst mevkiye yükselebilmeleri için gerekli tecrübeye ve geçiş yapılacak pozisyonun şartlarına uygun olmalarını gerektirmektedir (Sönmez, 2017:44).

2.2.2.3. Yatay Kariyer Yolu

Kişinin belirli bir merkezden örgütün içine veya dışına doğru olan hareketinin sonucudur. Buna göre yatay kariyer yolu, kariyer gelişiminde yalnızca yatay iş olanakları yönünde ilerleme sağlamaktır. Bu da iş olanakları kapsamında çalışanlara yeni görev ve sorumluluklar verilmesiyle sağlanmaktadır (Mucur, 2016:13-14). Ayrıca yatay kariyer yolu bir çeşit iş genişletme olarak da adlandırılabilir (Arar, 2016:12).

2.2.2.4. İkili Kariyer Yolu

Bir düzenin içinde belirli bir hareketi olan ikili kariyer yolu; genellikle yönetici olmamalarına rağmen, teknik uzmanlara ve profesyonellere, işletmeye

fayda sağlamaları için yetki ve sorumluluk verilmesidir. İkili kariyer yolu, teknik ve yönetim açısından meydana gelebilecek problemlerin çözümüne ilişkin geliştirilen bir yoldur ve yukarı doğru hareketliliğe imkân sağlar. Böylece çalışanlar hem kendilerini geliştirebilir hem de kuruma faydalı olabilir. Bu durum, örgütün yetenekli ve başarılı personellerini elinde tutmasına olanak tanır (Erdoğan, 2003:166; Ünal, 2004:117).

2.2.3. Kariyer Aşamaları

İnsan yaşamının farklı evreleri vardır. Bu evreler çocukluktan yaşlılığa kadar süren bir dönemdir. Bu evreler; bireyin bulunduğu toplumun yapısıyla, kültürüyle, biyolojik özellikleriyle ve kişilik yapılarıyla ilişkilidir. (Yılmaz, 2013:148). Bu durum, bireyin iş yaşamıyla da bağlantılıdır. Nasıl ki insan, çocukluktan yaşlılığa kadar bir sürecin içindeyse, çalışanlar da iş yaşamında bir sürecin içindedir. Yani, bir çalışan işe bir noktadan başlar ve bir süre sonra o işte yükselir ve daha sonra inişe geçer. Kariyer aşamalarını bu şekilde tanımlamak da mümkündür (Çiftçi, 2007:143). Bu doğrultuda bireyler, belirli planlar dâhilinde kendileri için bir yön belirler ve bu doğrultuda kariyerlerini geliştirirler (Barutçugil, 2004:327).

Kariyer aşamaları, bireyin çalışma hayatının aşamaları olup, becerilerini tanımasıyla başlar. Kariyer, iş olanaklarıyla ilgili olduğundan dolayı becerilerini tanıyan birey, iş hayatına girer ve emeklilik süresine kadar kariyeri devam eder. Buradan hareketle kariyer aşamaları, bireyin kendi becerilerini tanımasıyla başlayıp emekliliğine kadar devam eden bir süreç olarak tanımlanabilir. Kariyerin her aşamasında birey, kendisini tatmin etmek için farklı ihtiyaçlar ve beklentiler içine girebilir. Bu nedenle her bir aşamanın kendine özgü bir özelliği vardır (De Cenzo ve Robbins, 1996:272). İşe bakılmaksızın her birey iş yaşamında kariyerin keşif aşaması, kurulma aşaması, kariyer sonu aşaması ve emeklilik (azalma) aşamasından geçmektedir (Vural, 2015:8). Bu aşamalar aşağıda açıklanmıştır.

2.2.3.1. Keşif Aşaması

Kariyer altyapısının kurulduğu ve genel yönün çizildiği ve iş ile ilgili neler olabileceğinin belirlenmeye başladığı evrelerin başında gelir. Keşif aşamasında, bireyin yaptığı seçimlerin önemli bir bölümü okuldan işe geçiş aşamasında başlamaktadır. Bu aşamada birey; ailesinin, arkadaşlarının, medyanın,

sosyal faaliyette bulunduğu alanların veya sokakta geçirdiği zamanın etkisiyle kendisine uygun olduğunu düşündüğü meslekleri belirli yönleriyle ele alarak keşfetmeye başlar. Birey, bu süreçte alacağı kararlarla ve alternatif planlarla gelecekteki iş hayatını şekillendirmeyi amaçlar. Şüphesiz, bireylerin alacağı kararlarda aile büyüklerinin iş yaşamları ve kariyerleri, öğrenim gördüğü eğitim kurumlarının niteliği de seçimlerinin belirlenmesinde önemli olan unsurlardandır (Argon ve Eren, 2004:256; Gürcan, 2006:28; Turan, 2016:8-9).

Birey, hangi işte daha başarılı olacağını araştırarak kendini kanıtlayma gayreti içinde bulunur. Bunun yanında, kendisi için amaç belirler, bu amaca ulaşabilmek ve kendisini geliştirmek için çaba sarf eder. Bu dönem bireyin yirmi beş yaşına kadar olan dönemi kapsamaktadır (Schuler, 1995:125; Kara, 2011:45; Geylan vd., 2013:30; Aydın, 2015:8; Bilici, 2015:45). Yirmili yaşlardan itibaren artık okuldan ayrılıp iş hayatına geçme aşamasına gelen bireyde bir takım beklentiler oluşmaya başlamaktadır. Ancak bu beklentilerin çoğu gerçek dışı olmaktadır. Çünkü bireydeki bu beklentiler yıllarca gün yüzüne çıkmaz. İş hayatında yıllar sonra ortaya çıkacak olan bu beklentiler hem bireyi hem de iş vereni hayal kırıklığına uğratabilir (Torrington vd., 2005:412).

2.2.3.2. Kurulma Aşaması

Birey, bazen iş hayatında istediği nitelikleri bulamayabilir. Ekonomik nedenlerden dolayı iş hayatına atılmak isteyen bireyin doğru kararlar alması hedeflerine ulaşmasını kolaylaştıracaktır. Kurulma aşamasında, birey artık aradığı işi bulmuştur ve bu iş üzerinden kendisini geliştirmeye ve değerlendirmeye başlamıştır. Bu aşama; iş bulma, bulduğu işe yerleşme, bulunduğu yerde yeteneklerini geliştirme, işi öğrenme, ilk deneyimlerini yaşama, bulunduğu ortama uyum sağlama ve iş arkadaşlarına kendini kanıtlayma çabası içine girerek kendisini kabul ettirme süreçlerini kapsamaktadır (Özen, 2011:87; Tunçer, 2012:217; Çilingir, 2014:8; Koç, 2015:19; Sönmez, 2017:35). Bu aşama 25 yaşlarında başlayıp 35 yaşlarına kadar devam eden bir süreci kapsamaktadır (Çalık ve Ereş, 2006:54; Bilici, 2015:47; Turan, 2016:9; Akagündüz, 2017:77).

Kurulma aşamasında, bireyin karşılaştığı en büyük sorun “gerçek şoku”dur. Gerçek şoku, bireyin okulda öğrendikleri ile iş hayatında karşılaştıkları arasındaki farktan meydana gelmektedir. Yani birey, okulda öğrendiği teorik bilgilerin, iş hayatında pratik olarak karşısına çıkanlardan farklı olduğunu görür.

Birey bu durum karşısında şoka girer. Bu da gerçek şoku olarak tanımlanır (Bowin, 2001:231). Bir başka tanıma göre, bireyin yeni bir işe başlaması veya farklı bir işe geçiş aşamasındaki beklentileri ile mesleğinin farklılıklarının ortaya çıkması sonucunda gerçeklerle yüz yüze geldiği andır. Kısaca, bireyin beklentileri ile yeni katılacağı örgütün veya kurumun beklentilerinin farklı olduğu anda ortaya çıkan durumdur (Budak, 2008:262).

2.2.3.3. Kariyer Sonu Aşaması

Birey bu dönemde fiziksel olarak yıpranmıştır. Kariyer sonu aşaması, işgörenler için en uzun safha olmakla birlikte kariyerinin bitimine gelinen aşamadır (Özen, 2011:89). Bu aşama 45-64 yaş aralığını kapsamaktadır. Birey bu aşamada işinde edindiği uzmanlığını ve bulunduğu pozisyonunu korur (Arar, 2016:18). Birey, uzun yıllar çalıştıktan sonra çalışma hayatındaki tecrübeleri ve birikimleri arttığı için artık öğretici konuma gelmiştir. Bu aşama boyunca edinimlerini kendisinden sonra gelecek olan genç kuşaklara öğretmeye çalışır (Koç, 2015:21).

Kariyer sonu aşamasında bireylerde, içinde bulunduğu işletmeye eğilim azalabilir ve artık kendi yaşamlarına yönelmeye başlayabilirler. Çünkü artık iş yerinde terfi alma olanakları çok düşüktür. Bu dönemde işe olan verimlilik azalmıştır. Bu da beraberinde psikolojik veya fiziksel sıkıntılara yol açabilmektedir. Bunun sonucu olarak kariyerlerinde inişe geçerler. Ayrıca bu aşamada emekli olduklarında ne yapacaklarını düşünmeye başlar ve planlarlar. Başka bir deyişle, artık işten ayrılma eğilimine girerler (Eryiğit, 2007:12; Uslu, 2015:6).

2.2.3.4. Emeklilik (Azalma) Aşaması

Bazıları kişisel gelişimle kendilerine yeni roller tanımlar. Ama genel olarak emekliliğe doğru bir yol alış söz konusudur. Emeklilik aşaması, bireyin kariyerini tamamladığı aşamadır. Bu aşamada, uzun yıllar çalışmanın sonunda emeklilik zamanı gelmiştir. Bu dönemde iş sorumlulukları daha az olduğu için bireyler artık çalışma hayatının dışına çıkabilirler. Bireyler, bulunduğu işletmedeki anlaşmazlıkların dışına çıkmak ve kendi benliğini bulmak için çalışma hayatında yapmaları mümkün olmayan gönüllü hizmetlerine katılma, resim yapma vb. gibi faaliyetlerde bulunabilirler. Çalışma hayatındaki performansları iyi olmayan ve artık kazanım elde edemeyeceğini düşünen bireyler için ideal bir karar olarak

düşünülmektedir. Sonuç olarak, emeklilik dönemi herkesin karşı karşıya kalacağı bir dönemdir (Gürcan, 2006:30).

2.2.4. Kariyer Planlama

Yükseköğretim kurumlarının en önemli özelliği iş dünyasının ve örgütlerin ihtiyaç duyduğu kalifiye personeli yetiştirmektir. Garrison ve Arbaugh'a göre yükseköğretim; toplumun ihtiyaçlarının belirlenmesine öncülük eden ve ileri düzeyde eğitim veren kurum olarak tanımlanmaktadır. Yükseköğretim, topluma ve iş dünyasına çözüm bulamayabilir, ancak beceri ve tecrübelerden yola çıkarak olası çözümlerin bulunmasına yardımcı olabilir. Yükseköğretim, bireylerin çalışma hayatlarında altyapıyı oluşturmasından dolayı kariyer için önemli bir basamaktır. Bu nedenle yükseköğretim kurumları, bireylerin kariyer planlamalarında önemli adımların başında gelmektedir (Öcal, 2015:11).

Kariyer planlama, bireyin kariyer yollarını tanımlamasını ifade eder. Bireye amaçlarını gerçekleştirmek ve kendisini geliştirmesi için fırsatlar sunar (Erme, 2014:34). Kariyer planlama ayrıca çalışan ile örgüt arasında, çalışanların yapmış olduğu veya yapmak istediği işler konusunda bir kariyer yolu çizerek bu yolda bireyin kendisini geliştirmesini sağlayacak metotların belirlenmesi süreci olarak da tanımlanmaktadır (Denk, 2017:71-72).

Kariyer planlamasının yukarıda verilen tanımlarından yola çıkarak bu kavrama bazı anlamlar yüklenmiştir. Yüklenen bu anlamlar sonucunda kariyer planlamasının bazı adımları ortaya çıkmaktadır. Bu adımlar aşağıdaki gibidir (Demirci, 2009:26-27):

- Kendini değerlendirmek.
- Kariyer ile alakalı bireysel hedefleri belirlemek.
- Yapılacak işi belirli duruma getirmek.
- Belirlenen hedeflere varmak için eğitim almak.
- Belirlenen hedeflerin ortaya konulması için çalışmak.

Kariyer planlaması sürecinde bireylerin öncelikli belirlemesi gereken önemli bir unsur da meslek seçimidir. Bu seçim doğrultusunda diğer aşamalarda yapılacaklar daha rahat bir şekilde belirlenebilecektir. Kişisel veya sosyal ağlar, gazete ilanları, arama motorları ve açık iş ilanları aracılığıyla iş olanakları ve boş pozisyonlar değerlendirilir. Etkili bir sonuç almak için başvurulacak pozisyonun

tanımı ve gereksinimlerinin önceden bilinmesi önemlidir. Bu adımlardan sonra birey uygun olduğunu düşündüğü pozisyona başvuru yapar. Kurum; adayın bilgi, beceri, tecrübe ve eğitim gibi özelliklerini değerlendirir ve uygun gördüğü pozisyona yönlendirir. Bir bireyin kariyer planlama süreci bu şekilde gerçekleşebilmektedir (Öztürk, 2008:26-27).

Kariyer planlama temel anlamda, çalışan ile işveren açısından değerlendirilerek verimliliğin artırılmasına dayanmaktadır. Kalifiye işgücü ihtiyacı kurum veya işletme için önemli olduğundan geleceğe yatırım yapma anlamına da gelmektedir. Bu yüzden kariyer planlamada önemli olan planlamanın doğru zamanda ve başarılı bir şekilde olmasıdır. Kariyer, tam anlamıyla gerçekleştiği takdirde hem işletmeye hem de bireye faydalı olacaktır. Yani iki tarafın da hedef ve ihtiyaçlarının karşılanmasına olanak sağlayacaktır. Doğru planlanan kariyer sonucunda işgörenin özgüveni yerine gelecektir ve işinde daha mutlu olacaktır. Bu da işletmenin hedeflerini gerçekleştirmesine büyük ölçüde yardımcı olacaktır (Büyükyaprak, 2015:5-6).

2.2.5. Kariyer Yönetimi

Bireyin çalışma hayatında ilerlemesinin sağlam olabilmesi kariyer yönetimiyle gerçekleşebilir. Kariyer yönetimi, bir işletmedeki yöneticilere hedefleri doğrultusunda olanak sağlayarak, çalışanların ihtiyaçlarını karşılamasına ve kariyer amaçlarına ulaşmasına yardımcı olmaktır (Carrell ve Elbert, 1992:360). Buradan hareketle kariyer yönetiminin, geniş bir yelpazede olduğu ve birçok unsuru içinde bulundurduğu söylenebilir. Kariyer yönetimi, çalışanların bilgi ve becerilerini değerlendirerek kariyerlerini geliştirmelerini sağlar. Ayrıca hem bireyin kariyerini hem de işletmenin kariyerini bir uyum içerisinde sürdürür. Böylece iki tarafın da amaçlarına ulaşmasına katkı sağlar (Toprak, 2005:35-36).

Kariyer yönetimi, kişisel amaçların oluşturulması ve bu amaçların yerine getirilmesi için çalışma hayatındaki deneyimlere bağlı olarak işletme hakkında yaşam boyu öğrenmeyi amaçlayan bir süreç olarak tanımlanmaktadır (Çalık ve Ereş, 2006:80; Aslan, 2012:30). Kariyer yönetimi, bireyler tarafından üstlenilen ya da işletmenin üstlendiği kariyer planlarını hazırlayan, uygulamaya geçiren ve bu aşamaları takip eden bir süreçtir. Bunun yanında bireylerin ilgilendikleri alanları, becerileri, tecrübeleri ile güçlü ve zayıf yönleriyle bir kariyer hedefi belirlemesi ve

bu hedefleri gerçekleştirmesi olarak da tanımlanabilmektedir (Seyyar ve Öz, 2007:234; Alamur, 2005:217).

Bir başka tanıma göre kariyer yönetimi, bireyin çalışma hayatının örgüt veya işletme tarafından düzenlendiği bir süreçtir. Bu süreçte örgüt veya işletme işe alım, personel seçimi yapma, oryantasyon, maaş ve işteki terfi gibi insan kaynaklarının yaptığı işleri üstlenir. Ayrıca bireylere danışmanlık ve yol gösterici faaliyetlerde bulunur. Kısaca kariyer yönetimi, tüm çalışanları, yöneticileri ve insan kaynakları çalışanlarını kapsayan bir süreçtir (Tuncerli, 2014:62; Mucur, 2016:19).

Kariyer yönetimi, örgütün kariyer geliştirme yöntemleriyle bireyin kariyer planına destek sağlamasıdır (Özden, 2001:28). Çalışanların iş hayatlarını planlama ve bu planları hayata geçirme şeklinde de ifade edilebilmektedir. Kariyer yönetimi, bireyin kurum içindeki itibarı ve statüsünün hazırlanması ve uygun görülen bireylerin uygun pozisyonlara terfi ettirilmesini gerekli kılan bir işlemdir (Eryiğit, 2007:1; Fındıkçı, 2003:338; Taşlıyan vd., 2011:236). Bir örgütün kariyer yönetimine ihtiyaç duyma nedenleri şu şekilde sıralanmaktadır (Aydın, 2010:107):

- Bireylerin ekonomik sebepler ve yatırımlar nedeniyle terfi edebilecekleri iş olanaklarının yeterli olmaması,
- İnsan kaynaklarında rekabetin yoğun olması,
- Yaşlanmaya bağlı olarak bireylerin beceri ve yeteneklerinin azalması,
- Bireylerin potansiyellerinden tam anlamıyla yararlanmak istenmesi.

Kariyer yönetimiyle ilgili yapılan tanımlar incelendiğinde, kariyer yönetiminin birey ve örgüt merkezli bir süreç olduğu görülmektedir. Kariyer yönetimi bireyle ilişkili olarak gözükmese de örgüt tarafından değerlendirilerek bir sonuca bağlandığı görülmektedir. Bir diğer deyişle, kariyer planlarının örgütün amaç ve isteklerine uygun bir şekilde örgüt tarafından yapılması ve bunun sonucunda bireyin kariyer amaçlarına uygun bir biçimde tekrar ele alınmasını gerekli kılan bir döngüsel süreçtir (Öğüt, 2003:180; Balta Aydın, 2007:30). Sonuç olarak kariyer yönetimi, bir örgütün etkinliğinde önemli rol oynayan hususların başında gelmektedir. Çünkü bir örgütün kariyer yönetimi etkili ve sürekli bir şekilde işliyse, örgütün rekabet içinde bulunduğu ortamda bir adım önde olmasını sağlamaktadır (Ceylan, 2014:23).

2.2.6. Kariyer Geliştirme

Bireyin başarısını arttırmak için belli bir plan izleyerek harekete geçirme süreci, kariyer geliştirme olarak tanımlanabilir. Kariyer geliştirme, çalışanın iş hayatı süresince belirlediği kariyer hedeflerine ulaşabilmek için uygulanan iş, görev ve sorumluluk faaliyetlerinin tümü olarak ifade edilmektedir (Akat vd., 2002:452). Bir diğer tanıma göre kariyer geliştirme, çalışanların iş deneyimi ve edindiği eğitim ile yapacağı kariyere ilişkin planlamaları gerçekleştirmektir (Yalçın, 1999:96; Bayraktaroğlu, 2008:145).

Kariyer geliştirme, bireylerin kendi kariyerlerini bulma, oluşturma ve yönetme sürecine katkı sağlayan bir süreç olarak tanımlanmaktadır (Dessler, 2003:353; Daft, 2011:426). Kariyer geliştirme, bireysel ve örgütsel süreçlerin bütünsel hali olarak görülebilir. Kariyer planlama süreci bireyselken, kariyer yönetimi örgütseldir. Bu iki kavramın bir işletme çatısı altında birleşmesi ve pratiğe dökülmesi kariyer geliştirme sürecini ortaya çıkarmaktadır (Donnelly, 2002:79; Uğur, 2008:251-252).

Kariyer geliştirme, bireyin kendi sorunlarına ve görevlerine karşı örgütün bireye kendisini geliştirmesi için sunduğu etkinliklerdir. Örgütler, çalışanlarının kariyerlerini geliştirmek ve gerçekleştirmek için bazı düzenlemeler ve değerlendirmeler yapmaktadır. Yapılacak olan bu değişikliklerle kalifiye iş gücünün eğitilmesini ve yetişmesini sağlar. Bu değişikliklerin temel amacı çalışanın bilgi, beceri ve iş ile ilgili tecrübelerini artırmaktır (Aydemir, 1995:7). Örgütün ihtiyaçlarını ve çalışanın faaliyetlerini dengede tutmaya odaklanmış olan ve planlı bir şekilde yürütülen eğitim süreci olarak da tanımlanabilmektedir (Yıldız, 2014:12-13; Çelik, 2017:11).

Kariyer geliştirme, örgüt tarafından şekillendirilir. Örgütün hem çalışanın ihtiyaçlarını hem de kendi ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak bir sorumluluk içerisinde kariyer olanaklarını gerçekleştirmesidir. Bireyin gelişimi, iş deneyimi ve eğitimi ile kariyerini gerçekleştirmesi amaçlanmaktadır (Byars ve Leslie, 2004:242; Budak, 2008:274). Kariyer geliştirme programlarının oluşturulması çalışanın işe olan bağlılığını artırır ve yeteneklerinin gelişmesine katkı sağlar. Kariyer geliştirmenin planlanmasında ve yürütülmesinde bazı aşamalar vardır. Bunlar (Mavisu, 2010:20):

- Bireyin sahip olduğu kariyer amacı, ilgi alanları ve yeteneklerinin kendisi tarafından değerlendirilmesi,

- Bireyin yeteneklerinin ve potansiyelinin örgüt tarafından değerlendirilmesi,
- Bireyin kariyer hedeflerinin örgüt ile karşılıklı olarak değerlendirilmesi,
- Bireye danışmanlık hizmetinin sunulması.

Kariyer geliştirme programlarının etkili bir şekilde gerçekleşmesi örgütün sorumluluğundadır. Bu süreçte örgüt, çalışanı bilgilendirir ve ona uygun eğitim programlarını uygular. Örgütler uzun dönemli değişiklikleri göz önünde bulundurarak bazı kariyer geliştirme yöntemlerini uygularlar. Bu yöntemler şu şekilde sıralanabilir (Sağ, 2004:28-29; Yörük, 2013:31):

- İş başarımı eğitmenliği ve danışmanlığı,
- Kariyer danışmanlığı,
- Kariyer rehberliği,
- Kariyer merkezleri,
- Koçluk,
- Eğitim ve geliştirme programları,
- İş zenginleştirme,
- İş rotasyonu,
- Personel güçlendirme,
- Mentorlük.

Kariyer geliştirme, bireysel ve örgütsel yönetimin bir araya gelmesiyle oluştuğu için çeşitli yararlar sağlamaktadır. Bu yararlar hem örgüt hem de birey açısından ele alınmaktadır. Örgüt açısından, bireyi geliştirerek ve eğitimini tamamlayarak bireyin işletmede kalması sağlanır. Bu da uzun vadede personel alımını azaltır. Hem bütçe açısından hem de kalite ve nitelik açısından işletmeye yarar sağlar. Birey açısından bakıldığında ise; birey kendi kariyer amacına ulaşır ve işindeki motivasyonu artar (Kişioğlu, 2015:27; Yavaş: 2017:35).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM TURİZM SEKTÖRÜ

Araştırmanın bu bölümünde turizm sektörü hakkında bilgiler yer almaktadır. Bu kapsamda; turizmin tanımı, önemi, özellikleri, turistin tanımı ve turist tipleri ve turizmin diğer bilim dallarıyla ilişkisi konuları detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

3.1. TURİZMİN TANIMI, KAPSAMI, ÖZELLİKLERİ VE ÖNEMİ

Turizm kavramı, kök itibarıyla eski bir geçmişe sahiptir. Latince “tornus” kökünden türetilmiş olan bu kelime, “çevreyi dolaşmak, geri dönmek” anlamlarına gelmektedir. Futbol maçlarında kupa kazanan ya da galip gelen takımların sevinç gösterisi için saha etrafında yaptıkları dönüşler veya kentin gezilecek yerlerindeki dolaşmalar “tur” olarak bilinmektedir. Çeşitli spor dallarında Türkiye Turu, Cumhurbaşkanlığı Turu, Akdeniz Turu adıyla çeşitli turlar yapılmaktadır. Bütün bu örnekler başlanılan yere geri dönüşü ifade etmektedir. Bu noktadan hareketle turizm kavramının anlamı da hareket ve geri dönüş olayı olarak açıklanmaktadır. Çünkü turizm faaliyetinde gidilen yerde geçici bir süre kalma ve tekrar dönüş söz konusudur (Usta, 2009:1).

Turizmin başlangıcı ilk medeniyetlerden biri olan Sümerlere ve Fenikelilere dayandırılabilir. Bunun yanı sıra Mısır, gösterişli eserleriyle ziyaretçilerin odak noktalarının başında gelen medeniyetlerden biridir. Eskiden, insanların ticaret amacıyla yapmış oldukları geziler de turizm açısından önemli bir olaydır. Buharlı gemilerin ve lokomotiflerin icadıyla turizm büyük bir ilerleme kaydetmiştir. Yaşanan gelişmelerin de etkisiyle Thomas Cook ilk kitlesele geziyi düzenleyen kişi olmuştur. Günümüzde ise teknolojik ilerlemeler, yaşam standartlarının artması ve seyahatlerin serbest hale gelmesiyle insanlar turizm etkinliklerine daha fazla katılmaya başlamışlardır (Yıldız, 2011:56-57).

Her yıl milyonlarca insan günlük hayatlarını devam ettirdikleri yerlerin dışına kısa sürelerle seyahat etmekte ve turizm hareketlerine katılmaktadır. Bu yer değiştirme olayı 20. yüzyıla özgü bir yaklaşım olarak görülmesine rağmen ilkçağlardan itibaren insanlar gezip-görmek, etkinliklere katılmak gibi çeşitli amaçlar doğrultusunda seyahat etmişlerdir. Fakat turizm faaliyetlerindeki asıl ilerlemeler 2. Dünya Savaşı'ndan sonra gelişmeye başlamıştır. Yaşanan bu gelişmelerle turizm sosyal, siyasal ve ekonomik anlamda birçok konunun ortaya çıkmasına neden olmuş ve hem ulusal hem de uluslararası bir boyut kazanmıştır (Kınacı vd., 2011:1-2).

3.1.1. Turizmin Tanımı, Kapsamı ve Özellikleri

Turizm üzerinde farklı şekillerde tanımlamalar yapıldığından dolayı net bir turizm tanımından bahsetmek kolay değildir. Bunun nedeni, turizm olayının odak noktasında insanın olmasıdır. Turizmin tanımı yapabilmek amacıyla başlatılan çalışmalar 20. yüzyılın başlarına dayanmaktadır. Turizmin ilk tanımı Guyer-Feuler tarafından 1905 yılında yapılmıştır. Buna göre turizm hava şartlarının değişmesi ve insanların dinlenme gereksinimleri, göz alıcı doğal güzellikleri görme isteği, ulusların ve toplulukların birbirlerine daha fazla yaklaşmasına imkân sağlayan günümüze özgü bir olaydır (Akoğlan Kozak ve Bahçe, 2012:1).

Turizm; “evden uzaklarda gerçekleşen gecemelerde, taleplerin karşılanması, konaklama ve destekleyici hizmetlerin sağlanması ve bu ihtiyaçların tüketimi ile gelir ve istihdamın oluşturulması” şeklinde de tanımlanmaktadır (Ryan, 1991:5). Turizm ayrıca bireylerin istek ve ihtiyaçlarına göre değişen ve manevi ihtiyaçların giderilmesi amacıyla yapılan kısa süreli mekân değişimlerini kapsayan bir olaydır (Yağcı, 2003:11).

Hunziker ve Krapf, turizmi; uzun süreli kalma eylemine dönüşmemek ve gelir elde etmemek şartıyla kısa süreli konaklamalardan oluşan olayların bütünü şeklinde tanımlamıştır (Toskay, 1989:26; Öztaş, 2002:16-17). Yukarıda verilen tanımlar ışığında turizm; seyahat etmek şartıyla geçici konaklama temelli iş ve ilişkiler bütünü olarak düşünülebilir. Buna göre, turizm için ortaya çıkan özellikler şu şekilde sıralanabilir (Sezgin, 2015:16-17)

- Turizm, daimi olarak yaşanılan yerlerin dışındaki farklı bir yere yapılan ziyaretlerdir.

- Seyahat ederek kısa süreli konaklamalarda bulunan insanlar genel olarak işletmelerin ürettiği hizmetlerden faydalanırlar.
- Turizm olayında konaklama kısa bir süreliğinedir.
- Turizm olayına katılan insanlar turizmin gerektirdiği faaliyetlerin en az birisine katılmak amacıyla seyahat eder.
- Turizmde gönüllük esastır.
- Turizm, insani faaliyetlerin yoğun biçimde yaşandığı bir sektördür.

Turistik gezi, insanların yalnızca kısa bir süreliğine mekan değiştirmesini değil aynı zamanda farklı faaliyetlere katılarak ev sahibi toplumla bağ kurmasını sağlayan seyahatlerdir. Turizm faaliyetlerine katılanlar başta kendi ülkeleri olmak üzere birçok ülkede birçok farklı güzellikleri görmenin farkına varırlar. Bu sayede, gelecek nesillere yaşanılabilir bir dünya bırakmanın gerekliliğine inanarak hayata daha farklı açılardan bakabilirler (Öztaş, 2002:17).

3.1.2. Turizmin Önemi

Turizm, geçmiş yıllarda bir faaliyet olarak nitelendirilirken günümüzde sanayileşme ile birlikte uluslararası bir boyuta ulaşmıştır. Hizmet sektörü olarak bilinen turizm; hem ulusal hem uluslararası alanda ulaşmış olduğu dev boyutlarla yatırımları ve iş hacmini geliştiren, gelir sağlayan, döviz ve istihdam sağlayan, sosyal ve kültürel hayatı etkileyen ve çevreyi koruyan bir kapsam kazanmıştır (Sezgin, 2015:18).

Turizm, hızlı gelişimi ve oluşturduğu büyük gelirden dolayı ekonomiye katkı sağlayan sektörlerin başında gelmektedir. Bu sebeple, turizm dünya ekonomi piyasasında büyük öneme sahiptir. Turizmin ülke ekonomilerine önemli olumlu etkileri vardır. Turizm gelir sağlayan öncü bir sektördür ve ülkelerin kalkınması için destekleyici niteliktedir. Turizmin bir diğer önemi ise çevre bilincinin gelişmesine katkı sağlamasıdır. Turizm, esasında doğal çevrelerin farkına varılmasını, bu yerlerin koruma altına alınmasını ve insanların rahatlamasını sağlamaktadır (Öncü, 2010).

Turizmin dünya ekonomisindeki artan önemi ve gelişmekte olan ülkelere sağladığı katkılar, uluslararası kuruluşlar tarafından da kabul görmüştür. Bununla birlikte, turizm hareketlerine katılım kolaylaşmış ve turistik destinasyonlardaki kapasitelerin artması hız kazanmıştır. Günümüzde uluslararası turizmden elde

edilen gelirler birçok ülkenin ödemeler dengesine katkıda bulunmuştur. Şimdiye kadar kullanılmayan ve ekonomiye katkısı olmayan değerlerin önem kazanması, gelişmemiş bölgelerin gelirleri turizm sayesinde artış göstermiştir (Usta, 2009:2-3).

Günümüzde, küreselleşen dünya ile ülkeler arası etkileşim hız kazanmıştır. Bu etkileşim o kadar artmıştır ki bugün dünyanın bir tarafında ortaya çıkan bir hadise kısa bir sürede dünyanın geri kalanına yayılmaktadır. Dünya bugün ortak bir pazar olmuştur. Seyahat ve taşıma olanaklarının artması ile hammadde ve ürünlerin yer değiştirmesi çok kolay bir hale gelmiştir. Bu sayede, uluslararası etkileşimde turizmin çok büyük önemi olduğu görülmektedir (Kuşat, 2011:115).

Uluslararası etkileşimin en önemli basamaklarından biri turizmdir. Çünkü gezip görerek yeni kültürler tanınmakta, diller öğrenilmekte ve yeni ilişkiler kurulmaktadır. Bu durum sayesinde sınırların önemi kalmamakta ve dünya tek bir devlet haline gelmektedir. Günümüzde, dünyanın her yeri serbest turizm bölgesi değildir. Çünkü etkileşime kapalı olan ve yabancılara karşı sert kurallar uygulayan devletler de vardır. Ayrıca savaş gibi etmenler turizmi imkânsız kılmaktadır. Ancak yine de dünyanın geneli ele alındığında turizmin etkileşim açısından büyük bir rolü vardır. Bununla birlikte, turizm ülkeye para ve müşteri girişi sağladığı için ekonomiye önemli katkılar sağlamaktadır. Bu katkılar şu şekilde sıralanabilir (Şit, 2016:107):

- Döviz girişiyle dış ticaret açığını azaltır.
- İş imkânı ve gelir oluşturur.
- Kârlılık oranı fazladır.
- Alt yapı yatırımlarını arttırıp gelişmeye katkı sağlar.
- Diğer sektörlerle müşteri sağlar ve ekonomiyi canlandırır.

3.2. TURİSTİN TANIMI VE ÖZELLİKLERİ

Turizm kavramını tanımlamaya yönelik çalışmalar 20. yüzyıl başlarına kadar gittiği halde turist sözcüğünün doğuşu ve toplumsal yaşamda kullanılması 17. yüzyıla dayanmaktadır. Şöyle ki; 1. Elizabet (1558-1603) döneminde Büyük Britanya adalarında yaşayanların siyasal, sosyal ve kültürel alandaki gelişim ve değişimlere yönelik ilgileri onları ülkeler arası gezilere yöneltmiştir. Devrin

siyasal iktidarı tarafından da desteklenmiş olan bu yolculuklar için “tour” sözcüğü kullanılmış ve bu gezilere katılanları diğerlerinden ayırmak için de “tourist” sözcüğü kullanılmıştır. Uzun geçmişine karşın turist sözcüğünün modern anlamda ilk tanımı Ogilvy tarafından 1933 yılında yapılmıştır. Bu tanıma göre turist, geçici olarak seyahat ettiği yerde en fazla bir yıl süreyle konaklayan kişidir (Eralp, 1983:37).

Bir başka tanıma göre turist, “turizmin tanımındaki özelliklere uygun davranan ve turizm olayının başlangıç noktasındaki nedenlere bağlı olarak belirli bir süre için seyahat eden, gittiği yerde en az 24 saat kalan ya da bir konaklama tesisinde en az bir geceleme yapan; rahatına düşkün, geleneklerini koruyan, temizlik ve ortalama konfor arayan insandır” (Usal ve Oral, 2001:103).

Turist; belirli bir gelire ve boş zamana sahip olan, konaklama, yeme içme, dinlenme, eğlenme, merak, kültür, eğitim, spor ve din gibi amaçlarla sürekli yaşadığı bölgeden başka bir bölgeye seyahat eden ve gittiği bölgede en az bir gece konaklayan, ekonomik anlamda tüketici olan kişi ya da kişiler topluluğu şeklinde de tanımlanmaktadır (Küçükaslan, 2007:8). Buna karşın, aşağıda belirtilen durumları taşıyan kişi veya kişiler turist olarak kabul edilmemektedir. Bu durumlar şunlardır (Kınacı vd., 2011:3):

- Sürekli yerleşmek ve maddi kazanç sağlamak için seyahat edenler,
- Eğitim amacıyla bir ülkede bir yıldan fazla süre kalanlar,
- Başka bir ülkeye göç edenler,
- Sınır bölgelerinde yaşayanlar,
- Mülteciler,
- Yabancı diplomatlar,
- Komşu ülkede çalışanlar,
- Konsolosluk çalışanları,
- Ülkede durmaksızın transit geçen yolcular.

3.2.1. Turistin Tanımı

Günümüze kadar turistin çeşitli tanımları yapılmıştır. Genel bir tanımla turist, turizmin tanımındaki özelliklere uygun olarak belirtilen nedenlerin etkisiyle belirli bir süre için seyahat eden, gittiği yerde yirmi dört saatten fazla kalan ya da gittiği ülkenin bir konaklama tesisinde en az bir geceleme yapan, mali gücü,

zamanı ve maddi kapasitesi sınırlı olan, rahatına düşkün, geleneklerini koruyan, temizlik ve konfor arayan, maceraperest olmayan insandır (Küçükaslan, 2007:9).

Turistler, seyahatlerini ve geçici konaklamalarını kendi ülkelerinde ve yabancı bir ülkede gerçekleştirmelerine bakılarak yerli turist ve yabancı turist olarak ikiye ayrılabilirler. Kendi ülkesine ait sınırlar içinde farklı bir bölgeye gezi amacıyla giden kişi yerli turist, kendi ülkesine ait sınırların dışında farklı ülkelere gezi amacıyla giden kişi ise yabancı turist olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca, kişileri turizm olayına katılmaya yönelten nedenler ve etkileyici faktörler incelendiğinde turistlerin iki gruba ayrıldığı görülmektedir (Kınacı vd., 2011:4).

Birinci grup, belirli bir yere gitmek zorunda olan kişilerdir. İşadamları, aile ve akrabalarını ziyarete gidenler ve ortak ilgi nedeniyle seyahat edenler bu gruba girerler. Seyahat kararı, genellikle kendileri dışında alınır. Nereye ve ne zaman gidileceği de yine çoğunlukla başkaları tarafından belirlenir. Bu kişiler gidilecek yerin uzaklığından ve maliyetinden etkilenmezler. Özellikle iş seyahatleri talebi, fiyat karşısında esnekler. Tatil turistleri olarak nitelenen ikinci gruptaki insanlar gideceği yeri seçme özgürlüğüne sahiptirler. Tasarruflarını ve boş zamanlarını turizme ayırma konusunda kararı kendileri verirler. Nereye ve ne zaman gidileceğine ilişkin kararı da verenler yine kendileridir (Kınacı vd., 2011:4).

3.2.2. Turistin Özellikleri

Turist, bir ülkeyi ya da bölgeyi gezmek, görmek, eğlenmek, spor yapmak, kültürel ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamak üzere, ikamet ettiği yerden en az 24 saat ayrı kalan ve gittiği yerde maddi harcamalar yapan kişilere denir. Günümüzde turistler, ülkeler arası dostlukların gelişiminde ve kültürlerin etkileşiminde önemli birer unsurdurlar. Ayrıca turistler, seyahat edilen ülkelerin ekonomilerine ve hizmet sektörlerinin gelişimine de katkıda bulunurlar (Küçükaslan, 2007:9). Buradan yola çıkarak turistin özellikleri aşağıda sıralanmıştır.

- Turist, temel amacı psikolojik tatmin sağlamak olan, seyahati süresince mal ve hizmet üretimi ya da satışı yoluyla kazanç elde etmeyi düşünmeyen, ekonomik anlamda tüketici olan ve normal düzeyde bir mali güce sahip bulunan ancak zamanı sınırlı olan kişidir.
- Turistlerin çoğu, macera peşinde değildir. Her işinin rast gitmesini bekler. Aksamalar onu çok rahatsız eder.

- Turistin zamanı çok değerlidir. En az zamanda en çok yeri görmek, en çok faydayı elde etmek, yeterince eğlenmek ve dinlenmek ister.
- Turist, gittiği yerden son derece memnun olarak dönmek isteyen kişidir.

3.3. TURİST TİPLERİ

Turizm, birbirinden farklı çok sayıda seyahat şeklini içinde barındırmaktadır. Turizmin şekli turistler tarafından yaşanan deneyimlere katkıda bulunur. Buna bağlı olarak ev sahibi toplum bu turistlerin ortamları üzerindeki etkileri belirler. Bu noktada, turizme katılma düzeyi ve ev sahibi toplumla ilişkiler açısından turist tipleri oluşturma yoluna gidilmektedir. Buna göre turist tipolojisi dört grup altında toplanmaktadır. Turist tipleriyle ilgili bilgiler aşağıda verilmiştir (Akoğlan Kozak ve Bahçe, 2012:24).

3.3.1. Ayrı (Drifter) Turist

Kendi gezilerini kendisi planlayan, turizm çekicilikleriyle temastan kaçınan ve ev sahibi toplumun üyeleriyle birlikte yaşayan turistlerdir. Bu turist tipi ev sahibi kültürle hemen hemen bütünleşmektedir. Bu turistler ayrıca başboş turist olarak da adlandırılır (Akoğlan Kozak ve Bahçe, 2012:24-25).

3.3.2. Araştırmacı (Explorer) Turist

Araştırmacı turistler, genellikle kendi gezilerini kendiler planlarlar ve popüler turizm çekiciliklerinden olabildiğince kaçınırlar. Ev sahibi toplumla kaynaşmak istemesine rağmen kendi ülkesindeki ortamın içinde kalma eğilimindedirler. Bu nedenle rahat olan konaklama yerlerini kullanırlar. Bu turist tipleri araştırmacı veya kâşif turist olarak da bilinirler (Akoğlan Kozak ve Bahçe, 2012:25).

3.3.3. Bireysel Kitle Turisti

Bireysel kitle turistleri, seyahat acentelerinin sağladığı birçok hizmeti kullanırlar fakat tur planı tümüyle onlar tarafından hazırlanmamıştır. Turist sadece gidilecek yer ve zaman üzerinde söz sahibi konumundadır. Bu tür turist tipi ziyaret ettiği ülkedeki yerel halkla etkileşimde bulunmaktan kaçınır. Bireysel kitle turistlerinin içinde boş zamanını değerlendirmek için turizm faaliyetlerine

katılanlar ve iş amaçlı seyahat eden turistler de bulunmaktadır (Akoğlan Kozak ve Bahçe, 2012:25).

3.3.4. Organize Kitle Turisti

Macera arayışına girmeyen turist tipi bu turistlerdir. Alıştığı durumların dışına çıkmayan ve bilinen yerlere gitmeyi tercih eden turistlerdir. Seyahat acentesi tüm tur programını bir paket halinde hazırlar ve turiste sunar. Organize kitle turistleri, ziyaret ettikleri ülkelerin yerel halklarından bağımsız yerlerde konaklamalarını gerçekleştirirler. Ayrıca gittikleri yerlere sürekli olarak kullandıkları özel eşyalarını da taşıma eğiliminde bulunurlar (Akoğlan Kozak ve Bahçe, 2012:25-26).

3.4. TURİZMİN DİĞER BİLİM DALLARIYLA İLİŞKİSİ

Turizm olayı çok yönlü olması nedeniyle, birbirinden farklı bilim dallarıyla yakın veya uzak, doğrudan veya dolaylı bir etkileşim içinde bulunmaktadır. Turizm sektörünün faaliyetlerini gerçekleştirebilmesi için ihtiyaç duyulan bilgiler farklı bilim dalları tarafından sağlanmakta ve özellikle sosyal bilimlerin alt dallarıyla sıkı bir ilişki içinde olduğu görülmektedir. Turizm ile etkileşim içinde bulunan bilim dalları aşağıdaki şekilde özetlenebilir (Sezgin, 2015:28).

3.4.1. Turizm ve Ekonomi

Bireyler, sahip olduğu boş zamanlarını ve maddi birikimlerini farklı amaçlarla turizm sektöründe değerlendirme kararı almalarıyla birlikte, gittikleri tatil yöresinde ekonomik yönleri bulunan bir sürecin başlamasına neden olmaktadır. Turizm sektöründeki ekonomik nedenlere bakıldığında, bazı ülkelerin ekonomik gelirlerinin turizm sektörüne bağılı olduğu görülmektedir. Ülkelerin döviz gelirlerini, genellikle yurt dışına sattıkları mallardan elde ettikleri gelirler oluştururken, ülkenin sahip olduğu doğal veya tarihi zenginliklerden yararlanmak üzere ülkeye gelen turistlerin yaptığı harcamalar da ekonomide farklı bir önem taşımaktadır (Bahar ve Kozak, 2013:59).

Bireyin turizm faaliyetlerine katılmasında etkisi olan faktörlerden biri de maddi kazancı veya turizm sektöründe harcamak üzere gelirinin ne kadarını ayırabileceğiyle ilişkilidir. Daha geniş bir açıyla değerlendirildiğinde, toplumun ne

kadarının turizm hareketine katılacağı, turizme katılanların kaç geceleme yapacağı, hangi mal ve hizmetlerin talep edileceği, harcamanın hangi turizm bölgelerinde gerçekleştirileceği gibi konular ekonomi biliminin ilgi alanına girmektedir (Kozak vd., 2013:7).

3.4.2. Turizm ve Coğrafya

Yeryüzünde birbirinden farklı coğrafi yapıları, hava koşullarını, doğal ve beşeri olanaklarını inceleme konusu yapan coğrafya turizm sektörü ile yakın ilişki içinde bulunmaktadır. Turizm faaliyetlerinin gerçekleştiği fiziki, beşeri ve coğrafi özellikleri, bu faaliyetlerin ortaya çıkardığı olumlu ve olumsuz değişimleri, turizm bölgelerinin belirlenmesi ve gruplandırılması coğrafya biliminin ilgi alanı içinde kalması nedeniyle turizm ile coğrafya bilimleri arasında sıkı bir etkileşim bulunmaktadır (Köksal, 1994:2).

3.4.3. Turizm ve Tıp

Uzun zamandan beri tıp bilimi, turizm ile çok yakından ilgili olmaya başlamıştır. Kitlelerin değişik çevrelere seyahat etmeleriyle ilgili olarak ortaya çıkan bazı hastalıklar ve bunlardan korunma yolları, seyahatler, tatil ve tatil sırasındaki kaza ve yaralanmalar gibi konulara bağlı olarak önem kazanan sağlık turizmi günümüzde oldukça yaygınlaşmıştır (Usta, 2009:5).

3.4.4. Turizm ve İşletme

Turizm sektörünün varlığı ve gelişmesi açısından vazgeçilemeyecek derecede etkili olan konaklama, yeme-içme, eğlence, seyahat işletmeleri vb. turizm kuruluşları işletme bilimi ile ortak bir çalışma içerisindedir. Turizm sektöründe yapılacak yatırımlara ait kararların alınması ve hazırlanan projelerin değerlendirilmesinden başlayarak turizm işletmelerinin kurulması ve turizmden beklenen yararların sağlanabilmesi açısından turizm ile işletme bilimleri arasında sıkı bir ilişkinin var olduğu anlaşılmaktadır (Usta, 2009:5).

3.4.5. Turizm ve Sosyoloji

Turizm, farklı sosyal ve kültürel yapıları sahip olan toplumlara ait olan bireylerin birbirleriyle ilişkiler kurmasına neden olduğu gibi; farklı bilgi, görgü, gelenek ve görenek ile kültür düzeyleri arasında bir etkileşime de sebep

olmaktadır. Bütün bu karşılıklı etkileşimler sonucunda turizm; turist gönderen ve turist alan toplumlar arasında var olan farklı sosyal yapının, ahlâk anlayışının ve toplumsal davranış kalıplarının değişmesine yol açan sosyal bir olaydır. Turistlerin yabancı bir ülkeye gitmesiyle oluşan sosyal etkileşim ve değişmeyi ve turizmin yol açtığı sosyal etkileri inceleyen bir alt bilim dalı olan turizm sosyolojisi günümüzde önemli bir araştırma alanı olmuştur. (Avcıkurt, 1999:11).

3.4.6. Turizm ve Psikoloji

Turizm olayının merkezinde insan olup, insanın turizm faaliyetine katılmasında rol oynayan faktörlerden birinin de psikolojik tatmin arayışı olduğu bilinmektedir. Buna bağlı olarak, turizmle ilgili inceleme ve araştırmalarda psikoloji bilimine her zaman ihtiyaç duyulmaktadır. Psikoloji biliminin inceleme alanı içinde bulunan bireylerin tatil ve seyahatlerinden beklentileri, turizme katılmakla sağladığı tatmin düzeyi, tatil ve seyahat süresince benimsediği tutum ve davranışlar turisti tanımada büyük katkı sağlamaktadır. Psikoloji bilimi; tatil beklentilerinin ne olduğu bilinen bir bireyin davranışlarını anlama, tatil yörelerini pazarlama ve reklam çabalarının etkinliğini artırma konusunda turizm işletmelerinin başarılı bir biçimde yönetilmesinde değerli katkılar sağlamasıyla önem kazanmaktadır (Sezgin, 2015:30).

3.4.7. Turizm ve Tarih

Bütün toplumların bir tarihi olduğu ve bu tarihlerde yaşanmış olan olayların, şimdiki ve geleceği etkilediği düşünüldüğünde bu iki bilim arasında yakın bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Tarih bilimi, bir toplumun politik tarihinden kültürüne kadar olan bütün yaşanmışlıkları içine alan ve inceleyen bir bilim dalıdır. Toplumun tarihi süreç içinde birikimi olan sosyal, siyasal, sanatsal, medeniyet ve kültürel değerlerinin birçok turizm şekli tarafından turistik obje olarak değerlendirilmesi nedeniyle bu iki bilim dalı arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır (Usta, 2009:6).

3.5. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu bölümünde, konu ile ilgili Türkiye’de ve dünyada yapılmış olan benzer araştırmalara yer verilmiştir. İncelenen araştırmalar iki ana başlık altında toplanmıştır. Bu bölümü oluşturan ilk başlık konu ile ilgili yerli araştırmaları kapsarken, ikinci başlık ise konu ile ilgili yabancı araştırmaları

kapsamaktadır. Bu doğrultuda incelenen yerli ve yabancı araştırmalar ve bu araştırmalardan elde edilen sonuçlar aşağıda gösterilmiştir.

3.5.1. İlgili Yerli Araştırmalar

Araştırmanın bu bölümünde, konu ile ilgili yapılmış olan 58 yerli araştırma hakkında bilgiler bulunmaktadır. Yapılan bu araştırmaların hangi alanda ve sonuçlarının neler olduğu aşağıda gösterilmiştir.

Akyol vd. (2018) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm ön lisans ğrencilerinin sektöre ilişkin beklentilerini araştırmaktır. Araştırma, Arhavi Meslek Yüksekokulunda turizm eğitimi alan 56 ğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda ğrenci ailelerinin genel olarak düşük bir gelir düzeyine sahip olduğu ortaya kmıştır. Bununla beraber öğrencilerin turizm mesleğinin geleceği konusunda ise olumlu beklentiler içinde oldukları tespit edilmiştir.

Eşitti ve Buluk (2018) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm işletmeciliği ve rehberlik lisans ğrencilerinin, istihdam ve kariyer günleri etkinliklerine bakış açılarını ve kariyer planlamasına ilişkin algılarını belirlemektir. Araştırma, lisans eğitimi alan 420 ğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda; öğrencilerin, kariyer kararlarında kariyer günlerinin etkili olduğu ve öğrencilerin kariyer kararlarını vermelerinde ğretim elemanlarının da etkili bir rol üstlendiği görülmüştür. Bununla beraber, kariyer günlerinin öğrencilerin kariyerlerini planlamalarında önemli bir farkındalık oluşturduğu ve öğrenciler tarafından önemsendiği de tespit edilmiştir.

Morçin ve Erdoğan Morçin (2018) tarafından yapılan araştırmanın amacı; lise, turizm ğrencilerinin ücret ve ek imknlara karşı geliştirdikleri tutumlarının turizm sektöründe kariyer yapma isteklerine olan etkisini araştırmaktır. Araştırma, Erzurum ilinde turizm eğitimi alan 346 ğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda; ücret ve ek imknların turizm sektöründe kariyer yapma isteğini olumlu anlamda etkilediği tespit edilmiştir.

Günay ve Akıncı (2017) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm ğrencilerinin turizm sektörüne ilişkin algıları ile bu algıların mezun olduktan sonraki kariyer tercihlerine olan etkilerinin belirlenmesidir. Araştırma, Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesinde eğitim gören 251 ğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, 8 faktör ortaya kmıştır.

Ortaya çıkan faktörler içerisinde çalışan ile sektörün birbiriyle olan ilişkisi, çalışanların kendi aralarındaki ilişki ve yöneticilerin çalışanlara karşı sergilediği tutum ve davranışların öğrencilerin mezuniyet sonrası yapmak istedikleri kariyeri önemli oranda etkilediği tespit edilmiştir.

Ilgaz Yıldırım ve Toker (2017) tarafından yapılan araştırmanın amacı, lisans turizm öğrencilerinin sektöre ilişkin algılarının kariyer seçimlerine olan etkilerini belirlemektir. Araştırma, Akdeniz Üniversitesi TİOYO’da lisans eğitimi alan 336 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin sektöre yönelik tutumlarının kariyer basamaklarının başlangıcı olan mezuniyet sonrası kariyer tercihleri üzerinde oldukça etkin olduğu görülmüştür. Bununla beraber; sektördeki çalışma koşulları, mesai saatleri, mesleğin saygınlığı, adil ücret sistemi, sektörel eğitim, terfi ve sosyal beklentilerin öğrencilerin kariyere bakış açılarını yönlendirdiği de tespit edilmiştir.

Keleş (2017) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin okumak istedikleri bölümleri nasıl tercih ettiklerinin ve sektöre ilişkin görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırma, farklı bölgelerdeki 8 üniversitede eğitim gören 828 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin büyük bir kısmının istemeden turizm bölümlerini tercih ettikleri ve yine öğrencilerin büyük bir kısmının mecbur kalmadıkça turizm sektöründe çalışmak istemedikleri tespit edilmiştir.

Köşker ve Unur (2017) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin sektörde çalışma isteklerini ortaya koymaktır. Araştırma, turizm eğitim gören 800 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, kız öğrencilerin sektörde çalışmayı daha fazla istediği görülmüştür. Bununla beraber staj turizm sektöründe staj yapmış olan öğrencilerin çalışma isteklerinin daha anlamlı olduğu da tespit edilmiştir.

Tuna vd. (2017) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin sektöre ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırma, Türkiye’nin çeşitli bölgelerinde eğitim gören 679 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin çalışma şartlarını yetersiz bulduğu tespit edilmiştir. Bununla beraber, kendisini sektörle olumlu ilişkilendiren ve bulunduğu işletmedeki hiyerarşi içerisinde bir olumsuzlukla karşılaşmayan öğrenciler sektörde çalışmaya sıcak bakarken iş yerindeki çalışma koşullarını olumsuz algılayan öğrencilerin sektörde çalışmaya sıcak bakmadıkları tespit edilmiştir.

Ağraş vd. (2016) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm lisans öğrencilerinin kendi kariyerleri ve turizm sektöründen beklentilerinin incelenmesidir. Araştırma, Akçakoca TİOYO'daki 40 öğrenci ile yapılandırılmış mülakat tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin turizm sektörünün kariyer olanakları ve kendi kariyer hedefleri hakkında net bir fikre sahip olmadıkları görülmüştür. Bununla beraber öğrencilerin, turizm işletmelerinden, turizm eğitimi veren kurumlardan, turizmle ilgili meslek kuruluşlarından ve kamu otoritelerinden çeşitli beklentilerinin olduğu da tespit edilmiştir.

Boz vd. (2016) tarafından yapılan araştırmanın amacı, fakülte, yüksekokul ile meslek yüksekokullarında öğrenci olan gelecekteki turizm çalışanlarının kariyer beklentilerinin nasıl şekilleneceğinin incelenmesidir. Araştırma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesindeki 397 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin kariyerleri için beklentilerinde; para kazanma, seyahat, kolay iş bulabilme imkânının, mücadele ve gayret gerektiren mevki elde etmenin, terfi imkânının fazlalığının, kişisel ilgi ve menfaatlerini takip edecek zamana sahip olma hususlarının çok önemli olduğu görülmüştür.

Büyükyılmaz vd. (2016) tarafından yapılan araştırmanın amacı, öğrencilerin kariyer algılarının demografik ve tanıtıcı özelliklerine göre farklı olup olmadığının belirlenmesidir. Araştırma, Karabük Üniversitesi İşletme Fakültesinin farklı bölümlerinde eğitim gören 247 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin cinsiyetleri ile kariyer algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir.

Güllü vd. (2016) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin iş değerleri algısını ve mezuniyet sonrası sektörde çalışma isteklerini belirlemektir. Araştırma, Zile Dinçerler TİOYO'da lisans eğitimi alan ve 2016 yılı yaz döneminde zorunlu stajını tamamlamış 238 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda ölçeğin; öğrencilerin iş değerleri; bilişsel iş değeri, maddesel iş değeri ve duygusal iş değeri olmak üzere 3 boyutu ölçtüğü tespit edilmiştir. Ayrıca kız öğrencilerin iş değerlerine erkek öğrencilere kıyasla daha duygusal yaklaştığı ve öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun mesleğe devam etme konusunda kararsız oldukları görülmüştür.

Keleş ve Çakır Keleş (2016) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin kişilik özelliklerini belirleyerek sektörde kariyer yapabilmek için gerekli olan kişilik özelliklerini taşıyıp taşımadıklarını tespit etmektir. Araştırma, farklı bölgelerdeki 8 üniversitede eğitim gören 828 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Öğrencilere, 5 faktör kişilik kuramı çerçevesinde açıklık, dışa dönüklülük, öz disiplin, uyumluluk ve duygusal denge olmak üzere 5 boyuttan oluşan 44 soruluk bir anket uygulanmıştır. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin kişilik özelliklerinin istenen seviyede olmadığı ve öğrencilerin sınıf seviyelerinin artmasıyla birlikte öz disiplin ve maddi durumlarının artması sonucu duygusal dengelerinin de arttığı tespit edilmiştir.

Olçay ve Düzgün (2016) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin çalışmak istedikleri işlerle kariyer çapaları arasında bir uyumun olup olmadığını değerlendirmektir. Araştırma, 406 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, kararlılık, hayatı yaşayış biçimi ve teknik anlamdaki işlevsel yeterliliklerin öne çıktığı tespit edilmiştir. Bununla beraber, kararlılık ve hayatı yaşayış biçimi özelliklerinin kariyer çapaları için elverişli olmadığı da tespit edilmiştir.

Polat ve Kapucuoğlu (2016) tarafından yapılan araştırmanın amacı; üniversitelerde düzenlenen kariyer günlerinin öğrenciler tarafından çeşitli açılardan nasıl algılandığını ortaya koyarak, kariyer günlerinin etkinliğinin belirlenmesidir. Araştırma, lisans düzeyinde turizm eğitimi gören 15 öğrenci ile nitel araştırma olarak gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda; öğrencilerin fakültelerin ya da işletmelerin kariyer günlerini düzenleme sebebi olarak, çıkar sağlama yönlü hareket ettiğini düşündüklerini tespit edilmiştir. Ayrıca işletmelerin; kendi reklamını yapmak, ucuz çalışana hızlı bir şekilde ulaşmak ve iş gücü maliyetine odaklanmak gibi durumlar için bu günlere katıldığının düşünüldüğü de görülmüştür.

Şahin ve Acun (2016) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin rehberlik mesleğine ilişkin görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırma, Balıkesir Üniversitesinde eğitim alan 298 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, kendi tercihleri doğrultusunda bu mesleği seçen ve birinci sınıfta eğitim gören öğrencilerin sektöre ilişkin algılarının pozitif yönde eğilim gösterdiği tespit edilmiştir.

Türker vd. (2016) tarafından yapılan araştırmanın amacı, öğrencilerin turizm endüstrisine yönelik algılarının belirlenmesidir. Araştırma, 393 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin en olumsuz algılarının sektördeki çalışma koşulları olduğu tespit edilmiştir. Bununla beraber, öğrencilerin sektördeki iş deneyimlerinin ve insanlarla olan iyi ilişkilerinin onlar için gelecekte iyi bir fırsat olduğu da tespit edilmiştir.

Yenipınar vd. (2016) tarafından yapılan araştırmanın amacı, Mersin Üniversitesinde turizm eğitimi alan lisans öğrencilerinin “turist rehberliği” mesleğiyle ilgili algılarının mecazlar aracılığıyla ortaya çıkarılmasıdır. Araştırma, Mersin Üniversitesindeki 24 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin turist rehberliği mesleğine yönelik olumlu algılarının yüksek, olumsuz algılarının ise düşük olduğu tespit edilmiştir.

Zencir vd. (2016) tarafından yapılan araştırmanın amacı, Anadolu Üniversitesi Turizm Fakültesi öğretim programlarının değerlendirilmesi ve turizm alanında lisans eğitiminin bilimsel bir yaklaşımla ele alınmasıdır. Araştırma; sektör temsilcileri, akademisyenler, mezun öğrenciler ve mevcut öğrencilerden oluşan 4 paydaş grubuna açık uçlu sorulardan oluşan anketler uygulanıp, paydaş grupların bu boyutlara ilişkin görüşlerine başvurularak yapılmıştır. Toplamda 462 katılımcıdan elde edilen verilere betimsel analiz uygulandıktan sonra, odak grup görüşmeleri gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda; turizm fakültelerinin ezberci eğitimden uzak, bilinçli bireyler yetiştiren, yenilikçi öğrenmeyi sağlayan çok yönlü kurumlar olmaları beklentisi öne çıkmıştır. Ayrıca turizm eğitiminde yaşanan en büyük sıkıntının ise yabancı dil eğitimi konusunda ortaya çıktığı tespit edilmiştir.

Aksu ve Temeloğlu (2015) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin bireysel özelliklerinin sektörde kariyer yapma isteklerini etkileyip etkilemediğini değerlendirmektir. Araştırma, 421 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin bireysel özellikleriyle kariyer hedefleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür. Bununla beraber, özellikle turizm eğitimi lise düzeyinde alan öğrencilerin ise kariyer planlamasına daha fazla önem verdikleri saptanmıştır.

Çavuş ve Kaya (2015) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin kariyer planlamaları ve sektöre ilişkin algılarının belirlenmesidir. Araştırma, turizm öğrenimi gören 143 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin büyük kısmının kariyerlerini turizm sektöründe sürdürmeyi tercih ettiği belirlenmiştir. Bununla beraber, öğrencilerin sektöre ilişkin algılarının pozitif yönde olduğu da tespit edilmiştir.

Olçay ve Düzgün (2015) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm sektöründeki iş imkanlarının öğrencilerin kariyer planlarını etkileyip etkilemediğini belirlemektir. Araştırma, 406 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin sektörün kendilerine itibar sağlayacağını düşündükleri görülmüştür. Bununla beraber, öğrencilerin sektörün çalışma şartlarını yetersiz görmesinden dolayı kariyerlerini bu sektörde devam ettirme konusunda olumsuz bir tavırda oldukları da tespit edilmiştir.

Özkan vd. (2015) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin sektöre ilişkin görüş ve beklentilerinin belirlenmesidir. Araştırma, Çeşme Turizm ve Otelcilik Yüksekokulunda eğitim gören 270 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin önemli bir bölümünün sektöre olumsuz baktığı tespit edilmiştir. Bununla beraber, öğrencilerin sektörün sağlayacağı itibar ve ücrete ilişkin de olumsuz bakış açısına sahip olduğu da tespit edilmiştir.

Tolga vd. (2015) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin kariyer planlamaları ve sektöre ilişkin görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırma, 281 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin turizmde kariyer yapmaya olumlu baktıkları görülmüştür. Bununla beraber, sektöre ilişkin görüşlerinde ise itibar ve ücret konularında olumlu bir görüşe sahip oldukları tespit edilmiştir.

Ulama vd. (2015) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin sektöre ilişkin görüşlerinin belirlenmesidir. Araştırma, 677 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin turizm sektörüne ilişkin görüşlerinin ağırlıklı olarak pozitif yönde olduğu görülmüştür. Bununla beraber, öğrencilerin çoğunun turizmi isteyerek seçtiği ve yine çoğunun mezun olduktan sonra turizm alanlarında çalışmak istedikleri de tespit edilmiştir.

Çarıkçı ve Erdoğan Morçin (2014) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin kariyer değerlerinin belirlenmesidir. Araştırma, 33 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin girişimcilik özelliklerinin ön plana çıktığı görülmüştür. Buna bağlı olarak

öğrencilerin mezuniyet sonrasında kendi fikirlerini hayata geçirip kendi iş yerlerini kurmayı istedikleri de tespit edilmiştir.

Doğan ve Kekeç Morkoç (2014) tarafından yapılan araştırmanın amacı, okulu bitirmiş olan ön lisans öğrencilerinin aldıkları mesleki eğitimi, iş yaşamı perspektifinden öğrenmek; meslek yüksekokulu düzeyindeki eğitim sistemi ve kalitesini çalışan mezunların görüşleri üzerinden değerlendirmektir. Araştırma, büro yönetimi ile turizm ve seyahat hizmetleri programından mezun olan 203 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin okulda aldıkları eğitimin ihtiyaçlarını karşıladığı ve değişik türde sertifika içeren dersler verilmesinin kendileri için daha iyi olacağı tespit edilmiştir.

Gezen ve Köroğlu (2014) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin kariyer seçimlerini etkileyen kariyer çapalarını belirlemektir. Araştırma, 397 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda; öğrencilerin işlevsel fonksiyonlarının ve yaşam biçimlerinin önemli olduğu tespit edilmiştir. Bununla beraber, öğrencilerin büyük kısmının turizmden memnun olduğu ve ileride bu mesleği devam ettirmek istedikleri de tespit edilmiştir.

Güzel vd. (2014) tarafından yapılan araştırmanın amacı, lisans eğitimi gören öğrencilerin turizmdeki kariyer algılarını belirlemektir. Araştırma, 414 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırma sonucunda, öğrencilerin turizm sektöründeki kariyer olanakları hakkında pek bilgisinin olmadığı görülmüştür. Bununla beraber öğrenciler, turizm sektörünü farklı ırklara mensup birçok insanla tanışma imkânına sahip olması açısından olumlu görünürken, itibarlı bir meslek olmaması açısından ise olumsuz görmektedirler.

Hacıoğlu vd. (2014) tarafından yapılan araştırmanın amacı, Kırklareli Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi ve Harran Üniversitesine bağlı olarak eğitim veren turizm meslek yüksekokullarındaki öğrencilerin almış oldukları eğitime bakış açılarını ve eğitimden beklentilerine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırma, Pınarhisar Meslek Yüksekokulu bünyesinde bulunan 3 programın, Harmancık Meslek Yüksekokulu bünyesinde bulunan 3 programın ve Birecik Meslek Yüksekokulu bünyesinde 1 programın tüm öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda; okulların tümünde okuyan öğrencilerin büyük çoğunluğunun okulları hakkında bilgi sahibi olmadan tercihte buldukları, bilgi toplayan öğrencilerin ise başvurdukları bilgi

kaynağının eski mezunlar olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin okulları hakkındaki görüşlerinde tercih öncesi ve sonrası çok fazla bir değişim olmadığı görülmüştür. Bununla beraber, öğrencilerin okullarında aldıkları eğitimin kendilerini mesleklerine hazırlamada kısmen yeterli buldukları ve öğrencilere ders veren öğretim elemanlarını ise bilgi ve beceri konusunda yetersiz gördükleri de tespit edilmiştir.

Yeşiltaş vd. (2014) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin kariyer hakkındaki düşüncelerinin sektöre yönelik sadakatleriyle olan ilişkisini belirlemektir. Araştırma, 5 farklı turizm fakültesi ve 2 yüksekokulda eğitim gören 430 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrenciler turizm sektörünün uzun süreli devam ettirilebilecek bir meslek olmadığını düşünmektedirler. Bununla beraber, kaygı düzeyinin artmasının turizm sektörüne bağlılığı negatif yönde etkilediği de tespit edilmiştir.

Akoğlan Kozak ve Dalkıranoglu (2013) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin kariyer hedeflerine ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırma, 2091 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin turizm sektöründe kariyer yapmaya olumsuz baktıkları tespit edilmiştir. Bununla beraber, öğrencilerin genel olarak akademik kariyer düşündükleri ve kız öğrencilerin kariyer olanakları hakkında daha fazla bilgi sahibi oldukları da görülmüştür.

Aymankuy ve Aymankuy (2013) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin kariyer algılamalarını ve sektöre ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırma, 328 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda; öğrencilerin turizm sektöründeki ekonomik getirileri yetersiz buldukları tespit edilmiştir. Bununla beraber, öğrencilerin kariyerlerini turizm sektöründe devam ettirmeye olumlu baktıkları da görülmüştür.

Erdem ve Kayran (2013) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin iş seçimi yaparken hangi konulara dikkat ettiklerinin belirlenmesidir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin mezun olduktan sonra turizmde çalışmak istedikleri görülmüştür. Bununla beraber, öğrencilerin iş seçimi yaparken seçilecek işteki kariyer olanaklarını dikkate aldığı da tespit edilmiştir.

İstanbulu Dinçer vd. (2013) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin kariyerlerini hangi unsurlara yönelik planladıklarını

belirlemektir. Araştırma, 166 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin büyük bir bölümü kariyerlerini turizm sektöründe ilerletmek ve gelecekte yönetici kademelerinde bulunmak istediklerini belirtmişlerdir. Bununla beraber, öğrencilerin büyük bölümünün turizm programını gönüllü olarak seçtiği de tespit edilmiştir.

Kurnaz vd. (2013) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerin aşıcılık mesleğine yönelik algılarını belirlemektir. Araştırma; 6 farklı meslek yüksekokulundaki 250 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, ortaöğretimde turizm eğitimi almış olan öğrencilerin aşıcılık mesleğine ilişkin istekli oldukları ve bu mesleği devam ettirme niyetinde oldukları tespit edilmiştir.

Solmaz ve Erdoğan (2013) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin turizm sektörüne bağlılık düzeylerinin tespit edilmesidir. Araştırma, 308 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin kariyerlerini turizm sektöründe yapmaya sıcak baktıkları ancak turizm sektörünü başka kişilere önermede pek istekli olmadıkları tespit edilmiştir.

Yıldız (2013) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin sektördeki istihdam olanaklarını nasıl bulduklarını belirlemektir. Araştırma, 492 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin turizmi kendi istekleriyle seçtiği tespit edilmiştir. Bununla beraber, öğrencilerin turizm sektöründeki istihdam olanakları hakkında olumsuz düşüncelere sahip oldukları görülmüştür.

Baltacı vd. (2012) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin kariyer planlamalarına ilişkin görüşlerini ve aldıkları turizm eğitiminden memnun olup olmadıklarının tespit edilmesidir. Araştırma, 446 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda; öğrencilerin turizmdeki kariyer olanaklarına ilişkin olumsuz düşüncede oldukları tespit edilmiştir. Bununla beraber, turizm sektörü hakkında bilgi sahibi olmadan turizm okulunda okumayı tercih ettikleri de tespit edilmiştir.

Genç (2012) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin sektörün sağladığı kariyer olanakları hakkındaki düşüncelerinin incelenmesidir. Araştırma, Zonguldak Merkez Meslek Yüksekokulu, Çaycuma Meslek Yüksekokulu ve Devrek Meslek Yüksekokulundaki 250 öğrenci üzerinde

gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin kariyer yapma konusunda karamsar oldukları tespit edilmiştir.

Seçilmiş ve Sevim (2012) tarafından yapılan araştırmanın amacı; turizm öğrencilerinin kariyer planlamalarını ve sektöre ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırma, Eskişehir ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı üçü genel lise biri de Anadolu Lisesi olmak üzere toplam 4 lisede eğitim gören 440 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, lise düzeyinde eğitim gören öğrencilerin büyük bir bölümünün turizm sektörü hakkında yeterli düzeyde bilgiye sahip olmadığı ve turizm sektörüne yönelik olumlu düşünen öğrencilerin üniversitede kariyer olarak turizmi seçme olasılıklarının yüksek olduğu görülmüştür. Bununla beraber, öğrencilerin turizm sektöründe kariyer yapma düşünceleri üzerinde en etkili faktörün sektör uyumu olduğu da tespit edilmiştir.

Avcı (2011) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin iş değerlerinin bölümlerine göre farklı olup olmadığını belirlemektir. Araştırma, lisans eğitimi gören 435 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin çoğunun okulu bitirdikten sonra sektörde çalışmaya sıcak baktıkları ve yenilikçilik ve liderlik niteliklerini önemli buldukları tespit edilmiştir.

Türkay ve Solmaz (2011) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin sektörde kariyer yapmaya nasıl baktıklarını belirlemektir. Araştırma, 287 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin liderlik özelliklerinin yüksek olduğu ancak bu durumun turizm sektöründe kariyer yapmak istemeleriyle ilgili olmadığı tespit edilmiştir.

Zengin vd. (2011) tarafından yapılan araştırmanın amacı; turizm öğrencilerinin sektörde kariyer yapmak istemelerinin cinsiyetleri ile ilişkili olup olmadığını belirlemektir. Araştırma, 543 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin cinsiyetleri ile sadece muhasebe alanı arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Bununla beraber, kız öğrencilerle erkek öğrencilerin birbirinden farklı alanları tercih ettikleri de tespit edilmiştir.

Çetin Gürkan vd. (2010) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm eğitimi alan öğrencilerin sektöre ilişkin kariyer hedeflerini belirlemektir. Araştırma, 5 farklı üniversitedeki 450 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda öğrenciler, mezun olduktan kısa bir süre sonra

konaklama ve seyahat alanlarında kendilerini yönetici pozisyonlarında görececeklerini düşündükleri tespit edilmiştir.

Çulha (2010) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin sektörün çalışma şartlarına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırma, Yaşar Üniversitesinde ön lisans ve lisans düzeyinde eğitim gören turizm öğrencilerinin staj dosyaları incelenerek gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin zor ve ağır şartlarda çalışmalarına rağmen turizm sektöründe çalışmaktan mutlu oldukları tespit edilmiştir.

Kaşlı vd. (2010) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin sektöre ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırma, 330 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin staj yaparken bazı sorunlarla karşılaştığı ve bu sorunların çalışma isteklerini azalttığı tespit edilmiştir.

Olçay ve Çelik (2010) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin sektöre ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırma, ön lisans eğitimi gören 167 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin turizm sektörüne ilişkin görüşlerinin genel anlamda pozitif yönde olduğu tespit edilmiştir. Bununla beraber, kız öğrencilerin sektöre yönelik görüşlerinin pozitif yönde olduğu ve bu mesleği yapmayı istedikleri tespit edilmiştir.

Türkay ve Tüzemen (2009) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin sektörde kariyer yapmak için hangi bölgeleri tercih ettiklerini belirlemektir. Araştırma, Dokuz Eylül Üniversitesinde son sınıfta eğitim gören 20 öğrenci ile odak grup çalışması şeklinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin bölge seçiminde daha fazla kariyer imkanı olan yerleri tercih ettikleri tespit edilmiştir.

Atay ve Yıldırım (2008) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin eğitim aldıkları programlardan memnun olup olmadıklarını belirlemektir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin eğitim aldıkları programlarından genel olarak memnun oldukları tespit edilmiştir. Bununla beraber, eğitim aldıkları kurumlardaki bazı olumsuz koşulların da memnuniyetlerini etkilediği tespit edilmiştir.

Çimen (2008) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin okulu bitirdikten sonra hangi alanları seçeceklerini belirlemektir.

Araştırma, 276 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin önemli bir bölümünün turizm alanında kendi işletmelerinin sahibi olmak istedikleri görülmüştür. Bununla beraber, öğrencilerin turizm sektöründe çalışması halinde yönetici pozisyonlarını tercih ettikleri tespit edilmiştir.

Pehlivan (2008) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin sektöre ilişkin görüşlerinin kariyer tercihlerine etkisini belirlemektir. Araştırma, 345 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin büyük bir kısmı sektörle olan ilişkisinin önemli olduğunu belirtmiştir. Bununla beraber, kız öğrencilerin kariyerlerini turizmde yapmak istedikleri tespit edilmiştir.

Akış Roney ve Öztin (2007) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin kariyerlerine yönelik algılarını analiz etmektir. Araştırma, 450 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin turizm kariyerine yönelik algılarının ne olumlu ne de olumsuz olduğu ve öğrencilerin turizmde çalışma isteğinin ve iş deneyimlerinin turizm kariyerlerinin imajını şekillendirmede önemli bir unsur olduğu tespit edilmiştir.

Sarışık (2007) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin bu sektörü seçmesinde faktörlerin neler olduğunu belirlemektir. Araştırma, Kocaeli Üniversitesi Derbent Meslek Yüksekokulunda eğitim gören 702 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, sektörün tercih edilmesinde öğrencilerin çoğunluğunun ailesi ve çevresi tarafından turizm konusunda bilgilendirildiği ve yeni kişilerle tanışma fırsatının olması turizm sektörünün seçilmesinde etkili olduğu tespit edilmiştir.

Duman vd. (2006) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin kariyer hedeflerini ve sektörün çalışma şartlarını nasıl değerlendirdiğini belirlemektir. Araştırma, 365 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin sektörün çalışma şartlarından memnun olmadığı tespit edilmiştir. Yine bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin turizm eğitimi almayı isteyerek tercih ettiği ve sektörde kariyer yapmak istediği görülmüştür.

Özdemir vd. (2005) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin yiyecek içecek bölümüne ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırma, 165 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın

sonucunda, öğrencilerin büyük bir kısmının bu bölüme karşı negatif bir tutum sergilediği tespit edilmiştir. Bununla beraber, bu bölümde daha önce çalışmış olan öğrencilerin tutumlarının ise pozitif yönde olduğu da görülmüştür.

Karadeniz (2004) tarafından yapılan araştırmanın amacı, Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlköğretim Bölümü öğrencilerinin turizme bakışının ve turizmi değerlendirmesinin incelenmesidir. Araştırma, 415 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin çoğunun turizmi önemli bir döviz kaynağı olarak gördüğü ve turizm faaliyetlerinin coğrafi görünümde bozulmaya neden olduğunu düşündüğü tespit edilmiştir.

Akoğlan Kozak ve Kızılırmak (2001) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin sektöre ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırma; Anadolu Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Akdeniz Üniversitesinde turizm eğitimi gören 233 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda; öğrencilerin farklı bölgelerde, farklı üniversitelerde ve farklı düzeydeki turizm bölgelerinde okuyor olmalarının onların turizm sektöründeki çalışmayla ilgili tutumları üzerinde belirleyici bir etkisinin olmadığı ve öğrencilerin turizm sektörüne yönelik tutumlarının oluşmasında ÖSS sıralamasının tutumlar üzerinde önemli derecede farklılaşma yapmadığı; ancak staj yapmış olmanın bu konuda belirleyici olduğu tespit edilmiştir.

Konu ile ilgili daha önce yapılan yerli araştırmalar genel olarak değerlendirildiğinde, öğrencilerin turizm sektörünün geleceği hakkında olumlu düşüncede oldukları görülmektedir. Bununla beraber öğrencilerin; ücret ve sosyal yaşam, iş arkadaşlığı, işletmenin çalışma koşulları, terfi olanakları ve kariyer planlamalarına öncelikli önem verdikleri söylenebilir. Bunun yanında, sektörün belirli konulardaki olumsuzluklarının da farkında oldukları görülmektedir.

3.5.2. İlgili Yabancı Araştırmalar

Araştırmanın bu bölümünde, konu ile ilgili yapılmış olan 30 yabancı araştırma hakkında bilgiler bulunmaktadır. Yapılan bu araştırmaların hangi alanda ve sonuçlarının neler olduğu aşağıda gösterilmiştir.

Geerlink ve Lashley (2018) tarafından yapılan araştırmanın amacı; turizm öğrencilerinin çalışma performanslarını, yetkinliklerini ve kariyer gelişimlerini inceleyerek, çalıştığı işleriyle ilgili ne düşündüklerini belirlemektir. Araştırma, 82 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda,

öğrencilerin kendi alanlarıyla ilgili bir işi kolaylıkla bulabileceği ve alanlarıyla ilgili işin kendi kariyerlerine daha fazla katkı sağlayacağı ile kendi alanlarıyla ilgili bir işte çalışan öğrencilerin çalışma performansları, yeterliliği ve kariyer gelişimlerinin daha iyi bir hale gelebileceği tespit edilmiştir.

Lee vd. (2018) tarafından yapılan araştırmanın amacı, farklı ve etkili karar verme faktörlerinin (danışmanlar, endüstri danışmanları, ebeveynler, öğretim üyeleri ve sosyal medya) turizm öğrencilerinin kariyer kararlarını ne ölçüde etkilediğini araştırmaktır. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, turizm okulundan mezun olan öğrencilerin kariyer kararlarını kendileri almalarına rağmen bu kararların aile, okul, toplum ve sosyal faktörler gibi çeşitli etkenlerle de belirlenebileceği görülmüştür. Bununla beraber, turizm öğrencilerinin Y kuşağının özelliklerinden ve sosyal medyadan büyük ölçüde etkilendiği de tespit edilmiştir.

Lee ve Lee (2018) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencilerinin kariyerleriyle ilgili faktörler ile akademik performansları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırma, 304 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin turizm sektörüne yönelik kariyer hedeflerinin ve iş değerlerinin olumlu olduğu ve bu durumun akademik performanslarıyla önemli derecede ilişkili olduğu tespit edilmiştir.

Smith vd. (2018) tarafından yapılan araştırmanın amacı, ağırlama ve turizm işletmeciliği programlarından mezun olan öğrencilerin kariyer profillerini incelemektir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, ağırlama ve turizm işletmeciliği programlarından mezun olan öğrenciler için 5 kariyer yolu olduğu ve mezuniyet sonrası iş hareketliliğinin ilk 3 yıl içerisinde daha fazla olduğu görülmüştür. Bununla beraber, iş hareketliliğinin ilk 6 ay veya 1 yıl içerisinde gerçekleşmesi durumunda, öğrencilerin çalıştığı kurumda kalma olasılığının yüksek olduğu da tespit edilmiştir. Son olarak, turizm sektöründe çalışmayı bırakan öğrencilerin daha çok sağlık hizmetleri ve emlak gibi alanları tercih ettiği tespit edilen diğer bir sonuçtur.

Wen vd. (2018) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm lisans öğrencilerinin kariyer karar verme süreçlerini etkileyen faktörleri belirlemek ve değerlendirmektir. Araştırma, Çin'deki 614 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda; turizm sektöründeki tazminat, sosyal yardımlar ve terfi fırsatlarının öğrencilerin beklentilerinin altında kaldığı ve endüstri-insan eşitliği, sosyal faktörler ve kariyer gelişim fırsatları öğrencilerin

kariyer karar verme süreçlerini etkileyen en önemli faktörler olduğu tespit edilmiştir.

Zopiatis vd. (2018) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm eğitimi alan öğrencilerin hem içsel hem dışsal özelliklerinin kariyer memnuniyeti üzerindeki etkilerini ve turizm endüstrisinde kalma niyetlerini araştırmaktır. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, iş tatmininin turizm sektöründe zaman içerisinde kariyer memnuniyeti haline geldiği bunun yanı sıra anketi cevaplayanların yarısının mevcut değerlere meydan okuduğu ve bu meydan okumanın hem sektördeki paydaşlar tarafından hem de akademik camia tarafından dikkatle izlendiği tespit edilmiştir.

Dhevabanchachai ve Wattanacharoensil (2017) tarafından yapılan araştırmanın amacı, Tayland'daki turizm öğrencilerinin staj yapmadan önceki beklentileriyle staj yaptıktan sonraki algılarını karşılaştırmak ve stajla kazanılan deneyim ve becerilerin mezuniyet sonrası iş seçimini nasıl etkilediğini ölçmektir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda öğrencilerin zorunlu stajı önemli bulduğu, yapılan bu zorunlu stajların öğrenciye gerçek bir deneyim sağladığı ve bu stajların öğrenciyi kariyerine hazırladığı tespit edilmiştir.

Goh vd. (2017) tarafından yapılan araştırmanın amacı; Avustralya'daki bir turizm okulundaki öğrencilerin yeşil ve sürdürülebilir uygulamalar hakkındaki tutum ve algılarının, turizm endüstrisindeki kariyer yollarını nasıl etkileyebileceğini incelemektir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin çevreci otel işletmelerinde çalışmayı olumlu buldukları ve buna bağlı olarak; sürdürülebilir faaliyetlerde bulunan çevreci otel işletmelerinde çalışmanın öğrencilerin kariyer yollarını belirlemede etkili olduğu görülmüştür. Bununla beraber öğrencilerin, kariyerlerini belirlerken çalışacakları işletmenin çalışma koşullarına, vizyonuna ve misyonuna öncelikle dikkat ettiği de tespit edilmiştir.

Jackson ve Wilton (2017) tarafından yapılan araştırmanın amacı, öğrenciler tarafından algılanan istihdam edilebilirliğin öğrenciler arasındaki kariyer algısını ve kariyer ilişkisini belirlemektir. Araştırma, İngiltere ve Avustralya'da eğitim gören 480 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin istihdam edilebilirlik durumunu yüksek düzeyde algıladıkları buna ek olarak, öğrencilerin bazı kariyer yönetimi yeterlilikleri, iş deneyimleri ve bireysel özelliklerinin de kariyer algısını etkilediği belirlenmiştir.

Tsai vd. (2017) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm mezunu öğrencilerin iş piyasasına girmeden önce karşılaşılabilecekleri kariyer tercihleri ile ilgili sorunlarını anlamaktır. Araştırma, 10 farklı üniversitede turizm eğitimi alan 479 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, kariyer tercihleriyle ilgili 4 boyut (kişisel yetenek, istihdam, istihdam ortamı ve mesleki eğitim hakkında irrasyonel inançlar) tespit edilmiş ve boyutlar incelendiğinde ise öğrencilerin en fazla rahatsızlık duydukları boyutun istihdam ortamı olduğu görülmüştür.

Jackson ve Wilton (2016) tarafından yapılan araştırmanın amacı, lisans öğrencilerinin öz kariyer yönetimi ve işe uyum sürecini araştırmaktır. Araştırma, İngiltere ve Avustralya'daki 289 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin öz kariyer yönetimi yeterliliklerinin kariyer başarısı üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu ve bununla beraber öğrencilerin büyük bir kısmının kendi kariyer planlarını yeterli gördüğü ve işe kolaylıkla uyum sağlayabileceği tespit edilmiştir.

Robinson vd. (2016) tarafından yapılan araştırmanın amacı, belirli bir iş deneyiminin öğrencilerin kariyer tercihleri ve kariyer hedefleri üzerindeki etkilerini araştırmaktır. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, belirli bir iş deneyimine sahip öğrencilerin turizm sektörüyle ilgili kariyer tercihlerini sık sık değiştirebileceği ve öğrencilerin büyük bir bölümünün staj eğitiminden sonra kariyer tercihlerini değiştirdiği görülmüştür.

Schoffstall ve Arendt (2016) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm öğrencileri ile mezun olan öğrencilerin kariyer planlama algılarını karşılaştırmaktır. Araştırma, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki 324 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, hem mevcut öğrenciler hem de mezun öğrencilerin iş deneyimleri hakkında olumlu görüşe sahip oldukları ve öğrencilerin önceki iş deneyimlerinin yeni bir iş için avantaj sağlayacağı görülmüştür.

Hertzman vd. (2015) tarafından yapılan araştırmanın amacı, öğrencilerin kariyer planlama stratejileri ve becerilerine ilişkin algıyı ölçmektir. Araştırma, Amerika Birleşik Devletleri'nin batısında yer alan 3 devlet üniversitesinde eğitime devam eden 986 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, mezuniyeti yakın olan ve iş deneyimine sahip olan öğrencilerin kariyer planlamasına daha fazla önem verdiği ve öğrenci kulüplerine

üye olan ve kampüs içi etkinliklere katılım sağlayan öğrencilerin kariyer planlamada daha başarılı olduğu tespit edilmiştir.

Phelan ve Mejia (2015) tarafından yapılan araştırmanın amacı, öğrencilerin mezuniyet sonrası kariyer beklentilerini belirleyebilmek için turizm sektörüne ilişkin bakış açılarını ölçmektir. Araştırma, Amerika Birleşik Devletleri genelinde 1130 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda; öğrencilerin hizmet kalitesine, alınan ücrete ve yöneticilerle olan ilişkilere önem verdikleri tespit edilmiştir.

Mak ve Ng (2014) tarafından yapılan araştırmanın amacı, öğrencilerin turizm sektörüne yönelik algılarını ve kariyer tercihlerini belirlemektir. Araştırma, Hong Kong'daki 567 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin turizme yönelik ilgileri ve turizm sektöründe kariyer yapma isteklerinin bu okulu seçmelerine sebep olduğu ve öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun kariyerlerini sektörde ilerletmek istediği tespit edilmiştir.

Milman ve Whitney (2014) tarafından yapılan araştırmanın amacı, kariyer fuarına katılan öğrencilerin deneyimlerini incelemektir. Araştırma, Amerika Birleşik Devletleri'nin güneydoğusunda düzenlenen kariyer fuarına katılan 123 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda; öğrencilerin kendilerine hitap eden daha fazla iş görmeyi, sektör temsilcileriyle daha sık bir araya gelmeyi ve çeşitli işverenleri etkilemeyi istedikleri ve bununla beraber öğrenciler, turizm sektöründe kariyerlerini sürdürebilmek için sektörün daha çok temsil edilmesi düşüncesinde oldukları da görülmüştür.

Wang ve Tsai (2014) tarafından yapılan araştırmanın amacı, Tayvan'daki istihdam edilebilirliğin turizm öğrencileri ve turizm sektöründeki yöneticiler üzerindeki algısı ile turizm öğrencilerinin kariyer planı yaparken nelere dikkat ettiğini incelemektir. Araştırma, Tayvan'da 105 yönetici ve 193 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, yöneticiler ve öğrencilerin istihdam edilebilirlik konusunda güven sorunu yaşadığı tespit edilmiştir. Bununla beraber, öğrencilerin kariyer planı yaparken iş olanaklarını ve istihdam koşullarını yeteri kadar araştırmadığı ve bu konuda bilgi sahibi olmadığı da görülmüştür.

Bontenbal ve Aziz (2013) tarafından yapılan araştırmanın amacı, öğrencilerin turizm sektörünün çalışma koşulları hakkındaki beklenti ve görüşlerinin kariyer tercihlerini nasıl etkilediğini belirlemektir. Araştırma, Umman'da bir turizm kolejinde eğitim gören 80 öğrenci üzerinde

gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin Umman'daki turizm sektörüne karşı ön yargılı olduğu ve beklentilerinin karşılanmadığı tespit edilmiştir.

Chen ve Shen (2012) tarafından yapılan araştırmanın amacı, staj programı planlamalarının öğrencilerin mezuniyet sonrası kariyer planlamalarını etkileyip etkilemediğini belirlemektir. Araştırma, 20 üniversitede eğitim gören 1282 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, staj programı planlamalarının öğrencilerin kariyer planlamasına olumlu etkisi olduğu ve öğrencilerin, turizm sektöründe kariyerlerine devam etmesindeki en büyük etkenin staj programı planlamaları olduğu tespit edilmiştir.

Richardson ve Butler (2012) tarafından yapılan araştırmanın amacı, lisans turizm öğrencilerinin sektör seçimindeki kariyer tercihlerini belirlemektir. Araştırma, Malezya'daki 3 üniversitede eğitim gören 429 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin kariyer tercihlerini etkileyen 20 faktörün olduğu ancak ortaya çıkan bu faktörler doğrultusunda öğrencilerin kariyer seçimi yapmayacağı ve bu faktörlerin kariyerleri için olumlu bir katkı sağlamayacağı belirlenmiştir.

Zhong vd. (2011) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm sektöründe çalışan kadınların kariyer gelişimini etkileyen faktörleri incelemektir. Araştırma, eğitimci, işveren ve öğrencilerden oluşan 226 kişi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, kariyer gelişimini etkileyen 7 boyut (dış etkenler, karakter, eşitlik, aile sorunları, destek eksikliği, gelişme ve tedavi) olduğu tespit edilmiştir. Bununla beraber, eğitimcilerin, işverenlerin ve öğrencilerin algıları ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu, bayanların turizm sektöründeki çalışma koşullarına iyi hazırlanmadığı ve bu durumun da turizm eğitimindeki sorunlardan kaynaklandığı da görülmüştür.

Chuang (2010) tarafından yapılan araştırmanın amacı, cinsiyetin konukseverlik algısı altındaki engelleri ile ilişkili olup olmadığını ve kariyer engellerini göz önünde bulundurarak kariyerle ilgili 2 değişkeni (kariyer kararı öz yeterliliği ve önleme eğilimi) nasıl etkilediğini incelemektir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, kız ve erkek öğrencilerin kariyer engellerini farklı algıladığı ve kızların cinsiyet sorunlarına erkeklere göre daha duyarlı oldukları tespit edilmiştir.

Kim vd. (2010) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm lisans öğrencilerinin kariyer kararlarını ve kariyer tercihlerini etkileyen kaynakların neler olduğunu belirlemektir. Araştırma, Amerika Birleşik Devletleri'nde eğitim gören 442 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin çoğu kariyerlerini otel işletmelerinde yapmak isterken; yiyecek-içecek işletmelerinde kariyer yapmak isteyen öğrencilerin azınlıkta kaldığı tespit edilmiştir. Bununla beraber öğrencilerin, iş deneyimlerinin olduğu alanda kariyer yapmak istedikleri görülürken; çalıştıkları kurumda terfi edebilme imkânının olmasının da kariyer tercihlerini etkilediği görülmüştür.

Lyons (2010) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm eğitiminin öğrencileri profesyonel kariyer hareketliliği için ne derece hazırladığını belirlemektir. Araştırma, Avustralya'da eğitim gören 389 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, araştırmaya katılan öğrencilerin seçtikleri bölümler ile kariyer hedefleri arasında kopukluğun olduğu, öğrencilerin turizm sektöründeki becerilere yeterince odaklanmadığı ve kariyerleri için harekete geçmediği tespit edilmiştir.

Richardson (2010) tarafından yapılan araştırmanın amacı, Avustralya'daki mevcut turizm lisans öğrencilerinin turizm sektöründeki kariyerlerine yönelik tutum ve algılarını belirlemektir. Araştırma, Avustralya'da eğitim gören 426 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin yarısından fazlasının turizm sektöründe kariyer yapmayı düşündüğü öte yandan öğrencilerin yarıya yakınının ise turizm dışında bir alanda kariyer yapmak istediği belirlenmiştir. Bu durumun ise turizm sektöründeki işverenlerin iş tecrübesini gerekçe göstererek onları tercih etmemesinden kaynaklandığı tespit edilmiştir.

Lu ve Adler (2009) tarafından yapılan araştırmanın amacı, misafirperverlik ve turizm yönetimi programında lisans düzeyinde öğrenim gören turizm öğrencilerinin kariyer hedeflerinin ve beklentilerinin incelenmesidir. Araştırma, Çin'deki 4 farklı üniversitede eğitim gören 503 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin öğrenim gördükleri alanda kariyer yapmak istedikleri ortaya konulmuştur. Öğrencilerin kariyerleri için yönetim, pazarlama, ekonomi, turizm psikolojisi, endüstriyel uygulamalar, turizme giriş ve ingilizce gibi temel konuları önemli gördükleri tespit

edilmiş ve öğrenciler için mezun olduktan sonra yüksek maaşın kariyerlerinin devamlılığı için önemli bir etken olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Chen ve Gürsoy (2008) tarafından yapılan araştırmanın amacı; turizmde öğrenim gören öğrenciler ile sektörde çalışan bireylerin deneyimleri arasındaki benzerlik ve farklılıkları kullanarak, turizm alanında başarılı bir kariyer planlaması hazırlamaktır. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, turizm öğrencileri ile sektörde çalışanların deneyimleri arasında benzerliğin fazla olduğu ve turizm alanında kariyer yapmak isteyen öğrencilerin sektörde çalışanlarla rekabet edebilmek için daha donanımlı olması gerektiği belirlenmiştir. Bununla beraber, öğrencilerin iş yerindeki zorlukların üstesinden gelebilmek için zorluklarla başa çıkabilme becerisi kazanmaları gerektiği de tespit edilmiştir.

Chuang vd. (2007) tarafından yapılan araştırmanın amacı, turizm lisans öğrencilerinin kariyer beklentilerini daha iyi analiz etmektir. Araştırma, turizm eğitimi gören 360 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, 4 değişkenin (cinsiyet, mevcut istihdam durumu, kariyer karar öz yeterliliği ve kariyer sonuç beklentisi) sektörde kalıcılığı tahmin etmede güçlü olduğu tespit edilmiş ayrıca öğrencilerin kariyer seçimlerinde iş deneyimleri ve becerilerinin ön planda olması gerektiği sonucuna da ulaşılmıştır.

Owen ve Fitch (2003) tarafından yapılan araştırmanın amacı, mesleki eğitim alan turizm öğrencilerinin kariyer kaygılarını tespit etmektir. Araştırma, 83 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmanın sonucunda, öğrencilerin kariyer kaygılarının yüksek olduğu ve bununla beraber kariyer kaygısı taşıyan öğrencilerin kariyer danışmanlığına ihtiyaç duyduğu tespit edilmiştir.

Konu ile ilgili daha önce yapılan yabancı araştırmalar genel olarak değerlendirildiğinde, öğrenciler sektörün de desteğiyle kariyer gelişmelerinin daha iyi hale gelebileceğini düşünmektedirler. Bununla beraber öğrenciler, zorunlu staj ve iş deneyiminin olmasının gerekliliğini savunmaktadırlar. Ancak sektörün genelindeki istihdam ve kariyer olanakları hakkındaki olumsuzlukların da farkında oldukları görülmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM MATERYAL VE YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın yöntemi hakkında detaylı bilgilere yer verilmiştir. Bu kapsamda öncelikle problem durumu ortaya konulmuştur. Ardından araştırmanın amacı ve önemi ile hipotezlere yer verilmiştir. Daha sonra, araştırmada kullanılan ölçekler ve veri çözümleme teknikleri hakkında bilgiler ile araştırmanın evreni ve örnekleme yönelik detaylı bilgiler verilmiştir. Araştırma kapsamında uygulanan ölçeğin pilot uygulaması ve ölçümün güvenilirliği ile asıl uygulama ve ölçümün güvenilirliği incelenmiştir. Son olarak araştırmanın sınırlılıkları ve varsayımları ortaya konulmuştur.

4.1. PROBLEM DURUMU

Turizm sektörü, küresel anlamda oluşturduğu turizm geliri ve istihdam boyutuyla ülke ekonomilerinde önemli bir sektör konumundandır (Gezen ve Köroğlu, 2014:214). Hem işletmeler hem de ülkeler sahip oldukları turistik ürünleri daha iyi pazarlayacak ve sunacak personele ihtiyaç duymaktadır (Olçay ve Düzgün, 2015:50). İş olanaklarının fazla olduğu turizm sektörü, ekonomik kalkınmanın artması için iyi yetişmiş çalışana sürekli ihtiyaç duymaktadır. Kaliteli hizmet sunumunda personel eğitiminin başlangıç noktası da kaliteli bir mesleki eğitimidir. Yeterli düzeyde bilgi sahibi olan ve iyi eğitilmiş insan gücü, turistlerin beklediği düzeyde hizmet alabilmesinin ön koşuludur (Ünlüöner ve Boylu, 2005:13).

Turizm sektöründe, örgütsel planlamadan başlayarak turiste sunulan mal ve hizmet de dâhil olmak üzere, en üst kademedeki yöneticilerden en alt kademedeki personele kadar turizm eğitimi verilmesini gerektiren nedenler vardır. Turizm eğitimi gerekli kılan nedenler aşağıdaki gibi sıralanabilir (Olçay, 2008:384-385):

- Turizmin insancıl bir yönü olduğundan dolayı, bu özelliği geliştirmek için turizm eğitimi gereklidir.

- Turizm eğitimi, turizm sektörü içerisindeki turistik ürün niteliği taşıyan tarihi eserlerin korunması gerektiğini insanlara öğretir.
- Turizm eğitimi, bireylerin sektör ve kendi içerisindeki uyum ve işbirliği sağlamaları için gerekli olan bilgi, beceri ve tecrübeyi kazandırır.
- Turizm eğitimi, turizm sektöründeki sürdürülebilirliği bireylere kazandırması açısından önemlidir.
- Turizm sektöründe çalışan yönetici ve personelin karşılaştıkları olumsuz durumlarda olayı objektif bir şekilde değerlendirip sorunlara gerekli çözüm getirmeleri ve sonuçları kontrol altında tutabilmeleri için turizm eğitimi gereklidir.
- Yoğun rekabetin yaşandığı, güçlü ve dinamik bir pazar anlayışının hâkim olduğu turizm sektörünün benimsenmesini sağlayarak, reklam, tanıtma, halkla ilişkiler ve pazarlamanın doğurabileceği olumsuz durumlara karşı çözüm önerileri getirmesini sağlamak turizm eğitimini gerektirmektedir.

Mesleki eğitim; yeterliliği olmayan veya yarı düzeyde yeterli olan işgücünü, uzmanlaştırmak için verilen kuramsal ve uygulamalı eğitimlerin bütünüdür. Bu kapsamda turizm mesleki eğitimi; uzmanlığı olan ya da uzmanlığı olmayan kişileri teorik ve pratik öğretimden geçirerek, sektörün ve sektördeki tüketicilerin beklentilerini karşılayabilecek bilgi, beceri ve tecrübeye sahip bireyler olarak yetiştirmektir (Olçay ve Düzgün, 2016:1128). Bu bağlamda mesleki turizm eğitiminin temel amacı; emeğe dayalı turizm sektöründe verimliliği artırmak, sektörde çalışan personele mesleki bilgi kazandırmak ve halkta turizm bilincini oluşturmak şeklinde sıralanabilir (Olçay, 2008:384; Üzümcü vd., 2015:182).

Turizm eğitiminin son yıllarda göstermiş olduğu gelişmenin yanı sıra bazı sorunlar da ortaya çıkmıştır. Turizm eğitimindeki sorunlar; sektör ve okullar arasındaki işbirliğinin iyi yönetilememesi, turizm eğitimi politikası ve planlamasındaki yetersizlikler, turizm sektöründe çalışan personelin yasal güvence altına alınmaması ve turizm eğitiminde uyum ve işbirliğinin bozukluğu olarak belirlenmiştir (Türkeri, 2014:6). Bunun yanında; uygulanan ders programları ile eğitim araç ve gereçlerinin yetersiz olması, yabancı dil öğretiminin eksik ve yetersiz kalması, öğretim elemanı eksikliği, öğrenci sayıları ve eğitim veren kurumların kuruldukları yer belirlenen diğer sorunlardır (Olçay, 2008:385).

Gaziantep, Türkiye'nin en önemli marka şehirlerinden birisi konumundadır. Sanayi sektörü ile ön plana çıkan şehir, son yıllarda gastronomi ve mutfak sanatlarıyla ilgi odağı olmuştur. Gaziantep, gerek jeopolitik konumu gerekse de bünyesinde barındırdığı doğal ve tarihi turistik ürünleriyle de kendisine turizm sektörü içerisinde yer edinen bir kent konumundadır. Şehir 11 Aralık 2015 tarihinde UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü) tarafından Yaratıcı Şehirler Ağı üyeliğine alınmış ve "Dünya Gastronomi Kenti" olarak tescillenmiştir (www.unesco.org.tr).

Şehrin bu derece önemli turistik ürünlere sahip olmasının yanında ciddi bir eğitim sorunu da bulunmaktadır. Gaziantep'in eğitim sorunlarının başında kadrolu öğretmen yetersizliği, öğrenci sayısının fazla olması, idari atamalardaki aksaklıklar gibi konular gelmektedir. Bir diğer açıdan bakıldığında ise Gaziantep, bulunduğu konum ve şehrin gelişmiş olmasından dolayı fazla göç almaktadır. Buna bağlı olarak, kente gelen insanların fazla olması sebebiyle okul çağındaki çocukların arttığı görülmektedir. Bu durum sınıflardaki öğrenci sayısında artış meydana getirmektedir. Okullaşma oranının fazla olması bu konuda bir çözüm sağlamamaktadır. Çünkü kentte yaşayan insanların eğitime bakış açıları, eğitim ile ilgili yaklaşımları, eğitim ile ilgili harcamalar, okul ve öğretmen algısı, ebeveynlerin çocuklarının okuldaki eğitimine olan ilgisi/ilgisizliği gibi konular da önem arz etmektedir (Gaziantep Kent Konseyi, 2015:16-21). Bu bağlamda turizm alanındaki mesleki eğitimde de genel sorunlara benzer sıkıntılar mevcuttur.

Dünya Turizm Örgütü raporuna göre gelişimini tamamlamamış ülkelerin turizmdeki istihdam yönünden karşı karşıya kaldıkları en önemli problem, eğitim almamış kişilerin turizm sektöründe çalıştırılmasıdır. Türkiye turizminin de problemlerinin başında eğitimsiz personel fazlalığı ve nitelikli personel eksikliği gelmektedir. Bunun temel nedenlerinden birisi, Türkiye'de bu sektördeki iş ihtiyacının mesleki turizm eğitimi almamış ve niteliği olmayan kişilerin istihdam edilerek karşılanmasıdır (Erbaş vd., 2015:617). Bu durumun ortaya çıkmasındaki önemli nedenlerin başında, turizm eğitimi almış kişilerin büyük çoğunluğunun sektörde çalışmak istememesidir (Avcı, 2011:8; Erbaş vd., 2015:617).

Turizm eğitimi almakta olan veya almış olan öğrencilerin farklı çalışma alanlarına yöneldiği görülmektedir. Bu durumun meydana gelmesinde bazı faktörlerin olduğu görülmektedir (Üzümcü vd., 2015:184). Bu faktörler; sektörün yapısı gereği

çalışma olanağının sezonluk olması, turizmin olumsuz çalışma koşulları, uzun ve ağır koşullardaki iş ortamı, çalışanlara düşük ücret verilmesi, mesleki standartların olmaması, çalışanların sosyal güvence altına alınmaması, çalışma saatlerinin uzun olması ve öğrencilerin turizm alanını isteyerek tercih etmemesi şeklindedir (Çimen, 2008:195). Bu olumsuz faktörler turizm eğitimi alan öğrencilerde kariyer planlamalarını olumsuz etkilerken, öğrencilerin turizm sektörüne ilişkin görüşlerini de olumsuz etkileyebilmektedir. Belirli bir dönem sonra bu iki olgu öğrencilerde kısır bir döngüye dönüşmektedir. Böylece öğrenciler hem etkin kariyer planı yapamamakta hem de sektörde verimli olacaklarına inanmamaktadır. Bununla birlikte öğrencilerin mesleklerine karşı aidiyet duygusu da zayıflayabilmektedir (Üzümcü vd., 2015:184).

Turizm sektörünün çalışma alanı geniş olduğu için sektördeki nitelikli personel ihtiyacı sürekli artmaktadır. Bu durumda da turizm eğitimi alan veya almış olan öğrencilerin sektörde görev alma istekleri ile öğrencilerin kariyer planları önemli olmaktadır (Olçay ve Düzgün, 2016:1128). Kariyer genel anlamda; kişinin içinde bulunduğu işte kademeli olarak ilerlemesi (Olçay ve Düzgün, 2015:51), statü kazanması, sorumluluk alması, (Türkay ve Eryılmaz, 2010:180), deneyim elde etmesi ve iş alanındaki değerlendirmeleri olarak tanımlanmaktadır (İstanbulu Dinçer vd., 2013: 43). Aynı zamanda örgüt içerisinde üst kademeye yükselmeyi amaçlamakla birlikte birey için kişisel gelişim ve büyüme anlamlarını da taşıyan kariyer (Çarıkçı ve Erdoğan Morçin 2014:69); bireyin iş hayatında üstlendiği görevlerin tamamıyla birlikte çalıştığı iş yerinde kendisine verilen rol ile ilgili arzularını, duygularını ve amaçlarını gerçekleştirebilmesi ve eğitim sürecinde edindiği bilgi, birikim, beceri ve yetenek ile içerisinde bulunduğu örgütte ilerleyebilmesi anlamını da taşımaktadır (Gezen ve Köroğlu, 2014:215).

Öğrencilerin kariyer kararlarını etkileyen birçok unsur bulunmaktadır. Bu unsurların bir kısmını ileride çalışmak istedikleri mesleğe ilişkin genellemeler oluştururken diğer bir kısmını ise önüne çıkacak meslekler konusunda değerlendirme ve tercih yapması oluşturmaktadır. Bu durum için bireysel görüşler ön plana çıkmakla birlikte yaş, cinsiyet gibi değişkenlere göre de farklılık gösterebilmektedir (Olçay ve Düzgün, 2015:51).

Bu süreçte, çalışma hayatına henüz adım atmamış olan turizm ön lisans öğrencilerinin kariyer planlamalarını etkin bir şekilde nasıl yürüteceğinin bilinmesi önem arz etmektedir. Bu bağlamda, öğrencilerin kariyer planlamalarını yaparken

eğitimin niteliği de son derece önemlidir. Öğrencilerin turizm sektörüne ilişkin görüşleri ise buna bağlı olarak etkilenmektedir. Bununla birlikte Gaziantep'te turizm sektörünün hızla geliştiği göz önüne alındığında turizm öğrencilerinin kariyer planlamaları ve sektöre ilişkin görüşlerinin ortaya konulması geleceğin turizm planları açısından önem kazanmaktadır (Bilici, 2015:57-58).

Gaziantep, gastronomi ve mutfak sanatları alanında Türkiye'nin önde gelen marka şehirlerinden biri konumundadır. Bunun yanı sıra tarihi ve turistik mekânları, müzeleri ve eğlence yerleri ile de önemli bir turistik destinasyondur. Şehrin bir marka haline geliyor olması şehre gelen turist sayısında artışa neden olmuştur. Gaziantep'i 2018 yılında yerli ve yabancı toplam 159.637 turist ziyaret etmiştir (www.gaziantepturizm.gov.tr). Bu noktadan hareketle şehre gelen turistlerin şehirden memnun olarak ayrılması için hizmet veren kurum veya işletmelerde istihdam edilen personelin eğitimi olması gerçeği kaçınılmazdır.

Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi veren sadece 1 kurumun olması bu araştırmanın önemini artırmaktadır. Bu bilgiler ışığında "Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin kariyer planlamaları ve turizm sektörüne ait algıları nasıldır?" sorusu, yapılan bu araştırmanın ana problemini oluşturmaktadır. Bu araştırmanın alt problemleri ise aşağıda sunulmuştur:

1. Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin turizm sektörüne ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin turizm sektöründeki kariyer olanakları hakkında bilgisi var mı?
3. Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrenciler turizm işletmesinde çalışma durumunda hangi bölümde çalışmak istemektedirler?
4. Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrenciler mezun olduktan hemen sonra ve 10 yıl sonra kendilerini nerede görmek istemektedir?
5. Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri nelerdir?

Bu araştırmadan elde edilecek bulguların, turizm eğitimi alanındaki uygulamalara katkı sunması hedeflenmektedir. Böylece sektörün ihtiyacı olan nitelikli ara eleman yetiştirilmesine imkân sağlanması beklenmektedir. Ayrıca bu araştırmanın ara eleman yetiştiren diğer turizm eğitim kurumlarına örnek teşkil ederek fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırma ayrıca, turizm eğitimi alanların kariyer planlarının ve sektöre ilişkin görüşlerinin ortaya konulmasına, sektörde yer almalarını sağlayacak yeni düzenlemelerin oluşmasına ve mevcut uygulamaların gözden geçirilmesine olanak sağlayacaktır. Bununla birlikte eğitim alınan alanda istihdam edilmelerine ilişkin merkezi ve yerel otoritelerin politikalar oluşturmasına katkı sağlaması da hedeflenmektedir.

4.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın temel amacını, Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulunda turizm eğitimi alan ön lisans öğrencilerinin kariyer planlarını yaparken hangi unsurlara dikkat ettikleri ile turizm sektörüne ilişkin görüşlerinin belirlenmesi oluşturmaktadır. Bununla birlikte, öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerini ve turizm sektörüne ilişkin görüşlerini belirleyerek bu görüşlerin demografik ve tanıtıcı özelliklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığının analiz edilmesi bu araştırmanın diğer amaçlarını oluşturmaktadır.

4.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Yapılan bu çalışmada, ön lisans turizm eğitimi alan öğrencilerin kariyer planları ve turizm sektörüne ilişkin görüşleri bir arada değerlendirilerek öğrencilerin turizm sektöründen beklentilerinin neler olduğu ve bu beklentilerin mezuniyet sonrası kariyer planlarını nasıl etkilediğinin belirlenmesi açısından önem taşımaktadır. Bununla beraber, bu çalışmadan elde edilen sonuçların alan yazına katkı sağlayacağı da düşünülmektedir.

4.4. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ

Hipotezler, doğruluğu ya da yanlışlığı henüz kanıtlanmamış ya da ortaya konulmamış olan olası çözümlerdir. Araştırmacı, hipotezleri araştırmanın başlangıcında tasarlar ve bu hipotezleri çalışmada elde ettiği veriler doğrultusunda test eder. Çalışma sonucunda araştırma verileri, kurulmuş olan hipotezleri destekliyse hipotezler kabul edilir. Ancak araştırma verileri kurulmuş olan hipotezleri desteklemiyorsa hipotezler reddedilir (Altun, 2014:22). Buna göre çalışmaya ilişkin kurulan her bir hipotez her boyut için oluşturulmuş ve analizler

yapılmıştır. Hipotezler kariyer planlama ve turizm sektörüne ait görüşlere yönelik iki ayrı ölçeğe göre ayrı ayrı oluşturulmuş ve boyutlara göre detaylandırılmıştır. Bunun yanı sıra korelasyona ilişkin hipotezler de oluşturulmuştur. Bu kapsamda araştırmaya ilişkin oluşturulan hipotezler aşağıda gösterilmiştir.

4.4.1. Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Çalışmak İstedikleri İşletmeden Beklentilerine İlişkin Oluşturulan Hipotezler

H₁: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{1a}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “iş yerinin kurumsallığı” boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{1b}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “ücret ve sosyal haklar” boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{1c}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “işin manevi tatmini” boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{1d}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “çalışma koşulları” boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{1e}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “etkili motivasyon” boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₂: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri kayıtlı oldukları programlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{2a}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “iş yerinin kurumsallığı” boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile kayıtlı oldukları programlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{2b}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “ücret ve sosyal haklar” boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile kayıtlı oldukları programlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{2c}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “işin manevi tatmini” boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile kayıtlı oldukları programlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{2d}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “çalışma koşulları” boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile kayıtlı oldukları programlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{2e}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “etkili motivasyon” boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile kayıtlı oldukları programlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₃: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri daha önce sektörde çalışma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{3a}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “iş yerinin kurumsallığı” boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{3b}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “ücret ve sosyal haklar” boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{3c}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “işin manevi tatmini” boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden

beklentileri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{3d}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “çalışma koşulları” boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{3e}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “etkili motivasyon” boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

4.4.2. Öğrencilerin Turizm Sektörüne Ait Görüşlerine İlişkin Oluşturulan Hipotezler

H₄: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin turizm sektörüne ilişkin görüşleri cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{4a}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “iş sağlığı ve güvenliği” boyutu açısından turizm sektörüne ilişkin görüşleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{4b}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “performans nitelikleri” boyutu açısından turizm sektörüne ilişkin görüşleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{4c}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “eğitim” boyutu açısından turizm sektörüne ilişkin görüşleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{4d}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “sektörün niteliği” boyutu açısından turizm sektörüne ilişkin görüşleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{4e}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “sektörün itibarı” boyutu açısından turizm sektörüne ilişkin görüşleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{4f}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “sektörde çalışma koşulları” boyutu açısından turizm sektörüne ilişkin görüşleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{4g}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “ücret” boyutu açısından turizm sektörüne ilişkin görüşleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{4h}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “sosyal haklar” boyutu açısından turizm sektörüne ilişkin görüşleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{4i}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “sektörün iş zorluğu” boyutu açısından turizm sektörüne ilişkin görüşleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₅: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşleri kayıtlı oldukları programlara göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{5a}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “iş sağlığı ve güvenliği” boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile programları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{5b}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “performans nitelikleri” boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile kayıtlı oldukları programlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{5c}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “eğitim” boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile kayıtlı oldukları programlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{5d}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “sektörün niteliği” boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile kayıtlı oldukları programlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{5e}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “sektörün itibarı” boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile kayıtlı oldukları programlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{5f}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “sektörde çalışma koşulları” boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile

kayıtlı oldukları programlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{5g}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “ücret” boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile kayıtlı oldukları programlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{5h}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “sosyal haklar” boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile kayıtlı oldukları programlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{5i}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “sektörün iş zorluğu” boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile kayıtlı oldukları programlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H₆: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşleri daha önce sektörde çalışma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir.

H_{6a}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “iş sağlığı ve güvenliği” boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{6b}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “performans nitelikleri” boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{6c}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “eğitim” boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{6d}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “sektörün niteliği” boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{6e}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “sektörün itibarı” boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{6f}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “sektörde çalışma koşulları” boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{6g}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “ücret” boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{6h}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “sosyal haklar” boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

H_{6i}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “sektörün iş zorluğu” boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

4.4.3. Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Çalışmak İstedikleri İşletmeden Beklentileri ile Turizm Sektörüne Ait Görüşlerinin Korelasyonuna İlişkin Oluşturulan Hipotezler

H₇: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile turizm sektörüne ait görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.

4.5. ARAŞTIRMADA KULLANILAN ÖLÇEKLER

Bu araştırmada öğrencilerin kariyer planlamalarını ve turizm sektörüne ait görüşlerini belirlemek amacıyla anket tekniği kullanılmıştır. Anket; önceden hazırlanmış olan soruları, araştırmada evreni temsil eden örneklem grubuna yönelterek verilerin düzenli bir şekilde toplanmasını sağlayan sistematik bir soru formudur (Güvendi ve Mısırlı, 2006:76; Kıncal, 2006:97).

Bu araştırmada kullanılmak üzere hazırlanan anket formu üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, araştırmaya katılan öğrencilerin demografik ve tanıtıcı özelliklerine ilişkin 10 soru yer almaktadır. İkinci bölümde, öğrencilerin mezuniyet sonrası kariyer planlamalarına ilişkin görüşlerine dair 6 soru ile mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerine ilişkin 21 ifade bulunmaktadır.

Bu bölümde katılımcılara yöneltilen ifadeler Tahtalıoğlu (2012)'nin tez çalışmasından yararlanılarak hazırlanmıştır. Anket formunun üçüncü ve son bölümünde ise öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşlerine ilişkin 5'li Likert Ölçeği ile hazırlanan 40 ifade yer almaktadır. Bu bölümde katılımcılara yöneltilen ifadeler Civelek (2014)'in tez çalışmasından yararlanılarak hazırlanmıştır.

4.6. VERİ ÇÖZÜMLEME YÖNTEMLERİ

Yapılan bu araştırma, 2016-2017 akademik yılı bahar döneminde 01.05.2017-19.05.2017 tarihleri arasında Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulunda eğitim gören birinci sınıf öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada kullanılan anket formları öğrencilere bizzat araştırmacı tarafından dağıtılmış ve anketler cevaplandıktan sonra geri toplanmıştır. Toplanan anketlerden elde edilen veriler SPSS 21.0 paket programında çözümlenerek istatistiki analizi yapılmıştır. Buna göre, demografik ve tanıtıcı özelliklere (cinsiyet, kayıtlı olunan program, daha önce sektörde çalışma durumu) ilişkin veriler frekans ve yüzde dağılımları ile incelenmiş ve tablolar halinde gösterilmiştir.

Bu araştırmada kullanılacak analiz tekniklerini belirlemek amacıyla verilerin normal dağılıp dağılmadığına bakılmıştır. Bu amaçla öncelikle Kolmogorov-Smirnov testi yapılmış ve bu test sonucunda verilerin normal dağılım göstermediği tespit edilmiştir (p değeri $0,000 \leq 0,05$). Bu test ile yetinilmeyip bir diğer güçlü ve güvenilir test olan Skewness-Kurtosis yani çarpıklık ve basıklık katsayılarına bakılmıştır. Normal dağılıma uymayan veri setinin Skewness-Kurtosis değeri $-2/+2$ arasında olması gerekmektedir (Karagöz ve Ekici, 2004:30-31). Elde edilen veri setinin çarpıklık basıklık değerinin $-2,917$ ile $3,278$ arasında olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca histogram grafiği, P-P Plots grafiği ve Kutu-bıyık grafiklerinden de yararlanılarak verilerin normal dağılıma sahip olmadığı görülmüştür. Dolayısıyla, verilerin normal bir dağılım göstermediği gerçekleştirilen analizler sonucunda anlaşılmıştır. Veriler normal dağılım göstermediği için hipotezlerin test edilmesi için parametrik olmayan testlerden "Kruskal Wallis H" testi ile "Mann-Whitney U" testlerinden yararlanılmış ve "Korelasyon" analizi gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın analiz aşamasında verilen cevapların aritmetik ortalamaları 5'e yaklaştıkça öğrencilerin ifadeye katılım düzeylerinin yüksek, 1'e yaklaştıkça ise

düşük olduğu kabul edilmiştir. Araştırmada verilen analiz aşamasında elde edilen aritmetik ortalamaların değişim aralığı Tekin (1977)'e göre şu şekilde hesaplanmıştır.

$$\text{Değişim Aralığı} = 5-1= 4$$

$$\text{Değişim Aralığı} = 4/5= 0,80$$

Bu kapsamda aritmetik ortalamaların değişim aralığı değerlerinin hangi seçeneğe isabet ettiği ve ne anlama geldiği Tablo 4.1'de gösterilmiştir.

Tablo 4.1. Aritmetik ortalamaların isabet ettiği seçeneklerin aralık değerine göre dağılımı

Ağırlık	Seçenekler	Aralık Değeri	Sonuç
5	Kesinlikle Katılıyorum	4,20 – 5,00	Çok Yüksek Düzeyde
4	Katılıyorum	3,40 – 4,19	Yüksek Düzeyde
3	Kararsızım	2,60 – 3,39	Orta Düzeyde
2	Katılmıyorum	1,80 – 2,59	Düşük Düzeyde
1	Kesinlikle Katılmıyorum	1,00 – 1,79	Çok Düşük Düzeyde

4.7. ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ

Bir araştırmada evren, ihtiyaç duyulan ölçümlerin elde edilebileceği ve araştırma sonuçlarının genellenmek istendiği elemanlar bütünüdür (Büyüköztürk vd., 2013: 80; Altun, 2014:23). Yapılan her araştırmanın kendine özgü bir evreni vardır. Bununla birlikte, iki tür evren bulunmaktadır. Bunlardan biri genel evren diğeri ise çalışma evrenidir. Genel evren; tanımlanması kolay ancak ulaşılması zor, genellikle olanaksız bir bütün ve soyut bir kavramdır. Çalışma evreni ise ulaşılabilen ve somut bir evrendir. Araştırmacının, doğrudan gözlemleyerek ya da ondan seçilmiş bir örnek küme üzerinde yapılan gözlemlerden yararlanarak hakkında değerlendirmelerini belirtebileceği evren çalışma evrenidir (Altunışık vd., 2007:124). Veri analizinin adımlarından biri olan veri toplama işlemi ise tamsayım ve örnekleme olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Araştırma evrenini oluşturan birimlerin her biri üzerinde tek tek ve eksiksiz uygulanması durumunda tamsayım söz konusudur. Seçilmiş olan araştırma tekniğinin, evrenin tüm birimlerine uygulanması durumuna tamsayım denilmektedir. (Özmen, 1999:25). Araştırmacının, araştırmanın yapıldığı kurumda öğrenci olmasından dolayı örneklem seçme yoluna gidilmemiş ve tamsayım yapılmıştır.

Bu araştırmanın çalışma evrenini Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulunda eğitim alan birinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Buna

göre, yapılan bu araştırmanın çalışma evreni 287'dir. Araştırmada veri elde etme sürecinde bazı öğrencilerin kaydının bulunmasına rağmen okula devam etmemesi, bazı öğrencilerin anket formlarının dağıtıldığı tarihlerde okulda bulunmaması ve bazı öğrencilere ise bilinmeyen sebeplerden dolayı ulaşılamaması nedeniyle bu öğrencilere anket formu dağıtılamamıştır. Buna göre, dağıtılan 182 anket formunun tümü geri toplanmıştır. Geri dönüş alınan anketlerin doğru ve eksiksiz bir şekilde doldurulup doldurulmadığı kontrol edilmiştir. Bunun sonucunda, 17 anket formunun yanlış veya eksik doldurulduğu tespit edilmiş ve bu anketlerin analize dâhil edilmemesi sonucunda araştırma toplam 165 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir.

4.8. PİLOT UYGULAMA VE ÖLÇÜMÜN GÜVENİRLİĞİ

Yapılan bu araştırmada asıl uygulamaya geçmeden önce anket formunun anlaşılabilir ve uygulanabilir olup olmadığını ölçmek amacıyla evreni temsil yeteneğine sahip 30 kişi üzerinde 2017 yılı Nisan ayı içerisinde araştırmacı tarafından pilot bir uygulama gerçekleştirilmiştir. Bu uygulama sonrasında bir anket formunun ortalama 10 dakika içerisinde doldurulduğu gözlenmiş ve anket formunda yer alan her soru ve seçeneğin rahatlıkla anlaşılabilir olduğu görülmüştür.

Daha sonra ölçümün güvenirliliği Cronbach's Alpha değeriyle hesaplanmıştır. Cronbach's Alpha değeri ölçekte var olan maddelerin yapısını sorgulamak ya da açıklamak üzere ölçeğin genel güvenirliliğini değerlendirir. Cronbach's Alpha katsayısı, 0 ile 1 arasındaki değerlerde değişim gösterir ve 1'e yaklaştıkça ölçümün güvenirliliği artar (Özdamar, 2016:114). Cronbach's Alpha değerinin büyüklüğüne göre ölçümün güvenirliliği aşağıdaki Tablo 4.2'de gösterilmiştir.

Tablo 4.2. Cronbach's Alpha değerine göre ölçek güvenirliliğinin değerlendirilmesi (Özdamar, 2016:114)

α Sınırları	Karar
$\alpha < 0,40$	Ölçek güvenilir değildir.
$0,40 \leq \alpha < 0,50$	Ölçek çok düşük güvenirlilik düzeyine sahiptir.
$0,50 \leq \alpha < 0,60$	Ölçek düşük güvenirlilik düzeyine sahiptir.
$0,60 \leq \alpha < 0,70$	Ölçek yeterli güvenirlilik düzeyine sahiptir.
$0,70 \leq \alpha < 0,90$	Ölçek yüksek güvenirlilik düzeyine sahiptir.
$\alpha \geq 0,90$	Ölçek çok iyi güvenirlilik düzeyine sahiptir.

Anket formunun ikinci bölümüne ilişkin ölçümün Cronbach's Alpha değeri 0,855, anket formunun üçüncü bölümüne ilişkin ölçümün Cronbach's Alpha değeri

ise 0,877 olarak hesaplanmıştır. Sonuç itibariyle yapılan ölçümlerin yüksek bir güvenilirlik düzeyine sahip olduğu görülmüştür.

4.9. ASIL UYGULAMA VE ÖLÇÜMÜN GÜVENİRLİĞİ

Pilot uygulama ile ölçümün güvenilirliğinin test edilmesi sonrasında 2017 yılının Mayıs ayında anketin esas uygulamasına geçilmiş ve 01.05.2017-19.05.2017 tarihleri arasında bizzat araştırmacı tarafından yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Daha sonra yapılan bu ölçümün Cronbach's Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Buna göre, kariyer planlama ölçümünün Cronbach's Alpha değeri 0,829, turizm sektörüne ait görüşlerin ölçümünün Cronbach's Alpha değeri ise 0,846 olarak hesaplanmıştır. Tablo 4.3'e göre ölçümlerin yüksek bir güvenilirlik düzeyine sahip olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada kariyer planlama ölçeği ve turizm sektörüne ait görüşler ölçeğine faktör analizi uygulanmıştır. Yapılan faktör analizi sonucunda iki ölçekten de bazı sorular çıkarılmıştır. Kariyer planlama ölçeğinden çıkarılan sorulardan sonra kalan 19 sorunun Cronbach's Alpha değeri hesaplanmış ve bu değer 0,817 olarak tespit edilmiştir. Bununla birlikte turizm sektörüne ait görüşler ölçeğinden çıkarılan sorulardan sonra kalan 29 sorunun Cronbach's Alpha değeri hesaplanmış ve bu değer 0,810 olarak tespit edilmiştir. Tablo 4.3'e göre ölçümün faktör analizi sonrasında yüksek bir güvenilirlik düzeyine sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.3. Araştırmada kullanılan ölçeklerin Cronbach's Alpha değerleri

Ölçekler	Cronbach's Alpha değeri	
	Faktör Analizi Öncesi Değer	Faktör Analizi Sonrası Değer
Kariyer planlamasına ilişkin görüşler	0,829	0,817
Turizm sektörüne ilişkin görüşler	0,846	0,810

4.10. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI VE VARSAYIMLARI

Bir araştırmada, belirli bir durumun ya da koşulların geçerli sayılabilmesi için kontrol edilebilmesine sınırlılık denir. Sınırlılık; araştırmanın başında belirli olmayan, araştırma ilerledikçe belirginleşen, araştırmanın anlamını ve genellemesini etkileyen unsurlardır (Özkan ve Şermet Kaya, 2015:497). Buna göre, araştırmaya ilişkin sınırlılıklar şunlardır:

S₁: Araştırmanın sadece Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulunda yapılması ve diğer Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokullarının araştırma kapsamı dışında tutulmasıdır.

S₂: Araştırmaya sadece eğitimine devam eden birinci sınıf öğrencilerinin dâhil edilmesi ve ikinci sınıf öğrencilerinin staj programında olması nedeniyle araştırma kapsamı dışında tutulmasıdır.

S₃: Araştırmada her ne kadar tamsayım yapılmış olsa da sonuçların ülke çapına genellenmesinin mümkün olamamasıdır.

S₄: Araştırma 2016-2017 akademik yılıyla sınırlıdır.

Bir araştırmada, kanıtlanmasına ihtiyaç duyulmadan doğru olarak kabul edilen genellemelere ve yargılara varsayım denir. Varsayımlar bir araştırmanın başlangıcını oluşturur ve doğru olarak kabul edildiklerinden dolayı araştırmanın hiçbir aşamasında sınanmazlar (Altun, 2014:22). Bu kapsamda, araştırmaya ilişkin oluşturulan varsayımlar aşağıda gösterilmiştir.

V₁: Araştırmaya katılan tüm öğrencilerin anket sorularına içtenlikle ve doğru olarak cevap verdiği varsayılmıştır.

V₂: Kullanılan anket formunun araştırma amaçlarına uygun verilerin toplanmasında aranan şartları taşımakta olduğu varsayılmıştır.

BEŞİNCİ BÖLÜM BULGULAR

Bu bölümde, Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulunda ön lisans eğitimi almakta olan birinci sınıf öğrencilerine uygulanmış olan anket çalışması sonucu elde edilen verilere ait bulgular yer almaktadır. Bu bölüm 5 kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda öğrencilerin demografik ve tanıtıcı özelliklerine ait bulgulara yer verilirken; ikinci kısımda öğrencilerin mezuniyet sonrası kariyer planlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Üçüncü kısımda öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerine ilişkin bulgular ile turizm sektörüne ait görüşlerine ait bulgular yer alırken; dördüncü kısımda öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile turizm sektörüne ait görüşleri arasındaki ilişkiye ait bulgulara yer verilmiştir. Bu bölümün son kısmında ise araştırma hipotezlerinin kabul ve ret durumları yer almaktadır.

5.1. ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRENCİLERE AİT DEMOGRAFİK VE TANITICI ÖZELLİKLERE İLİŞKİN BULGULAR

Bu kısımda, araştırmaya katılan öğrencilere ait demografik ve tanıtıcı özelliklere ilişkin bulgular yer almaktadır. Bu bulguların elde edilmesinde frekans ve yüzde dağılım analizleri kullanılmış ve bu analizlerden elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 5.1. Öğrencilerin demografik ve tanıtıcı özelliklerine ilişkin bulgular

İFADELER	N	%
Cinsiyet		
Kız	67	40,6
Erkek	98	59,4
TOPLAM	165	100,0
Yaş	N	%
17-20 yaş arası	78	47,3
21-25 yaş arası	81	49,1

26-30 yaş arası	1	0,6
31 yaş ve üzeri	5	3,0
TOPLAM	165	100,0
Mezun olunan lise türü	N	%
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	48	29,1
Genel Lise	67	40,6
Anadolu Ticaret Meslek Lisesi	18	10,9
Aşçılık Meslek Lisesi	3	1,8
Diğer	29	17,6
TOPLAM	165	100,0
Kayıtlı olunan program	N	%
Turizm ve Otel İşletmeciliği	60	36,4
İkram Hizmetleri	20	12,1
Turizm ve Seyahat Hizmetleri	64	38,8
Aşçılık	21	12,7
TOPLAM	165	100,0
Ailenin gelir düzeyi	N	%
1.404 TL (Asgari ücret) ve altı	70	42,4
1.405 TL-2.500 TL	59	35,8
2.501 TL-4.000 TL	19	11,5
4.001 TL ve üzeri	17	10,3
TOPLAM	165	100,0
Ailede turizm sektöründe çalışan olup olmadığı	N	%
Evet	30	18,2
Hayır	135	81,8
TOPLAM	165	100,0
Daha önce turizm sektöründe çalışma durumu	N	%
Evet	59	35,8
Hayır	106	64,2
TOPLAM	165	100,0
Daha önce çalışılan turizm alanı	N	%
Otel İşletmesi	22	37,2
Yiyecek-İçecek İşletmesi	32	54,3
Seyahat Acentesi	2	3,4
Ulaştırma İşletmesi	2	3,4
Diğer	1	1,7
TOPLAM	59	100,0
Turizm eğitimini seçmede etkili olan kişi	N	%
Kendi seçimim	117	70,9
Arkadaşlarım	8	4,8
Öğretmenlerim	7	4,2
Ailem	19	11,5
Diğer	14	8,6
TOPLAM	165	100,0
İmkân olması halinde turizm dışında bir eğitim veren yükseköğretimde okuma isteği	N	%
Evet	119	72,1
Hayır	18	10,9
Karasızım	28	17,0
TOPLAM	165	100,0

Tablo 5.1'e göre öğrencilerin %47,3'ü 17 - 20 yaş arasında yer almaktadır. Öğrencilerin %49,1'lik bölümü 21 - 25 yaş, %0,6'sı 26 - 30 yaş arasında yer alırken;

%3,0'ı ise 31 yaş ve üzeridir. Araştırmada yer alan öğrencilerin %40,6'sını kız, %59,4'ünü erkek öğrenciler oluşturmaktadır.

Öğrencilerin %36,4'ü Turizm ve Otel İşletmeciliği Programında eğitim görürken; %12,1'i İkram Hizmetleri Programı, %38,8'i Turizm ve Seyahat Hizmetleri Programı ve 12,7'si Aşçılık Programında eğitim görmektedir.

Öğrencilerin mezun oldukları lise türü incelendiğinde; %29,1'inin Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinden, %40,6'sının Genel Liseden, %10,9'unun Anadolu Ticaret Meslek Lisesinden, %1,8'inin Aşçılık Meslek Lisesinden ve %17,6'sının diğer liselerden mezun olduğu görülmüştür.

Araştırmada yer alan öğrencilerin ailelerinin gelir durumuna bakıldığında; %42,4'ünün 1.404 TL ve altı, %35,8'inin 1.405 TL-2.500 TL arasında, %11,5'inin 2.501 TL-4.000 TL arasında ve %10,3'ünün ise 4.001 TL ve üzeri gelire sahip olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin %18,2'sinin ailesinde turizm sektöründe çalışan bulunurken %81,8'inde bulunmamaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %70,9'u bu bölümü tercih etmelerinin kendi istekleri olduğunu ifade ederken; %4,8'i arkadaşlarının, %4,2'si öğretmenlerinin, %11,5'i ailesinin ve %8,6'sı diğer kişilerin etkili olduğunu ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %35,8'i daha önce turizm sektöründe çalıştığını, %64,2'si ise çalışmadığını belirtmiştir. Öğrencilere yöneltilen "Daha önce çalıştığınız turizm sektörü alanı hangisidir?" sorusuna sadece daha önce turizm sektöründe çalışan öğrencilerin cevap vermesi istenmiştir. Bu nedenle bu soruya cevap veren 59 öğrencinin verdiği cevaplar değerlendirilmiştir. Bu bağlamda, öğrencilerin %37,2'si otel işletmesi, %54,3'ü yiyecek-içecek işletmesi, %3,4'ü seyahat acentesi, %3,4'ü ulaştırma işletmesi ve %1,7'sinin ise diğer turizm alanlarında çalıştığı görülmüştür.

Öğrencilerin %72,1'i imkân olması durumunda turizm eğitimi dışında eğitim veren bir yükseköğretime gitmek istediğini belirtirken; %10,9'u yine turizm eğitimi almak istediğini, %17,0'ı ise kararsız olduğunu belirtmiştir.

5.2. ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRENCİLERİN MEZUNİYET SONRASI KARIYER PLANLARINA İLİŞKİN BULGULAR

Bu kısımda, araştırmaya katılan öğrencilerin mezuniyet sonrası kariyer planlarına ilişkin bulgular yer almaktadır. Bu bulguların elde edilmesinde frekans ve yüzde analizleri kullanılmış ve bu analizlerden elde edilen bulgular Tablo 5.2’de gösterilmiştir.

Tablo 5.2. Öğrencilerin mezuniyet sonrası kariyer planlarına ilişkin bulgular

İFADELER	N	%
Turizm sektörüne ait kariyer olanakları hakkındaki bilgisi		
Evet	44	26,7
Hayır	23	13,9
Kısmen	98	59,4
TOPLAM	165	100,0
Mezuniyet sonrası çalışılmak istenilen işletme	N	%
Özel	83	50,3
Devlet	47	28,5
Üniversite	24	14,5
Diğer	11	6,7
TOPLAM	165	100,0
Mezuniyet sonrası çalışılmak istenilen pozisyon	N	%
Üst kademe yönetici	34	20,6
Orta kademe yönetici	19	11,5
Departman Şefi	4	2,4
Şef yardımcısı	9	5,5
Mevsimlik işçi	1	0,6
İşgören	3	1,8
Kendi iş yerimi kurmak isterim	81	49,1
Diğer	14	8,5
TOPLAM	165	100,0
Turizm işletmesinde çalışılması halinde tercih edilen bölüm	N	%
Ön büro	22	13,3
Kat hizmetleri	5	3,0
Restoran	8	4,8
Muhasebe	3	1,8
Mutfak	30	18,2
Animasyon	5	3,0
Bar	14	8,5
Halkla ilişkiler	20	12,1
Seyahat acentesi	26	15,8
Rehberlik	22	13,3
Teknik servis	4	2,4
Diğer	6	3,6
TOPLAM	165	100,0
Mezun olduktan 10 yıl sonra hedeflenen pozisyon/iş statüsü	N	%
Üst kademe yönetici	63	38,2
Orta kademe yönetici	12	7,3
Departman şefi	3	1,8

Şef yardımcısı	-	-
Mevsimlik işçi	1	0,6
İşgören	1	0,6
Kendi iş yerimi kurmak isterim	73	44,2
Diğer	12	7,3
TOPLAM	165	100,0
Turizm sektöründe çalışılması halinde önem verilen faktör	N	%
İş memnuniyeti/İş doyumunu	110	66,7
Ücret	34	20,6
Sosyal güvence	19	11,5
Diğer	2	1,2
TOPLAM	165	100,0

Tablo 5.2'deki verilerde, öğrencilerin %26,7'sinin turizm sektöründeki kariyer olanakları hakkında bilgisinin olduğu, %13,9'unun bilgisinin olmadığı ve %59,4'ünün ise kısmen bilgi sahibi olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin %50,3'ü mezun olduktan sonra özel bir kurumda çalışmak istediğini, %28,5'i devlet kurumlarında çalışmak istediğini, %14,5'i üniversitede ve %6,7'si ise diğer kurumlarda çalışmak istediğini ifade etmiştir.

Araştırmada yer alan öğrenciler mezun olduktan sonra; %20,6'sı üst kademe yönetici, %49,1'i kendi iş yerini kurmak, %11,5'i orta kademe yönetici, %2,4'ü departman şefi, %5,5'i şef yardımcısı, %0,6'sı mevsimlik işçi, %1,8'i işgören ve %8,5'i ise diğer pozisyonlarda çalışmak istediğini belirtmiştir.

Turizm işletmesinde çalışılması durumunda öğrencilerin; %13,3'ü turizm işletmesi, %3,0'ı kat hizmetleri, %4,8'i restoran, %1,8'i muhasebe, %18,2'si mutfak, %3,0'ı animasyon, %8,5'i bar, %12,1'i halkla ilişkiler, %15,8'i seyahat acentesi, %13,3'ü rehberlik, %2,4'ü teknik servis bölümünde, %3,6'sı ise diğer bölümlerde çalışmayı tercih etmektedir.

Öğrencilerin %38,2'si mezun olduktan 10 yıl sonra kendisini üst kademe yönetici, %44,2'si kendi iş yerini kurmak, %7,3'ü orta kademe yönetici, %1,8'i departman şefi, %0,6'sı mevsimlik işçi, %0,6'sı işgören olmak %7,3'ü ise diğer pozisyonlarda görmek istediğini belirtmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %66,7'si turizm sektöründe çalışma durumunda iş memnuniyeti/iş doyumunu, 20,6'sı ücret, %11,5'i sosyal güvence, %1,2'si ise diğer ifadesini önemli bulmuşlardır.

5.3. ARAŞTIRMAYA KATILAN ÖĞRENCİLERİN MEZUNİYET SONRASI ÇALIŞMAK İSTEDİKLERİ İŞLETMEDEN BEKLENTİLERİ VE TURİZM SEKTÖRÜNE AİT GÖRÜŞLERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Bu bölümde, araştırmaya katılan öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile turizm sektörüne ait görüşlerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Bu bölüm 6 kısımdan oluşmaktadır. İlgili bölümün birinci kısmını, öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerini oluşturan boyutların belirlenmesine ilişkin bulgular oluşturmaktadır. İkinci kısmı, öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerinin analizine ilişkin bulgular oluştururken, üçüncü kısımda ise öğrencilerin demografik ve tanıtıcı özelliklerinin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerinin etkisine ilişkin bulgular yer almaktadır. Dördüncü kısımda öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşlerini oluşturan boyutların belirlenmesine ilişkin bulgular yer alırken, beşinci kısımda öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşlerinin belirlenmesinin analizine ilişkin bulgular yer almaktadır. Son kısımda ise öğrencilerin demografik ve tanıtıcı özelliklerinin turizm sektörüne ait görüşlerinin etkisine yönelik bulgular yer almaktadır.

5.3.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Çalışmak İstedikleri İşletmeden Beklentilerini Oluşturan Boyutların Belirlenmesine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerini oluşturan boyutların ortaya konulması için faktör analizi yapılmıştır. Ölçeğin ilgili bölümlerine ait değişkenler arasındaki ilişkiyi en iyi yansıtan en az faktör sayısını belirlemek amacıyla keşfedici faktör analizine uygun olup olmadığına karar verilmesi açısından bazı kriterlere bakılmıştır. Bu kriterler; Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı, Bartlett Küresellik testi, faktör yük değerleri ve MSA değerleri şeklindedir (Sipahi vd., 2010:79).

Bu noktada Temel Bileşenler Analiz Tekniği 21 ifade üzerinde uygulanmıştır. Bunun sonucunda 5 boyutlu bir yapı ortaya çıkmış ve 203 serbestlik derecesinde KMO değerinin 0,840 olduğu görülmüştür. Ayrıca toplam varyansı açıklama oranının 53,711 olduğu ve faktör yük değerinin 0,317 ile 0,784 arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu aşamada 1 ifade (soru 13) hiçbir faktör yüküne bağlanmadığı için ölçekten çıkarılmıştır. Daha sonra Temel Bileşenler Analiz Tekniği

20 ifade üzerinden tekrar uygulanmıştır. Bunun sonucunda yine 5 boyutlu bir yapı ortaya çıkmış ve 194 serbestlik derecesinde KMO değerinin 0,826 olduğu görülmüştür. Ayrıca toplam varyansı açıklama oranının 55,244 olduğu ve faktör yük değerinin 0,332 ile 0,780 arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu aşamada 1 ifade (soru 21) düşük faktör yük değerine (0,40) sahip olduğu için ölçekten çıkarılmıştır. Ardından Temel Bileşenler Analiz Tekniği 19 ifade üzerinden tekrar uygulanmıştır. Bunun sonucunda tekrar 5 boyutlu bir yapı ortaya çıkmış ve 171 serbestlik derecesinde KMO değerinin 0,812 olduğu görülmüştür. Ayrıca toplam varyansı açıklama oranının 57,574 olduğu ve faktör yük değerinin 0,487 ile 0,779 arasında olduğu tespit edilmiştir. Sonunda bu kriterlere uymayan hiçbir değer bulunmadığı tespit edilmiş ve döndürme yöntemine geçilmiştir. Varimax döndürme yöntemi 19 ifade üzerinde gerçekleştirilmiş ve kriterlere uymayan hiçbir değer bulunmadığından analize son verilmiştir. Sonuç itibariyle 5 boyutlu bir yapı ortaya çıkmış ve 171 serbestlik derecesinde KMO değerinin 0,812 olduğu görülmüştür. Ayrıca toplam varyansı açıklama oranının 57,574 olduğu ve faktör yük değerinin 0,487 ile 0,779 arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu kısımdan sonra elde edilen faktörlerin isimlendirilmesi aşamasına geçilmiş ve faktörlere şu isimler verilmiştir. Buna göre faktör analizi sonucunda, öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerini oluşturan birinci boyut “iş yerinin kurumsallığı” şeklinde adlandırılmış ve bu boyutun 7 ifadeye sahip olduğu tespit edilmiştir. İkinci boyut “ücret ve sosyal haklar” olarak adlandırılmış ve bu boyutun 4 ifadeye sahip olduğu, üçüncü boyut “işin manevi tatmini” ve dördüncü boyut “çalışma koşulları” şeklinde adlandırılmış olup bu boyutların 3 ifadeye sahip olduğu tespit edilmiştir. Beşinci boyut ise “etkili motivasyon” olarak adlandırılmış ve 2 ifadeye sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu işlemlerin ardından ortaya çıkan boyutların güvenilirliği ölçülmüş ve elde edilen sonuçlar Tablo 5.3’te aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 5.3. Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerini oluşturan boyutların Cronbach’s Alpha değerleri

Boyutlar	Cronbach’s Alpha Değerleri
İş yerinin kurumsallığı	0,822
Ücret ve sosyal haklar	0,628
İşin manevi tatmini	0,793
Çalışma koşulları	0,782
Etkili motivasyon	0,728
Tüm Boyutların Genel Ortalaması	0,750

Buna göre boyutların güvenilirlik düzeyleri incelendiğinde; “iş yerinin kurumsallığı”, “işin manevi tatmini”, “çalışma koşulları” ve “etkili motivasyon” boyutlarının yüksek derece güvenilirlik düzeyine, “ücret ve sosyal haklar” boyutunun ise yeterli derece güvenilirlik düzeyine sahip olduğu görülmüştür. Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerini oluşturan boyutlara ilişkin bulgular Tablo 5.4’te aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 5.4. Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerini oluşturan boyutlara ilişkin bulgular

Boyutlar ve İfadeler	1	2	3	4	5
İŞ YERİNİN KURUMSALLIĞI					
İş yerimde iş görenler arasındaki görev dağılımının belirginliği benim için önemlidir.	,741				
İş yerimde çalışanların kendileriyle ilgili kararlara katılım imkânlarının olması benim için önemlidir.	,702				
İş yerimde karşılaştığım sorunları çözmeye inisiyatif kullanabilmem benim için önemlidir.	,697				
İş yerimde çalışma verimimi etkileyecek araç ve gereçlerin durumu benim için önemlidir.	,687				
İş yerimde kuruma oryantasyon ve eğitim imkanlarının olması benim için önemlidir.	,652				
Bağlı olduğum yönetici ile ilişkilerim benim için önemlidir.	,614				
Bağlı olduğum yöneticinin kurumda çalışanlar arasında yaşanan anlaşmazlıklarda uzlaştırıcı olması benim için önemlidir.	,584				
ÜCRET VE SOSYAL HAKLAR					
İş yerimdeki ücret seviyesi benim için önemlidir.		,779			
İş yerimde terfi edebilme imkânı olması benim için önemlidir.		,715			
İş yerimdeki tatil ve izin durumu benim için önemlidir.		,518			
İş yerimde işten çıkarılma tehlikesi olması benim için önemlidir.		,487			
İŞİN MANEVİ TATMİNİ					
İş arkadaşlarım ve iş grubu ile anlaşmıyor olmam benim için önemlidir.			,702		
Yaptığım işin takdir edilmesi benim için önemlidir.			,665		
Yaptığım işi seviyor olmam benim için önemlidir.			,631		
ÇALIŞMA KOŞULLARI					
Kurumumda ücret dışı yapılan aynı yardımlar (giyecek, yiyecek yardımları) benim için önemlidir.				,770	
İş yerimin fiziksel şartları (ısıtma, aydınlatma, gürültü vb.) benim için önemlidir.				,638	
Çalıştığım kurumun çalışanlar için hekim ve sağlık hizmeti sunuyor olması benim için önemlidir.				,526	
ETKİLİ MOTİVASYON					
Turizm eğitimi almamış kişilerin sektörde yönetici konumunda olması beni rahatsız eder.					,765
İş yerimde normalden fazla çalıştırılmam benim için önemlidir.					,732

Özdeğer	4,867	2,184	1,409	1,320	1,158
Boyutların varyansı açıklama oranı (%)	18,745	10,679	10,477	9,716	7,957
Toplam varyansın açıklanma oranı (%)	57,574				
KMO değeri	0,812				
Bartlett Küresellik testi değeri	837,303				
Ölçeğin tamamının Cronbach's Alpha değeri (n=21)	0,829				
Ölçeğin faktör analizi sonrası Cronbach's Alpha değeri (n=19)	0,817				

5.3.2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Çalışmak İstedikleri İşletmeden Beklentilerinin Analizine İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu kısmında, öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerinin analizi sonucunda elde edilen ortalama ve standart sapma değerlerine ilişkin bulgular yer almaktadır. Analiz sonuçlarından elde bulgular Tablo 5.5'te aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 5.5. Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerinin ortalama ve standart sapma değerleri

No	Boyutlar ve İfadeler	\bar{x}	S.S
İŞ YERİNİN KURUMSALLIĞI			
25	İş yerimde iş görenler arasındaki görev dağılımının belirginliği benim için önemlidir.	4,26	0,79
26	İş yerimde çalışanların kendileriyle ilgili kararlara katılım imkânlarının olması benim için önemlidir.	4,13	0,85
17	İş yerimde karşılaştığım sorunları çözmeye inisiyatif kullanabilmem benim için önemlidir.	4,21	0,70
24	İş yerimde çalışma verimimi etkileyecek araç ve gereçlerin durumu benim için önemlidir.	4,27	0,83
16	İş yerimde kuruma oryantasyon ve eğitim imkanlarının olması benim için	4,24	0,76
15	Bağlı olduğum yönetici ile ilişkilerim benim için önemlidir.	4,44	0,71
20	Bağlı olduğum yöneticinin kurumda çalışanlar arasında yaşanan anlaşmazlıklarda uzlaştırıcı olması benim için önemlidir.	4,31	0,72
Boyut Genel Ortalaması		4,26	0,76
ÜCRET VE SOSYAL HAKLAR			
7	İş yerimdeki ücret seviyesi benim için önemlidir.	4,36	0,75
8	İş yerimde terfi edebilme imkânı olması benim için önemlidir.	4,48	0,77
11	İş yerimdeki tatil ve izin durumu benim için önemlidir.	4,35	0,78
6	İş yerimde işten çıkarılma tehlikesi olması benim için önemlidir.	3,95	1,11
Boyut Genel Ortalaması		4,28	0,85
İŞİN MANEVİ TATMİNİ			
12	İş arkadaşlarım ve iş grubu ile anlaşılıyor olmam benim için önemlidir.	4,52	0,76
10	Yaptığım işin takdir edilmesi benim için önemlidir.	4,57	0,77
9	Yaptığım işi seviyor olmam benim için önemlidir.	4,72	0,54
Boyut Genel Ortalaması		4,60	0,69
ÇALIŞMA KOŞULLARI			
22	Kurumumda ücret dışı yapılan aynı yardımlar (giyecek, yiyecek yardımları) benim için önemlidir.	3,55	1,11
19	İş yerimin fiziksel şartları (ısıtma, aydınlatma, gürültü vb.) benim için önemlidir.	4,13	0,91

14	Çalıştığım kurumun çalışanlar için hekim ve sağlık hizmeti sunuyor olması benim için önemlidir.	4,19	0,91
	Boyut Genel Ortalaması	3,95	0,97
	ETKİLİ MOTİVASYON		
27	Turizm eğitimi almamış kişilerin sektörde yönetici konumunda olması beni rahatsız eder.	4,36	1,01
18	İş yerimde normalden fazla çalıştırılmam benim için önemlidir.	4,27	0,89
	Boyut Genel Ortalaması	4,31	0,95
	Tüm Boyutların Genel Ortalaması	4,27	0,82

* 1,00-1,79: Oldukça Düşük Düzey; 1,80-2,59: Düşük Düzeyde; 2,60-3,39: Orta Düzeyde; 3,40-4,19: Yüksek Düzeyde; 4,20- 5,00: Çok Yüksek Düzeyde

Buna göre, araştırmaya katılan öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden ağırlıklı olarak olumlu (\bar{x} : 4.27±0,82) beklentiler içinde oldukları tespit edilmiştir. Bununla birlikte öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri boyutlara göre incelendiğinde; “iş yerinin kurumsallığı (\bar{x} : 4.26±0,76)”, “ücret ve sosyal haklar (\bar{x} :4.28±0,85)”, “işin manevi tatmini (\bar{x} : 4,60±0,69)” ve “etkili motivasyon (\bar{x} : 4,31±0,95)” boyutlarının çok yüksek düzeyde, “çalışma koşulları” (\bar{x} : 3,95±0,97) boyutunun ise yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin, mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri boyutlarının içerisinde yer alan en yüksek düzeydeki ve en düşük düzeydeki ifadelerin ortaya konulması ilgili çalışma açısından önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Bu kapsamda; “iş yerinin kurumsallığı” boyutu içerisinde yer alan “Bağlı olduğum yönetici ile ilişkilerim benim için önemlidir (\bar{x} : 4,44±0,71)” ifadesinin en yüksek, “İş yerimde çalışanların kendileri ile ilgili kararlara katılım imkânlarının olması benim için önemlidir (\bar{x} : 4,13±0,85)” ifadesinin ise en düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin, mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerini oluşturan “ücret ve sosyal haklar” boyutu içerisinde yer alan “İş yerimde terfi edebilme imkânı olması benim için önemlidir (\bar{x} : 4,48±0,77)” ifadesinin en yüksek, “İş yerimde işten çıkarılma tehlikesi olması benim için önemlidir (\bar{x} : 3,95±1,11)” ifadesinin ise en düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin, mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerini oluşturan “işin manevi tatmini” boyutu içerisinde yer alan “Yaptığım işi seviyor olmam benim için önemlidir (\bar{x} : 4,72±0,54)” ifadesinin en

yüksek, “İş arkadaşlarım ve iş grubu ile anlaşılıyor olmam benim için önemlidir (\bar{x} : 4,52±0,76)” ifadesinin ise en düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerini oluşturan “çalışma koşulları” boyutu içerisinde yer alan “Çalıştığım kurumun çalışanlar için hekim ve sağlık hizmeti sunuyor olması benim için önemlidir (\bar{x} : 4,19±0,91)” ifadesinin en yüksek, “Kurumumda ücret dışı yapılan aynı yardımlar (giyecek, yiyecek yardımları) benim için önemlidir (\bar{x} : 3,55±1,11)” ifadesinin ise en düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada yer alan öğrencilerin, mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerini oluşturan “etkili motivasyon” boyutu içerisinde yer alan “Turizm eğitimi almamış kişilerin sektörde yönetici konumunda olması beni rahatsız eder (\bar{x} : 4,36±1,01)” ifadesinin en yüksek, “İş yerimde normalden fazla çalıştırılmam benim için önemlidir (\bar{x} : 4,27±0,89)” ifadesinin ise en düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

5.3.3. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik ve Tanıtıcı Özelliklerinin Mezuniyet Sonrası Çalışmak İstedikleri İşletmeden Beklentilerinin Etkisine İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu kısmında; cinsiyet, kayıtlı olunan program ve daha önce sektörde çalışma durumunun mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerine olan etkileri incelenmiştir. Ortaya konulan hipotezlerin test edilmesi için parametrik olmayan testlerden “Kruskal Wallis H” testi ile “Mann-Whitney U” testlerinden yararlanılmıştır.

5.3.3.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Çalışmak İstedikleri İşletmeden Beklentileri ile Cinsiyet Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığının tespit edilmesine ilişkin kurulan ana hipotez (H_1) ve alt hipotezlere (H_{1a} , H_{1b} , H_{1c} , H_{1d} ve H_{1e}) ait bulgular Tablo 5.6’da aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 5.6. Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerinin cinsiyet değişkenine göre Mann-Whitney U testi ile incelenmesine ilişkin bulgular

Boyutlar	Grup Sıra Ortalaması		Mann-Whitney U Testi	Z	P
	Kız	Erkek			
İş Yerinin Kurumsallığı	88,28	79,39	2929,000	-1,180	0,238
Ücret ve Sosyal Haklar	88,78	79,05	2896,000	-1,301	0,193
İşin Manevi Tatmini	92,84	76,28	2624,000	-2,311	0,021
Çalışma Koşulları	84,84	81,74	3160,000	-0,414	0,679
Etkili Motivasyon	85,52	81,28	3114,000	-0,585	0,559
Tüm Boyutların Genel Ortalaması	88,05	79,54	2944,000	-1,144	0,338

Buna göre, öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile cinsiyet değişkeni arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüş ($p \geq 0,05$) ve H_1 hipotezi reddedilmiştir.

Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile cinsiyet değişkeni arasındaki etki genel olarak incelendikten sonra, öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerini oluşturan tüm boyutların cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine bakılmıştır. Buna göre; “iş yerinin kurumsallığı, ücret ve sosyal haklar, çalışma koşulları ve etkili motivasyon” boyutlarında cinsiyete göre %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür ($p \geq 0,05$). Ancak “işin manevi tatmini” boyutunda cinsiyete göre %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür ($p \leq 0,05$). Buna göre H_{1c} hipotezi kabul edilirken, H_{1a} , H_{1b} , H_{1d} ve H_{1e} hipotezleri reddedilmiştir.

Araştırmada yer alan öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğinin boyutlara göre incelenmesi sonucunda “işin manevi tatmini” boyutu ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Bu farklılığın hangi ifade/ifadelerden kaynaklandığını tespit edebilmek için “işin manevi tatmini” boyutunu oluşturan ifadeler için uygulanan Mann-Whitney U testi sonuçları ise Tablo 5.7’de aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 5.7. Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerinin “işin manevi tatmini” boyutuna ilişkin ifadelerin cinsiyete göre farklı olup olmadığını gösteren Mann-Whitney U testi sonuçları

Boyut	İfadeler	Grup Sıra Ortalaması		Mann-Whitney U Testi	Z	P
		Kız	Erkek			
İşin Manevi Tatmini	İş arkadaşlarım ve iş grubu ile anlaşıyor olmam benim için önemlidir.	89,37	78,64	2856,000	-1,664	0,096
	Yaptığım işin takdir edilmesi benim için önemlidir.	85,49	81,30	3116,500	-0,688	0,491
	Yaptığım işi seviyor olmam benim için önemlidir.	91,54	77,16	2711,000	-2,567	0,010

Buna göre, “işin manevi tatmini” boyutu içerisinde yer alan “Yaptığım işi seviyor olmam benim için önemlidir.” ifadesinde %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu ve ortaya çıkan bu farklılığın kız öğrenciler lehinde olduğu görülmüştür.

5.3.3.2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Çalışmak İstedikleri İşletmeden Beklentileri ile Kayıtlı Olunan Program Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile kayıtlı oldukları program arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığının tespit edilmesine ilişkin kurulan ana hipotez (H_2) ve alt hipotezlere (H_{2a} , H_{2b} , H_{2c} , H_{2d} ve H_{2e}) ait Tablo 5.8’de aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 5.8. Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerinin kayıtlı olunan program değişkenine göre Kruskal Wallis H testi ile incelenmesine ilişkin bulgular

Boyutlar	Grup Sıra Ortalaması				Ki Kare	P
	Turizm ve Otel İşletmeciliği	İkram Hizmetleri	Turizm ve Seyahat Hizmetleri	Aşçılık		
İş Yerinin Kurumsallığı	83,62	65,38	87,22	85,17	3,304	0,347
Ücret ve Sosyal Haklar	88,53	65,55	79,73	93,79	4,968	0,174
İşin Manevi Tatmini	89,38	75,75	82,73	72,52	2,839	0,417
Çalışma Koşulları	81,37	75,25	81,44	99,81	3,353	0,340
Etkili Motivasyon	88,31	74,23	84,33	72,14	2,774	0,428
Tüm Boyutların Genel Ortalaması	86,24	71,23	83,09	84,68	3,447	0,341

Buna göre, öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile kayıtlı olunan program değişkeni arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüş ($p \geq 0,05$) ve H_2 hipotezi reddedilmiştir.

Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile kayıtlı olunan program değişkeni arasındaki etki genel olarak incelendikten sonra, öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerini oluşturan tüm boyutların kayıtlı olunan program değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine bakılmıştır. Buna göre; “iş yerinin kurumsallığı, ücret ve sosyal haklar, işin manevi tatmini, “çalışma koşulları ve etkili motivasyon” boyutlarında kayıtlı oldukları programlara göre %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüş ($p \geq 0,05$) ve H_{2a} , H_{2b} , H_{2c} , H_{2d} ve H_{2e} hipotezleri reddedilmiştir.

5.3.3.3. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Çalışmak İstedikleri İşletmeden Beklentileri ile Daha Önce Sektörde Çalışma Durumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığının tespit edilmesine ilişkin kurulan ana hipotez (H_3) ve alt hipotezlere (H_{3a} , H_{3b} , H_{3c} , H_{3d} ve H_{3e}) ait bulgular Tablo 5.9’da aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 5.9. Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerinin daha önce sektörde çalışma durumuna göre Mann-Whitney U testi ile incelenmesine ilişkin bulgular

Boyutlar	Grup Sıra Ortalaması		Mann-Whitney U Testi	Z	P
	Evet	Hayır			
İş Yerinin Kurumsallığı	87,54	80,52	2864,500	-0,896	0,370
Ücret ve Sosyal Haklar	83,64	82,64	3089,000	-0,131	0,896
İşin Manevi Tatmini	82,43	83,32	3093,500	-0,120	0,904
Çalışma Koşulları	84,62	82,10	3031,500	-0,329	0,742
Etkili Motivasyon	84,14	82,37	3060,000	-0,238	0,812
Tüm Boyutların Genel Ortalaması	84,47	82,19	3027,000	-0,342	0,744

Buna göre, öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile daha önce sektörde çalışma durumu değişkeni arasında %5 anlamlılık

düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüş ($p \geq 0,05$) ve H_3 hipotezi reddedilmiştir.

Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile daha önce sektörde çalışma durumu değişkeni arasındaki etki genel olarak incelendikten sonra, öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerini oluşturan tüm boyutların daha önce sektörde çalışma durumu değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine bakılmıştır. Buna göre, “iş yerinin kurumsallığı, ücret ve sosyal haklar, işin manevi tatmini, çalışma koşulları ve etkili motivasyon” boyutlarında daha önce sektörde çalışma durumuna göre %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüş ($p \geq 0,05$) ve H_{3a} , H_{3b} , H_{3c} , H_{3d} ve H_{3e} hipotezleri reddedilmiştir.

5.3.4. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Turizm Sektörüne Ait Görüşlerini Oluşturan Boyutların Belirlenmesine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin, turizm sektörüne ait görüşlerini oluşturan boyutların ortaya konulması için faktör analizi yapılmıştır. Ölçeğin ilgili bölümlerine ait değişkenler arasındaki ilişkiyi en iyi yansıtan en az faktör sayısını belirlemek amacıyla keşfedici faktör analizine uygun olup olmadığına karar verilmesi açısından bazı kriterlere bakılmıştır. Bu kriterler; Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı, Bartlett Küresellik testi, faktör yük değerleri ve MSA değerleri şeklindedir (Sipahi vd., 2010:79).

Bu noktada Temel Bileşenler Analiz Tekniği 40 ifade üzerinde uygulanmıştır. Bunun sonucunda 9 boyutlu bir yapı ortaya çıkmış ve 274 serbestlik derecesinde KMO değerinin 0,544 olduğu görülmüştür. Ayrıca toplam varyansı açıklama oranının 46,497 olduğu ve faktör yük değerinin 0,179 ile 0,749 arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu aşamada 1 ifade (soru 13) hiçbir faktör yüküne bağlanmadığı için ölçekten çıkarılmıştır. Daha sonra Temel Bileşenler Analiz Tekniği 39 ifade üzerinden tekrar uygulanmıştır. Bunun sonucunda yine 9 boyutlu bir yapı ortaya çıkmış ve 277 serbestlik derecesinde KMO değerinin 0,557 olduğu görülmüştür. Ayrıca toplam varyansı açıklama oranının 48,624 olduğu ve faktör yük değerinin 0,201 ile 0,735 arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu aşamada 1 ifade (soru 8) hiçbir faktör yüküne bağlanmadığı için ölçekten çıkarılmıştır. Ardından Temel Bileşenler Analiz Tekniği 38 ifade üzerinden tekrar uygulanmıştır. Bunun sonucunda

tekrar 9 boyutlu bir yapı ortaya çıkmış ve 314 serbestlik derecesinde KMO değerinin 0,645 olduğu görülmüştür. Ayrıca toplam varyansı açıklama oranının 48,112 olduğu ve faktör yük değerinin 0,215 ile 0,732 arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu aşamada 1 ifade (soru 4) hiçbir faktör yüküne bağlanmadığı için ölçekten çıkarılmıştır. Sonra Temel Bileşenler Analiz Tekniği 37 ifade üzerinden tekrar uygulanmıştır. Bunun sonucunda yine 9 boyutlu bir yapı ortaya çıkmış ve 365 serbestlik derecesinde KMO değerinin 0,641 olduğu görülmüştür. Ayrıca toplam varyansı açıklama oranının 49,352 olduğu ve faktör yük değerinin 0,362 ile 0,741 arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu aşamada 1 ifade (soru 35) hiçbir faktör yüküne bağlanmadığı için ölçekten çıkarılmıştır. Sonrasında Temel Bileşenler Analiz Tekniği 36 ifade üzerinden tekrar uygulanmıştır. Bunun sonucunda tekrar 9 boyutlu bir yapı ortaya çıkmış ve 414 serbestlik derecesinde KMO değerinin 0,702 olduğu görülmüştür. Ayrıca toplam varyansı açıklama oranının 49,692 olduğu ve faktör yük değerinin 0,320 ile 0,771 arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu aşamada 1 ifade (soru 21) hiçbir faktör yüküne bağlanmadığı için ölçekten çıkarılmıştır. Daha sonra Temel Bileşenler Analiz tekniği 35 ifade üzerinden tekrar uygulanmıştır. Bunun sonucunda yine 9 boyutlu bir yapı ortaya çıkmış ve 541 serbestlik derecesinde KMO değerinin 0,782 olduğu görülmüştür. Ayrıca toplam varyansı açıklama oranının 52,784 olduğu ve faktör yük değerinin 0,367 ile 0,785 arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu aşamada 1 ifade (soru 37) düşük faktör yük değerine (0,40) sahip olduğu için ölçekten çıkarılmıştır. Daha sonra Temel Bileşenler Analiz Tekniği 34 ifade üzerinden tekrar uygulanmıştır. Bunun sonucunda tekrar 9 boyutlu bir yapı ortaya çıkmış ve 497 serbestlik derecesinde KMO değerinin 0,702 olduğu görülmüştür. Ayrıca toplam varyansı açıklama oranının 52,895 olduğu ve faktör yük değerinin 0,343 ile 0,780 arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu aşamada 1 ifade (soru 23) düşük faktör yük değerine (0,40) sahip olduğu için ölçekten çıkarılmıştır. Daha sonra Temel Bileşenler Analiz Tekniği 33 ifade üzerinden tekrar uygulanmıştır. Bunun sonucunda yine 9 boyutlu bir yapı ortaya çıkmış ve 409 serbestlik derecesinde KMO değerinin 0,714 olduğu görülmüştür. Ayrıca toplam varyansı açıklama oranının 56,845 olduğu ve faktör yük değerinin 0,375 ile 0,802 arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu aşamada 1 ifade (soru 6) düşük faktör yük değerine (0,40) sahip olduğu için ölçekten çıkarılmıştır. Daha sonra Temel Bileşenler Analiz Tekniği 32 ifade üzerinden tekrar uygulanmıştır. Bunun sonucunda tekrar 9 boyutlu bir yapı ortaya çıkmış ve 408

serbestlik derecesinde KMO değerinin 0,398 olduğu görülmüştür. Ayrıca toplam varyansı açıklama oranının 58,214 olduğu ve faktör yük değerinin 0,387 ile 0,752 arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu aşamada 1 ifade (soru 9) düşük faktör yük değerine (0,40) sahip olduğu için ölçekten çıkarılmıştır. Daha sonra Temel Bileşenler Analiz Tekniği 31 ifade üzerinden tekrar uygulanmıştır. Bunun sonucunda yine 9 boyutlu bir yapı ortaya çıkmış ve 399 serbestlik derecesinde KMO değerinin 0,723 olduğu görülmüştür. Ayrıca toplam varyansı açıklama oranının 60,598 olduğu ve faktör yük değerinin 0,392 ile 0,795 arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu aşamada 1 ifade (soru 18) düşük faktör yük değerine (0,40) sahip olduğu için ölçekten çıkarılmıştır. Daha sonra Temel Bileşenler Analiz Tekniği 30 ifade üzerinden tekrar uygulanmıştır. Bunun sonucunda tekrar 9 boyutlu bir yapı ortaya çıkmış ve 407 serbestlik derecesinde KMO değerinin 0,731 olduğu görülmüştür. Ayrıca toplam varyansı açıklama oranının 64,804 olduğu ve faktör yük değerinin 0,394 ile 0,818 arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu aşamada 1 ifade (soru 15) düşük faktör yük değerine (0,40) sahip olduğu için ölçekten çıkarılmıştır. Daha sonra Temel Bileşenler Analiz Tekniği 29 ifade üzerinden tekrar uygulanmıştır. Bunun sonucunda tekrar 9 boyutlu bir yapı ortaya çıkmış ve 406 serbestlik derecesinde KMO değerinin 0,743 olduğu görülmüştür. Ayrıca toplam varyansı açıklama oranının 65,202 olduğu ve faktör yük değerinin 0,483 ile 0,811 arasında olduğu tespit edilmiştir. Sonunda bu kriterlere uymayan hiçbir değer bulunmadığı tespit edilmiş ve döndürme yöntemine geçilmiştir. Varimax döndürme yöntemi kullanılarak 29 ifade üzerinde gerçekleştirilmiş ve kritere uymayan hiçbir değer bulunmadığından analize son verilmiştir. Sonuç itibariyle 9 boyutlu bir yapı ortaya çıkmış ve 406 serbestlik derecesinde KMO değerinin 0,743 olduğu görülmüştür. Ayrıca toplam varyansı açıklama oranının 65,202 olduğu ve faktör yük değerinin 0,483 ile 0,811 arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu kısımdan sonra elde edilen faktörlerin isimlendirilmesi aşamasına geçilmiş ve Şu isimler verilmiştir. Buna göre faktör analizi sonucunda, öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşlerini oluşturan birinci boyut “i sağlığı ve güvenliği”, ikinci boyut “performans nitelikleri”, üçüncü boyut “eğitim”, dördüncü boyut “sektörün niteliği” Şeklinde adlandırılmış olup bu boyutların 4 ifadeye sahip oldukları tespit edilmiştir. Beşinci boyut “sektörün itibarı”, altıncı boyut “sektörde çalışma koşulları” ve sekizinci boyut “sosyal haklar” olarak adlandırılmış ve bu boyutların 3 ifadeye sahip oldukları tespit edilmiştir. Bununla beraber, yedinci boyut

“ücret” ve dokuzuncu boyut ise “sektörün iş zorluğu” olarak adlandırılmış ve bu boyutların 2 ifadeye sahip oldukları tespit edilmiştir. Bu işlemlerin ardından ortaya çıkan boyutların güvenilirliği ölçülmüş ve elde edilen sonuçlar Tablo 5.10’da aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 5.10. Öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşlerini oluşturan boyutların Cronbach’s Alpha değerleri

Boyutlar	Cronbach’s Alpha Değerleri
İş sağlığı ve güvenliği	0,784
Performans nitelikleri	0,716
Eğitim	0,732
Sektörün niteliği	0,632
Sektörün itibarı	0,612
Sektörde çalışma koşulları	0,693
Ücret	0,736
Sosyal haklar	0,679
Sektörün iş zorluğu	0,684
Tüm Boyutların Genel Ortalaması	0,696

Buna göre, boyutların güvenilirlik düzeyleri incelendiğinde; “iş sağlığı ve güvenliği”, “performans nitelikleri”, “eğitim” ve “ücret” boyutlarının yüksek derece güvenilirlik düzeyine; “sektörün niteliği”, sektörün itibarı”, “sektörde çalışma koşulları”, “sosyal haklar” ve “sektörün iş zorluğu” boyutlarının ise yeterli derece güvenilirlik düzeyine sahip olduğu görülmüştür. Öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşlerini oluşturan boyutlara ilişkin bulgular Tablo 5.11’de aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 5.11. Öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşlerini oluşturan boyutlara ilişkin bulgular

Boyutlar ve İfadeler	1	2	3	4	5	6	7	8	9
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ									
İşletmeler tarafından çalışanlara verilen yemekler sağlıklıdır.	,784								
İş güvenliği ile ilgili tedbirler alınmaktadır.	,686								
Çalışanların sağlığına gereken önem verilmektedir.	,686								
Çalışanlar sigortasız çalıştırılmaktadır.	,606								
PERFORMANS NİTELİKLERİ									
İşletmeler, alanlarında eğitim almış bireyleri çalıştırmayı		,800							

düşünmektedir.									
Terfi ettirilirken çalışanların tecrübe ve deneyimlerine önem verilmektedir.		,697							
Terfi ettirilirken çalışanların eğitim düzeyleri dikkate alınmaktadır.		,696							
Performansa dayalı yüksek ücret alınabilir.		,461							
EĞİTİM									
Çalışanların geneli turizm eğitimi almıştır.			,691						
İyi pozisyonlara gelenler turizm alanından mezun olanlardır.			,672						
Yöneticiler, çalışanların eğitilmesi konusunda gereken önemi vermektedir.			,537						
Yöneticiler, çalışanların önerilerini dikkate almaktadır.			,503						
SEKTÖRÜN NİTELİĞİ									
Topluma ekonomik anlamda yararlı hizmet verilmektedir.				,728					
Çalışanlara cinsiyet ayrımı yapılmamaktadır.				,714					
Çalışanlar turizm bilincine sahiptir.				,592					
İşletmeler, çalışanlarına iyi barınma koşulları sağlamaktadır.				,546					
SEKTÖRÜN İTİBARI									
Çalışacağına çevremdekilere söylemek gurur vericidir.					,802				
Çalışmak toplumda itibar kazandırmaktadır.					,767				
Çalışmamı ailem desteklemektedir.					,534				
SEKTÖRDE ÇALIŞMA KOŞULLARI									
Çalışma saatleri uzundur.						,799			
Çalışma saatlerinin düzensizliği (vardiya) özel yaşamı etkilemektedir.						,674			
Eğitim ve beceri gerekmektedir						,483			
ÜCRET									
Alınan ücretler ile ekonomik olarak rahat bir yaşam sürdürülebilir.							,706		
Ücret dışındaki ek gelirler (prim, ikramiye, bahşiş, vb.) yeterlidir.							,684		

SOSYAL HAKLAR									
Haftalık izin günleri yeterlidir.									,726
Çalışma ortamı stresten uzaktır.									,652
Uzun yıllar çalışılabilmektedir.									,602
SEKTÖRÜN İŞ ZORLUGU									
Çalışma sezonluk olduğu için düzenli iş bulmak zordur.									,811
Çalışanlara fazla iş yükü verilmektedir.									,721
Özdeğer	5,817	2,853	1,181	1,671	1,613	1,433	1,336	1,183	1,122
Boyutların varyansı açıklama oranı (%)	8,940	8,415	7,945	7,121	7,120	6,955	6,409	6,312	5,984
Toplam varyansın açıklanma oranı (%)	65,202								
KMO değeri	0,743								
Bartlett Küresellik testi değeri	1543,925								
Ölçeğin tamamının Cronbach's Alpha değeri (n=40)	0,846								
Ölçeğin faktör analizi sonrası Cronbach's Alpha değeri (n=29)	0,810								

5.3.5. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Turizm Sektörüne Ait Görüşlerinin Belirlenmesinin Analizine İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu kısmında, öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşlerinin belirlenmesine yönelik yapılan analiz sonucunda elde edilen ortalama ve standart sapma değerlerine ilişkin bulgular yer almaktadır. Analiz sonuçlarından elde edilen bulgular Tablo 5.12'de aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 5.12. Öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşlerine ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri

No	Boyutlar ve İfadeler	\bar{x}	S.S
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ			
40	İşletmeler tarafından çalışanlara verilen yemekler sağlıklıdır.	3,64	0,94
41	İş güvenliği ile ilgili tedbirler alınmaktadır.	3,66	1,16
39	Çalışanların sağlığına gereken önem verilmektedir.	3,49	1,10
38	Çalışanlar sigortasız çalıştırılmaktadır.	2,81	1,27
Boyut Genel Ortalaması		3,40	1,11
PERFORMANS NİTELİKLERİ			
10	İşletmeler, alanlarında eğitim almış bireyleri çalıştırmayı düşünmektedir.	3,73	1,08
12	Terfi ettirilirken çalışanların tecrübe ve deneyimlerine önem verilmektedir.	4,01	1,00
11	Terfi ettirilirken çalışanların eğitim düzeyleri dikkate alınmaktadır.	3,75	1,13
14	Performansa dayalı yüksek ücret alınabilir.	3,87	1,14

	Boyut Genel Ortalaması	3,84	1,08
	EĞİTİM		
22	Çalışanların geneli turizm eğitimi almıştır.	2,86	1,12
26	İyi pozisyonlara gelenler turizm alanından mezun olanlardır.	3,28	1,19
19	Yöneticiler, çalışanların eğitilmesi konusunda gereken önemi vermektedir.	3,53	1,12
20	Yöneticiler, çalışanların önerilerini dikkate almaktadır.	3,35	1,18
	Boyut Genel Ortalaması	3,25	1,17
	SEKTÖRÜN NİTELİĞİ		
2	Topluma ekonomik anlamda yararlı hizmet verilmektedir.	3,76	1,02
3	Çalışanlara cinsiyet ayrımı yapılmamaktadır.	3,45	1,30
1	Çalışanlar turizm bilincine sahiptir.	3,09	1,10
5	İşletmeler, çalışanlarına iyi barınma koşulları sağlamaktadır.	3,50	1,10
	Boyut Genel Ortalaması	3,45	1,13
	SEKTÖRÜN İTİBARI		
25	Çalışacağı çevremdekilere söylemek gurur vericidir.	3,97	0,97
24	Çalışmak toplumda itibar kazandırmaktadır.	3,64	1,08
27	Çalışmamı ailem desteklemektedir.	3,92	1,09
	Boyut Genel Ortalaması	3,84	1,04
	SEKTÖRDE ÇALIŞMA KOŞULLARI		
28	Çalışma saatleri uzundur.	3,62	1,08
30	Çalışma saatlerinin düzensizliği (vardiya) özel yaşamı etkilemektedir.	4,03	1,04
36	Eğitim ve beceri gerekmektedir.	4,19	0,84
	Boyut Genel Ortalaması	3,94	0,98
	ÜCRET		
16	Alınan ücretler ile ekonomik olarak rahat bir yaşam sürdürülebilir.	3,04	1,07
17	Ücret dışındaki ek gelirler (prim, ikramiye, bahşiş, vb.) yeterlidir.	3,11	1,03
	Boyut Genel Ortalaması	3,07	1,05
	SOSYAL HAKLAR		
31	Haftalık izin günleri yeterlidir.	3,08	1,17
34	Çalışma ortamı stresten uzaktır.	2,68	1,20
7	Uzun yıllar çalışılabilmektedir.	3,43	1,14
	Boyut Genel Ortalaması	3,06	1,17
	SEKTÖRÜN İŞ ZORLUĞU		
32	Çalışma sezonluk olduğu için düzenli iş bulmak zordur.	3,87	1,15
33	Çalışanlara fazla iş yükü verilmektedir.	3,64	1,04
	Boyut Genel Ortalaması	3,75	1,09
	Tüm Boyutların Genel Ortalaması	3,51	1,10

* 1,00-1,79: Oldukça Düşük Düzey; 1,80-2,59: Düşük Düzeyde; 2,60-3,39: Orta Düzeyde; 3,40-4,19: Yüksek Düzeyde; 4,20- 5,00: Çok Yüksek Düzeyde

Buna göre, öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşlerinin ağırlıklı olarak olumlu (\bar{x} : 3,51±1,10) olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte öğrencilerin turizm sektörüne ilişkin görüşleri boyutlara göre incelendiğinde; “eğitim (\bar{x} : 3,25±1,17)”, “ücret (\bar{x} :3,07±1,05)” ve “sosyal haklar (\bar{x} :3,06±1,17)” boyutlarının orta düzeyde; “iş sağlığı ve güvenliği (\bar{x} : 3,40±1,11)”, “performans nitelikleri (\bar{x} : 3,84±1,08)”, “sektörün niteliği (\bar{x} : 3,45±1,13)”, “sektörün itibarı (\bar{x} : 3,84±1,04)”, “sektörde çalışma koşulları (\bar{x} : 3,94±0,98)” ve “sektörün iş zorluğu (\bar{x} : 3,75±1,10)” boyutlarının ise yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin, turizm sektörüne ait görüşleri boyutlarının içerisinde yer alan en yüksek düzeydeki ve en düşük düzeydeki ifadelerin ortaya konulması, ilgili çalışma açısından önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Buna göre; “iş sağlığı ve güvenliği” boyutu içerisinde yer alan “İş güvenliği ile ilgili tedbirler alınmaktadır (\bar{x} : 3,66±1,16)” ifadesinin en yüksek, “Çalışanlar sigortasız çalıştırılmaktadır (\bar{x} : 2,81±1,17)” ifadesinin en düşük düzeye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin, turizm sektörüne ait görüşlerini oluşturan “performans nitelikleri” boyutu içerisinde yer alan “Terfi ettirilirken çalışanların tecrübe ve deneyimlerine önem verilmektedir (\bar{x} : 4,01±1,00)” ifadesinin en yüksek, “İşletmeler, alanlarında eğitim almış bireyleri çalıştırmayı düşünmektedir (\bar{x} : 3,73±1,08)” ifadesinin ise en düşük düzeye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin, turizm sektörüne ait görüşlerini oluşturan “eğitim” boyutu içerisinde yer alan “Yöneticiler, çalışanların eğitilmesi konusunda gereken önemi vermektedir (\bar{x} : 3,53±1,12)” ifadesinin en yüksek, “Çalışanların geneli turizm eğitimi almıştır (\bar{x} : 2,86±1,12)” ifadesinin ise en düşük düzeye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin, turizm sektörüne ait görüşlerini oluşturan “sektörün niteliği” boyutu içerisinde yer alan “Topluma ekonomik anlamda yararlı hizmet verilmektedir (\bar{x} : 3,76±1,02)” ifadesinin en yüksek “Çalışanlar turizm bilincine sahiptir (\bar{x} : 3,09±1,10)” ifadesinin ise en düşük düzeye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşlerini oluşturan “sektörün itibarı” boyutu içerisinde yer alan “Çalışacağımı çevremdekilere söylemek gurur vericidir (\bar{x} : 3,97±0,97)” ifadesinin en yüksek, “Çalışmak toplumda itibar kazandırmaktadır (\bar{x} : 3,64±1,08)” ifadesinin ise en düşük düzeye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada yer alan öğrencilerin, turizm sektörüne ait görüşlerini oluşturan “sektörde çalışma koşulları” boyutu içerisinde yer alan “Eğitim ve beceri gerekmektedir (\bar{x} : 4,19±0,84)” ifadesinin en yüksek, “Çalışma saatleri uzundur (\bar{x} : 3,62±1,08)” ifadesinin ise en düşük düzeye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin, turizm sektörüne ait görüşlerini oluşturan “ücret” boyutu içerisinde yer alan “Ücret dışındaki ek gelirler (prim, ikramiye, bahşiş, vb.) yeterlidir (\bar{x} : 3,11±1,03)” ifadesinin en yüksek, “Alınan ücretler ile ekonomik olarak rahat bir yaşam sürdürülebilir (\bar{x} : 3,04±1,07)” ifadesinin ise en düşük düzeye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada yer alan öğrencilerin, turizm sektörüne ait görüşlerini oluşturan “sosyal haklar” boyutu içerisinde yer alan “Uzun yıllar çalışılabilmektedir (\bar{x} : 4,19±0,84)” ifadesinin en yüksek “Çalışma ortamı stresten uzaktır (\bar{x} : 2,68±1,20)” ifadesinin ise en düşük olduğu tespit edilmiştir

Öğrencilerin, turizm sektörüne ait görüşlerini oluşturan “sektörün iş zorluğu” boyutu içerisinde yer alan “Çalışma sezonluk olduğu için düzenli iş bulmak zordur (\bar{x} : 3,87±1,15)” ifadesinin en yüksek, “Çalışanlara fazla iş yükü verilmektedir (\bar{x} : 3,64±1,04)” ifadesinin en düşük düzeye sahip olduğu tespit edilmiştir.

5.3.6. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik ve Tanıtıcı Özelliklerinin Turizm Sektörüne Ait Görüşleri Üzerine Etkisine İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu kısmında, cinsiyet, kayıtlı olunan program ve daha önce sektörde çalışma durumu değişkenlerinin turizm sektörüne ait görüşler üzerine olan etkileri incelenmiştir. Ortaya konulan hipotezlerin test edilmesi için parametrik olmayan testlerden “Kruskal Wallis H” testi ile “Mann-Whitney U” testlerinden yararlanılmıştır.

5.3.6.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Turizm Sektörüne Ait Görüşleri ile Cinsiyet Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığının tespit edilmesine ilişkin kurulan ana hipotez (H_4) ve alt hipotezlere (H_{4a} , H_{4b} , H_{4c} , H_{4d} , H_{4e} , H_{4f} , H_{4g} , H_{4h} ve H_{4i}) ait bulgular Tablo 5.13’te aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 5.13. Öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşlerinin cinsiyete göre Mann-Whitney U testi ile incelenmesine ilişkin bulgular

Boyutlar	Grup Sıra Ortalaması		Mann-Whitney U Testi	Z	P
	Kız	Erkek			
İş Sağlığı ve Güvenliği	77,37	86,85	2906,000	-1,261	0,207
Performans Nitelikleri	90,89	77,61	2754,500	-1,765	0,078
Eğitim	80,10	84,98	3088,500	-0,648	0,517
Sektörün Niteliği	83,47	82,68	3251,500	-0,105	0,916
Sektörün İtibarı	90,66	77,76	2769,500	-1,721	0,085
Sektörde Çalışma Koşulları	86,54	80,58	3046,000	-0,795	0,426
Ücret	89,84	78,33	2825,000	-1,548	0,122
Sosyal Haklar	81,11	84,29	3156,500	-0,424	0,672

Sektörün İş Zorluğu	76,23	87,63	2829,500	-1,530	0,126
Tüm Boyutların Genel Ortalaması	84,02	82,30	2958,000	-1,088	0,349

Buna göre, öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşleri ile cinsiyet değişkeni arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüş ($p \geq 0,05$) ve H_4 hipotezi reddedilmiştir.

Öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşleri ile cinsiyet değişkeni arasındaki etki genel olarak incelendikten sonra, öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşlerini oluşturan tüm boyutların cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine bakılmıştır. Buna göre; “iş sağlığı ve güvenliği, performans nitelikleri, eğitim, sektörün niteliği, sektörün itibarı, sektörde çalışma koşulları, ücret, sosyal haklar ve sektörün iş zorluğu” boyutlarında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüş ($p \geq 0,05$) ve H_{4a} , H_{4b} , H_{4c} , H_{4d} , H_{4e} , H_{4f} , H_{4g} , H_{4h} ve H_{4i} hipotezleri reddedilmiştir.

5.3.6.2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Turizm Sektörüne Ait Görüşleri ile Kayıtlı Oldukları Program Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşleri ile kayıtlı oldukları program arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığının tespit edilmesine ilişkin kurulan ana hipotez (H_5) ve alt hipotezlere (H_{5a} , H_{5b} , H_{5c} , H_{5d} , H_{5e} , H_{5f} , H_{5g} , H_{5h} ve H_{5i}) ait bulgular Tablo 5.14’te aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 5.14. Öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşlerinin kayıtlı oldukları programa göre Kruskal Wallis H testi ile incelenmesine ilişkin bulgular

Boyutlar	Grup Sıra Ortalaması				Ki Kare	P
	Turizm ve Otel İşletmeciliği	İkram Hizmetleri	Turizm ve Seyahat Hizmetleri	Aşçılık		
İş Sağlığı ve Güvenliği	80,35	98,83	87,24	62,57	6,837	0,077
Performans Nitelikleri	79,08	94,00	87,29	70,64	3,430	0,330
Eğitim	83,44	88,50	86,77	65,02	3,674	0,299
Sektörün Niteliği	82,14	98,18	80,70	78,00	2,449	0,485
Sektörün İtibarı	75,96	93,53	89,66	72,69	4,607	0,203
Sektörde Çalışma Koşulları	77,64	90,73	81,05	96,90	3,235	0,357
Ücret	82,93	95,43	82,60	72,60	2,442	0,486
Sosyal Haklar	81,96	74,55	91,98	66,64	5,479	0,140
Sektörün İş Zorluğu	81,18	78,15	85,69	84,62	0,537	0,911
Tüm Boyutların Genel Ortalaması	80,52	90,21	85,88	74,40	3,632	0,365

Buna göre, öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşleri ile kayıtlı oldukları program değişkeni arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüş ($p \geq 0,05$) ve H_5 hipotezi reddedilmiştir.

Öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşleri ile program değişkeni arasındaki etki genel olarak incelendikten sonra, öğrencilerin turizm sektörüne ilişkin görüşlerini oluşturan tüm boyutların kayıtlı olunan program değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine bakılmıştır. Buna göre; “iş sağlığı ve güvenliği, performans nitelikleri, eğitim, sektörün niteliği, sektörün itibarı, sektörde çalışma koşulları, ücret, sosyal haklar ve sektörün iş zorluğu” boyutlarında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüş ($p \geq 0,05$) ve H_{5a} , H_{5b} , H_{5c} , H_{5d} , H_{5e} , H_{5f} , H_{5g} , H_{5h} ve H_{5i} hipotezleri reddedilmiştir.

5.3.6.3. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Turizm Sektörüne Ait Görüşleri ile Daha Önce Sektörde Çalışma Durumu Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşleri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığının tespit edilmesine ilişkin kurulan ana hipotez (H_6) ve alt hipotezlere (H_{6a} , H_{6b} , H_{6c} , H_{6d} , H_{6e} , H_{6f} , H_{6g} , H_{6h} ve H_{6i}) ait bulgular Tablo 5.15’te aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 5.15. Öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşlerinin daha önce sektörde çalışma durumuna göre Mann-Whitney U testi ile incelenmesine ilişkin bulgular

Boyutlar	Grup Sıra Ortalaması		Mann-Whitney U Testi	Z	P
	Evet	Hayır			
İş Sağlığı ve Güvenliği	75,10	87,40	2661,000	-1,598	0,110
Performans Nitelikleri	75,99	86,90	2713,500	-1,415	0,157
Eğitim	70,28	90,08	2376,500	-2,563	0,010
Sektörün Niteliği	80,25	84,53	2964,500	-0,556	0,578
Sektörün İtibarı	76,48	86,63	2742,500	-1,320	0,187
Sektörde Çalışma Koşulları	85,87	81,40	2957,500	-0,583	0,560
Ücret	78,03	85,76	2834,000	-1,015	0,310
Sosyal Haklar	78,53	85,49	2863,500	-0,904	0,366
Sektörün İş Zorluğu	85,36	81,69	2988,000	-0,480	0,631
Tüm Boyutların Genel Ortalaması	78,43	85,54	2789,000	-1,159	0,323

Buna göre, öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşleri ile daha önce sektörde çalışma durumu değişkeni arasında %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüş ($p \geq 0,05$) ve H_6 hipotezi reddedilmiştir.

Öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşleri ile daha önce sektörde çalışma durumu değişkeni arasındaki etki genel olarak incelendikten sonra, öğrencilerin turizm sektörüne ilişkin görüşlerini oluşturan boyutların daha önce sektörde çalışma durumu değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine bakılmıştır. Buna göre; “iş sağlığı ve güvenliği, performans nitelikleri, sektörün niteliği, sektörün itibarı, sektörde çalışma koşulları, ücret, sosyal haklar ve sektörün iş zorluğu” boyutlarında daha önce sektörde çalışma durumuna göre %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Ancak “eğitim” boyutunda daha önce sektörde çalışma durumuna göre %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüş ($p \geq 0,05$) ve H_{6c} hipotezi kabul edilirken, H_{6a} , H_{6b} , H_{6d} , H_{6e} , H_{6f} , H_{6g} , H_{6h} ve H_{6i} hipotezleri reddedilmiştir.

Öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşlerinin daha önce sektörde çalışma durumuna göre farklılık gösterip göstermediğinin boyutlara göre incelenmesi sonucunda, “eğitim” boyutu ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Bu farklılığın hangi ifade/ifadelerden kaynaklandığını tespit edebilmek için “eğitim” boyutunu oluşturan ifadeler için uygulanan Mann-Whitney U testi sonuçları Tablo 5.16’da aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 5.16. Öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşlerinin “eğitim” boyutuna ilişkin ifadelerin daha önce sektörde çalışma durumuna göre farklı olup olmadığını gösteren Mann-Whitney U testi sonuçları

Boyut	İfadeler	Grup Sıra Ortalaması		Mann-Whitney U Testi	Z	P
		Evete	Hayır			
Eğitim	Çalışanların geneli turizm eğitimi almıştır.	70,03	90,22	2362,000	-2,702	0,007
	İyi pozisyonlara gelenler turizm alanından mezun olmaktadır.	67,26	91,76	2198,500	-3,233	0,001
	Yöneticiler çalışanların eğitilmesi konusunda gereken önemi vermektedir.	83,59	82,67	3092,000	-0,124	0,902
	Yöneticiler çalışanların önerilerini dikkate almaktadır.	75,16	87,36	2664,500	-1,622	0,105

Buna göre “eğitim” boyutu içerisinde yer alan “alışanların geneli turizm eğitimi almıştır” ve “İyi pozisyonlara gelenler turizm alanından mezun olmaktadır” ifadelerinde %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu ve bu farklılığın daha önce sektörde çalışmayan öğrenciler lehinde olduğu görülmektedir.

5.4. ARAşTIRMAYA KATILAN ÖĞRENCİLERİN MEZUNİYET SONRASI ALIşMAK İSTEDİKLERİ İşLETMEDEN BEKLENTİLERİ İLE TURİZM SEKTÖRÜNE AİT GöRüşLERİNE İLİşKİN BULGULAR

Bu bölümde, öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile turizm sektörüne ait görüşleri arasında ilişkinin olup olmadığına dair bulgulara yer verilmiştir. Bu ilişkinin tespit edilmesi amacı ile korelasyon analizi gerçekleştirilmiştir. Korelasyon analizi, iki değişkenin arasındaki ilişkinin yönünü ve derecesini tespit etmek için kullanılan bir istatistik yöntemidir (Durmuş vd., 2016: 143). Verilerin normal dağılması halinde Pearson korelasyon katsayısı hesaplanırken, verilerin normal dağılmaması halinde Spearman Brown katsayısı hesaplanmaktadır (Altunışık, 2007: 334). Bu bölümde, veri seti normal bir dağılım göstermediği için Spearman Brown katsayısı hesaplanmıştır.

Korelasyon kat sayısı -1 ile +1 arasında değişen değerler alabilmektedir. Korelasyon katsayıları değerlendirilirken kesin sınırların olmadığı göz önünde bulundurularak 0,50'nin altında olan değerler zayıf, 0,50 ile 0,70 arasında olan değerler orta ve 0,70'in üzerinde olan değerler ise yüksek ilişki gösterebilmektedir (Durmuş vd., 2016: 144-145). Korelasyon katsayısının pozitif yönlü olması değerkenler arasında doğrusal bir ilişkinin olduğunu gösterirken, negatif yönlü olması ise ters bir ilişkinin olduğunu göstermektedir (Akbulut, 2010: 52). Buna göre öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile turizm sektörüne ait görüşleri arasındaki etkiyi gösteren bulgular Tablo 5.17'de sunulmuştur.

Tablo 5.17. Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile turizm sektörüne ait görüşlerine ilişkin korelasyon analizi sonuçları

Değerkenler		Turizm Sektörüne Ait Görüşler
Mezuniyet Sonrası alışılmak İstenilen Kurumdan Beklentiler	Anlamlılık (p)	0,112
	Spearman Brown Katsayısı (r)	0,124

Buna göre, öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile turizm sektörüne ait görüşleri arasında ($r=0,124 - p=0,112$) istatistiksel olarak %5 anlamlılık düzeyinde anlamlı bir ilişkinin olmadığı belirlenmiş ve H_7 hipotezi reddedilmiştir.

5.5. ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİNİN KABUL VE RET DURUMLARI

Bu araştırmada, kurulan 7 ana ve 42 alt hipotezin kabul ve ret durumlarına ilişkin sonuçlar Tablo 5.18’de aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 5.18. Araştırma hipotezlerinin kabul ve ret durumuna ilişkin sonuçlar

HİPOTEZLER	Kabul	Ret
H₁: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir.		X
H_{1a}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “iş yerinin kurumsallığı” boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{1b}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “ücret ve sosyal haklar” boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{1c}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “işin manevi tatmini” boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.	X	
H_{1d}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “çalışma koşulları” boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{1e}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “etkili motivasyon” boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H₂: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri kayıtlı oldukları programlara göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir.		X
H_{2a}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “iş yerinin kurumsallığı” boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile kayıtlı oldukları programlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{2b}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “ücret ve sosyal haklar” boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile kayıtlı oldukları programlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{2c}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “işin manevi tatmini” boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile kayıtlı oldukları programlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{2d}: Gaziantep’te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “çalışma koşulları” boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden		

beklentileri ile kayıtlı oldukları programlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{2e}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "etkili motivasyon" boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile kayıtlı oldukları programlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H₃: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri daha önce sektörde çalışma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir.		X
H_{3a}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "iş yerinin kurumsallığı" boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{3b}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "ücret ve sosyal haklar" boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{3c}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "işin manevi tatmini" boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{3d}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "çalışma koşulları" boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{3e}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "etkili motivasyon" boyutu açısından mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H₄: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşleri cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir.		X
H_{4a}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "iş sağlığı ve güvenliği" boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{4b}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "performans nitelikleri" boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{4c}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "eğitim" boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{4d}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "sektörün niteliği" boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{4e}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "sektörün itibarı" boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{4f}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "sektörde çalışma koşulları" boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{4g}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "ücret" boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{4h}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "sosyal haklar" boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{4i}: Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "sektörün iş zorluğu" boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile cinsiyetleri		X

arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		
H₅ : Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşleri kayıtlı oldukları programlara göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir.		X
H_{5a} : Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "iş sağlığı ve güvenliği" boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile kayıtlı oldukları programlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{5b} : Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "performans nitelikleri" boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile kayıtlı oldukları programlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{5c} : Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "eğitim" boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile kayıtlı oldukları programlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{5d} : Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "sektörün niteliği" boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile kayıtlı oldukları programlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{5e} : Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "sektörün itibarı" boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile kayıtlı oldukları programlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{5f} : Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "sektörde çalışma koşulları" boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile kayıtlı oldukları programlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{5g} : Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "ücret" boyutuna yönelik turizm sektörüne ait görüşleri ile kayıtlı oldukları programlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{5h} : Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "sosyal haklar" boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile kayıtlı oldukları programlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{5i} : Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "sektörün iş zorluğu" boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile kayıtlı oldukları programlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H₆ : Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşleri daha önce sektörde çalışma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir.		X
H_{6a} : Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "iş sağlığı ve güvenliği" boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{6b} : Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "performans nitelikleri" boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{6c} : Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "eğitim" boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.	X	
H_{6d} : Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "sektörün niteliği" boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{6e} : Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "sektörün itibarı" boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{6f} : Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "sektörde çalışma koşulları" boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H_{6g} : Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin "ücret"		

boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H₆₁ : Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “sosyal haklar” boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H₆₁ : Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin “sektörün iş zorluğu” boyutu açısından turizm sektörüne ait görüşleri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.		X
H₇ : Gaziantep'te ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile turizm sektörüne ait görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır.		X

Buna göre, araştırmada 7'si ana 42'si alt hipotez olmak üzere kurulan toplam 49 hipotezin 2'si kabul edilirken 47'si reddedilmiştir.

ALTINCI BÖLÜM SONUÇ ve TARTIŞMA

Bu araştırmadan elde edilen sonuçlar ile benzer araştırmalarla olan ilişkisi aşağıda gösterilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik ve tanıtıcı bilgileri incelendiğinde, öğrencilerin yarısından fazlasını erkeklerin oluşturduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin genellikle 17-20 yaş ve 21-25 yaş aralığında yoğunlaştığı araştırma kapsamında elde edilen diğer bir sonuçtur. Öğrencilerin büyük bölümünün Genel Lise mezunu olduğu ve çoğunun Turizm ve Seyahat Hizmetleri ile Turizm ve Otel İşletmeciliği Programlarında eğitim gördüğü tespit edilmiştir. Öğrenci ailelerinin gelir düzeyi 1.404 TL ve altı ile 1.405 TL-2.500 TL arasındadır.

Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerine ilişkin görüşlerini tespit etmek amacıyla uygulanan ölçeğin boyutlarını belirlemek amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Gerçekleştirilen analiz sonucunda ölçeğin 19 ifadeden ve “iş yerinin kurumsallığı, ücret ve sosyal haklar, işin manevi tatmini, çalışma koşulları ve etkili motivasyon” olmak üzere 5 boyuttan oluştuğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden ağırlıklı olarak olumlu beklentiler içinde oldukları tespit edilmiştir. Bununla birlikte öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri boyutlara göre incelendiğinde, “işin manevi tatmini” boyutunun en yüksek değere sahip olduğu görülmüştür. Bu sonuç, öğrencilerin “işin manevi tatmini” boyutundaki ifadelerle yüksek bir düzeyde katılım sağladığını göstermektedir. Bu boyut içinde öğrencilerin en yüksek düzeyde katıldığı ifade “Yaptığım işi seviyor olmam benim için önemlidir” ifadesi olmuştur. Sessa vd. (2007); “y” kuşağını işine eğlenceyi katmayı seven, iyimser ve takım halinde çalışmaktan hoşlanan bireyler olarak tanımlamaktadır. Elde edilen bu sonuç,

öğrencilerin iş hayatında motive edici tutum ve davranışlara değer verdiğini ve maddi getirilerin daha geri planda kaldığını göstermektedir.

Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri diğer boyutlarla karşılaştırıldığında en düşük düzeyin “çalışma koşulları” boyutunda olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bu sonuç, öğrencilerin çalışma ortamından rahatsız olduğu sonucuna ulaşan diğer araştırmaların (Tsai vd., 2017; Tuna vd., 2017; Türker vd., 2016; Olcay ve Düzgün, 2015; Yıldız, 2013) sonuçlarıyla benzerlik gösterirken; Çulha (2010) tarafından yapılan araştırma sonucuyla farklılık göstermektedir. Bu sonuç, öğrencilerin “çalışma koşulları” boyutundaki ifadelerde daha memnuniyetsiz olduklarını göstermektedir. Bu boyut içinde öğrencilerin en düşük düzeyde katıldığı ifade “Kurumda ücret dışı yapılan aynı yardımlar (giyecek, yiyecek yardımları) benim için önemlidir” ifadesidir. Buradan hareketle öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerinde çalışma koşullarına ilişkin bir olumsuzluğun olduğu görülmektedir. Yani öğrenciler, işletmelerdeki çalışma koşullarını yetersiz bulmaktadırlar. Sonuç olarak öğrenciler, çalışmak istedikleri işletmeden bireysel yardımdan ziyade çalışma koşullarının iyi olmasını beklemektedir.

Öğrencilerin kariyer planlamaları ile birlikte önemli olan bir diğer konu da öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşleridir. Yapılan bu araştırmada, öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşlerini ölçmek amacıyla 40 ifadeden oluşan bir anket ve ölçeğin boyutlarını belirlemek için de faktör analizi uygulanmıştır. Yapılan faktör analizi sonucunda ölçeğin 29 ifade ve “iş sağlığı ve güvenliği, performans nitelikleri, eğitim, sektörün niteliği, sektörün itibarı, sektörde çalışma koşulları, ücret, sosyal haklar ile sektörün iş zorluğu” olmak üzere 9 boyuttan oluştuğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşlerinin ağırlıklı olarak olumlu olduğu görülmüştür. Bu sonuç, Şahin ve Acun (2016), Çavuş ve Kaya (2015), Ulama vd. (2015) ile Olcay ve Çelik (2010) tarafından yapılan araştırmaların sonuçlarıyla benzerlik gösterirken; Akış Roney ve Öztin (2007) tarafından yapılan araştırma sonucuyla farklılık göstermektedir. Bununla birlikte, öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşleri boyutlara göre incelendiğinde, “sektörde çalışma koşulları” boyutunun en yüksek değere sahip olduğu görülmüştür. Ancak bu sonuç olumlu olarak algılanmamalıdır. Çünkü öğrencilerin bu boyutta katıldıkları ifadeler olumsuz anlam taşımaktadır. Yani öğrenciler turizm sektörüne ait görüşlerinde sektörde çalışma

koşullarını yeterli bulmamaktadır. Öğrencilerin bu boyut içindeki “Turizm sektörü eğitim ve beceri gerektirmektedir” ifadesine yüksek düzeyde katıldıkları görülmektedir. Bunun yanı sıra öğrencilerin çalışma saatlerini uzun ve düzensiz buldukları da tespit edilmiştir. Elde edilen bu sonuç, öğrencilerin çalışma saatlerinden memnun olduğu sonucuna ulaşan Geerlink ve Lashley (2018) ile Schoffstall ve Arendt (2016) tarafından yapılan araştırma sonuçlarıyla farklılık gösterirken; Ilgaz Yıldırım ve Toker (2017) tarafından yapılan araştırma sonucuyla benzerlik göstermektedir.

Öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşleri incelendiğinde, en düşük katılımın “sosyal haklar ve ücret” boyutlarında olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç, öğrencilerin “sosyal haklar ve ücret” boyutlarındaki ifadelerden daha memnuniyetsiz olduklarını göstermektedir. Elde edilen bu sonuç, ücretin öğrenciler için yetersiz görüldüğü sonucuna ulaşan diğer araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir (Morçin ve Erdoğan Morçin; Boz vd., 2016; Phelan ve Mejia, 2015; Özkan vd., 2015; Güzel vd., 2014; Akoğlan Kozak ve Dalkıranoglu 2013; Aymankuy ve Aymankuy, 2013; Bontenbal ve Aziz, 2013; Lu ve Adler, 2009). Öğrenciler, sektörün izin günlerinin yetersiz olmasının yanı sıra aldıkları ücretler ile ekonomik olarak rahat bir yaşam süremeyeceklerini ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin büyük çoğunluğunun ailesinde turizm sektöründe çalışan bulunmamaktadır. Yine bu öğrencilerin büyük bir çoğunluğu turizm sektöründe daha önce hiç çalışmamıştır. Daha önce turizm sektöründe çalışan az sayıdaki öğrencilerin turizmin hangi alanında çalıştıklarına ilişkin ayrı bir soru yöneltilmiş ve öğrencilerin yoğun olarak yiyecek-içecek işletmeleri ve otel işletmelerinde çalıştıkları görülmüştür.

Öğrencilerin çok büyük bir bölümü turizm eğitimi görmeyi kendi isteğiyle seçmiştir. Çok az öğrencinin turizm eğitimini seçmede arkadaş ve öğretmenlerinin etkili olduğu görülmüştür. Bu durum, öğrencilerin turizm okulunu aile veya arkadaş baskısı altında kalmadan seçtiğini ve meslek belirlemede özgür davranabileceklerinin işaretidir. Elde edilen bu sonuç Lackson ve Wilton (2017), Keleş (2017), Gezen ve Köroğlu (2014) ile Sarıışık (2007) tarafından yapılan araştırma sonuçlarıyla farklılık gösterirken; Lee vd. (2018), Wang ve Tsai (2014), İstanbullu Dinçer vd. (2013) ve Duman vd. (2006) tarafından yapılan araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Yine öğrencilerin büyük kısmı imkân olması durumunda turizm eğitimi dışında başka

bir eğitim veren okula gitmek istediklerini belirtmişlerdir. Elde edilen bu sonuç Lee ve Lee (2018) ile Mak ve Ng (2014) ile Hacıoğlu vd. (2014) tarafından yapılan araştırma sonuçlarıyla farklılık gösterirken; Güllü vd. (2016), Lyons (2010), Richardson (2010) ile Owen ve Fitch (2003) tarafından yapılan araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Bununla beraber, öğrencilerin bir kısmı mevcut turizm eğitimine devam etmek isterken bir kısmı da bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir.

Öğrencilerin yarısından fazlasının turizm sektöründeki kariyer olanakları hakkında kısmen bilgi sahibi olduğu buna karşın az sayıda öğrencinin turizm sektöründeki kariyer olanakları hakkında bilgi sahibi olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç, turizmin kariyer olanakları hakkında net fikirlere sahip olmayan öğrencilerin fazla olduğu sonucuna ulaşan Ağraş vd. (2016) ve kariyer olanakları hakkında karamsar olan öğrencilerin fazla olduğu sonucuna ulaşan Genç (2012) tarafından yapılan araştırmaların sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Ancak kariyer olanakları hakkında bilgisi olmayan öğrencilerin çoğunlukta olduğu sonucuna ulaşan Baltacı vd. (2012) ile Seçilmiş ve Sevim (2012) tarafından yapılan araştırmaların bulgularıyla da farklılık göstermektedir. Öğrencilerin turizm okulunu kendi istekleriyle seçmelerine rağmen kariyer planlamasından kısmen bilgi sahibi olmaları dikkat çekicidir. Bu durum, öğrencilerin tercihlerini yaparken sektörün cazibesinden etkilenmesi ve eğitim sürecinde sektörün istihdam olanakları hakkında bilinç düzeylerinin artmasıyla negatife dönüştüğünü belirten Barron ve Maxwell (1993) ile Litvin (2000)'in araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Buna ek olarak öğrencilerin yarısı mezuniyet sonrası özel sektörde çalışmak istemektedir. Bu da Ünlüöner ve Şahin (2011)'in tespit ettiği kamu kurumlarındaki düşük istihdam oranlarının, öğrencileri özel sektörde çalışmaya yönlendirmesi sonucunun bir yansımasıdır.

Öğrencilerin yarısına yakını mezun olduktan sonra kendi işini kurmak istemektedir. Bu sonuç, mezuniyet sonrası kendi işini kurmak isteyen öğrencilerin daha fazla olduğu sonucuna ulaşan Çarıkçı ve Erdoğan Morçin (2014) ile Çimen (2008) tarafından yapılan araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Bunun yanı sıra öğrenciler çoğunlukla üst ve orta kademe yönetici pozisyonlarında çalışmak istemektedirler. Neredeyse yok denecek kadar az öğrenci, mevsimlik işçi ve işgören olarak çalışmak istemektedir. Öğrencilere, mezun olduktan 10 yıl sonra hedefledikleri

pozisyonları sorulduğunda öğrencilerin büyük kısmı kendi iş yerini kurmak istedikleri cevabını vermişlerdir. Ancak mezuniyet sonrası planlamalarına göre orta kademe yönetici pozisyonunda çalışmak isteyenlerin sayısında düşüş olurken üst kademe yönetici pozisyonunda çalışmak isteyenlerin sayısında artış meydana gelmiştir. Bu durum, öğrencilerin kariyer planı yaparken hedeflerini yüksek tuttuklarını göstermektedir. Aynı zamanda mezuniyetin hemen sonrasındaki hedeflerle mezun olduktan 10 yıl sonraki hedefler arasında olumlu yönde bir gelişme olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bu sonuç, Wen vd. (2018), Robinson vd. (2016), Hertzman vd. (2015) ve Avcı (2011) tarafından yapılan araştırma sonuçlarıyla benzerlik gösterirken; turizmin uzun vadede çalışılacak bir meslek olduğunu düşünmeyen öğrencilerin çoğunlukta olduğu sonucuna ulaşan Yeşiltaş vd. (2014) tarafından yapılan araştırma sonucuyla farklılık göstermektedir.

Turizm işletmesinde çalışmalarını halinde hangi departmanı tercih edecekleri sorusuna öğrencilerin çoğu Genel Liseden mezun olmasına rağmen mutfak departmanı cevabını vermişlerdir. Bu departmanı seyahat acentesi, rehberlik ve ön büro departmanları takip etmektedir. Öğrencilerin, turizm sektöründe çalışmayı en az istedikleri departman ise sırasıyla teknik servis, kat hizmetleri ve animasyon departmanı olmuştur. Elde edilen bu sonuç, Şahin ve Acun (2016) ve Yenipınar vd. (2016)'nın araştırma sonuçlarıyla farklılık göstermektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin turizm sektöründe çalışmalarını halinde en çok önem verdikleri unsurun iş memnuniyeti/iş doyumunu olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç, öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerini oluşturan “işin manevi tatmini” boyutunu doğrulamaktadır. Çünkü öğrenciler, çalışmayı düşündükleri işletmede “işin manevi tatmini” boyutuna çok yüksek düzeyde katılım göstermişlerdir. Elde edilen bu sonuç, işin doğası ve çalışma koşulları boyutlarının önemli bulunduğu sonucuna ulaşan Yıldız (2013)'in araştırma sonucuyla farklılık göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı ve gerek kız gerek erkek öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerinin birbirine yakın düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Buna karşın “işin manevi tatmini” boyutuyla cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Bu farklılık “işin manevi tatmini” boyutu içinde yer alan “Yaptığım işi seviyor olmam benim için önemlidir” ifadesinden

kaynaklanmaktadır. Ortaya çıkan bu farklılığın kız öğrencilerde daha yüksek düzeyde olması, kız öğrencilerin yaptıkları işi önemli buldukları düşüncesini doğurmaktadır. Bu sonuç, öğrencilerin iş değerine yaklaşımlarında kız öğrencilerin daha duygusal davrandığı ve maneviyata önem verdiği sonucuna ulaşan Güllü vd. (2016)'nin araştırma sonucuyla benzerlik göstermektedir.

Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile kayıtlı oldukları program arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Öğrenciler hangi programda öğrenim görüyor olursa olsun mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri birbirine yakın düzeydedir. Yani öğrencilerin kayıtlı olduğu programın, beklentilerini etkilemediği söylenebilir. Bu sonuç, kayıtlı olunan programın öğrencilerin beklentilerini etkilediği sonucuna ulaşan Doğan ve Kekeç Morkoç (2014)'un araştırma sonucuyla farklılık göstermiştir.

Öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile daha önce sektörde çalışma durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı ve öğrenciler sektörde gerek daha önce çalışmış olsun gerek çalışmamış olsun beklentilerinin birbirine yakın olduğu görülmüştür. Turizm sektöründe daha önce çalışmamış öğrencilerin beklentileri ile daha önce çalışmış olan öğrencilerin beklentilerinin birbirine yakın olması şaşırtıcı bir durumdur. Benzer şekilde öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile sektörde daha önce çalışma durumları arasında boyutlar bazında da anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Elde edilen bu sonuç, mesleki deneyimi olmayan öğrencilerin mesleki deneyimi olanlara göre beklentilerinin farklı olduğu sonucuna ulaşan Köşker ve Unur (2017)'un araştırma sonucuyla farklılık göstermektedir.

Öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı ve gerek kız gerek erkek öğrencilerin turizm sektörü hakkındaki görüşlerinin birbirine benzer olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşleri ile cinsiyetleri arasında boyutlar bazında da anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Elde edilen bu sonuç Akış Roney ve Öztin (2007)'in araştırma sonucuyla farklılık göstermektedir.

Öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşleri ile kayıtlı oldukları program arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı ve öğrencilerin kayıtlı oldukları programın turizm sektörüne ait görüşlerini etkilemediği görülmüştür.

Benzer şekilde öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşleri ile kayıtlı oldukları program arasında boyutlar bazında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin turizm sektörüne ait görüşleri ile daha önce sektörde çalışma durumu arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı ve turizm sektöründe daha önce çalışmış olan öğrenciler ile çalışmamış olan öğrencilerin sektöre yönelik düşüncelerinin birbirine benzer olduğu tespit edilmiştir. Ancak sadece “eğitim” boyutunda anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Bu farklılığın da daha önce turizm sektöründe çalışmamış olan öğrencilerden kaynaklandığı görülmüştür. Ortaya çıkan bu farklılığın kaynağı da “Çalışanların geneli turizm eğitimi almıştır ile İyi pozisyonlara gelenler turizm alanından mezun olmaktadır” ifadeleridir. Buna göre; daha önce turizm sektöründe çalışmayan öğrenciler sektörde çalışanların genelinin turizm eğitimi almadığını ama iyi pozisyonlara geldiklerini düşünmektedirler. Bu durumun ortaya çıkmasının nedeni, daha önce sektörde çalışmamış olan öğrencilerin ya bu konu hakkında yeteri kadar bilgilendirilmediği ya da yanlış bilgilendirildiği şeklinde değerlendirilmektedir.

Bu araştırmada öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile turizm sektörüne ait görüşleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla korelasyon analizi de gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen bu analiz sonucunda öğrencilerinin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentileri ile turizm sektörüne ilişkin görüşleri arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Yani değişkenlerden biri artış eğilimi gösterirken diğeri de artış eğilimi göstermektedir. Ancak bu artış eğiliminin zayıf olması iki değişken arasındaki ilişkinin de zayıf olduğu anlamına gelmektedir. Öte yandan, öğrencilerinin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri kurumdan beklentileri ile turizm sektörüne ait görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir.

ÖNERİLER

Elde edilen bu sonuçlar doğrultusunda araştırmaya ilişkin öneriler aşağıda gösterilmiştir.

- Yapılan bu araştırmada öğrencilerin büyük çoğunluğunun okula geldikten sonra turizm sektörü hakkında fikirlerinin değiştiği görülmüştür. Bunun

birçok nedeni olabileceğinden, turizm öğrencilerinin turizm okulundan beklentileri farklı yönleriyle araştırılabilir.

- Bu araştırmada, eğitim gören kız öğrencilerin az sayıda olduğu görülmüştür. Bundan dolayı daha çok kız öğrencinin turizm eğitimi alması ve sektörde daha aktif rol oynaması için kız öğrencilere sektör daha etkin bir şekilde tanıtılabilir.
- Mezun olunan lise türüne göre, öğrencilerin büyük bir kısmının genel liselerden mezun olduğu görülmüştür. Buna göre, turizm eğitimi veren liselerden mezun olan öğrencilerin neden yükseköğretimde turizm eğitimine devam etmedikleri farklı bir araştırma konusu olarak değerlendirilebilir.
- Araştırmadan elde edilen sonuçlar, öğrencilerin en fazla önemi yaptıkları işi sevmelerine verdiklerini göstermektedir. Genellikle işletmeler, görev dağılımında öncelikle çalışanın niteliğine ve yeteneğine önem vermektedir. Çalışma hayatında iş gücünün ve verimliliğin artırılabilmesi için sektörde faaliyette bulunan işletmelerin çalışanlara görev dağılımı yaparken, çalışanın sevdiği işi yapmasına olanak sağlaması önerilmektedir.
- Araştırma sonucunda “işin manevi tatmini” boyutu öğrencilerin en önemli bulduğu husus olmuştur. Öğrencilerin, çalışma hayatında maddi getirilerden ziyade manevi anlamda tutum ve davranışlara değer verdikleri görülmüştür. Bu unsurlar dikkate alınarak yeni insan kaynakları stratejilerinin geliştirilmesi önerilmektedir. Ayrıca turizm eğitim kurumlarında öğrenci özelliklerine uygun rehberlik birimlerinin hizmet vermesi de öğrencilerin kariyer planlarını daha gerçekçi yapmalarına yardımcı olacaktır.
- Öğrenciler, yaptıkları işin takdir edilmesini yüksek derecede önemli bulmuşlardır. İşletmelerin bu durumu dikkate alarak sektörün ara eleman ihtiyacını karşılayacak olan bu öğrencilere karşı işlerini sevdirmeleri ve onları motive etmeleri önerilmektedir.
- Öğrenciler, iş yerinde bağlı oldukları yöneticilerle ilişkilerine önem vermektedirler. Bundan dolayı yöneticilere büyük iş düşmektedir. Öğrencilere, geleceğin yönetici adayları oldukları hissettirilmeli ve gerekli eğitim programlarıyla öğrencilerin desteklenmesi önerilmektedir.

- Öğrenciler, çalıştıkları kurumdaki tatil ve izin günlerini, çalışma saatlerinin ve iş yerinin fiziksel şartlarının kendileri için önemli olduğunu belirtmişlerdir. İşletme sahipleri veya yöneticilerin, çalışanların verimli olabilmeleri için bu şartları daha iyi hale getirmeleri önerilmektedir.
- Turizm sektöründe daha önce çalışmamış olan öğrenciler, sektörde çalışanların genelini ve iyi pozisyonlara gelenlerin turizm eğitimi almadığını düşünmektedir. Bu durum, öğrencilerin eksik veya yanlış bilgilendirilmesinden kaynaklı olabilir. Bundan dolayı daha önce turizm sektöründe çalışmamış olan öğrencilerin tespit edilip, sektör temsilcileriyle bir araya getirilmeleri ve bu konuda bilgilendirilmeleri önerilmektedir.
- Turizm sektöründe daha önce çalışmamış olan öğrenciler ile daha önce çalışmış olan öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri işletmeden beklentilerinin birbirine benzer düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Sektörde daha önce çalışmış olan öğrencilerin beklentilerinin mi düştüğü yoksa daha önce çalışmamış olan öğrencilerin beklentilerinin mi yüksek olduğu bilinmemektedir. Turizm sektöründe daha önce çalışmış olan öğrencilerin yıpranmış olabileceği ve bundan dolayı böyle bir sonucun ortaya çıktığı söylenebilir. Bu sonuçlar doğrultusunda ortaya çıkan bu durumun araştırılması önerilmektedir.
- Araştırmaya katılan öğrenciler, alınan ücret ile ekonomik olarak rahat bir yaşam sürdüremeyeceklerini düşünmektedir. Turizm sektörü emek yoğun bir sektör olması itibarıyla sektördeki insan unsuru önem arz etmektedir. Turizm sektörü çalışanları devletin uyguladığı genel ücret politikalarından etkilendiği için genellikle düşük ücretler karşılığında çalışmaktadır. Bu nedenle, Türkiye'nin turizm ülkesi göz önüne alınırsa turizm sektörü çalışanlarına yönelik vergi indirimleri yapılması veya sezon dönemlerinde firmaların yatırdığı sosyal güvenlik primlerinin devlet tarafından desteklenmesi ve bu durumun çalışanlara yansıtılması önerilmektedir. Böylece çalışanların daha rahat bir hayat sürmesine destek sağlanmış olabilir.
- Benzer konunun farklı eğitim kurumlarında da ele alınarak karşılaştırılması ve öğrencilerin kariyer planlamalarının belirlenmesi literatüre katkı sağlayabilir.

- Turizm eğitimi veren kurum ve kuruluşlar, öğrencilerin kariyer beklentilerini belirleyerek çalışan ile sektör arasındaki uyumu sağlayabilir.
- Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulunda yapılan bu araştırma, araştırmanın kapsamı genişletilerek ve daha fazla öğrenciye ulaşarak ülke genelinde de yapılabilir.
- Benzer konuda araştırma yapacak olan araştırmacılara, uygulanacak anket formunun çok uzun olmamasına dikkat etmesi, kısa sürede net bilgiler almayı sağlayacak anket formundan yararlanması, anketi bizzat öğrencilerle yüz yüze uygulaması ve daha gerçekçi cevaplar alabilmek için araştırmanın öğrenciler için de önemli olduğunun belirtilmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Ağaoğlu, O. K. (1991). *Türkiye’de Turizm Eğitimi ve Etkinliği*. Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları, Ankara.
- Ağraş, S., Yıldız, A. ve Yılmaz, B. (2016). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Hedefleri ve Sektörden Beklentileri Üzerine Bir Araştırma. *17. Ulusal Turizm Kongresi*, s.1552-1563
- Akagündüz, M. (2017). *Turizm Öğrencilerinin Sektöre Yönelik İmaj Algılarının Kariyer Yapma İstekleri Üzerine Etkisi: Ege Bölgesinde Bir Uygulama*, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Akat, İ., Budak, G. ve Budak, G. (2002). *İşletme Yönetimi*, Barış Yayınları Fakülte Kitabevi, İzmir.
- Akbulut, Y. (2010). *Sosyal Bilimlerde SPSS Uygulamaları*, İdeal Kültür Yayıncılık, İstanbul.
- Akdoğan, H. (2014). *Kariyer Yönetimi ve Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişki: Karşılaştırmalı Bir Analiz*, Yüksek Lisans Tezi, Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yalova.
- Akış Roney, S. ve Öztin, P. (2007). Career Perceptions of Undergraduate Tourism Students: A Case Study in Turkey. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education*, 6(1):4 -17
- Akoğlan Kozak, M. ve Kızılırmak, İ. (2001). Türkiye’de Meslek Yüksekokulu Turizm Otelcilik Programı Öğrencilerinin Turizm Sektörüne Yönelik Tutumlarının Demografik Değişkenlere Göre Değişimi: Anadolu, Akdeniz ve Karadeniz Teknik Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, Yıl 12, 9-16
- Akoğlan Kozak, M. ve Bahçe, A. S. (2012). *Özel İlgi Turizmi*. 2.Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara.

- Akoğlan Kozak, M. ve Dalkıranoglu, T. (2013). Mezun Öğrencilerin Kariyer Algılamaları: Anadolu Üniversitesi Örneği. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1):41-52
- Aksu, M. ve Bucak, T. (2012). Mesleki Turizm Eğitimi. *Aksaray Üniversitesi İİBF Dergisi*, 4(2):7-18
- Aksu, M. ve Temeloğlu, E. (2015). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Kişilik Özelliklerine Göre Kariyer Yapma İsteklerinin Belirlenmesi: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Örneği. *16. Ulusal Turizm Kongresi*, s.1529-1546
- Akyol, C., Oğan, E. ve Oğan Y. (2018). Turizm Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerinin Mesleki Beklentileri ve Sosyo-Ekonomik Profilleri Üzerine Bir Araştırma. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2):648-665
- Akyüz Ünlü, B. (2014). *Kadınların Kariyer Engelleri ile Kariyer Tatmini ve Yaşam Doyumu İlişkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.
- Alamur, B. (2005). *Örgüt Kültürü ve Örgüte Bağlılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Anadolu Üniversitesi İİBF'de Bir Uygulama*, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Altay, H. (2006). Kariyer ve Kültür: Kariyer Geliştirmede Temel ve Destekleyici Fonksiyonlar. *İş, Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 8(1)
- Altinel, M. (2016). *Ortaöğretim Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Girişimcilik Özelliklerinin Analizi: Batı Karadeniz Bölgesi Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Altun, T. (2014). Eğitimin bilimsel temelleri. *Eğitim Bilimine Giriş*, Özmen, H. ve Ekiz, D. (Ed.). 2.Baskı, Pegem Akademi, Ankara, ss.14-28
- Altunışık, B. (2010). *Öğretmenlerin Kariyer Hedeflerinin Eğitim Kurumlarındaki Kariyer Yönetimi Uygulamalarına Yansıması Üzerine Öğretmen Algıları*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Altunışık, R.; Coşkun, R.; Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2007). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: SPSS Uygulamalı*, Sakarya Yayıncılık, İstanbul.

- Arar, T. (2016). *Z Kuşağında Kariyer Geliştirmede Yetenek Yönetimi*, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale.
- Argon, T. ve Eren, A. (2004). *İnsan Kaynakları Yönetimi*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Aslan, G. (2012). *İnsan Kaynakları Yönetiminde İşe Alma Eğitiminin Kariyer Yönetimi İle İlişkisi, Bir Şirketin Kariyer Yönetimi Üzerine İnceleme*, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Atay, L. ve Yıldırım, H. M. (2008). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Memnuniyetine Yönelik Bir Araştırma. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 5(3)
- Avcı, N. (2011). Turizm Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin İş Değerleri: Çeşme Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu Örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 22(1):7-18
- Avcıkurt, C. (1999). *Turizm Sosyolojisi Genel ve Yapısal Yaklaşım*. 3.Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Avcıkurt, C., Deveci, B. ve Türkmen, S. (2012). Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu (BTİOYO) Mezunlarının Turizm Sektöründeki İstihdam Profili. *Turizm Eğitimi Konferansı-Tebliğler*, s.109-119
- Ayas, A. (2014). Eğitimle ilgili temel kavramlar. *Eğitim Bilimine Giriş*, Özmen, H. ve Ekiz, D. (Ed.). 2.Baskı, Pegem Akademi, Ankara, ss.1-12
- Aydemir, N. (1995). *2000'li Yıllara Doğru Özel Sektör İmalat Sanayiinde İnsan Kaynakları Yönetimi ve Kariyer Arayışları*, Türkiye Genç İş Adamları Derneği Yayınları.
- Aydın, A. (2010). *İzmir'deki Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinde Kariyer Yönetimi Uygulamaları ve Ekonomik Krizin Otel Çalışanlarının Kariyer Planlarına Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Aydın, S. (2015). *Üniversite Öğrencilerinin Kariyer Gelişiminde Kariyer Planlama Merkezlerinin Rolü: İstanbul Ticaret Üniversitesi Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Aymankuy, Y. ve Aymankuy, Ş. (2013). Turizm İşletmeciliği Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm Sektöründeki İstihdamla İlgili Görüşleri ve Sektördeki Kariyer Beklentileri (Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Örneği). *Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, (35):1-21
- Aytaç, S. (2005). *Çalışma Yaşamında Kariyer Yönetimi Planlaması Gelişimi ve Sorunları*, Ezgi Kitabevi Yayınları, Bursa.
- Bahar, O. ve Kozak, M. (2013). *Turizm Ekonomisi*. 5.Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara
- Balta Aydın, E. (2007). *Örgütlerde Kariyer Yönetimi, Kariyer Planlaması, Kariyer Geliştirmesi ve Bir Kariyer Geliştirme Programı Olarak Koçluk Uygulamaları*, Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Baltacı, F., Üngören, E., Avsallı, H. ve Demirel, O. N. (2012). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Eğitim Memnuniyetlerinin ve Geleceğe Yönelik Bakış Açılarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma, *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 4(1):17-25
- Barron, P. ve Maxwell, G. (1993). Hospitality Management Students' Image of The Hospitality Industry. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 5(5):V
- Barutçugil, İ. (2004). *Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi*, Kariyer Yayınları, İstanbul.
- Bayraktaroğlu, S. (2008). *İnsan Kaynakları Yönetimi*, Sakarya Yayıncılık, Sakarya.
- Bayraktaroğlu, E. (2013). *Türkiye'de Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Kurumların Uygulama Olanakları*, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Baysal, J. (1990). *Yaratıcı Toplum Yolunda Çağdaş Eğitim*, Cem Yayınevi, İstanbul.
- Bilici, H. (2015). *Turizm Eğitimi Almış Sektör Çalışanlarının Kariyer Beklentileri (Fethiye Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Bingöl, D. (2003). *İnsan Kaynakları Yönetimi*, 5.Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul.

- Bontenbal, B. ve Aziz, H. (2013). Oman's Tourism Industry: Student Career Perceptions and Attitudes. *Journal of Arabian Studies*, 3(2):232-248
- Bowin, B. R. (2001). Human Resource Management, Prentice Hall.
- Boylu, Y. (2002). Türkiye'deki Örgün Turizm Eğitiminin Sistemik Olmayan Bir Açından Değerlendirilmesi. *Doğu Akdeniz Üniversitesi Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(2):63-78
- Boylu, Y. (2007). Turizm Eğitimi Almış Yeni Mezunların Oryantasyon Programlarına Yönelik Tutumlarındaki Değişimler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(22):259-269
- Boylu Y. ve Arslan, E. (2014). Türkiye'deki Turizm Eğitiminin Rakamsal Gelişmeler Açısından Değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, 1, s.79-97
- Boz, M., Yücekaya, P., İmamoğlu, Ö. ve Kara, K. (2016). Turizm Öğrencilerinin Kariyer Beklentilerinin Tespit Edilmesi: Çanakkale OnSekiz Mart Üniversitesi'nde Bir Araştırma. *17.Ulusal Turizm Kongresi*, s.1425-1435
- Bozkurt Bostancı, A. (2007). Türk milli eğitim sisteminin yapısı ve özellikleri. *Eğitim Bilimine Giriş*, Saylan, N. (Ed.). Anı Yayıncılık, Ankara, ss.239-280
- Budak, G. (2008). *Yetkinliğe Dayalı İnsan Kaynakları Yönetimi*, Fakülteler Kitabevi, İzmir.
- Buluç, B. (2007). Eğitimin amaç ve işlevleri. *Eğitim Bilimine Giriş*, Karip, E. (Ed.). 1.Baskı, Pegem A Yayıncılık, Ankara, ss.21-53
- Büyükalın Filiz, S. (2006). Eğitimle ilgili temel kavramlar, *Eğitim Bilimine Giriş*, Özdemir, Ç. (Ed.). 1.Baskı, Ekinoks Yayıncılık, Ankara, ss.1-25
- Büyüköztürk, Ş.; Çakmak, K. E.; Akgün, Ö. E.; Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, 15.Baskı, Pegem Akademi Yayınları, Ankara.
- Büyükyaprak, F. (2015). *Çalışan Kadın Personelin Kariyer Gelişimi Engellerinden Cam Tavan Sendromu: Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Teşkilatı Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Türk Hava Kurumu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Büyükyılmaz, O., Ercan, S. ve Gökerik, M. (2016). Öğrencilerin Kariyer Planlama Tutumlarının Demografik Faktörler Açısından Değerlendirilmesi: Karabük

Üniversitesi İşletme Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(7):2065-2076

- Byars, L. L. ve Leslie, W. R. (2004). *Human Resource Management*, Mc Graw Hill Co., Boston.
- Carrell, K. ve Elbert, E. (1992). *Personnel/Human Resource Management*, Mc Millian Publishing Company, New York.
- Certo, Samuel.C. (1991). *Modern Management: Quality, Ethics and the Global Environment*, 5th edition, Allyn and Bacon Publishing.
- Ceylan, B. (2014). *Örgütlerde Kariyer Geliştirme Programlarının Çalışanların İş Tatmini ve Örgütsel Bağlılığını Artırmadaki Rolü üzerine Ampirik Bir Çalışma*, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Chen, TL. ve Shen, CC. (2012). Today's Intern, Tomorrow's Practitioner?—The Influence of İnternship Programmes on Students' Career Development in the Hospitality Industry. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 11(1):29-40
- Chen, B. T. ve Gürsoy, D. (2008). Preparing Students for Careers in the Leisure, Recreation, and Tourism Field. *Journal of Teaching in Travel & Tourism*, 7(3):21-41
- Chuang, NK. (2010). The Impact of Gender on Hospitality Undergraduates' Perceived Career Barriers. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, 22(3):12-19
- Chuang, NK., Goh, B. K., Stout, B. L. ve Dellmann-Jenkins, M. (2007). Hospitality Undergraduate Students' Career Choices and Factors Influencing Commitment to the Profession. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, 19(4):28-37
- Civelek, H. (2014). *Ortaöğretim Düzeyindeki Turizm Öğrencilerinin, Turizm Sektörüne İlişkin Görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çakır, G., Çakır, A. ve Çiftçi, G. (2012). Turizm ve Otel İşletmeciliği Ders Programlarının İKMEP Kapsamında İncelenmesi: Trakya Bölgesi Örneği. *Turizm Eğitimi Konferansı-Tebliğler*, s.135-148

- Çalık, T. (2006). Eğitimle ilgili bazı temel kavramlar. *Eğitim Bilimine Giriş*, Küçükahmet, L. (Ed.). 6.Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, ss.14-21
- Çalık, T. ve Ereş, F. (2006). *Kariyer Yönetimi Tanımlar, Kavramlar ve İlkeler*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Çalık, T. ve Ereş, F. (2006). *Kariyer Yönetimi*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Çarıkçı, İ. H. ve Erdoğan Morçin, S. (2014). Önlisans Turizm Öğrencilerinin Kariyer Değerleri: Sarıkamış Örneği. *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırma Dergisi*, 2(Özel Sayı):67-81
- Çavuş, Ş. ve Kaya, A. (2015). Turizm Lisans Eğitimi Alan Öğrencilerin Kariyer Planları Ve Turizm Sektörüne Yönelik Tutumu. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(5):101-117
- Çelik, Ö. (2017). *Eleştirel Düşünme Becerilerinin Kariyer uyum Yeteneklerine Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Çetin Gürkan, G., Dönmez, D. ve Küçükaltan, D. (2010). Turizm Alanında Eğitim Gören Öğrencilerin Kariyer Hedefleri: Ön Lisans Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *11. Ulusal Turizm Kongresi*, s.351-363
- Çevik, R. (2012). *Ortaöğretim Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Beceri Eğitimine Bakış Açılarının Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çiftçi, A. (2006). Bir bilim olarak eğitimin hukuki temelleri. *Eğitim Bilimine Giriş*, Özdemir, Ç. (Ed.). 1.Baskı, Ekinoks Yayıncılık, Ankara, ss.79-119
- Çiftçi, B. (2007). Kariyer planlama. *İnsan Kaynakları Yönetimi*, Dolgun, U. (Ed.). Ekin Yayınevi, Bursa, ss.139-166
- Çimen, H. (2008). Turizm Lisans Öğrencilerinin Mesleki Yönelimleri: Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 19(2):194-202
- Çilingir, N. (2014). *Kariyer Yönetimi Uygulamalarının Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Osmaniye.
- Çoban, U. (2015). *Kariyer Planlamasının İşgörenlerde Performans ve İş Motivasyonu Algularına İlişkin TRB1 Bölgesi İşkur Müdürlüklerinde Bir*

- Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bingöl.
- Çulha, O. (2010). Turizm Öğrencilerinin Staj Sonrası Sektörde Çalışma Koşulları Hakkındaki Düşüncelerinin ve Memnuniyetlerinin Belirlenmesi. *11. Ulusal Turizm Kongresi*, s.115-127
- Daft, R. L. (2011). *Management*, South-Western Cengage Learning, USA.
- Dağdeviren, A. (2007). *Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Kurumların Ders Programlarının Fonksiyonel Açısından Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- De Cenzo, A. D. ve Robbins, P. S. (1996). *Human Resource Management*, 5th edition, John Wiley and Sons Inc., New Jersey.
- Demirci, Ç. (2009). *Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Kariyerlerinin Kariyer Modelleri Açısından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Demirel, Ö. ve Kaya, Z. (2008). Eğitim ile ilgili temel kavramlar. *Eğitim Bilimine Giriş*, Demirel, Ö. ve Kaya, Z. (Ed.). 3.Baskı, Pegem Akademi, Ankara, ss.1-22
- Denk, E. (2017). *Otel Mutfak Çalışanlarının Eğitim Seviyelerinin ve Kariyer Hedeflerinin Ölçülmesi: Kış Koridoru Analizi*, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Dessler, G. (2003). *Human Resource Management*, 13th Ed, Pearson Prentice & Hall Inc., USA.
- Dhevabanchachai, N. ve Wattanacharoensil, W. (2017). Students' Expectations, Experiences, and Career Direction After in-House Internship: The Pedagogical Role of the Hotel Training Center in Thailand. *Journal of Teaching in Travel & Tourism*, 17(2):118-134
- Doğan, M. ve Kekeç Morkoç, D. (2014). Ön Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Almış Mezunların Mesleki Eğitime Yönelik Görüşleri: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Örneği. *15. Ulusal Turizm Kongresi*, s.1422-1435
- Donnelly, J. (2002). *Career Deveploment for Teachers*, Kogan Page, London.
- Duman, T., Tepeci, M. ve Unur, K. (2006). Mersin'de Yükseköğretim ve Ortaöğretim Düzeyinde Turizm Eğitimi Almakta Olan Öğrencilerin

Sektörün Çalışma Koşullarını Algılamaları ve Sektörde Çalışma İsteklerinin Karşılaştırılmalı Analizi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 17(1):51-69

- Düzgün, M. (2015). *Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Turizm Eğitimi Almakta Olan Öğrencilerin Turizm Sektörüne Yönelik Görüşleri İle Kariyer Değerleri Arasındaki İlişkinin Karşılaştırılması*, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Emir, O., Pelit, E. ve Arslan, S. (2010). *Turizm Alanında Ön Lisans Eğitimi Alan Öğrencilerin Staj Öncesi ve Sonrası Görüşlerinin Karşılaştırılması (Afyon Kocatepe Üniversitesi Örneği)*. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(33):141-165
- Eralp, Z. (1983). *Genel Turizm*. 3.Baskı, Ankara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Yayınları, Ankara.
- Erbaş, A., Temizkan, R. ve Cankül, D. (2015). Turizmde Nitelikli Personelin Sektöre Kazandırılması: Tiyader Modeli. *1. Avrasya Uluslararası Turizm Kongresi: Güncel Konular, Eğilimler ve Göstergeler*, s.615-622
- Erdem, S. H. (1995). *Türkiye’de Üniversite Düzeyinde Turizm Eğitimi ve Optimal Bir Eğitim Modeli Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara.
- Erdem, B. ve Kayran, M. F. (2013). Balıkesir Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler Üzerine Bir Araştırma. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 14(1)
- Erdinç, S. B. ve Yılmaz, G. (2012). Günümüzde Turizm Eğitiminin Yükseköğretim İçerisindeki Yeri. *Turizm Eğitimi Konferansı-Tebliğler*, s.17-31
- Erdoğan, İ. (2005). *Yeni Bir Binyıla Doğru Türk Eğitim Sistemi II- Sorunlar ve Çözümler*, Sistem Yayıncılık, İstanbul.
- Erdoğan, N. (2003). *Kariyer Geliştirme, Kuram ve Uygulama*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Eren, D., Özgül, E. ve Kaygısız, N. Ç. (2013). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Eğitim Memnuniyetlerinin Belirlenmesi: Nevşehir Üniversitesi Örneği. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (35):15-27.

- Ergün, M. (2008). Eğitimle ilgili yasal düzenlemeler. *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*, Çelik, V. (Ed.). 1.Baskı, Pegem Akademi, Ankara, ss.18-42
- Ergün, B. (2013). *Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Verilen Kurumlardaki Hizmet Kalitesine Yönelik Bir Değerlendirme*, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Erme, T. (2014). *Bireysel Kariyer Yönetimini Etkileyen Faktörler: İşletme Öğrencilerinin Kariyer Tercihleri Üzerine Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Ertürk, S. (1979). *Eğitimde Program Geliştirme*, Yelkentepe Yayınları, Ankara.
- Eryiğit, N. (2007). *Örgütsel Kariyer Planlama Sürecinde İnsan Kaynakları Yönetiminin Etkinliği*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Eşitti, B. ve Buluk, B. (2018). Öğrencilerin Geleceğinde Kariyer Günlerinin Rolü: Turizm İşletmeciliği ve Rehberlik Lisans Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 15(1):38-56
- Evren, S. (2010). *Lisans Düzeyi Turizm Ders Programının Mezunlarca Değerlendirilmesi: Mersin Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Mezunları Üzerinde Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Fındıkçı, İ. (2003). *İnsan Kaynakları Yönetimi*, Alfa Yayınları, İstanbul.
- Fidan, N. ve Erden, M. (1998). *Eğitime Giriş*, Alkım Yayınevi, İstanbul.
- Gaziantep Kent Konseyi. (2015). Gaziantep'in Turizm ve Tanıtımındaki Sorunları ve Çözüm Önerileri Raporu, *Gaziantep Kent Konseyi Gaziantep Turizm ve Tanıtım Çalışma Grubu*, 1-22
- Geerlink, A. ve Lashley, C. (2018). What Effects Do Student Jobs Have on The Study Performance, Competency and Career Development of Hospitality Management Students. *Research in Hospitality Management*, 7(2):121-126
- Genç, E. (2012). Ön Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Almakta Olan Öğrencilerin Turizm Sektöründe Kariyer Düşünceleriyle İlgili Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği. *13. Ulusal Turizm Kongresi*, s.559-568

- Geylan, R., Tonus, Z., Kağnıcıoğulu, D., Benligiray, S., Baraz, B., Ergun Özler, D. (2013). *İnsan Kaynakları Yönetimi*, 1.Baskı, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Yayını, Eskişehir.
- Gezen, T. ve Köroğlu, Ö. (2014). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Kariyer Seçimine Etki Eden Kariyer Çapalarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(2):213-234
- Giritlioğlu, İ. ve Olcay, A. (2014). Önlisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Otel Yiyecek İçecek Bölümüne Yönelik Tutumları. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(31):95-120
- Goh, E., Muskat, B. ve Tsai Tan, A. H. (2017). The Nexus Between Sustainable Practices in Hotels and Future Gen Y Hospitality Students' Career Path Decisions. *Journal of Teaching in Travel & Tourism*, 17(4):237-253
- Gökçe, S. (2016). *Lisans Düzeyinde Turizm Rehberliği Eğitimi Verilen Üniversitelerde Sanat Tarihi Eğitiminin Mesleki Turizm Eğitimindeki Yerine Yönelik Bir Değerlendirme*, Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Aydın.
- Güçer, E. (2004). *Türkiye'deki Turizm Eğitimi ile Avrupa Birliği Üyesi Ülkelerdeki Turizm Eğitiminin Karşılaştırılması ve Sektörün Turizm Eğitiminden Beklentileri*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gülcan, B. (2011). Turizmde Doçentlik Unvanı: Kapalı Kariyer Yolu ve Etkileri. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 3(1):3-32
- Güllü, M., Kendir, H. ve İnce, C. (2016). Turizm Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin İş Değer Algıları ve Mesleğe Devam Niyetleri: Stajyer Öğrencilere Yönelik Bir Araştırma. *TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi*, 8(32):567-578
- Günay, İ. ve Akıncı, Z. (2017). Turizmde Sürdürülebilirlik Açısından Öğrencilerin Sektöre Karşı Tutumlarının Mezuniyet Sonrası Kariyer Planlaması ve Seçimine Etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(20):1-19

- Gündüzalp, N. (1992). *Kalkınmada Turizm ve Eğitimi*, Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Konferansı, Ankara.
- Güneş, İ. (1997). Türk Turizminde Eğitim Politikası ve Planlaması. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, Yıl 8, s.15-20
- Gürbüz, A.K. ve Dağdeviren, A. (2007). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Kurumların Ders Programlarının Fonksiyonel Açından İncelenmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (18):157-167
- Gürcan, H. (2006). *The Effect of Career Management and Developmnet in Human Resource Management and A Research*, Yüksek Lisan Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gürkan, A. S. (2017). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Tercih Etmelerine Yönelik Karşılaştırmalı Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Güvendi, M. ve Mısırlı, A. M. (2006). Eğitim bilimlerinde yöntem. *Eğitim Bilimine Giriş*, Yılman, M. (Ed.). 1.Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, ss.65-88
- Güzel, N. G. (2006). *Yükseköğretimde Turizm Eğitimi ve Hizmet Kalitesi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güzel, T., Akdağ, G., Güler, O. ve Şener, S. (2014). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizmde Kariyer Algılamaları: Çanakkale, Mersin ve Kıbrıs'ta Bir Araştırma. *3.Doğu Akdeniz Sempozyumu*, s.176-187
- Hacıoğlu, N. (1992). *Yükseköğretimde Mesleki Turizm Eğitimi Geliştirme Perspektifleri*, Turizm Eğitimi, Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Genel Müdürlüğü, Yorum Basın Yayın San. Ltd. Şti., Ankara.
- Hacıoğlu, N., Ünal, A., Kan, N. ve Saatçı, G. (2014). Meslek Yüksekokulu'nda Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Eğitime Bakış Açıları ve Turizm Eğitiminden Beklentileri. *15. Ulusal Turizm Kongresi*, s.1399-1413
- Hertzman, J. L., Moreo, A. P. ve Wiener, P. J. (2015). Career Planning Strategies and Skills of Hospitality Management Students. *Journal of Human Resources in Hospitality & Tourism*, 14(4):423-443
- Ilgaz, B. (2011). *Üniversite Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Yılmazlık, Umutsuzluk Durumları ve Sektörel Tutumlarının Kariyer Seçimlerine*

Etkileri: Akdeniz Üniversitesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

- Ilgaz Yıldırım, B. ve Toker, B. (2017). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Yılmazlık, Umutsuzluk Durumları ve Sektörel Tutumlarının Kariyer Seçimleri Üzerine Etkileri. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 14(1):76-89
- İbicioğlu, H. (2006). *İnsan Kaynakları Yönetimi 'Kobiler Üzerine Bir Araştırma'*, 1.Baskı, Fakülte Kitabevi, Isparta.
- İçöz, O. (1991). Turizm Sektörünün Gelişmesinde İnsan Unsurunun Önemi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(6):15-18
- İçöz, O. (1994). Türkiye’de Turizm Eğitimi Veren Yüksekokulların Temel Sorunları ve Öğrencilerin Okul Sonrası Mesleki Yasama Uyumu Konusunda Bir Değerlendirme. *Nevşehir Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik YO Haftasonu Semineri 1:Dört Yıllık Turizm Yüksekokullarında Eğitim Öğretim Sorunları ve Çözüm Yolları*, s. 84-96.
- İlban, M. O. ve Köstekli, E. (2012). Turizm Eğitiminde Yaşanan Sorunların Öğrencilerin Okullarına Olan Duygusal Bağlılık Düzeylerine ve Okula Devam Niyetlerine Etkileri. *Turizm Eğitimi Konferansı-Tebliğler*, s.199-213
- İmamoğlu, S. Z. (2004). Ücret, Kariyer ve Yaratıcılık İle İş Tatmini Arasındaki İlişkiler: Tekstil Sektöründe Bir Uygulama. *Yönetim ve Ekonomi*, 11(1):168-176
- İstanbulu Dinçer, F., Akova, O. ve Kaya, F. (2013). Meslek Yüksekokulu Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı Öğrencilerinin Kariyer Planlaması Üzerine Bir Araştırma: İstanbul Üniversitesi ve Gümüşhane Üniversitesi Örneği, *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırmalar Dergisi*, 1(2):42-56
- Jackson, D. ve Wilton, N. (2016). Developing Career Management Competencies Among Undergraduates and the Role of Work-Integrated Learning. *Teaching in Higher Education*, 21(3):266-286
- Jackson, D. ve Wilton, N. (2017). Perceived Employability Among Undergraduates and the Importance of Career Self-Management, Work Experience and Individual Characteristics. *Higher Education Research & Development*, 36(4):747-752

- Kale, M. (2007). Eğitimin temel kavramları. *Eğitim Bilimine Giriş*, Karip, E. (Ed.). 1.Baskı, Pegem A Yayıncılık, Ankara, ss.1-19
- Kara, F. M. (2011). *Spor Örgütlerinde Kadın Yöneticilerin Kariyer Engelleri*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karadeniz, C. B. (2004). İlköğretim Bölümü Öğrencilerinin Turizme Bakışı ve Turizmi Değerlendirmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (17):37-52
- Karagöz, K. (2008). Türkiye'nin Turizm Potansiyeli: Çekim Modeli Yaklaşımı. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 19(2):149-156
- Karagöz Y ve Ekici S. (2004). Sosyal Bilimlerde Yapılan Uygulamalı Araştırmalarda Kullanılan İstatistiksel Teknikler ve Ölçekler, *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Dergisi*, 5(1); 25-43.
- Kaşlı, M., İlban, M. O. ve Aydemir, N. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Staj Sırasında Yaşadıkları Sorunlar ve Stajdan Sonra Mesleğe Bakış Açılarını Ölçmeye Yönelik Görgül Bir Araştırma. *11. Ulusal Turizm Kongresi*, s.275-289
- Kazu, İ. Y. ve Olcay, A. (2009). Örgün Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Okullarındaki Sayısal Gelişmeler. *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2):64-83
- Keleş, Y. ve Çakır Keleş, M. (2016). Türkiye'de Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Kişilik Özelliklerinin Turizm Eğitiminin Gelişimi Kapsamında Değerlendirilmesi, *17. Ulusal Turizm Kongresi*, s.399-407
- Keleş, Y. (2017). Neden Turizm Eğitimi? Lisans Düzeyinde Turizm Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *18. Ulusal Turizm Kongresi*, s.143-150
- Kılıç, G. ve Bayraktaroğlu, E. (2012). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi ve Fakülte Bünyesinde Örgütleniş Biçimine Yönelik Bir Değerlendirme. *Turizm Eğitimi Konferansı – Tebliğler*, s.189-198
- Kınacı, B., Albuz Pehlivan, N. ve Seyhan, G. (2011). *Turizm ve Çevre: (Çevre Koruma)*. 1.Baskı, Pegem Akademi, Ankara.
- Kıncal, R. Y. (2006). *Eğitim Bilimine Giriş*. 1.Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Kırmızı, A. (2017). *Turizm Eğitimi Alan Lisans ve Ön Lisans Öğrencilerinin Turizm Endüstrisine Yönelik Görüşlerinin Karşılaştırılması: Sakarya Üniversitesi*

- Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Kim, B. P., McCleary, K. W. ve Kaufman, T. (2010). New Generation in the Industry: Hospitality/Tourism Students' Career Preferences, Sources of Influence and Career Choice Factors. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, 22(3):5-11
- Kişioğlu, H. (2015). *Kadınların Kariyer Yönetimi ve Kariyer Sürecinde Karşılaştığı Sorunlar: Banka Çalışanları Üzerine Bir Alan Araştırması*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Kişioğlu, E. ve Çakırlı, H. (2012). Turizm İşletmeciliği Bölümü Öğrencilerinin Turizme Bakışı: Akçakoca Meslek Yüksekokulu Örneği. *Turizm Eğitimi Konferansı-Tebliğler*, s.166-174
- Koç, S. A. (2015). *Kamu Kurumlarında Çalışanlarda Kariyer Yönetimi ve Kariyer Planlama: Orta Anadolu Gümrük ve Ticaret Müdürlüğünde Bir Uygulama*, Yüksek Lisans Tezi, Türk Hava Kurumu Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Koçak, N. (1998). Türkiye’de Turizm Sektöründe Çalışan Personelin Eğitimi Düzeyi ve Turizm Eğitimi Veren Meslek Yüksekokulları, *Süleyman Demirel Üniversitesi Eğirdir Meslek YO 1.Ulusal Turizm Sempozyumu*, s.82-91.
- Korkmaz, H., Gürol, N. ve Avcıkurt, C. (2012). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Sektöre Yönelik Görüşleri ve Kariyer Beklentileri Arasındaki İlişki. *Turizm Eğitimi Konferansı-Tebliğler*, s.120-134
- Kozak, N., Akoğlan Kozak, M. ve Kozak, M. (2013). *Genel Turizm İlkeler-Kavramlar*. 14.Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Kök, S. B. ve Halis, M. (2007). *Kariyer Yönetimi*. Orion Yayınevi, Ankara.
- Köksal, A. (1994). *Türkiye Turizm Coğrafyası*. Gazi Büro Kitabevi, Ankara.
- Köşker, H. ve Unur, K. (2017). Turizm Lisans Öğrencilerinin Turizm Sektöründe Çalışma Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 14(2):126-141
- Kurnaz, A., Akyurt Kurnaz, H. ve Kılıç, B. (2013). Ön Lisans Düzeyinde Eğitim Alan Aşçılık Programı Öğrencilerinin Mesleki Tutumlarının Belirlenmesi. *14. Ulusal Turizm Kongresi*, s.574-594

- Kuşat, N. (2011). Küreselleşen Dünyada Turizm Sektörü: Bilgi İletişim Teknolojileri ve Rekabet Gücü. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 3(5):114-138
- Küçükaslan, N. (2007). *Özel İlgi Turizmi*. Etkin Yayıncılık, Bursa.
- Lee, P. C. ve Lee, A. (2018). The Importance of Career Goal in Relation to Academic Performance: A Case Study of Hospitality Management Students. *Journal of Teaching in Travel & Tourism*, 18(2):159-176
- Lee, P. C., Lee, M. J. ve Dopson, L. R. (2018). Who Influences College Students' Career Choices? An Empirical Study of Hospitality Management Students. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, Latest Articles.
- Litvin, S. (2000). Tourism Student Perceptions of a Travel Agency Career. *Tourism and Hospitality Research*, 1(4):295-312
- Lu, T. L. ve Adler, H. (2009). Career Goals and Expectations of Hospitality and Tourism Students in China. *Journal of Teaching in Travel & Tourism*, 9(1-2: Contribution from Future Educators):63-80
- Lyons, K. (2010). Room to Move? The Challenges of Career Mobility for Tourism Education. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, 22(2):51-55
- Mak, B. LM. ve Ng, M. ML. (2014). Motivations, Expectations, Perceptions, and Preferences in Secondary School Tourism and Hospitality Curriculum. *Journal of Teaching in Travel & Tourism*, 14(3):260-281
- Mavisu, H. (2010). *Bireysel Kariyer Planlamanın Aşamalarından Biri Olarak Hedef Belirleme ve Kariyer Başarısı İlişkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (1992). *Çıraklık ve Yaygın Eğitimde Gelişmeler*, Mesleki ve Teknik Açıköğretim Okulu Matbaası, Ankara, ss.13-27
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2018). Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimin Görünümü. *Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi*, Kasım, No:1, ss.1-189
- Milman, A. ve Whitney, P. A. (2014). Evaluating Students' Experience and Satisfaction at a Hospitality and Tourism College Career Fair. *Journal of Human Resources in Hospitality & Tourism*, 13(2):173-183

- Morçin, İ. ve Erdoğan Morçin, S. (2018). Ücret & Ek Olanakların Öğrencilerin Turizm Sektöründe Kariyer Yapma İsteğine Etkisi: Erzurum Örneği. *Turizm ve Araştırma Dergisi*, 7(1):21-34
- Mucur, M. (2016). *Kariyer Planlaması ve Kariyer Yaşam Aşamalarının İşyerindeki Etkileri: Bir Çalışma Konusu Türk Vakıf Üniversiteleri*, Yüksek Lisan Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Oktay, A. (2007). Eğitimin temel kavramları ve eğitim düşüncesinin tarihsel gelişimi. *Eğitim Bilimine Giriş*, Oktay, A. (Ed.). 1.Baskı, Pegem A Yayıncılık, Ankara, ss.1-24
- Olçay, A. (2008). Türk Turizminde Eğitimin Önemi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2):183-390
- Olçay, A. ve Çelik, Z. (2010). Turizm ve Otel İşletmeciliği Programında Öğrenim Gören Öğrencilerin Otelcilik Mesleğine İlişkin Algıları. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2):279-301
- Olçay, A. (2011). *Turizm Eğitiminde Web Tabanlı Öğretimin Öğrenci Başarısına Etkisi (Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu Örneği)*, Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Olçay, A. ve Düzgün, M. (2015). Turizm Sektörünün İstihdam Niteliğinin Öğrencilerin Kariyer Planları Üzerindeki Etkisi. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 12(3):49-72
- Olçay, A. ve Düzgün, M. (2016). Turizm Eğitimi Gören Öğrencilerin Meslek Seçimlerinin Kariyer Çapaları İle Uygunluğunun Değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(3):1127-1148
- Olçay, A., Döş, B., Sürme, M., ve Düzgün, M. (2018). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Elektronik Öğrenmeye Hazır Bulunuşluklarını Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma. *Kastamonu Education Journal*, 26(2):427-438.
- Orhan, A. (2015). *Türkiye’de Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm Sektörü İle İlgili Algılarının Çalışma Niyetleri Üzerine Etkisinin Belirlenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

- Owen, T. R. ve Fitch, T. J. (2003). Career Concerns Of Displaced Workers In Vocational Training. *Community College Journal of Research and Practice*, 27(3):191-201
- Öcal, K. (2015). *Rekreasyonda Kariyer Planlama, İnsan Kaynakları Yönetimi ve Öz Liderlik Stratejileri*, Yüksek Lisan Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Öğüt, A. (2003). *Bilgi Çağında Yönetim*, Nobel Yayınları, Ankara.
- Öncü, H. (2010). *Turizmin Önemi*. Turizm Dosyası, <http://www.turizmdosyasi.com/m/makale.php?id=2218> (Erişim tarihi: 07.02.2019)
- Özdamar, K. (2016). *Eğitim, Sağlık ve Davranış Bilimlerinde Ölçek ve Test Geliştirme: Yapısal Eşitlik Modellemesi*, 1.Baskı, Nisan Kitabevi, Eskişehir.
- Özdemir, B., Aktaş, A. ve Altıntaş, V. (2005). Turizm ve Otelcilik Eğitimi Görmekte Olan Lisans Düzeyindeki Öğrencilerin Otel İşletmelerinin Yiyecek-İçecek Bölümüne Yönelik Tutumları. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 16(1):46-58
- Özden, M. C. (2001). *Bireysel Kariyer Yönetimi*, Ankara.
- Özen, Y. (2011). Kişisel Sorumluluk Bağlamında Kariyer Seçimini Etkileyen Sosyal Psikolojik Faktörler. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 2(3):81-96
- Özgen, H., Öztürk, A. ve Yalçın, A. (2002). *İnsan Kaynakları Yönetimi*, Yeni Güven Matbaası, Nobel Kitabevi, Ankara.
- Özkan, E., Taş, S., Başkan, K. ve Curkan, S. C. (2015). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm Sektörü Hakkındaki Görüşleri ve Beklentileri: Çeşme Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu Örneği. *16. Ulusal Turizm Kongresi*, s.1547-1556
- Özkan, Ö. ve Şermet Kaya, Ş. (2015). Bilimsel Makalede “Sınırlılıklar” Neden ve Nasıl Yazılır?. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 14(6):496-505
- Özmen, A. (1999). Örneklem. *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, Bir, A. A. (Ed.). Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, ss.25-54

- Öztaş, K. (1995). Turizmde Kalifiye Eleman Açığı ve Meslek Yüksekokullarının Etkinliğinin Artırılması. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 6(3):92-100
- Öztaş, K. (2002). *Turizm Ekonomisi Genel Turizm Bilgileri*. Nobel Yayınevi, Ankara.
- Öztürk, C. (2008). *The Relationship Between Job Satisfaction and Career Management*, Master's of Art Thesis, Marmara University Graduate School of Social Sciences, İstanbul.
- Pak, Ö. (2015). *Türkiye 'de Mesleki Turizm Eğitimi ve Zorunlu Staj: Turizm Meslek Lisesi Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Pala, A. (2006). Eğitimin temel kavramları. *Eğitim Bilimine Giriş*, Yılman, M. (Ed.). 1.Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, ss.1-8
- Pehlivan, R. (2008). *Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Almakta Olan Öğrencilerin Sektör İle İlgili Tutumlarının Mezuniyet Sonrası Kariyer Seçimlerine Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Phelan, K. V. ve Mejia, C. (2015). What They Expect and Why We Should Care: Students' Perspectives on Hospitality Faculty Industry Experience. *Journal of Teaching in Travel & Tourism*, 15(1):1-17
- Pilavcı, D. (2007). *Bilgi Çağında Değişen Kariyer Anlayışı ve Üniversite Öğrencilerinin Kariyer Tercihlerini Etkileyen Faktörler Üzerine Bir Uygulama*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Polat, D. D. ve Kapucuoğlu, M. İ. (2016). Turizm Fakültelerinde Düzenlenen Kariyer Günlerinin Algılanması Ve Etkinliği Üzerine Nitel Bir Araştırma. *17. Ulusal Turizm Kongresi*, s.303-312
- Richardson, S. (2010). Generation Y's Perceptions and Attitudes Towards a Career in Tourism and Hospitality. *Journal of Human Resources in Hospitality & Tourism*, 9(2):179-199

- Richardson, S. ve Butler, G. (2012). Attitudes of Malaysian Tourism and Hospitality Students' Towards a Career in The Industry. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 17(3):262-276
- Robinson, R. NS., Ruhanen, L. ve Breakey, N. M. (2016). Tourism and Hospitality Internships: Influences on Student Career Aspirations. *Current Issues in Tourism*, 19(6):513-527
- Ryan, C. (1991). *Recreational Tourism: A Social Science Perspective*. Routledge, New York.
- Sabuncuoğlu, Z. (1991). *Personel Yönetimi, Politika ve Yönetmelikler*, Teknoğrafik Matbaacılık, İstanbul.
- Sabuncuoğlu, Z. (2000). *İnsan Kaynakları Yönetimi*, 1.Baskı, Ezgi Kitabevi, Bursa.
- Sabuncuoğlu, Z. ve Tüz. M. (1998). *Örgütsel Psikoloji*, Ezgi Kitap, Bursa.
- Schoffstall, D. G. ve Arendt, S. W. (2016). Students' Work Experiences and an Examination of Their Perceptions of the Future. *Journal of Human Resources in Hospitality & Tourism*, 15(2):209-229
- Schuler, R. S. (1995). *Managing Human Resources*, 5th Edition, West Publishing Company, Pennsylvania.
- Sağ, V. (2004). *Öğretmenlerin Kariyer Geliştirme Hakkındaki Görüşleri ve Öğretmenlik Mesleğinin Kariyer Basamakları Halinde Düzenlenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale.
- Sarı, F. (2007). *Türkiye'deki Turizm Eğitiminin Turizm Sektöründeki İstihdama Etkisi ve Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri Üzerine Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Sarı, H. (2007). *Ortaöğretim Düzeyinde Mesleki Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Staj Sürecine Adaptasyonu Üzerine Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sarıışık, M. (2007). Turizm Sektöründe Meslek Sahibi Olmaya Yönelten Etkenler: Meslek Yüksekokulu Öğrencilerine Yönelik Bir Çalışma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 18(2):143-160

- Seçilmiş, C. ve Sevim, B. (2012). Lise Öğrencilerinin Turizm Mesleğine Yönelik Algısının Turizmde Kariyer Seçimine Etkisi. *13. Ulusal Turizm Kongresi*, s.569-583
- Sessa, V. I., Kabacoff, R. I., Deal, J. ve Brown, H. (2007). Generational Differences in Leader Values and Leadership Behaviors. *Psychologist-Management Journal*, 10:47-74
- Seyyar, A. ve Öz, C. (2007). *İnsan Kaynakları Terimleri Ansiklopedik Sözlük*, Değişim Yayınları, İstanbul.
- Sezerel, H. ve Tonus. H. Z. (2017). Turizm Fakültelerinin Gözünden Eğitime Bakış. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (38):112-121
- Sezgin, O. M. (2001). *Genel Turizm ve Turizm Mevzuatı*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Sezgin, M. (2015). Turizm kavramı ve kapsamı. *Genel Turizm*, Aslan, Z. (Ed.). 1.Baskı, Grafiker Yayınları, Ankara, ss.15-30
- Sipahi, B., Yurtkoru, S. ve Çinko, M. (2010). *Sosyal Bilimlerde SPSS'le Veri Analizi*. Beta Basım A.Ş., İstanbul.
- Smith, W. W., Clement, J. C. ve Pitts, R. E. (2018). Oh the Places They'll Go. Examining the Early Career Path of Hospitality Alumni. *Journal of Teaching in Travel & Tourism*, 18(2):109-122
- Solmaz, S. A. ve Erdoğan, Ç. (2013). Turizm Eğitimi Alan Ön Lisans ve Lisans Öğrencilerinin Turizm Endüstrisine Bağlılık Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *14. Ulusal Turizm Kongresi*, s.557-573
- Soybalı, H. H. ve Bayraktaroğlu, E. (2013). Türkiye'de Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Kurumların Uygulama Olanaklarının Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 24(2):185-199
- Sönmez, E. (2017). *Girişimcilik Niyetinin Kariyer Planlamadaki Yeri: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Türk Hava Kurumu Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şahin, S. ve Acun, A. (2016). Turizm Rehberliği Öğrencilerinin Mesleğe Yönelik Tutumları. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(2):563-580
- Şeren, M. (2006). Bir bilim olarak eğitimin toplumsal temelleri. *Eğitim Bilimine Giriş*, Özdemir, Ç. (Ed.). 1.Baskı, Ekinoks Yayıncılık, Ankara, ss.57-75

- Şimşek, S. (2007). Eğitimle ilgili temel kavramlar. *Eğitim Bilimine Giriş*, Saylan, N. (Ed.). Anı Yayıncılık, Ankara, ss.1-18
- Şit, M. (2016). Türkiye’de Turizm Sektörünün İstihdama Katkısı. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 7(1):101-117
- Tahtalıoğlu, B. (2012). *Turizm Eğitimi Almakta Olan Üniversite Öğrencilerin Kariyer Planlamalarına İlişkin Görüşlerin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tanrıöğren, A. (2007). Eğitim bilimleri ile ilgili temel kavramlar. *Eğitim Bilimine Giriş*, Ekiz D. ve Durukan H.(Ed.). Avcı Ofset Matbaacılık, İstanbul, ss11-29
- Taşkın, M. (2006). *Ortaöğretim Turizm Eğitiminde Staj ve İzmir İli Anadolu Otelcilik Turizm Meslek Liselerinde Bir Uygulama*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Taşlıyan, M., Arı, N. Ü. ve Duzman, B. (2011). İnsan Kaynakları Yönetiminde Kariyer Planlama ve Kariyer Yönetimi: İİBF Öğrencileri Üzerinde Bir Alan Araştırması. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(2):231-241
- Tekin, H. (1977). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. 1.Baskı, Mars Matbaası, Ankara.
- Tezcan, M. (1985). *Eğitim Sosyolojisi*, 4.Baskı, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara.
- Timur, A. (1992). Türkiye’de Turizm Eğitiminin Yapısı, Uygulanan Politikalar ve Sonuçları, *Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Konferansı*, s. 47-53.
- Tolga, Ö., Korkmaz, H. ve Atay, L. (2015). Lisans Düzeyindeki Turist Rehberliği Öğrencilerinin Mesleki Tutumlarına Yönelik Bir Araştırma. *Seyahat ve otel İşletmeciliği Dergisi*, 12(2):26-41
- Toprak, C. (2005). *Kariyer Geliştirme ve Kariyer Geliştirme Amacına Yönelik XZL Enerji ve Üretim Şirketi ve Yedek Planlaması Modeli*, Yüksek Lisans Tezi, Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Torrington, D., Hall, L. ve Taylor, S. (2005). *Human Resource Management*, 6th Edition, Prentice Hall, UK.
- Toskay, T. (1989). *Turizm: Turizm Olayına Genel Yaklaşım*. Der Yayınları, İstanbul.

- Tsai, CT., Hsu, H. ve Hsu, YC. (2017). Tourism and Hospitality College Students' Career Anxiety: Scale Development and Validation. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, 29(4):158-165
- Tuna, M., Akça, İ., Tuna, A. A. ve Gürlek, M. (2017). Turizm Öğrenimi Gören Öğrencilerin Sektör Çalışma Koşullarını Algılamaları ve Sektörde Çalışmaya Yönelik Tutumları: Meslek Yüksekokulu, Yüksekokul ve Fakülte Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Turizm Akademik Dergisi*, 4(2):41-60
- Tuncerli, H. (2014). *Kamu Kurumlarında Memur Unvanıyla Çalışan Personelin Kariyer Algısı*, Yüksek Lisans Tezi, Türk Hava Kurumu Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tunçer, P. (2012). Değişen İnsan Kaynakları Yönetimi Anlayışında Kariyer Yönetimi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(1):203-233
- Turan, M. (2016). *Yeni Kariyer Yaklaşımları Doğrultusunda Kariyer Planlamanın Çalışan Motivasyonu Üzerindeki Etkisi: Konu ile İlgili Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Tuyluoğlu, T. (2003). *Türkiye'de Turizm Eğitiminin Niteliği*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Ankara.
- Türkay, O. ve Tüzemen, A. (2009). Turizm Öğrencilerinin Çalışma Bölgesi Seçimleri Üzerine Bir Uygulama. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 20(2):215-229
- Türkay, O. ve Eryılmaz, B. (2010). Kariyer Değerleri ve Kariyer Yolu Tercihleri İlişkisi: Türk Turizm Sektöründen Örnekler. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24:179-199
- Türkay, O. ve Solmaz, S. A. (2011). Liderlik Yeteneği ve Kariyer Değerlerinin Turizmde Kariyer Yapma İsteği Üzerine Etkileri. *Ticaret ve Turizm Eğitimi Fakültesi Dergisi*, 1:46-71
- Türker, N., Uçar, M. ve Ateş, M. A. (2016). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm Sektörü Algıları: Karabük Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2):311-333

- Türkeri, İ. (2014). Yükseköğretim Düzeyinde Turizm Eğitiminin Özel Nitelikli Sorunları ve Çözüm Önerileri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 3(4):1-14
- Türkseven, E. (2012). *Turizm Eğitiminde Yaşanan Staj Sorunları: Lisans Öğrencilerinin Görüşlerine Yönelik Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Uğur, A. (2008). *İnsan Kaynakları Yönetimi*, Sakarya Yayıncılık, Adapazarı.
- Ulama, Ş., Batman, O. ve Ulama, H. (2015). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Kariyer Algılamalarına Yönelik Bir Araştırma: Sakarya Üniversitesi Örneği. *Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 6(12):339-366
- Ural, O. (2007). Toplumsal değişim açısından örgün ve yaygın eğitim. *Eğitim Bilimine Giriş*, Oktay, A. (Ed.). 1.Baskı, Pegem A Yayıncılık, Ankara, ss.181-216
- Usal, A. ve Kuşluvan, Z. (2000). *Davranış Bilimleri (Sosyal Psikoloji)*, Barış Yayınları, Fakülteler Kitabevi, İzmir.
- Usal, A. ve Oral, S. (2001). *Turizm Pazarlaması*. Kanyılmaz Matbaası, İzmir.
- Uslu, B. (2015). *Lisansüstü Eğitim Gören Öğrencilerde Kişisel Başarı ile Bireysel Kariyer Planlama Arasındaki Etkileşim: Bir Vakıf Üniversitesi Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Türk Hava Kurumu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Usta, Ö. (2009). *Turizm Genel ve Yapısal Yaklaşım*. 2.Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Ünal, A. (2004). *İnsan Kaynakları Yönetiminde Kariyer Yönetimi, Planlaması, Geliştirilmesi ve Bir Uygulama*, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Üngören, E. (2007). *Lise ve Üniversitelerde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Umutsuzluk ve Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi: Antalya'da Bir Uygulama*, Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Ünlüöner, K. ve Boylu, Y. (2005). Türkiye'de Yükseköğretim Düzeyinde Turizm Eğitimindeki Gelişmelerin Değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(12):11-32

- Ünlüöner, K. ve Şahin, S. Z. (2011). Turizmde İstihdam. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(37):1-25
- Üzümcü, T. P., Alyakut, Ö. ve Günsel, A. (2015). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin, Mesleğin Geleceğine İlişkin Bakış Açılıarı. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(33):179-199
- Vural, A. B. (2015). *Kariyer Geliştirme ve Kariyer Planlamanın Kişilerin İş Tatmini Üzerine Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Wang, YF. ve Tsai, CT. (2014). Employability of Hospitality Graduates: Student and Industry Perspectives. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, 26(3):125-135
- Wen, H., Li, X. ve Kwon, J. (2018). Undergraduate Students' Attitudes Toward and Perceptions of Hospitality Careers in Mainland China. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, Latest Articles
- Yağcı, Ö. (2003). *Turizm Ekonomisi*. Detay Yayıncılık, Ankara.
- Yalçın, S. (1999). *Personel Yönetimi*, 6.Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul.
- Yavaş, Ö. (2017). *Kişilik Özellikleri ve Çalışanların Kariyer Gelişiminin Kariyer Memnuniyetleri Üzerine Etkisi ve Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yayla, Ö., Silik, C. E. ve Dülger, A. S. (2017). Turizm Lisans ve Ön Lisans Eğitiminde 2017 Yılı Sayısal Değerlendirmeler. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 5(4):47-58
- Yazıcıoğlu, C. (2011). *Y Kuşağı İçinde Yer Alan Akademisyenlerin Kariyer Performanslarını Etkileyen Faktörler Üzerine Bir Çalışma*, Yüksek Lisans Tezi, Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Yazıt, H. (2013). *Turizm İşletmeciliği Eğitimi Alan Lisans ve Önlisans Öğrencilerinin Staj Konusundaki Düşünce ve Algulamaları Arasındaki Farklılıkların Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Yenipınar, U., Bak, E., Çınar, B., Sahilli Birdir, S. ve Çapar, G. (2016). Turizm Rehberliği Bölümü Lisans Öğrencilerinin "Turist Rehberliği" Mesleğine

- İlişkin Algılarının Mecazlarla Analizi. *17. Ulusal Turizm Kongresi*, s.1287-1296
- Yeşiltaş, M., Akdağ, G., Çeken, H. ve Gürlek, M. (2014). Kariyer Uyum Yetenekleri Turizm Sektörüne Bağlılığı Etkiler Mi? Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilere Yönelik Bir Uygulama. *15. Ulusal Turizm Kongresi*, s.1286-1300
- Yıldız, Z. (2011). Turizmin Sektörünün Gelişimi ve İstihdam Üzerindeki Etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 3(5):54-71
- Yıldız, S. B. (2013). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Sektörde Çalışmaya Yönelik Bakış Açıları. *14. Ulusal Turizm Kongresi*, s.595-614
- Yıldız, O. Ş. (2014). *Otel Genel Müdürlerinin Kariyer Yolları ve Stratejileri*, Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- Yılman, M. (2006). Eğitimin tarihsel gelişimi. *Eğitim Bilimine Giriş*, Yılman, M. (Ed.). 1.Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, ss.39-64
- Yılmaz, A. (2013). *İnsan Kaynakları Yönetimi ve Örnek Olaylar*, 3.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Yörük, D. (2013). *Algılanan Kariyer Teşvikleri ve Çok Yönlü Kariyerin Örgütsel Sinizm Üzerindeki Etkisi: Nevşehir İlindeki Otel İşletmelerinde Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- Zencir, E., Coşku, İ. O. ve Günay Aktaş, S. (2016). Turizm Fakültesi Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi Araştırması: Anadolu Üniversitesi Örneği Projesinin Tanıtımı. *17. Ulusal Turizm Kongresi*, s.1035-1043
- Zengin, B., Şen, L. M. ve Taşar, O. (2011). Marmara Bölgesinde Turizm Lisans Öğrencilerinin Konaklama Sektöründe Cinsiyete Göre Kariyer Düşünceleriyle İlgili Bir Araştırma. *SESSİON 3B: Turizm ve Mikroekonomi*, s.217-225
- Zhong, Y. G., Couch, S. ve Blum, S. C. (2011). Factors Affecting Women's Career Advancement in the Hospitality Industry: Perceptions of Students, Educators and Industry Recruiters. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, 23(4):5-13

Zopiatis, A., Theocharous, A. L. ve Constanti, P. (2018). Career Satisfaction and Future Intentions in the Hospitality Industry: an Intrinsic or an Extrinsic Proposition?. *Journal of Human Resources in Hospitality & Tourism*, 17(1):98-12

İnternet Kaynakları

<http://www.gaziantepturizm.gov.tr>, (Erişim tarihi: 03.01.2019)

<http://www.meb.gov.tr>, (Erişim tarihi: 27.12.2018)

<http://www.osym.gov.tr>, (Erişim tarihi: 02.01.2019)

<http://www.tuguv.org.tr>, (Erişim tarihi: 12.01.2019)

<http://www.unesco.org.tr>, (Erişim tarihi: 17.04.2018)

<http://www.yok.gov.tr>, (Erişim tarihi: 04.01.2019)

EK 1. ANKET FORMU

ANKET FORMU

Değerli Katılımcı,

Bu anketimiz Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin kariyer planlarını ve turizm sektörüne ilişkin görüşlerini belirlemek için hazırlanmıştır. Bu araştırmada vereceğiniz yanıtlar kişi bazında değerlendirilmeyerek, **sadece akademik amaçla** kullanılacaktır. Vereceğiniz cevaplar tarafımızdan **kesinlikle gizli** tutulacaktır. Bu nedenle anketimizde yer alan tüm soruları lütfen eksiksiz bir şekilde cevaplayınız. Araştırmamız sonucunda elde edilecek sonuçların öncelikle Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu, sonrasında ülkemiz eğitiminin gelişimine olumlu katkılar sağlaması temennisiyle işbirliğiniz için gönülden teşekkürlerimizi sunarız.

Doç. Dr. Atıncı OLCAY
Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik
Meslek Yüksekokulu

Çağdaş Pektaş
Gaziantep Üniversitesi
Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı

BÖLÜM-1: DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER

1.	Yaşınız	☐ 17-20 ☐ 21-25 ☐ 26-30 ☐ 31 yaş ve üzeri
2.	Cinsiyetiniz	☐ Kız ☐ Erkek
3.	Programınız	☐ Turizm ve Otel İşletmeciliği ☐ İkram Hizmetleri ☐ Turizm ve Seyahat Hizmetleri ☐ Aşçılık
4.	Mezun olduğunuz lise	☐ Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Eski adı: Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi) ☐ Genel Lise ☐ Anadolu Ticaret Meslek Lisesi ☐ Aşçılık Meslek Lisesi ☐ Diğer (Belirtiniz)
5.	Ailenizde turizm sektöründe çalışan var mı?	☐ Evet ☐ Hayır
6.	Ailenizin aylık geliri ne kadardır?	☐ 1404 TL (Asgari ücret) ve altı ☐ 1405 TL – 2500 TL ☐ 2501 TL – 4000 TL ☐ 4001 TL ve üzeri
7.	Bu bölümü seçmenizde rol oynayan en etkili kişi kimdir?	☐ Kendi seçimim ☐ Arkadaşlarım ☐ Öğretmen(ler)im ☐ Ailem ☐ Diğer (Belirtiniz)
8.	Daha önce turizm sektöründe çalıştınız mı?	☐ Evet

	(Cevabınız evet ise 9.soruyu cevaplayınız.)	☐ Hayır
9.	Daha önce çalıştığınız turizm sektörü alanı hangisidir?	☐ Otel İşletmesi ☐ Yiyecek- İçecek İşletmesi ☐ Seyahat Acentesi ☐ Ulaştırma İşletmesi ☐ Diğer (Belirtiniz)
10.	İmkânınız olsa turizm okulu dışında bir okulda okumak ister miydiniz?	☐ Evet ☐ Hayır ☐ Kararsızım

BÖLÜM-2: KARIYER PLANLAMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLER

1.	Turizm sektöründeki kariyer olanakları hakkında bilginiz var mı?	☐ Evet ☐ Hayır ☐ Kısmen
2.	Mezun olduktan sonra çalışmak istediğiniz kurum hangisidir?	☐ Özel ☐ Devlet ☐ Üniversite ☐ Diğer (Belirtiniz)
3.	Mezun olduktan sonra çalışmak istediğiniz pozisyonu lütfen belirtiniz.	☐ Üst kademe yönetici ☐ Orta kademe yönetici ☐ Departman şefi ☐ Şef yardımcısı ☐ Mevsimlik işçi ☐ İşgören ☐ Kendi iş yerimi kurmak isterim ☐ Diğer (Belirtiniz)
4.	Turizm işletmesinde çalışma durumunda aşağıdakilerden hangisini tercih ederdiniz?	☐ Ön büro ☐ Kat hizmetleri ☐ Restoran ☐ Muhasebe ☐ Mutfak ☐ Animasyon ☐ Bar ☐ Halkla İlişkiler ☐ Seyahat Acentesi ☐ Rehberlik ☐ Teknik Servis ☐ Diğer (Belirtiniz)

5.	Mezun olduktan 10 yıl sonra kendinizi nerede görmek istersiniz?	☐ Üst kademe yönetici ☐ Orta kademe yönetici ☐ Departman şefi ☐ Şef yardımcısı ☐ Mevsimlik işçi ☐ İşgören ☐ Kendi iş yerimi kurmak isterim ☐ Diğer (Belirtiniz)				
		Kesinlikle Önemsiz	Önemsiz	Kısmen Önemli	Önemli	Kesinlikle Önemli
6	İş yerimde işten çıkarılma tehlikesi olması benim için	1	2	3	4	5
7	İş yerimdeki ücret seviyesi benim için	1	2	3	4	5
8	İş yerimde terfi edebilme imkânı olması benim için	1	2	3	4	5
9	Yaptığım işi seviyor olmam benim için	1	2	3	4	5
10	Yaptığım işin takdir edilmesi benim için	1	2	3	4	5
11	İş yerimdeki tatil ve izin durumu benim için	1	2	3	4	5
12	İş arkadaşlarım ve iş grubu ile anlaşılıyor olmam benim için	1	2	3	4	5
13	İş yerimde sevmediğim bir göreve verilme durumum benim için	1	2	3	4	5
14	Çalıştığım kurumun çalışanlar için hekim ve sağlık hizmeti sunuyor olması benim için	1	2	3	4	5
15	Bağlı olduğum yönetici ile ilişkilerim benim için	1	2	3	4	5
16	İş yerimde kuruma oryantasyon ve eğitim imkanlarının olması benim için	1	2	3	4	5
17	İş yerimde karşılaştığım sorunları çözmeye inisiyatif kullanabilmem benim için	1	2	3	4	5
18	İş yerimde normalden fazla çalıştırılmam benim için	1	2	3	4	5
19	İş yerimin fiziksel şartları (ısıtma, aydınlatma, gürültü vb.) benim için	1	2	3	4	5
20	Bağlı olduğum yöneticinin kurumda çalışanlar arasında yaşanan anlaşmazlıklarda uzlaştırıcı olması benim için	1	2	3	4	5
21	Kurumumdaki başarı, takdir ve ödüllendirme adaleti benim için	1	2	3	4	5
22	Kurumumda ücret dışı yapılan ayni yardımlar (giyecek, yiyecek yardımları) benim için	1	2	3	4	5
23	Bu bir kontrol sorusudur lütfen bu soruyu boş bırakınız	1	2	3	4	5
24	İş yerimde çalışma verimimi etkileyecek araç ve gereçlerin durumu benim için	1	2	3	4	5
25	İş yerimde iş görenler arasındaki görev dağılımının belirginliği benim için	1	2	3	4	5
26	İş yerimde çalışanların kendileriyle ilgili kararlara katılma imkânlarının olması benim için	1	2	3	4	5
27	Turizm eğitimi almamış kişilerin sektörde yönetici konumunda olması beni rahatsız eder.	1	2	3	4	5

28. Turizm sektöründe çalışmanız halinde aşağıda belirtilenler arasında sizin için en önemli seçenek hangisidir? (Lütfen sadece birini işaretleyiniz)

- İş memnuniyeti / İş doyumu
 Ücret
 Sosyal güvence
 Diğer (Belirtiniz)

BÖLÜM-3: TURİZM SEKTÖRÜNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER

	Turizm sektöründe;	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	...çalışanlar turizm bilincine sahiptir.	1	2	3	4	5
2	...topluma ekonomik anlamda yararlı hizmet verilmektedir.	1	2	3	4	5
3	...çalışanlara cinsiyet ayrımı yapılmamaktadır.	1	2	3	4	5
4	...değişik kültürdeki insanlarla tanışıldığı için çalışma avantajlıdır.	1	2	3	4	5
5	...işletmeler, çalışanlarına iyi barınma koşulları sağlamaktadır.	1	2	3	4	5
6	...istihdam edilen her personelin mesleki nitelikleri belirlenmelidir.	1	2	3	4	5
7	...uzun yıllar çalışılabilmektedir.	1	2	3	4	5
8	...üst kademe veya orta kademe yönetici olarak çalışacağıma inanıyorum.	1	2	3	4	5
9	...çalışanlar gelecek kaygısı taşımamaktadır.	1	2	3	4	5
10	...işletmeler, alanlarında eğitim almış bireyleri çalıştırmayı düşünmektedir.	1	2	3	4	5
11	...terfi ettirilirken çalışanların eğitim düzeyleri dikkate alınmaktadır.	1	2	3	4	5
12	...terfi ettirilirken çalışanların tecrübe ve deneyimlerine önem verilmektedir.	1	2	3	4	5
13	...ücretlendirme sistemi adildir.	1	2	3	4	5
14	...performansa dayalı yüksek ücret alınabilir.	1	2	3	4	5
15	...çalışan personele düşük ücret (hak ettiğiinden az) verilmektedir.	1	2	3	4	5
16	...alınan ücretler ile ekonomik olarak rahat bir yaşam sürdürülebilir.	1	2	3	4	5
17	...ücret dışındaki ek gelirler (prim, ikramiye, bahşiş, vb.) yeterlidir.	1	2	3	4	5
18	...yöneticiler, çalışanlara yetki vermekten kaçınmamaktadır.	1	2	3	4	5
19	...yöneticiler, çalışanların eğitilmesi konusunda gereken önemi vermektedir.	1	2	3	4	5
20	...yöneticiler, çalışanların önerilerini dikkate almaktadır.	1	2	3	4	5
21	...çalışanlar arasında işbirliği bulunmaktadır.	1	2	3	4	5
22	...çalışanların geneli turizm eğitimi almıştır.	1	2	3	4	5
23	...bireye kişisel saygınlık sağlanmaktadır.	1	2	3	4	5
24	...çalışmak toplumda itibar kazandırmaktadır.	1	2	3	4	5
25	...çalışacağıma çevremdekilere söylemek gurur vericidir.	1	2	3	4	5
26	...iyi pozisyonlara gelenler turizm alanından mezun olanlardır.	1	2	3	4	5
27	...çalışmamı ailem desteklemektedir.	1	2	3	4	5
28	...çalışma saatleri uzundur.	1	2	3	4	5
29	...bu bir kontrol sorusudur lütfen bu soruyu boş bırakınız.	1	2	3	4	5
30	...çalışma saatlerinin düzensizliği (vardiya) özel yaşamı etkilemektedir.	1	2	3	4	5
31	...haftalık izin günleri yeterlidir.	1	2	3	4	5
32	...çalışma sezonluk olduğu için düzenli iş bulmak zordur.	1	2	3	4	5
33	...çalışanlara fazla iş yükü verilmektedir.	1	2	3	4	5
34	...çalışma ortamı stresten uzaktır.	1	2	3	4	5
35	...yapılan işler zevklidir.	1	2	3	4	5
36	...eğitim ve beceri gerekmektedir.	1	2	3	4	5
37	...müşteriler çalışanlara kaptisli ve kaba davranışlarda bulunmaktadır.	1	2	3	4	5
38	...çalışanlar sigortasız çalıştırılmaktadır.	1	2	3	4	5
39	...çalışanların sağlığına gereken önem verilmektedir.	1	2	3	4	5
40	...işletmeler tarafından çalışanlara verilen yemekler sağlıklıdır.	1	2	3	4	5
41	...iş güvenliği ile ilgili tedbirler alınmaktadır.	1	2	3	4	5

ÖZGEÇMİŞ

Çağdaş Pektaş, 1991 yılında Gaziantep’te doğdu. Pamukkale Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Konaklama İşletmeciliği Bölümünden 2015 yılında mezun oldu. Sonrasında Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim dalında yüksek lisans eğitimine başladı. Çağdaş Pektaş’ın Türk Turizm Araştırmaları Dergisinde “Turizm Ön Lisans Eğitiminde Kariyer Planlaması: Gaziantep Örneği” adlı makalesi yayımlanmıştır. Ayrıca; Al Farabi 1. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresinde “Türkiye’de Sanayi Sektörünün Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) İçerisindeki Payının Gelişimi”, VII. Ulusal III. Uluslararası Doğu Akdeniz Turizm Sempozyumunda “Gastronomi Bölümü Öğrencilerinin İletişim Becerileri”, 18. Ulusal Turizm Kongresinde “Turizm Ön Lisans Eğitiminde Kariyer Planlaması: Gaziantep Örneği” ve 19. Ulusal Turizm Kongresinde “Psikolojik Sözleşmenin Sanal Kaytarma Davranışı Üzerine Etkisi: Seyahat Acentalarına Yönelik Bir Uygulama” adlı bildirileri bulunmaktadır. Çağdaş Pektaş orta derecede İngilizce bilmektedir.

VİTAE

Çağdaş Pektaş was born in Gaziantep in 1991. He graduated from Pamukkale University, Tourism and Hotel Management College, Department of Accommodation Management in 2015. Afterwards, he started his graduate education in the Department of Tourism Management at the Institute of Social Sciences of Gaziantep University. Çağdaş Pektaş's article titled "Career Planning in Tourism Associate Degree Education: The Case of Gaziantep" was published in Turkish Tourism Research Journal. Also; Al Farabi 1st International Congress of Social Sciences "of the Industrial Sector in Turkey Gross Domestic Product (GDP) Share in development of", VII. National III. International Eastern Mediterranean Tourism Symposium "Communication Skills of Gastronomy Students", 18. National Tourism Congress "Career Planning in Tourism Associate Degree Education: The Case of Gaziantep" and 19th National Tourism Congress "The Effect of Psychological Contract on Virtual Shifting Behavior: An Application for Travel Agencies" there are notifications. Çağdaş Pektaş is fluent in English.